am radeliffe misterele din udolpho
**
ROMANUL GOTIC ENGLEZ
TRADUCERE DE CRISTINA VONGHIZAS
CARTEA A II-A
CAPITOLUL 1
Am să vă spun în ce loc să pândiţi.
Şi să cunoaşteţi clipa potrivită
Căci totul trebuie-mplinit la noapte.
SHAKESPEARE – *Macbeth*

A doua zi, Emily rămase surprinsă auzind că Annette ştia că doamna Montoni era ţinută închisă în camera de deasupra portalului, şi că aflase de vizita ei plănuită acolo în cursul serii. Nu-i venea să creadă că un lucru, pe care

Barnardine îi ceruse ei atât de stăruitor să-i ţină ascuns.

I-l împărtăşise singur unei fiinţe atât de vorbăreţe ca

Annette; dar acesta părea să fie adevărul: o însărcinase acum cu un mesaj privitor la întrevederea plănuită. Îi cerea lui Emily să-l întâlnească pe terasă, neînsoţită de nimeni, cu puţin după miezul nopţii, când el o va duce în locul făgăduit; Emily şovăia însă să-i dea ascultare, căci mii de temeri vagi îi năpădiră mintea, aceleaşi temeri care o chinuiseră în noaptea trecută, ea negtiind dacă să ţină-seama de de sau să le înlăture. Se gândi de multe ori că poate Barnardine o înşelase, în cele ce-i destăinuise despre doamna Montoni, şi că poate era de fapt ucigaşul ei; şi că urmaşe porunca lui Montoni, pentru a o atrage în vreun plan disperat al acestuia. Bănuiala cumplită că doamna Montoni nu mai era în viaţă venea astfel însoţită de una şi mai înfricoşătoare, cu privire la ea însăşi. Dacă uciderea mătuşii ei fusese săvârşită doar din ură, fără legătură cu vreun profit, ceea ce nu părea să stea la baza actelor lui Montoni, ţelul său nu va fi atins decât

atunci când va fi moartă şi nepoata ei, Montoni ştiind că urma să-i revină ei averea soţiei sale. Emily îşi aminti cum o înştiinţase că proprietăţile în litigiu din

Franţa îi vor reveni ei, dacă doamna Montoni ar fi murit fără să le încredinţeze soţului ei; şi stăruinţa îndârjită a mătuşii ei făcea să fie foarte probabil ca până la urmă ea să le fi păstrat. În această clipă, amintindu-şi de atitudinea lui Barnardine din seara trecută, fu convinsă acum de ceea ce atunci i se păruse doar, şi anume că exprima un triumf plin de răutate. Se înfioră la gândul acesta, care îi confirma temerile, şi se hotărî să nu se ducă la întâlnirea de pe terasă. Dar curând după aceea, bănuielile acestea i se părură exagerări lipsite de noimă ale unei minţi temătoare şi istovite, neputând să-l creadă pe Montoni în stare de atâta perversitate încât să ia cu bună ştiinţă viaţa soţiei şi nepoatei sale. Se mustră pentru a-şi fi lăsat imaginaţia romantică s-o împingă atât de departe de graniţele posibilului şi luă hotărârea de a se strădui să şi-o ţină în frâu, căci. Altminteri va ajunge în pragul nebuniei. Cu toate acestea, şovăia în faţa gândului de a se întâlni cu Barnardine pe terasă la miezul nopţii; şi totuşi dorinţa de a scăpa de groaznica nesiguranţă cu privire la soarta mătuşii ei, de a o vedeai şi de a-i alina; suferinţele, o menţinea în nehotărâre.

— Dar cum e cu putinţă, Annette, să pot ajunge pe terasă la ora aceea târzie? întrebă, ea, regăsindu-şi cumpătul; străjile mă vor opri. Şi signor Montoni va fi pe dată anunţat.

— Oh, ma mselle! totul a fost bine plănuit, răspunse

Annette. Mi-a spus Bernardine. Mi-a dat cheia asta;

şi mi-a spus că ea descuie uşa de la capătul coridorului cu bolţi care dă la capătul fortăreţei dinspre – răsărit, aşa că n-o să trebuiască să treceţi pe lângă niciunul din oamenii de strajă. Mi-a mai cerut să vă spun şi

că de data asta v-a cerut să veniţi pe terasă, ca să vă ducă la locul dorit, nemaifiind astfel nevoie a deschidă uşile mari ale holului, care scârţâie atât de tare

Emily se mai linişti puţin auzind această lămurire dată lui Annette „care părea să fie sinceră.

— Dar de ce trebuie să vin singură, Annette?

Întrebă; ea.

— Păi, tocmai asta l-am întrebat şi eu, ma mselle.

I-am zis: „De ce tânăra mea stăpână să vină singură?

O să vin şi eu cu ea, neapărat. Ce rău pot face eu?” Dar el; i zis: „Nu… nu, să faci cum îţi spun”, pe tonul lui ursuz. „Ba să ştii, i-am zis eu, că mi-au fost încredinţate şi mie taine tot atât de mari ca aceasta şi ştiu să păstrez un secret”. Dar el tot nu voia să spună decât „Nu… nu”.

„Atunci, i-am zis, ca să ai încredere în mine, am să-ţi destăinuiesc un mare secret, care mi-a fost spus acum o lună şi despre care nu mi-a ieişt până acum nicio vorbă de pe buze – aşa că nu are rost să-ţi fie teamă să-mi spui”. Dar totul a fost zadarnic. Atunci, ma mselle, am mers până într-acolo încât i-am oferit un frumos ţechin nou-nouţ, pe care Ludovico mi l-a dat ca amintire şi de care nu m-aş fi despărţit pentru nimic în lume;

dar şi asta a fost în zadar! Ce pricină ar putea avea? Dar eu ştiu, coniţă, pe cine vă duceţi să vedeţi.

— Barnardine ţi-a spus cumva şi asta?

— El! Nu, ma mselle, nici gând de aşa ceva.

Emily stărui să afle cine îi spusese; dar Annette îi dovedi că ştie să păstreze o taină.

În tot restul zilei, Emily îşi frământă mintea cu tot felul de îndoieli şi temeri, nehotărâtă dacă să se întâlnească cu Barnardine pe fortificaţii şi să se lase condusă de el cine ştie unde. Gândurile pline de compasiune pentru mătuşa ei şi neliniştea în privinţa ei însăşi îi schimbau pe rând hotărârea, aşa că noaptea

coborî fără ca ea să fi decis ce o să facă. Auzi ornicul castelului bătând ora unsprezece, apoi douăsprezece, şi încă mai şovăia. Totuşi, venise timpul să ia o hotărâre: şi atunci grija pentru mătuşa ei îi birui toate temerile; rugând-o pe Annette s-o însoţească până la uşa de afară a galeriei boltite şi s-o aştepte acolo până se va întoarce, ieşi din camera ei.

Castelul era cufundat în linişte; sala-cea mare, unde se petrecuse de curând o dispută îngrozitoare, îi trimitea acum doar ecoul înăbuşit al paşilor celor două siluete care se furişau cu teamă printre coloane; singura lumină venea de la lumânarea pe care o duceau cu de Emily, înşelată de umbrele lungi ale coloanelor şi de licăririle ce jucau printre de se oprea adesea, părându-i-se că zăreşte pe cineva mişcându-se în întunericul îndepărtat;

şi în timp ce trecea pe lângă coloane, se temea să-şi întoarcă ochii spre de aşteptându-se aproape să vadă o siluetă desprinzându-se din umbra lor cuprinzătoare.

Ajunse la galeria boltită fără să se fi oprit din drum, dar descuie uşa de afară cu o mână tremurândă; şi poruncindu-i Annettei să nu plece de acolo şi s-o lase puţin întredeschisă, ca s-o audă dacă va striga, îi lăsă luminarea, pe care nu îndrăznea s-o ia cu ea, din cauza străjilor;

şi, singură, păşi pe terasa întunecoasă. Era atâta linişte, încât se temu ca nu cumva paşii ei uşori să fie auziţi de străjile din depărtare; înaintă cu grijă spre locul unde se întâlnise în seara trecută cu Barnardine, căutând să prindă orice zgomot şi cercetând cu privirea prin întuneric ca să-l zărească. În cele din urmă tresări, auzind un glas gros în apropiere, şi se opri, nefiind sigură dacă era el; dar glasul se auzi din nou, şi atunci recunoscu timbrul cavernos al lui Barnardine, care venise la timpul stabilit şi stătea la locul convenit, rezemat de zidul fortificaţiei.

O mustră că nu venise mai devreme şi îi spuse că o aştepta de aproape o jumătate de oră; Emily nu-i răspunse nimic, şi atunci el îi ceru să-l urmeze, şi o porni spre uşa prin care intrase el pe terasă.

În timp ce o descuia, ea îşi întoarse privirea spre uşa prin care venise şi, zărind raza luminării strecurându-se printr-o deschizătură îngustă, se încredinţă că

Annette mai era încă acolo. Dar depărtarea era prea mare, şi Emily nu se simţi prea încurajată, mai cu seamă după ce părăsi terasa; şi pe când Barnardine descuia uşa, înfăţişarea lugubră a coridorului care îi apăru la lumina unei torţe arzând pe podea, o făcu să tremure de teamă;

refuză să mai meargă singură şi ceru să fie însoţită de

Annette. Barnardine se împotrivi însă cu hotărâre, adăugând tot felul de argumente iscusite, care să stârnească mila şi curiozitatea lui Emily faţă de soarta mătuşii ei, încât în cele din urmă se învoi să-l urmeze singură prin uşa aceea.

Atunci Barnardine luă torţa şi o conduce de-a lungul coridorului, la capătul căruia descuie o altă uşă şi coborâră câteva trepte într-o capelă; când Barnardine ridică torta ca s-o lumineze, Emily îşi dădu seama că era în ruine; şi îşi aminti pe dată, cu teamă, ce-i povestise mai înainte Annette în această privinţă. Privi înspăimântată zidurile aproape fără acoperiş, înverzite de umezeală, şi ascuţişurile gotice ale ferestrelor, unde iedera şi viţa sălbatică luaseră de mult locul geamurilor şi se căţărau înfăşurându-se printre capitelurile sparte ale unor coloane care susţinuseră cândva tavanul. Barnardine se poticni pe podeaua crăpată, iar glasul lui, când slobozi brusc o sudalmă, răsună în ecouri cavernoase cu atât mai îngrozitor. Emily îşi simţi inima cât un purice; dar îl urmă mai departe, până când coti din ceea ce fusese încăperea

principală a capelei.

— În jos pe treptele astea, doamnă, zise Barnardine, şi începu să coboare o scară ce părea să ducă în pivniţă.

Emily se opri însă în capul scării şi întrebă cu glas tremurat încotro o conducea.

— Spre portal, vorbi Barnardine.

— Nu putem, merge prin capelă la portal? întrebă Emily.

— Nu, Signora, căci pe acolo dăm în curtea interioară, şi uşă aceea nu vreau s-o – destui. Pe aici însă ajungem îndată în curtea exterioară…

Emily mai şovăia încă; se temea să meargă mai departe, dar în acelaşi timp nu voia să-l înfurie pe Barnardine dacă refuza să continue drumul.

— Haide, doamnă, zise omul, care aproape ajunsese în josul scării, grăbiţi-vă puţin; nu pot să aştept aici toată noaptea.

— Încotro duc treptele acestea? întrebă Emily, încă şovăitoare.

— Spre portal, repetă Barnardine pe un ton ţâfnos; dar să ştiţi că nu mai aştept.

Spunând acestea, porni mai departe cu torţa. Iar Emily, temându-se să nu-i provoace şi mai mult mânia dacă mai zăbovea, îl urmă fără tragere de inimă. La – capătul treptelor, o luară printr-un coridor mărginind pivniţele, din ale căror ziduri picura apa, iar din pricina aerului umed, torţa ardea atât de slab, încât Emily se aştepta în fiecare clipă s-o vadă stingându-se; şi Barnardine abia îşi găsea drumul. Cu cât înaintau, aerul era tot mai umed, iar

Barnardine, de teamă ca toi la să nu se stingă, se opri o clipă să-i potrivească flacăra. Cât timp rămase rezemat de nişte porţi de fier de pe coridor, Emily văzu la lumina flăcării pâăpâmde bolţile pivniţelor şi, chiar lângă ea, grămezi de pământ ce păreau să înconjoare un mormânt

deschis. Un astfel de lucru într-un asemenea loc ar fi tulburat-o oricând; dar acum o izbi o bruscă presimţire, că acesta era mormântul nefericitei ei mătuşi şi că făţarnicul Barnardine o ducea şi pe ea spre pierzanie. Locul întunecos şi înspăimântător în care o adusese părea să îndreptăţească acest gând; era un loc potrivit pentru crimă, un lăcaş al morţii, unde putea fi săvârşită o faptă înspăimântătoare, fără a amâne vreo urmă vizibila. Emil era atât de copleşită de spaimă, încât o clipă nu ştiu ce ar

putea să facă. Apoi îşi zise că zadarnic ar încerca să scape de Barnardine luând-o la fugă, deoarece drumul lung şi ocolit pe care îl străbătuse îl va ajuta pe el, care cunoştea toate cotiturile, s-o ajungă din urmă, în vreme ce slăbăciunea ei nu-i va îngădui să alerge repede prea multă vreme. Totodată, se temea să-l mânie dezvăluindu-şi bănuielile, ceea ce n-ar fi întârziat să se întâmple dacă ar fi refuzat să-l urmeze mai departe; şi cum era de pe acum în puterea lui „se hotărî să meargă mai departe, înăbuşindu-şi, pe cât era cu putinţă, temerile şi să-l urmeze în tăcere până unde avea de gând s-o ducă. Palidă de groază şi nelinişte, îl aştepta acum pe Barnardine să potrivească torţa; şi cum privirea îi alunecă din nou spre groapă, nu se putu împiedica să nu-l întrebe pentru cine era pregătită. El îşi întoarse privirea de la torţă şi o privi drept în ochi, fără a spune o vorbă. Emily repetă cu glas slab întrebarea; dar omul, ridicând torţa, nu scoase un cuvânt şi porni mai departe. Ea îl urmă, tremurând, până la al doilea şir de trepte, şi după ce le urcară, pătrunseră printr-o uşă în prima curte a castelului. În timp ce o străbăteau, lumina torţei dezvăluia zidurile înalte şi negre din jurul lor, pe vârful cărora crescuseră tot felul de ierburi şi tufişuri înalte, din puţinul pământ pripăşit printre pietrele măcinate de vreme; contraforturile impunătoare, având ici şi colo printre de zăbrele înguste, care îngăduiau aerului

să circule prin curte; porţile masive de fier care dădeau spre castel „ale cărui turle se iveau pe deasupra;

şi, de partea cealaltă, uriaşele turnuri şi arcada portalului. În acest decor. Barnardine, înalt şi voinic, cu torţa în mână forma o imagine de neuitat. Omul era îmbrăcat într-o manta neagră, foarte lungă de sub care abia se zăreau un fel de ghete scunde, mai degrabă nişte sandale legate de picior, şi doar vârful unui paloş lat, pe care de obicei îl purta atârnat de o curea prinsă la umăr. Pe cap avea o bonetă mare de catifea, aducând oarecum cu un turban, având într-o parte o pană scurta; trăsăturile chipului trădau vigoare, iar cutele ce-i brăzdau faţa dovedeau viclenie, întunecată de o permanentă nemulţumire.

a»

Vederea curţii, totuşi, o mai însufleţi pe Emily care, în timp ce o străbătea spre portal, începu să spere că nu era vorba decât de propriile ei temeri, şi nu de o trădare a lui Barnardine. Privi cu îngrijorare în sus, la prima fereastră care se ivi deasupra arcadei semeţe a grilajului;

dar era întunecată. Îl întrebă dacă acolo era camera în care se afla închisă doamna Montoni; dar vorbise încet şi, după cât se pare, Barnardine nu auzi întrebarea, căci nu-i dădu niciun răspuns; îndată după aceea intrară prin uşa laterală a porţii, ajungând la picioarele unei scări înguste, care urca în spirală spre unul din turnuri.

— Sus, la capătul scării, zace signora, zise Bernardine.

— Zace! repetă Emily cu glas stins, începând să urce.

— Zace în camera de sus, încheie Barnardine.

În timp ce urcau, vântul, strecurându-se prin crăpăturile înguste ale zidului, făcu să pâlpâie torţa, care aruncă o lumină mai puternică pe chipul întunecat şi sepulcral al lui Barnardine, dezvăluindtotodată pustietatea

locului – zidurile zgrunţuroase de piatră, scara în spirală, înnegrită de vreme şi o armură străveche, cu vizor de fier, atârnată de perete, părând a fi un trofeu luat într-o bătălie de demult.

Ajunseră pe un palier, şi atunci Barnardine îi zise:

— Puteţi aştepta aici, doamnă, până mă duc sus şi-i spun signorei că aţi venit; şi spunând acestea, vârî cheia în uşa unei încăperi.

— Nu-i nevoie, se grăbi să spună Emily; mătuşa mea se va bucura să mă vadă.

— Nu sunt prea sigur, i-o întoarse Barnardine şi, arătând spre încăperea pe care o deschisese, urmă intraţi aici, doamnă, până mă duc eu sus.

Emily, surprinsă şi destul de speriată, nu îndrăzni să-l mai contrazică; dar, văzându-l că pleca luând torţa, îi spuse să nu o lase pe întuneric. El se uită împrejur şi, văzând un sfeşnic pe trepte, îl aprinse şi i-l dădu lui

Emily, care intră în cameră, o încăpere veche şi destul de mare, iar el închise uşa. Ascultând neliniştită paşii ce se îndepărtau, i se păru că el cobora, în loc să urce, treptele. Dar rafalele de vânt, şuierând în jurul portalului, n-o lăsau să audă desluşit vreun zgomot. Totuşi, rămase să asculte şi, neauzind sunet de paşi în odaia de deasupra, unde c’l îi spusese că s-ar afla doamna Montoni, neliniştea îi spori, deşi se gândi că grosimea podelei din această clădire solidă împiedica orice sunet să ajungă până la ea, de deasupra. În clipa următoare, când vântul se oprise, desluşi paşii lui Barnardine coborând în curte şi i se păru că-i aude chiar şi glasul; dar o nouă rafală de vânt acoperi orice alte sunete; Emily, ca să se încredinţeze de ceea ce auzise, se îndreptă spre uşă, dar încercând s-o deschidă, îşi dădu seama că era încuiată. Toate spaimele îngrozitoare care o chinuiseră mai înainte se năpustiră acum cu o forţă îndoită asupră-i; nu le mai vedea Ga

exagerările unei firi slabe, ci păreau s-o avertizeze asupra sorţii ce-o aştepta. Nu se mai îndoia acum că doamna

Montoni fusese ucisă, poate chiar în odaia aceasta; sau că ea însăşi fusese adusă aici cu acelaşi scop. Înfăţişarea, purtarea şi vorbele lui Bernardine, când se referise la mătuşa ei, îi întăreau cele mai cumplite temeri. Câteva clipe nu izbuti să se gândească la niciun mijloc care ar putea-o ajuta să scape. Asculta încordată, dar nu auzi paşi nici pe trepte, şi nici în odaia de deasupra; i se păru, totuşi, că desluşeşte din nou glasul lui Barnardine, răsunând jos, şi se apropie de o fereastră zăbrelită ce dădea spre curte, ca să se încredinţeze. Aici auzi limpede glasul lui răguşit între rafalele vântului care bătea, dar se pierdu din nou atât de repede, încât nu putu prinde înţelesul vorbelor; apoi zări lumina unei torţe, părând să iasă din portalul de dedesubt, care licări în curte; şi umbra prelungă a unui bărbat, stând sub arcadă, apăru pe dalele curţii. Era o umbră atât de lungă, încât Emily îşi zise că era a lui Barnardine; dar alte glasuri groase, purtate de vânt, o convinseră curând că nu era singur şi că însoţitorul său nu părea a fi un om predispus la îndurare.

Când îşi reveni din groaza pricinuită de situaţia în care se afla, ridică lumina ca să vadă dacă exista vreo altă ieşire din odaie ca să poată scăpa. Era o încăpere spaţioasă, cu pereţii îmbrăcaţi în lemn brut de stejar, fără nicio fereastră în afară de cca. Zăbrelită de lângă care se îndepărtase şi fără nicio altă uşă în afară de cea prin care intrase. Lumina slabă a luminării nu-i îngăduia să o vadă, în toată întinderea ei; nu zări nicio mobilă, în afară doar de un scaun de fier fixat în mijlocul odăii, deasupra căruia atârna din tavan, prins de un lanţ, un inel de fier. După ce le cercetă ci, leva clipe cu uimire şi groază, observă apoi pe jos nişte bare de fier, de care era vădit că se prindeau picioarele, iar pe braţele scaunului se vedeau inele din

acelaşi metal. Tot examinându-le.

nu putu să nu-şi dea seama că erau instrumente de tortură; îşi spuse că vreun biet nenorocit fusese cândva legat în scaun şi lăsat acolo să moară de foame. Gândul o îngheţădar în clipa următoare o fulgeră dureros ideea că poate chiar mătuşa ei fusese una din victime şi că

Ea însăşi ar putea să devină următoarea! Simţi o durere ascuţită, de parcă ar fi izbit-o ceva în moalele capului, şi abia mai putu să ţină sfeşnicul; şi, căutând în jur un reazem, se aşeză fără să-şi dea seama chiar pe scaunul de fier; dar, când înţelese unde se aşezase, sări din el îngrozită şi se repezi într-un colţ îndepărtat al odăii.

Aici căută din nou ceva pe care să se aşeze, dar nu văzu decât o draperie neagră, coborând din tavan până în podea, de-a lungul unui întreg perete al camerei. Deşi se simţea sfârşită, înfăţişarea draperiei o izbi şi se opri s-o cerceteze cu uimire şi teamă.

Părea, să ascundă o firidă a încăperii; Emily ar fi vrut, şi totuşi se Temea „să ridice draperia şi să descopere ce. Acoperea; de două ori se opri., amintindu-şi de cumplitul spectacol pe care mâna ei cutezătoare îl dezvăluise într-o încăpere a castelului, până când, spunându-şi că ascundea probabil cadavrul mătuşii ei ucise, o apucă într-o clipă de disperare şi o ţii ase deoparte. În dosul ei apăru într-adevăr un cadavru, întins pe un fel de banchetă scundă, înroşită de sânge omenesc, ca şi podeaua de sub ea. Trăsăturile, strâmbate de moarte, erau sinistre şi oribile; pe faţă se vedeau mai multe răni livide. Emily, aplecându-se peste cadavru» încercă să-l cerceteze cu ochii lacomi, disperaţi; dar în clipa următoare, sfeşnicul îi scăpă din mână şi ea se prăbuşi în nesimţire la picioarele banchetei.

Când îşi reveni în simţire, se pomeni înconjurată de o mulţime de oameni, printre care şi Barnardine, care o

ridicară de jos şi apoi o purtară pe braţe de-a lungul camerei. Auzea tot ce se petrecea, dar sfârşeala ce-o cuprinsese nu-i îngăduia să scoată un cuvânt. Să se mişte şi nici măcar să simtă teamă. O duseră în jos» pe scara pe care urcase, şi când ajunseră în faţa arcadei se opriră;

unul dintre oameni, luând torţa de la Barnardine. Deschise o uşă mai mică, tăiată în poarta cea mare; odată afară în drum, lumina torţei lăsă să se vadă o ceată de bărbaţi călare! Fie că aerul proaspăt o învioră „fie că ceea ce vedea acum îi trezi spaima, căci. Emily îşi regăsi glasul şi făcu o sforţare zadarnică de a scăpa din mâinile banditilor care o ţineau.

Între timp, Barnardine ceru răstit să i se dea torţa, glasuri îndepărtate îi răspunseră dar în aceeaşi clipă o lumină ţâşni peste curtea castelului. Barnardine răcni din nou după torţă, şi oamenii o trecură în grabă pe Emily prin portiţă. La o mică depărtare, în umbra zidurilor castelului, ea văzu cum omul care luase lumina de la Barnardine o întindea altuia, care se căznea să schimbe şaua de pe cal; în jurul lui se adunaseră mai mulţi călăreţi, pe ale căror trăsături aspre căzu din plin lumina torţei; în timp ce pământul plin de hârtoape de sub ei, zidurile de alături, cu smocurile de iarbă crescute pe creste, şi turnul crenelat, cu orologiu, de deasupra apăreau în lumina roşcată a torţei, fortificaţiile mai îndepărtate şi pădurile de jos rămâneau cufundate în beznă.

— Pentru ce mai pierdeţi timpul aici? răcni Barnardine şi începu să ocărască, apropiindu-se de călăreţi. Grăbiţi-vă! Grăbiţi-vă!

— Şaua e gata într-o clipă, spuse omul care o lega şi pe care Barnardine îl ocărî iarăşi că-şi pierduse până acum vremea; iar Emily, care striga cu glas slab după ajutor, fu purtată în mare grabă spre cai; banditii continuară să se certe, nehotărându-se pe care s-o aşeze, cel destinat ei

nefiind încă gata. În acel moment, pe porţile cele mari ţâşniră mai multe lumini, şi ea auzi îndată glasul ascuţit al Annettei, acoperindu-le pe ale altor câtorva persoane ce se apropiau. În aceeaşi clipă îl zări pe Montoni şi Cavigni, urmaţi de câţiva inşi care păreau şi ei bandiţi; dar Emily nu se mai uita acum. La ei cu spaimă, ci cu speranţă; nu mai tremura la gândul primejdiilor ce-o puteau pândi în castel, de unde până mai adineauri dorise cu atâta disperare să scape. Primejdiile care o ameninţau din afară nu-i lăsau loc pentru nicio altă spaimă.

Între cele două cete se iscă o scurtă luptă şi curând se văzu că oamenii lui Montoni izbândiseră; bandiţii călare, dându-şi seama că erau mai puţini şi nefiind, după rit se pare, prea interesaţi în treaba pe care o făptuiau, o porniră în galop, în timp ce Barnardine fugise destul de departe ca să se piardă în întuneric. Emily fu dusă înapoi în castel; în timp ce străbătea din nou curţile, amintirea celor văzute în odaia de lângî portal îi reveni în minte în toată grozăvia; şi când, curând după aceea, auzi poarta cum era zăvorâtă, închizând-o din nou între zidurile castelului, se înfioră şi, aproape uitând de primejdia din care scăpase, se gândi că dincolo de acele zidurile nu se afla nimic mai preţios decât liberatatea şi pacea.

Montoni îi porunci lui Emily să-l aştepte în salonul lambrisat cu lemn de cedru, unde veni şi el îndată şi îi porunci cu glas sever să-i spună ce se întâmplase. Cu toate că îl privea cu groază, socotindu-l ucigaşul mătuşii ei, şi abia mai ştia ce răspundea la întrebările lui stăruitoare, vorbele ei şi felul de a fi îl convinseră că nu luase parte de bunăvoie la ultima întâmplare; şi când apărură slujitorii, cărora le poruncise să vină ca să-i poată întreba despre cele petrecute şi să-i descopere pe complici, îi spuse lui Emily că poate să se retragă.

Trecu o bună bucată de vreme până când Emily putu,

limpezindu-şi gândurile învolburate, să-şi amintească unele din întâmplările prin care trecuse. Apoi, din nou, îşi aminti de cadavrul ascuns după draperia din camera portalului şi scoase un geamăt care o înspăimântă pe

Annette, cu atât mai mult cu cât Emily se feri să-i potolească curiozitatea; căci se temea să-i încredinţeze o taină atât de teribilă, ca nu cumva, datorită vreunei vorbe scăpate, să-şi atragă răzbunarea imediată a lui Montoni.

Silită astfel să păstreze în gând întreaga grozăvie a tainei care o apăsa, mintea păru să i se clatine sub această povară atât de grea. Se uita adesea cu o privire ciudată şi rătăcită la Annette şi, când aceasta îi vorbea, fie că nu o auzea, fie răspundea fără noimă. Urmau lungi răstimpuri de apatie; Annette vorbea mereu, dar glasul acesteia nu părea să ajungă până la auzul mult frământatei Emily, care şedea tăcută, cu ochii ţintă, scoţând doar din când în când câte un suspin adânc, dar fără a putea plânge.

Înspăimântată de starea ei, Annette se duse în cele din urmă să-l înştiinţeze pe Montoni, care tocmai dăduse drumul slujitorilor fără să fi descoperit ceva în legătură cu faptele cercetate. Aflând de la Annette în ce stare se găsea Emily, se grăbi s-o urmeze în camera acesteia.

Auzind glasul lui Montoni, Emily îşi întoarse privirea şi o licărire de recunoaştere păru să-i treacă prin ochi;

căci se ridică îndată de pe scaun şi se îndreptă încet spre un colţ îndepărtat al încăperii. El îi vorbi cu: un glas ceva *

mai blând. Deosebit de felul aspru obişnuit, dar Emily se uita la el cu un aer pe jumătate curios şi pe jumătate speriat, spunând „da” la orice ar fi întrebat-o. În mintea ei părea să nu fi rămâs nicio altă impresie în afară de frică.

Annette nu-i putu da nicio lămurire în legătură cu această stare; şi Montoni, după ce încercă câtăva vreme s-o facă pe Emily să vorbească, se retrase, dar îi porunci

Annettei să rămână cu ea peste noapte şi să-l înştiinţeze a doua zi dimineaţa cum se simţea.

După plecarea lui, Emily se apropie şi întrebă cine venise s-o tulbure. Annette îi spuse că fusese s-ignor – signor Montoni, Emily repetă de câteva ori numele, ca şi cum nu şi-ar fi amintit; apoi, cu un geamăt brusc, recăzu în apatie.

Annette o conduse cu oarecare greutate spre pat. Pe care

Emily îl cercetă, cu o privire neliniştită şi înspăimântată, înainte de a se întinde pe el; şi apoi. Părând nespus de tulburată şi înfiorată, făcu un gest spre Annette, Care, şi mai înspăimântată acum, se grăbi spre uşă, să cheme încă o slujnică şi să-i ceară să rămână peste noapte cu de dar

Emily, crezând că pleacă, o strigă şi, cu glas rugător, îi cent să n-o părăsească şi ea.

— Căci de când a murit tatăl meu „adăugă suspinând, toată lumea mă părăseşte.

— Tatăl dumneavoastră, ma mselie! exclamă Annette: dar el a murit înainte ca dumneavoastră să mă cunoaşteţi pe mine.

— Aşa-i, într-adevăr! se învoi Emily; şi lacrimile începură să-i curgă.

Plânse multă vreme în tăcere; după care se linişti şi somnul o cuprinse, căci Annette dăduse dovadă de multă înţelepciune şi n-o întrerupsese din plâns. Fata aceasta, pe cât de simplă, pe atât de iubitoare, îşi birui acum temerile de a rămâne singură în cameră cu stăpâna ei şi o veghe

Emily toată noaptea.

CAPITOLELE II-IV

CAPITOLUL V

A doua zi, Emily încearcă să vorbească cu Montoni, dar acesta amână întrevederea. În miez de noapte, ea aude

nişte gemete slabe şi apoi zăreşte o siluetă care se opreşte sub fereastra camerei ei.

După încă două zile, în care Emily îşi întăreşte bănuielile că Montoni devenise un fel de căpitan de *condottieri*, acesta acceptă s-o primească şi să stea de vorbă cu ea.

Află astfel că mătuşa ei nu era moartă, ci doar bolnavă şi închisăîntrun turn al castelului. Emily îl înduplecă pe

Montoni s-o readucă în vechea ei odaie, dar în noaptea aceea doamna Montoni moare în braţele lui Emily.

Bătut-a miezul nopţii; *ascultă-al morţii clopot*
Sunându-şi rar bătaia; *auzi sonorul dangăt*?
Se-opreşte acum; *şi iarăşi porneşte să răsune*
Purtând pe-aripi de vânt chemarea-i gravă.
MASON

Când Montoni află despre moartea soţiei sale şi înţelese că ea murise fără să-i dea semnătura de care avea atâta nevoie pentru a-şi pune în aplicare planurile, niciun sentiment de cuviinţă nu-l mai putu împiedica să-şi exprime indignarea. Emily avu grijă să nu se afle în prezenţa lui şi stătu de veghe două zile şi două nopţi, cu mici întreruperi, lângă trupul neînsufleţit al mătuşii ei.

Profund impresionată de soarta nefericită a acestei femei, uită de toate greşelile ei, de felul nedrept şi autoritar cum se purtase cu ea; amintindu-şi doar de suferinţele îndurate, se gândi la mătuşa ei cu milă şi duioşie. Uneori, totuşi, nu se putea împiedica să nu mediteze la strania orbire a mătuşii ei de a se căsători cu Montoni, împrejurare ce-i fusese fatală şi care o amestecase şi pe ea însăşi într-un şir încurcat de nenorociri, din care nu vedea niciun mijloc de scăpare. Dar privea acum această împrejurare mai mult cu tristeţe decât cu mânie, mai mult deplângând-o decât reproşându-

i-o mătuşii ei.

Emily nu fu tulburată în atitudinea ei pioasă de Montoni, care evita nu numai camera unde fuseseră depuse rămăşiţele pământeşti ale soţiei sale, ci şi acea parte a castelului din apropierea ei, ca şi cum s-ar fi temut să nu se molipsească de moarte. Părea să nu se fi dat nicio dispoziţie în legătură cu înmormântarea, şi Emily începu să se teamă că memoria doamnei Montoni va primi o nouă jignire; dar temerile îi fură risipite în seara celei de-a doua zile, când Annette o înştiinţa că înmormântarea urma să aibă loc în noaptea aceea. Ştia că Montoni nu va asista; şi Emily se gândea cu durere că rămăşiţele pământeşti ale nefericitei mătuşi vor trece în mormânt, nepetrecute de rude sau prieteni, cu ceremonialul cuvenit;

Încât se hotărî ca niciun considerent să n-o împiedice să-şi îndeplinească această îndatorire. Dacă n-ar fi luat hotărârea, ar fi pregetat poate să însoţească rămăşiţele ei pământeşti până în cripta rece, spre care urmau s-o poarte nişte inşi cu o înfăţişare aducând mai degrabă a ucigaşi;

şi încă la ceasul din miez de noapte, tăcut şi singuratic, pe care Montoni îl alesese, ca să încredinţeze, dacă se putea, uitării trupul fără viaţă al unei femei, pe care purtarea lui, în cel mai bun caz aspră, o trimisese în mormânt.

Cutremurată de groază şi durere, Emily pregăti, ajutată de Annette, trupul pentru înmormântare; după ce îl înfăşurară şi îl acoperită cu un linţoliu, rămaseră de veghe lângă el până după miezul nopţii, când auziră apropiindu-se paşii acelora ce urmau să-l ducă la mormânt. Cu greu îşi putu stăpâni Emily emoţia când uşa camerei fu dată de perete şi chipurile întunecate ale acelor oameni se zăriră la lumina torţelor; şi doi dintre ei, fără o vorbă, ridicară moarta pe umeri, în timp ce al treilea o luă înainte cu torţa şi ooborâră cu toţii spre mormânt, undeva în cripta cea

mai de jos a capelei din interiorul castelului.

Trebuiră să străbată două curţi interioare, către aripa de răsărit a castelului, care, lipită de capelă, era de asemenea ruinată; dar liniştea şi întunericul din aceste curţi nu o mai impresionau acum pe Emily, frământată de gânduri mai triste; aproape că nici nu auzi ţipătul înăbuşit şi lugrubu al bufniţei, cuibărită printre crenelurile acoperite de iederă ale ruinelor, şi nici *nu* zări liliacul râlfâindu-i tăcut prin faţă. Dar când, după ce pătrunseră în capelă şi trecură printre coloanele năruite ale stranelor, oamenii se opriră în capul unor trepte ce coborau spre o uşă scundă şi boltită, iar tovarăşul lor se duse s-o deschidă. Ea zări nedesluşit dincolo un abis de întuneric şi văzu – trupul neînsufleţit al mătuşii ei dus în jos pe aceste

În) (* –, i.sr pe omul cu înfăţişare de tâlhar stând cu torţa în mâna pentru a-i primi – atunci tot curajul îi pieri, co

pieşit de durere şi. Spaimă. Se întoarse să se sprijine de

Annette, care era îngheţată şi tremura la fel ca şi ea

şi zăbovi atât de mult în capul scării, încât lumina torţei

Hi-abia mai pâlpâia pe coloanele capelei, iar oamenii aproape că nu se mai zăreau. Atunci, întunericul din jurul ei trezindu-i alte spaime, iar simţământul datoriei dominându-i împotrivirea, coborî în criptă, pe urmele ecoului trezit de paşii oamenilor şi ale razei palide ce răzbătea prin beznă, până când scârţâitul ascuţit al unei uşi îndepărtate, deschisă pentru a primi moarta, o înspăimântă din nou.

O clipă se opri, dar imediat îşi continuă drumul şi văzu printre arcade, la oarecare distanţă, cum aşezau jos corpul neînsufleţit, la marginea unei gropi deschise, unde se aflau, şi alţi câţiva oameni de-ai lui Montoni, împreună

cu un preot, pe care nu-l observă până nu începu slujba de înmormântare; atunci, ridicându-şi ochii din pământ, zări figura venerabilă a călugărului şi îi auzi glasul domol, solemn şi în acelaşi timp mişcător, psalmodiind slujba morţilor. În clipa când coborâră trupul în mormânt, doar penelul negru al unui Domenichino ar fi izbutit, poate, să zugrăvească această scenă. Trăsăturile crude şi îmbrăcămintea neîngrijită a acelor *condottieri*, care se aplecau cu torţele spre groapa ce primea trupul neînsufleţit, convrastau cu figura venerabilă a călugărului în straie lungi şi negre, cu gluga dată pe spate de pe faţa-i palidă, pe care pâlpâiturile torţei scoteau la iveală expresia de durere îndulcită de compasiune şi câteva şuviţe de păr cărunt atârnându-i pe tâmple. Alături de el se afla silueta mai gingaşă a lui Emily, care se sprijinea de Annette, ţinându-şi capul pe jumătate întors într-o parte, acoperit de un văl subţire; iar chipul ei blând şi frumos trăda o durere atât de solemnă, încât nu mai lăsa loc lacrimilor, în timp ce privea cum este coborâtă prea timpuriu în pământ ultima ei rudă şi prietenă. Licăririle de lumină printre bolţile criptei, unde, ici şi colo, pământul proaspăt săpat arăta că şi alţi morţi mai fuseseră de curând îngropaţi, ca şi bezna ce se aşternea mai departe – toate acestea erau de ajuns să aducă în imaginaţia privitorului scene şi mai îngrozitoare decât aceea de la mormântul nefericitei şi năpăstuitei doamne Montoni.

Când slujba luă sfârşit, călugărul o privi pe Emily cu multă uimire şi luare-aminte, de parcă ar fi vrut să-i vorbească, dar se stăpâni din pricina acelor *condottieri*, care o luaseră acum înainte şi se distrau cu glume pe seama ordinului său religios; bătrânul călugăr le îndura în tăcere, dornic să ajungă cu bine la schitul său, pe când

Emily le asculta cu teamă, ba chiar cu groază. Când ajunseră în curte, călugărul o binecuvântă şi, după ce o

privi lung, cu nespusă milă, se întoarse spre portal, unde-l aştepta unul dintre oameni cu o torţă; în timp ce Annette, aprinzând o altă torţă, *o* conduse pe Emily spre odaia ei.

Înfăţişarea călugărului şi privirea lui plină de milă şi duioşie, treziră interesul lui Emily; e drept că la rugămintea ei stăruitoare se învoise Montoni să cheme un preot care să îndeplinească ultimele ritualuri pentru soţia lui ce se săvârşise din viaţă, dar Emily nu ştia nimic despre acest preot, în afară de ce-i spuse Annette, şi anume că aparţinea unei mănăstiri din munţi, la câteva mile depărtare. Stareţul, care-l privea pe Montoni şi pe oamenii lui nu numai cu aversiune dar şi cu spaimă, nu vrusese probabil să-l mânie refuzându-i cererea, şi da aceea poruncise unui călugăr să oficieze la înmormântare;

Iar acesta, din bunătate creştinească, îşi stăpânise aversiunea de a intra între sadurile unui asemenea castel, dornic să îndeplinească ceea ce socotea de datoria sa; şi, capela fiind construită pe pământ sfinţit, nu se împotrivise să fie îngropate în criptă rămăşiţele pământeşti ale nefericitei doamne Montoni.

Trecură câteva zile, pe care Emily le petrecu într-o izolare totală, chinuită atât de spaimă pentru soarta ei, cil, şi de durere pentru aceea care plecase dintre cei vii.

În cele din urmă, se hotărî să încerce din nou să-l convingă pe Montoni s-o lase să se întoarcă în Franţa. Pentru ce scopuri ţinea el s-o reţină, aproape că nici nu îndrăznea să-şi închipuie; dar era neîndoielnic că aceasta îi era vrerea, şi hotărârea cu care se împotrivise mai înainte la plecarea ei îi dădea prea puţine speranţe că acum s-ar

Învoi. Numai groaza pe care i-o inspira prezenţa lui o făcu să amâne zi de zi abordarea subiectului; în cele din urmă, o trezi din starea aceasta de pasivitate chiar un mesaj din partea lui, cerându-i să vină la el la o anumită oră. Emily începu să spere că poate va renunţa, acum când

mătuşa ei nu mai trăia, la autoritatea pe care şi-o atribuise abuziv asupra ei; dar amintindu-şi că proprietăţile, care stârniseră atâtea dispute, erau acum ale ei, se temu că Montoni va folosi cine ştie ce stratagemă pentru a le dobândi şi că o va ţine prizonieră până va reuşi. Gândul acesta, în loc s-o demoralizeze, îi trezi toate forţele latente ale curajului;

Iar averea, la care ar fi renunţat de bunăvoie pentru a dobândi linişte pentru mătuşa ei, acum cu preţul nici unei suferinţe nu mai voia să i-o lase lui Montoni. Era hotărâtă să păstreze aceste proprietăţi şi de dragul lui

Valancourt, căci de urmau să le ofere bunăstarea cu care să asigure viaţa lor lipsită de griji în viitor. Planurile acestea o înduioşară şi se gândi cu emoţie la clipa plăcută când, cu generozitate drăgăstoasă, îi va putea spune lui

Valancourt că îi aparţineau lui. Văzu în închipuire zâmbetul luminând chipul lui – privirea drăgăstoasă exprimându-i bucuria şi mulţumirea; şi în această clipă fu încrediţată că va putea înfrunta orice suferinţe pe care i le-ar putea pregăti spiritul diabolic al lui Montoni. Amintindu-şi pentru prima dată de la moartea mătuşii ei, de actele ce atestau dreptul ei de proprietate, se hotărî să le caute de îndată ce întrevederea cu Montoni va lua sfârşit.

Cu aceste hotărâri în minte, se duse să-l întâlnească la ora stabilită şi aşteptă să vadă care-i erau intenţiile, înainte de a-şi. Reînnoi cererea. În încăpere se mai afla Orsini, precum şi un alt ofiţer, şi stăteau lângă o masă acoperită cu hârtii, pe care se părea că Montoni le examinează.

— Am trimis după tine, Emily, zise el, ridicând capul, ea să fii martoră într-o tranzacţie pe care o închei cu prietenul meu Orsino. Tot ceea ce ţi se cere este doar să-ţi pui semnătura pe acest document.

După care ridică o hârtie, citi mormăind câteva

rânduri şi, punându-i-o pe masă în faţă, îi oferi o pană de scris. Ea o luă şi era gata să-şi aştearnă iscălitura – când într-o străfulgerare îi trecu prin minte planul lui Montoni; se înfioră, lăsă pana să-i cadă, şi declară că nu va semna ceva ce nu citise. Montoni se prefăcu a râde de pretenţiile ei şi, luând iar hârtia în mână, se prefăcu a-i citi ce scria acolo; dar Emily, care mai tremura încă la gândul primejdiei prin care trecuse, surprinsă de propria ei credulitate, care fusese, pe punctul s-o trădeze, refuză cu hotărâre să semneze orice fel de document. Montoni se mai prefăcu o vreme că râde de refuzul ei; dar când îşi dădu seama, din stăruinţa ei neclintită, că Emily îi înţelesese planurile, îşi schimbă atitudinea şi îi ceru să-l urmeze în odaia alăturată. Acolo îi spuse că dorise să-i scutească pe amândoi de o ceartă inutilă, într-o chestiune în care acţiunea lui era şi dreaptă, şi legală; şi de aceea se străduise s-o convingă, mai degrabă, decât s-o silească să-şi facă datoria faţă de el.

— Eu, ca soţ al răposatei doamne Montoni, adăugă el, moştenesc tot ceea ce poseda ea; proprietăţile, pe care ea mi Le-a. Refuzat cât era în viaţă, nu-mi mai pot fi tăgăduite;

pentru fericirea ta, ar fi bine să nu te laşi amăgită de acea afirmaţie prostească pe care ţi-a făcut-o în prezenţa mea – că aceste proprietăţi vor fi ale tale, dacă va muri fără să mi le lase mie. Ştia încă de atunci că nu avea nici. O putere să mi le conteste după moartea ei; şi cred că ai destulă judecată ca să nu mă mânii formulând asupra lor pretenţii nejustificate. Nu e în obiceiul meu să fiu. Linguşitor. Şi de aceea vei înţelege că e sinceră lauda pe care ţi-o uduc când îţi spun că judecata ta e deasupra celei a femeilor în general; şi că nu ai niciunul din cursurile care marchează adesea caracterul femeiesc – cum ar fi avariţia şi dorinţa de putere, împingându-le adesea pe femei în

postura de a contrazice şi a sâcâi, atunci când nu pot să cucerească. Dacă eşti aşa cum te cunosc eu, ştiu că priveşti cu dispreţ suveran aceste cusururi obişnuite ale femeilor.

Montoni se întrerupse, iar Emily rămase tăcută, în aşteptare; căci îi ştia prea bine viclenia, pentru a-şi închipui că ar recurge la asemenea linguşeli dacă nu i-ar sluji interesele sale; şi cu toate că nu pomenise de vanitate printre slăbiciunile femeilor, Cra limpede că o socotea predominantă, din moment ce sacrificase vanităţii ei firea şi inteligenţa tuturor femeilor.

— Aşa stând lucrurile, urmă Montoni, nu pot crede că te vei împotrivi acolo unde nu poţi cuceri; sau că vei dori să cucereşti, ori să râvneşti la vreun bun, când nu ai dreptul de partea ta. Socot că se cuvine, totuşi, să-ţi fac cunoscute amândouă situaţiile ce ar decurge din hotărârea ta. Dacă adopţi o atitudine justă în această problemă, ţi se va îngădui în scurtă vreme să te întorci în Franţa;

dar, dacă faci greşeala de a te lăsa amăgită de spusele răposatei mele soţii, vei rămâne prizoniera mea până când te vei convinge de greşeala pe care o săvârşeşti.

Emily îi răspunse cu glas calm:

— Nu sunt atât de ignorantă, signor, asupra legilor în această chestiune, încât să mă las amăgită de spusele oricui. Legea, în cazul de care e vorba, îmi acordă mie proprietăţile, şi n-am. Să-mi anulez drepturile cu propria mea mână.

— Se pare că m-am înşelat în privinţa ta, replică

Montoni cu asprime. Vorbeşti cu cutezanţă şi cu înfumurare despre un subiect pe care nu-l înţelegi. Încă o dată îţi spun, sunt gata să-ţi iert rătăcirea din ignoranţă; slăbiciunea minţii femeieşti de care, se pare, nu eşti scutită, face necesară oarecare îngăduinţă: dar dacă stărui în această rătăcire – vei avea toate motivele să te temi de

dreptatea mea.

— De dreptatea dumneavoastră, signor, răspunse

Emily, n-am de ce mă teme – n-am decât de nădăjduit din partea ei.

Montoni se uită te ea cu mânie, părând să cugete ce să-i răspundă.

— Văd că dai dovadă de o minte destul de slabă, reluă el, dacă acorzi crezare acelor afirmaţii fără rost de care am pomenit! îmi pare rău pentru tine; în ceea ce mă priveşte, nu are nicio însemnătate. Credulitatea ta nu te va pedepsi decât pe tine: şi trebuie să te compătimesc pentru mintea ta slabă, întrucât îţi va pricinui toate suferinţele pe care mă sileşti să ţi le pregătesc.

— Poate că veţi vedea, signor, zise Emily cu o demnitate plină de linişte, că tăria minţii mele este pe măsura dreptăţii cauzei mele; şi că ştiu să îndur cu curaj, atunci când este vorba să mă împotrivesc opresiunii.

— Vorbeşti ca o eroină, zise Montoni cu dispreţ vom vedea dacă vei putea să şi suferi ca ea.

Emily nu mai scoase niciun cuvânt, şi el ieşi din odaie.

Amintindu-şi că se împotrivise cu atâta tărie numai de dragul lui Valancourt, ea zâmbi acum mulţumită, fără a-i păsa de suferinţele cu care era ameninţată; se grăbi spre ascunzătoarea în care mătuşa ei ţinea actele privitoare la proprietăţi şi le găsi, precum îi destăinuise aceasta; şi, deoarece nu cunoştea un loc mai bun unde să le ascundă, le puse la loc fără să le cerceteze, de teamă de a nu fi descoperită în timp ce le răsfoia.

Se întoarse iarăşi în singurătatea camerei ei, şi începu să depene în gând ultima discuţie cu Montoni, gândindu-se ce suferinţe o aşteptau din partea lui, pentru împotrivirea ei. Dar puterea lui nu-i mai părea atât de teribilă ca mai înainte. Simţea în inimă o sacră mulţumire,

la gândul că se.

putea împotrivi cu tărie nedreptăţilor, fiind chiar mândră să sufere în tăcere răul, într-o cauză care apăra şi interesele lui Valancourt. Pentru prima dată îşi simţi pe deplin superioritatea asupra lui Montoni, dispreţuindu-i autoritatea de care, până acum, se temuse.

Cum şedea aşa pe gânduri, auzi nişte hohote de râs de pe terasă şi, ducându-se la fereastră, văzu, cu nespusă uimire, trei doamne îmbrăcate în rochii veneţiene de gală trecând împreună cu mai mulţi domni. Surprinsă, rămase la fereastră, riscând chiar să fie observată, până când grupul trecu dedesubtul ferestrei; şi atunci, când una dintre străine privi în sus, ea desluşi trăsăturile signorei Livona; era chiar signora ale cărei maniere o înaintaseră atât de mult a doua zi după sosirea la Veneţia, şi pe care o cunoscuse atunci la masa lui Montoni. Descoperirea îi pricinui o mare bucurie, dar şi oarecare îndoială;

căci era o bucurie şi o mângâiere să ştii că cineva cu o fire atât de amabilă cum părea signora Livona se afla în apropiere; şi totuşi era uimitor să se afle la castel, în împrejurările de faţă; iar după veselia pe care o arăta.

Emily fu cuprinsă de o bănuială dureroasă în legătură cu caracterul acestei doamne. Dar era un gând atât de nepotrivit cu manierele fascinante ale signorei Livona şi i se păru atât de departe de realitate când îşi aminti cum se purtase ea atunci, încât îl izgoni aproape imediat din minte.

Când apăru Annette, o întrebă totuşi cine erau a cei străini iar aceasta era tot atât de ahtiată să-i povestească, pe cât era Emily de dornică să afle.

— Tocmai au sosit, ma mselle, zise Anette, împreună cu doi domni din Veneţia, şi m-am bucurat că văd din nou chipuri binevoitoare şi prietenoase. Dar de ce-or fi venit? Trebuie să-şi fi ieşit de-a binelea din minţi ca să vină de

bunăvoie într-un loc ca ăsta! Şi totuşi, au venit nesilite după cum se veselesc, de asta sunt încredinţată.

— Poate că au fost luate prizoniere? zise Emily.

— Prizoniere! exclamă Annette; nu, ma mselle, câtuşi de puţin, căci îmi amintesc foarte bine de una din de de la Veneţia. A venit de două sau de trei ori la signor, ştiţi, ma mselle şi se spunea, dar eu n-am crezut o vorbă, că signor o plăcea mai mult decât s-ar fi cuvenit. „Atunci de ce, am zis eu, s-o aducă la stăpâna mea?” „Asta aşa e”, mi-a răspuns Ludovico; dar avea aerul că ştie mai multe.

Emily o rugă pe Annette să încerce să afle cine erau acele doamne, precum şi orice altceva despre de apoi schimbă vorba, şi începu să-şi amintească de îndepărtata

Franţă.

— Ah, ma mselle! n-o s-o mai vedem niciodată! zise

Annette, aproape cu lacrimi în ochi. Am credinţa că o să rămân pentru totdeauna departe de ea.

Emily încercă s-oaline şi s-o îmbărbăteze cu o speranţă în care nici ea nu prea credea.

— Cum… cum aţi putut, ma mselle, să părăsiţi Franţa şi pe monsieur Valancourt? zise Annette suspimnd. Eu…

eu sunt sigură că, dacă l-aş fi avut pe Ludovico în Franţa, n-aş fi plecat niciodată de acolo.

— Atunci de ce te plângi că ai plecat din Franţa? o întrebă Emily, încercând să zâmbească; căci, de-ai fi rămas acolo, nu l-ai fi întâlnit pe Ludovico!

— Ah, ma mselle! singurul lucru pe care-l doresc este să scap din castelul ăsta îngrozitor, să vă slujesc în Franţa, şi nu mi-ar mai păsa de nimic!

— Îţi mulţumesc, buna mea Annette, pentru grija ta plină de afecţiune. Va veni o vreme, nădăjduiesc, când îţi vei aminti cu plăcere că ţi-ai exprimiat această dorinţă.

Annette plecă la treburile ei, iar Emily căută să-şi izgonească grijile alinându-şi sufletul cu imaginile unui

volum de poezii. În curând însă trebui să recunoască dominaţia, cu neputinţă de înlăturat, a împrejurărilor asupra gustului şi minţii; şi că ai nevoie de tihna spiritul lui, ca să fii simţitor chiar şi la plăcerile abstracte ale intelectului pur. Entuziasmul geniului, cu toate scenele pe care le zugrăvea, îi părea acum rece şi searbăd. Meditând asupra cărţii din faţa ei, exclamă fără să vrea: „Sunt oare acestea pasajele care mi-au aprins de atâtea ori imaginaţia, făcându-mă să mă înfior de plăcere? în ce consta farmecul?

— Era în mintea mea, sau în imaginaţia poetului?

Cred că în amândouă”, îşi spuse ea, oprindu-se. „Dar focul din sufletul poetului este zadarnic, dacă în mintea citi –, torului corzile simţirii nu sunt acordate cu ale sale, indiferent de gradul puterii sale de înţelegere”.

Emily ar fi continuat eu acest şir de gânduri, pentru că o scutea de reflexii mai dureroase; dar îşi dădu seama din nou că gândurile nu pot fi întotdeauna controlate prin voinţă, iar ale ei se întorceau mereu larpropria-i situaţie.

Seara, nevrând să se aventureze într-o plimbare până la fortificaţii, unde s-ar fi expus privirilor impertinente ale tovarăşilor lui Montoni. Se mulţumi să facă vreo câţiva paşi prin galeria care trecea pe lângă camera ei; dar ajungând la capătul ei, desluşi în depărtare zgomot de veselie şi râs. Dar nu era veselia cumpătată a unor oameni voioşi, ci o izbucnire sălbatică de dezmăţ; şi părea să vină din acea parte a castelului unde se afla de obicei

Montoni. Asemenea veselie în aceste momente, când mătuşa ei nu murise decât de câteva zile, o izbiră şi o impresionară la culme, oricât ar fi fost de conforme cu purtarea lui

Montoni din ultima vreme.

Ascultând mai departe, i se păru că distinge şi glasuri de femei în hohotele de râs, şi aceasta îi întări bănuielile

cele mai rele cu privire la caracterul signorei Livona şi al însoţitoarelor ei. Era limpede că nu fuseseră aduse aici cu sila; şi Emily se gândi că era singură în aceste pustietăţi izolate din Apenini, înconjurată de bărbaţi pe care nu-i socotea decât nişte ticăloşi, împreună cu însoţitoarele lor, în mijlocul unor scene de desfrâu din faţa cărora sufletul ei se dădea înapoi cu dezgust. Şi în acest moment, când scenele din prezent şi din viitor i se înfăţişau închipuirii, imaginea lui Valancourt îşi slăbi influenţa asupra ei, şi spaima îi zdruncină hotărârea. Crezu că înţelege întreaga grozăvie a răzbunării pe care i-o pregătea Montoni şi se înfioră în faţa mâniei lui nemiloase. Aproape că se hotărî să renunţe de îndată la proprietăţile în litigiu, dacă i-ar cere-o din nou, numai să-şi poată redobândi siguranţa şi libertatea; dar imediat, amintirea lui Valancourt i se strecură iarăşi în inimă, lăsând-o frământată de îndoieli.

Continuă să se plimbe prin galerie până când înserarea îşi ai uncă umbra melancolică prin ferestrele cu vitralii şi întunecă şi mai mult pereţii lambrisaţi cu lemn de stejar din jurul ei; pe când capătul îndepărtat al coridorului era atât de cufundat în întuneric, încât se desluşea doar datorită licăririi de lumină ce se strecura prin fereastră.

3 – Misterele din Udolpho, vol. II

32

De-a lungul sălilor boltite şi al coridoarelor de dedesubt răsuna din când în când, destul de slab, ecoul hohotelor de râs, ajungând până în acest colţ îndepărtat al castelului; iar după ce se stingea, liniştea care urma îi părea şi mai lugubră. Totuşi, nevrând încă să se întoarcă în odaia ei izolată, unde Annette încă nu venise, Emily continuă să se plimbe prin galerie. Trecând pe lângă uşa camerei unde îndrăznise cândva să ridice vălul ce-i descoperise un spectacol atât de înfricoşător, încât după

aceea îşi amintea întotdeauna de el cu o groază de nedescris, această amintire îi reveni brusc. Şi aduse cu ea gânduri mai teribile decât cele pricinuite de purtarea lui Montoni din ultima vreme; şi grăbindu-se să plece din galerie cât mai avea puterea s-o facă, auzi deodată nişte paşi în urma ei. Putea să fie ai Annettei; dar întorcând cu teamă capul să se uite, văzu prin întuneric o siluetă înaltă ce se apropia, şi. Unei toate grozăviile din camera aceea îi năvăliră în minte. În clipa următoare se pomeni prinsă de braţe şi auzi un glas profund murmurându-i tot felul de cuvinte la ureche.

Când avu destulă putere să vorbească, ori chiar să desluşească vorbele, întrebă cine o oprise din drum.

Eu sunt, răspunse glasul; de ce te-ai speriat atât de tare?

Emily privi chipul celui care vorbea; dar lumina slabă care venea prin fereastra înaltă din capătul galeriei nu-i îngădui să-i deosebească trăsăturile.

— Oricine ai fi, zise Emily cu glas tremurat, pentru numele lui Dumnezeu, dă-mi drumul!

— Încântătoarea mea Emily, grăi bărbatul, de ce vrei să te închizi în acest colţ izolat, când jos e atâta veselie?

Vino cu mine în salonul îmbrăcat în lemn de cedru, unde vei fi podoaba cea mai fermecătoare a petrecerii; să ştii că n-ai să regreţi.

Emily nu vru să-i răspundă nimic şi se zbătu să scape din strânsoarea lui.

— Făgăduieşte-mi că ai să vii, urmă el, şi îţi dau imediat drumul; dar mai întâi trebuie să-mi dăruieşti o răsplată pentru că-ţi dau drumul.

— Cine eşti dumneata? întrebă Emily pe un ton în care se amesteca spaima şi indignarea, continuând să se zbată, ca să scape; cine eşti dumneata, care ai cruzimea să mă insulţi astfel?

— De ce zici că sunt crud? întrebă necunoscutul:

vreau să te scot din singurătatea tristă în care stai şi să te duc jos la o petrecere veselă. Nu mă cunoşti?

Emily îşi aminti acum vag că era unul dintre ofiţerii care se aflau eu Montoni, când se dusese la el în dimineaţa acestei zile.

— Îţi mulţumesc pentru intenţia dumitale plină de amabilitate, răspunse ea, părând să nu-l înţeleagă, dar nu doresc nimic altceva decât să-mi dai drumul.

— Fermecătoare Emily! stărui el, renunţă la acest capriciu prostesc care te ţine în singurătate şi vino cu mine la petrecere şi o să pui în umbră frumuseţile de acolo; singură numai tu meriţi să fii iubită de mine.

Încercă să-i sărute mâna; dar imboldul puternic al indignării îi dădu puterea de a se smuci, şi fugi spre camera ei. Închise uşa înainte ca el s-o ajungă; după ce o zăvori, se prăbuşi pe un scaun, copleşită de spaimă şi de efortul făcut; îi auzi glasul şi încercările de a deschide uşa, dar rămase pe scaun, neavând puterea de a se ridica, în cele din urmă îl auzi îndepărtându-se şi rămase multă vreme cu urechea la pândă; se simţi oarecum uşurată când nu mai auzi niciun zgomot, dar deodată îşi aminti de uşa ce dădea spre scara de serviciu, pe unde ar putea să intre la ea, căci se încuia numai din afară. Atunci se apucă s-o înţepenească, aşa cum făcuse şi altă dată. Avea acum impresia limpede că Montoni îşi şi pusese în aplicare planul de răzbunare, retrăgându-i protecţia, şi regretă nesăbuinţa cu care înfruntase puterea unui astfel de om, I

se părea acum că-i va fi cu neputinţă să-şi păstreze proprietăţile; şi pentru a-şi păstra viaţa, poate chiar onoarea, se hotărî. Dacă va scăpa din grozăviile acestei nopţi, să renunţe a doua zi la orice pretenţie asupra proprietăţilor, cu condiţia ca Monotoni s-o lase să plece din Udolpho.

După ce luă această hotărâre, mintea i se mai linişti, deşi mai asculta cu înfiorare şi tresărea adesea la tot felul de sunete închipuite ce i se păreau că vin dinspre scară.

Stătu astfel pe întuneric câteva ore, în care timp Annette tot nu-şi făcu apariţia, şi atunci începu să aibă temeri serioase în privinţa ei; dar, neîndrăznind să se aventureze jos în castel, trebui să rămână în nesiguranţă, tot întrebându-se ce s-o fi întâmplat cu Annette că întârzia să vină.

Din când în când se furişa la uşa dinspre scară, ca să asculte dacă nu se apropiau paşii cuiva, dar niciun zgomot nu o mai sperie; hotărându-se să vegheze toată noaptea, se întinse puţin pe patul întunecat şi trist, scăldând perna cu lacrimi nevinovate. Se gândi la părinţii ei morţi, şi apoi la Valancourt care era atât de departe, chemându-i adesea; şi liniştea adâncă ce domnea acum se potrivea cu gândurile triste ce-o frământau.

Pe când stătea astfel, urechea ei prinse deodată notele unei muzici îndepărtate, pe care o ascultă cu luare aminte;

şi în curând îşi dădu seama că era chiar instrumentul pe care-l mai auzise şi înainte, la miezul nopţii; se ridică atunci şi se îndreptă cu paşi uşori spre fereastră, unde sunetele păreau să se înalţe dintr-o încăpere aflată dedesubt.

După câteva clipe melodia duioasă fu însoţită de un glas atât de înflăcărat, încât era cu neputinţă să crezi că exprima doar o tristeţe închipuită. I se părea că mai auzise cândva aceste accente duioase, cu totul deosebite; dar dacă nu era doar închipuire, trebuia să fie, în cel mai bun caz, o amintire foarte vagă. Amintirea aceasta i se furişă în suflet, în mijlocul frământărilor ce-o torturau, ca o muzică cerească, alinând-o şi dându-i curaj: „Plăcută ca adierea primăverii, care suspină la urechea vânătoruhu când se

trezeşte din vise frumoase, auzind muzica îngânată de duhurile dealurilor.”[1]

Dar cum ar putea fi descrisă emoţia ei, atunci când auzi, interpretată cu gustul şi simplitatea celui mai sincer simţământ, una din ariile populare din provincia ei natală, pe care o ascultase de atâtea ori cu încântare în copilărie şi pe care o auzise de atâtea ori repetată de tatăl ei! La auzul acestui binecunoscut cântec, pe care nu-l mai ascultase până acum decât în ţara ei natală, simţi cum i se topeşte inima, iar amintirile vremurilor trecute o năpădiră.

Priveliştile plăcute, liniştite din Gasconia, blândeţeaşi bunătatea părinţilor ei, savoarea şi simplitatea vieţii din trecut – toate îi reveniră în minte, formând o imagine atât de dulce şi de luminoasă. În contrast atât de izbitor cu scenele, personajele şi primejdiile care o înconjurau acum, încât gândul nu mai putu zăbovi asupra trecutului şi reveni la suferinţele care o torturau acum.

Începu să suspine şi să plângă în hohote; nu mai putea asculta melodia care de atâtea ori o fermecase şi o liniştise, şi se retrase de la fereastră într-un colţ îndepărtat al camerei. Dar şi de acolo muzica se mai auzea;

apoi ritmul se schimbă, şi melodia următoare o atrase iar la fereastră – era aceeaşi melodie pe care o auzise de mult în cabana de pescuit din Gasconia. Datorită, poate, şi misterului care însoţise atunci această melodie, îi lăsase o impresie atât de profundă în amintire, încât n-o mai uitase niciodată pe de-a întregul de atunci; iar felul cum era. Cântată acum o convinse, oricât de stranie putea să pară împrejurarea, că era aceeaşi voce pe care o auzise atunci. Surpriza făcu loc curând altor sentimente; un gând îi fulgeră prin minte, scoţând la iveală alte nădejdi care îi redeşteptară curajul. Totuşi, speranţele acestea erau atât de noi, de neaşteptate, de uimitoare, încât nu îndrăzni să

1 Ossian.

le dea crezare, dar nici nu se putu hotărî să le izgonească. Se aşează lângă fereastră, ţinându-şi răsuflarea, copleşită pe rând de speranţă şi de teamă. Curând se ridică, se aplecă pe fereastră, ca să poată prinde un sunet mai apropiat, ascultă, nevenindu-i să creadă, şi şopti încet numele lui Valancourt, iar apoi se aşeză din nou pe scaun.

Da, credea acum că Valancourt era aproape de ea, şi îi reveniră în minte împrejurările care o încredinţară că glasul pe care-l auzise era al lui. Îşi aminti ce-i spusese el de mai multe ori, şi anume că obişnuia adeseori să vină înainte de a o cunoaşte la cabana de pescuit, unde ea îi ascultase mai înainte glasul şi cântecul şi unde văzuse scrise cu creionul sonete închinate ei; tot acolo îl şi cunoscuse într-un mod atât de neaşteptat. Toate acestea o făceau să creadă, ba chiar să aibă certitudinea, că el era muzicantul care o încântase mai înainte şi autorul versurilor care exprimau admiraţia sa atât de tandră; căci, cine altul ar putea fi? în momentul acela, nu putuse să-şi închipuie cine era autorul; dar după ce îl cunoscuse pe

Valancourt şi el îi spusese că venea adesea la cabana de pescuit, se convinsese că el era autorul sonetelor.

Când aceste gânduri îi trecură prin minte, bucuria, teama şi duioşia îi năpădiră inima; se rezemă iar de fereastră, ca să prindă melodia ce-i putea întări ori spulbera speranţele, deşi nu-şi amintea să-l fi auzit vreodată cântând din voce. Dar iată că, pe neaşteptate, glasul şi instrumentul tăcură.

Se gândi o clipă dacă să se încumete să-i vorbească.

Dar neîndrăznind să-i pomenească numele, căci nu era sigură că era el, şi totuşi prea dornică să afle adevărul, nu avu inima să lase să-i scape prilejul şi întrebă, strigă de la fereastră: „Cântecul acesta e din Gasconia?” Aşteptarea-i înfrigurată nu fu răsplătită prin niciun răspuns;

totul rămase tăcut. Nerăbdarea sporindu-i odată cu

teama, repetă întrebarea; iar iarăşi nu se auzi niciun sunet, în afară de suspinul vântului printre crenelurile de deasupra; şi atunci Emily încercă să se mângâie cu gândul că străinul, oricine ar fi fost, se retrăsese înainte ca ea să fi strigat, până unde nu mai putea răzbi glasul ei, pe care, era convinsă, dacă Valancourt l-ar fi auzit şi l-ar fi recunoscut, i-ar fi răspuns imediat. Apoi se gândi că era poate vorba de prudenţă, şi nu doar de îndepărtarea întâmplătoare de la fereastră, care-l silise să tacă. Pe dată, această presupunere îi schimbă brusc nădejdea şi bucuria în spaimă şi durere; căci, dacă Valancourt se afla în castel, era foarte probabil prizonier, luat împreună cu câţiva compatrioţi de-ai săi, dintre cei ce luptau în momentul acela în războaiele cu Italia; sau poate fusese prins când încercase să ajungă până la ea. Chiar dacă îi recunoscuse glasul, poate că se temuse, în aceste împrejurări, să-i răspundă, căci era neîndoielnic închis şi păzit.

Lucrul pe care-l nădăjduise mai înainte din tot sufletul, acum îi pricinuia spaimă – spaimă de a afla că Valancourt se afla în apropierea ei; şi, deşi ar fi dorit să scape de teama pentru siguranţa lui, în sinea ei speranţa de a-l vedea curând se lupta cu această teamă.

Rămase ascultând la fereastră până când văzduhul începu să se răcorească, iar la răsărit, vârful înalt al muntelui prinse să licărească în lumina zorilor*; atunci, doborâtă de nelinişte, se întinse în pat. Dar îi fu cu neputinţă să adoarmă; căci bucuria, dragostea, îndoiala şi teama o tulburară toată noaptea. Acum se ridica din pat şi deschidea fereastra să asculte; acum se plimba prin odaie cu paşi nerăbdători, ca până la urmă să se întoarcă descumpănită în pat. Niciodată orele nu părură să se târască atât de greu ca cele din noaptea aceasta de neastâmpăr; şi tot timpul nădăjduia că Annette îşi va face apariţia şi va pune capăt acestei aşteptări chinuitoare.

CAPITOLUL VI

În dimineaţa următoare, Annette o înştiinţează pe

Emily că Montoni împreună cu prietenii săi au chefuit toată noaptea. Ea mai află şi că în castel ar exista câţiva prizonieri, ţinuţi pentru a se obţine preţul de răscumpărare, şi Emily nutreşte speranţa că s-ar putea ca şi

Valancourt să se afle printre ei.

Castelul este pe punctul de a fi asediat de inamicii lui

Montoni, şi acesta hotărăşte s-o trimită pe Emily, sub paza lui Bertrand şi Ugo, doi slujitori credincioşi, la căsuţa unui om de încredere de-al lui, un ţăran din Toscana, unde ajung cu bine după o zi şi o noapte de drum.

CAPITOLUL VII

Nimic în jur decât prilej de tihnă.
Dumbrăvi şi *pajişti adormite-n soare*.
Cu flori ce moţăie în adierea lină.
Plină de maci, cu maluri înverzite.
Cu iarba necălcată de animale.
Nenumărate pârâiaşe clipocesc
Purtându-şi grabnic licăritul apei.
Bolborosind prin soarele poienii.
Dar frământarea lor e doar un murmur.

THOMSON

Dimineaţa, când Emily deschise fereastra, rămase uimită de minunăţia priveliştii din jur. Căsuţa era aproape ascunsă printre arborii din pădure, în cea mai mare parte castani, precum şi câţiva chiparoşi, zade şi.

sicomori. Pe sub ramurile umbroase ce se întindeau mult, se zăreau spre miazănoapte şi răsărit Apeninii împăduriţi, ridicându-se ca într-un amfiteatru maiestuos, nu întunecaţi de coroanele pinilor, cum fusese obişnuită să-i vadă, ci cu vârfurile semeţe încoronate de păduri bătrâne de castani, stejari şi platani, aurite acum de culorile

bogate ale toamnei; pădurile acestea coborau apoi până jos în vale, ca o hlamidă întreruptă doar arareori de câte un colţ îndrăzneţ de stâncă ce ieşea în – afară şi reflecta razele piezişe. La poalele munţilor se întindeau viile ce înconjurau câte o vilă graţioasă a nobililor toscani, apoi, mai jos, se vedeau pante acoperite cu crânguri de măslini, duzi, portocali şi lămâi. Câmpia ce se întindea apoi mai departe îşi învăluia belşugul roadelor într-un joc de culori ce se topeau armonios sub soarele Italiei.

Strugurii, cu ciorchinii roşii izbucnind dintre frunzele ruginii, atârnau în ghirlande bogate de pe ramurile smochinilor şi cireşilor, în timp ce păşunile pline de prospeţime cum rareori mai văzuse Emily, se înşirau pe malurile unui pârâu; coborând din munţi, pârâul şerpuia de-a lungul întregii privelişti, pe care o oglindea, până spre un golf la mare. Acolo, departe spre apus, marea se unea cu cerul, într-o nuanţă de un purpuriu plin de dulceaţă; puteai ghici unde se termina marea şi unde începea cerul doar când trecea câte o corabie, şi o rază de soare îi lumina pânzele, undeva la marginea zării.

Căsuţa, pe care pădurea o apăra de razele prea puternice ale soarelui, fiind mângâiată doar de lumina înserării, era acoperită în întregime de viţă de vie, şi de ramurile smochinilor; iar florile de iasomie erau mai mari şi mai parfumate decât văzuse vreodată Emily până atunci. Ciorchinii strugurilor copţi atârnau chiar lângă ferestruica odăii ei. Pajiştea ce se întindea pe sub copaci era presărată cu nenumărate flori sălbatice şi tot felul de ierburi aromate, iar pe malul celălalt al pârâului, care răspândea răcoare pe sub copacii umbroşi, creşteau lămâi şi portocali, Care deşi se înălţau în faţa ferestrei ei, nu-i îngrădeau perspectiva, ci mai degrabă, prin verdele lor întunecat, îi sporeau efectul; şi Emily văzu acest loc ca un umbrar înmiresmat, transmiţându-i pe nesimţite, prin

farmecul lui, ceva din propria-i seninătate.

În curând o chemă să-şi ia gustarea de dimineaţă fiica ţăranului, o fată de vreo şaptesprezece ani, cu înfăţişare plăcută; după cum observă Emily cu bucurie, fata părea să aibă o fire deschisă şi bună, deşi pe chipurile celorlalţi din casă se citeau, mai mult sau mai puţin, cele mai rele metehne – cruzime, ferocitate, viclenie şi făţărnicie – mai eu seamă pe chipul ţăranului şi al soţiei sale. Tânăra Maddelina vorbea puţin, dar tot ce spunea o făcea cu glas blând şi cu un aer de modestie şi: bunăvoinţă care o cuceri pe Emily. Gustarea o luă împreună cu Dorina, la o masă separată, în timp ce Ugo şi Bertrand mâncau şuncă de Toscana şi beau vin, împreună cu gazda lor, în faţa uşii; şi când terminară de mâncat, Ugo se ridică în grabă, cetind să i se aducă pe dată catârul. Emily află astfel că Ugo urma să se întoarcă la Udolpho, în timp ce Bertrand rămânea în căsuţă, fapt care, deşi nu o surprinse, o întristă.

După plecarea lui Ugo, Emily ar fi vrut tare mult să se preumble prin pădurea învecinată; dar când i se spuse că nu avea voie să se îndepărteze de casă fără a fi însoţită de Bertrand, se retrase în odaia ei. Acolo, când ochii i se îndreptară spre Apeninii falnici, îşi aminti ce teribilă înfăţişare aveau şi prin ce grozăvii trecuse ea în seara trecută, mai ales când Bertrand se trădase că nu este decât un Ucigaş; şi aceste amintiri îi treziră nenumărate imagini, şi întrucât de o ajutau să nu se mai gândească la starea ei de acum, stărui o vreme asupra lor şi apoi le potrivi în versurile ce urmează, mulţumită de a fi descoperit un mijloc nevinovat prin care să-şi amăgească o oră de nefericire.

PELERINUL

Iseet, peste-Apeiiini, ca trudă.

Un pelerin străbate drumul.

Să ducă la Fecioara din Loretta
Modest prinos al: sărăciei sale.
Pa TÂrf de muate-amurgul rece moare.
Iar valea, jos, adoarme-a întuneric;
Asan şi cea din urmă rază a zilei
Se nge-încet spre apusul melancolic.
Deasupra capului oftează pinii
Când adierea nopţii-i tafioară;
Pârâul, jos… În van loveşte stinea.
Pe culme pelerinul se opreşte.
Apoi spre vale-şi mână grabnic paşii, Căci vede parcă crucea unui pustnic
La care să-şi găsească adăpostul în peşteră, lângă un foc de vreascuri»
Pe pat de frunze, să adoarmă-n tihnă.
Nefericitul! se îaşală-amarnic!
Tâlharul după stâncă îi pândeşte;
Nici luna nu vrea să-i arunce umbra
Pe drum, ca să salveze pelerinul.
Mergând aşa, cânta un imn de seară.
Un imn prin care îşi afla odihna.
Sălbatic hoţul se repede-asupră-i!
Scăldat în sânge. Moare pelerinul.
Dar sufletul său blând nu-ncearcă ura.
Ci, pentru ucigaş. Înalţă-o rugă!
Preferând singurătatea odăii tovărăşiei celorlalţi.
Emily luă prânzul sus. Şi Maddelina fu lăsată să servească: iar din vorbele ei simple află că ţăranul şi nevasta lui stăteau de multă vreme în această casă, pe care le-o cumpărase Montoni ca răsplată pentru un serviciu făcut cu mulţi ani în urmă de Marco, cu care
Cari o, intendentul de la castel, era într-un fel rudă.
— Atât de mulţi ani, signora sunt de alunei, adăugă
Maddelina, încât eu nici nu ştiu când s-a întâmplat;

dar şi în că lata i-a făcut lui signor un mare bine. Căci mama îi spunea adesea că i s-a dat prea puţin, doar această căsuţă, din ce-ar fi trebuit să capete.

Emily ascultă eu amărăciune cele spuse, căci păreau să dezvăluie lucruri înfricoşătoare despre caracterul lui

Marco – despre ce serviciu ar putea fi vorba, astfel răsplătit de Montoni, decât unul criminal; şi, dacă aşa stăteau lucrurile, ea avea destule motive să creadă că îi fusese încredinţată în vederea unor scopuri sinistre.

— N-ai auzit vreodată câţi ani au trecut, o întrebă

Emily, care se gândea la dispariţia signorei Laurentini de la Udolpho, de când tatăl tău i-a făcut serviciul. De care ai pomenit?

— Era cu puţin timp înainte de a veni. Să stea în casa asta, signora, răspunse Maddelina, şi cred că a fost cam acum optsprezece ani.

Era aproape în vremea când se spune că a dispărut signora Laurentini; şi Emily îşi spuse că Marco îşi adusese aportul la acea întâmplare misterioasă şi, poate, chiar fusese amestecat într-o crimă! Gândul acesta îngrozitor o cufundă într-o stare de meditaţie atât de profundă, încât nici nu văzu când Maddelina ieşi din odaie; rămase multă vreme fără să-şi dea seama de nimic din jurul ei. În cele din urmă îşi găsi uşurarea în lacrimi; după ce se lăsă în voia lor, se linişti puţin şi încetă să mai tremure la gândul unor nenorociri ce s-ar putea nici să nu vină; şi, cu multă hotărâre, căută să-şi întoarcă gândurile de la propria-i nefericire. Amintindu-şi de cele câteva cărţi pe care, deşi plecase în mare grabă de la Udolpho, izbutise să le vâre între puţinele ei lucruşoare, se aşeză cu o carte în mână lângă fereastră; şi privirea îi rătăcea adesea de la rândurile de pe pagină spre priveliştea plăcută de afară, şi treptat frumuseţea din jur îi domoli sufletul, învăluindu-l într-o blândă melancolie.

Rămase singură până seara şi urmări cum soarele cobora pe cer în amurg, cu întregu-i alai de lumini şi umbre de pe munţi, strălucind pe marea îndepărtată şi pe pânzele corăbiilor şi coborând apoi în valuri. Atunci, în ceasul de taină al înserării, gândurile ei ogoite se întoarseră spre Valancourt; îşi aminti iarăşi de toate amănuntele legate de muzica auzită în miez de noapte, fiind tot mai convinsă că bănuiala ei era îndreptăţită şi că sărmanul era ţinut prizonier la castel; şi fiind acum încredinţată că glasul lui îl auzise atunci, gândul i se întoarse la sinistrul castel cu un sentiment de durere şi, în aceste clipe, chiar cu părere de rău.

Înviorată de aerul răcoros şi înmiresmat, cu sufletul domolit într-o stare de blândă melancolie, la care contribuia şi murmurul liniştit al pârâului de jos şi freamătul uşor al. Pădurii din jur, rămase la fereastră mult timp după apusul soarelui, privind cum valea se cufunda în întuneric, până când nu se mai văzu decât conturul măreţ al munţilor din apropiere, aruncându-şi umbrele asupra zării. În curând însă răsări luna, şi lumina ei învălui priveliştea, îmblânzind-o, la fel cum timpul aşternându-se asupra scenelor vieţii din trecut, îndulceşte aspectele mai aspre şi aruncă peste tot umbra estompată a contemplării îndepărtate. Scenele din La Vallée din primii ani ai vieţii, când era ocrotităşi iubită de părinţi, pe care la rândul ei îi iubea, îi apăreau de o frumuseţe înduioşătoare, ca şi imaginea din faţa ei, şi îi trezeau comparaţii dureroase.

Nevrând să dea iarăşi peste comportarea necioplită a soţiei ţăranului, renunţă la cină şi rămase în odaia ei, deplângându-şi soarta deznădăjduită şi plină de primejdii; tot gândindu-se la ea, i se spulberară şi ultimele rămăşiţe de curaj; şi ajunse astfel într-o asemenea deprimare, încât ar fi fost bucuroasă să i se ia povara grea a vieţii care o apăsa de atâta vreme şi se rugă cerului să o cheme lângă

părinţii ei.

Istovită de plâns, în cele din urmă se culcă pe pat şi adormi; dar fu curând trezită de o bătaie în uşă şi, tresărind înspăimântată, auzi un glas care o chema. În închipuirea ei speriată îi apăru imaginea lui Bertrand cu un pumnal în mână, aşa că nu cuteză să deschidă sau să răspundă; ascultă nefăcând niciun zgomot, dar cum glasul, îi tot repeta numele în şoaptă, ea întrebă cine este.

— Eu sunt, signora, răspunse glasul, pe care acum îl recunoscu a fi al Maddelinei; vă rog să deschideţi uşa – nu vă fie teamă, eu sunt.

— Şi ce te aduce atât de târziu, Maddelina? întrebă

Emily, lăsând-o să intre.

— Sst! signora, pentru Dumnezeu, sst! Dacă sân

1 pm auzite, n-or să mă ierte niciodată. Tata, mama şi

Bertrand s-au dus cu toţii la culcare, urmă Maddelina, închizând încetişor uşa pe dinăuntru şi înaintând în odaie;

Iar eu v-am adus ceva pentru cină, căci n-aţi îmbucat nimic. Iată nişte struguri, câteva smochine şi o jumătate de cană cu vin.

Emily îi mulţumi, dar îşi exprimă teama că bunătatea ei ar putea s-o mânie pe Dorina, când va vedea lipsa fructelor.

— Aşa că, ia-le înapoi, Maddelina, adăugă Emily;

mai curând mă voi lipsi de de decât să ştiu că fapta ta bună ar putea să-ţi adună neajunsuri din partea mamei tale.

— Oh, signora, nu-i nicio primejdie despre partea asta, răspunse Maddelina; mama n-o să vadă că lipsesc nişte fructe, căci le-am pus deoparte din propria mea oină. O să mă simt tare nefericită dacă refuzaţi să le luaţi, signora.

Emily era atât de mişcată de bunătatea pe care i-o

arăta fata, încât câtăvî vreme nu putu scoate o vorbă;

şi Maddelina o privi în tăcere, până când, înţelegând greşit pricina emoţiei ei, zise:

— Să nu mai plângeţi, signora! E adevărat, mama e uneori puţin cam supărăcioasă, dar îi trece repede – aşa că nu mai puneţi totul la inimă. De multe ori mă ocărăşte şi pe mine; dar m-am obişnuit şi rabd; şi după asta, dacă pot să mă duc în pădure şi să cânt, uit repede totul.

Emily, zâmbind printre lacrimi, îi spuse Maddelinei că era o fată bună, şi apoi primi bunătăţile aduse, Tare ar fi vrut să afle dacă Bertrand şi Dorina vorbiseră ceva despre Montoni, ori despre ce-o aştepta pe ea, în prezenţa Maddelinei; dar i se părea îi rit să sileascâ nevi –, novata copilă la o faptă atât de mârşavă încât să trădeze nişte vorbe tainice schimbate între părinţii ei. Când fata se pregătea să plece, Emily o rugă să vină la ea ori de câte ori va putea fără s-o supere pe mama ei; şi Maddelina, după ce-i făgădui că aşa va face, se furişă înapoi spre camera ei.

Trecură astfel câteva zile, în răstimpul cărora” Emily rămase în odaia ei, bucurându-se doar de tovărăşia

Maddelinei. A cărei înfăţişare şi a cărei purtare blândă o linişteau mai mult decât orice întâmplare de multe luni încoace. Începuse să-i placă odaia ei umbroasă şi atrăgătoare, simţind înăuntru acel simţământ de securitate pe care-l purtăm de obicei căminului nostru. Şi în vremea asta, nemaifiind tulburată de alte împrejurări neplăcute sau spăimântătoare, îşi regăsi şi ea liniştea, puţind astfel să-şi petreacă orele citind: printre cărţile ei găsi. Şi schiţele neterminate ale unor privelişti, câteva foi albe de hârtie, precum şi instrumentele de desen;

şi putu astfel să se delecteze fixând pe hârtie câteva colţuri mai frumoase ale ţinutului ce se întindea în faţa ferestrei, combinându-le în scene cărora închipuirea şi gustul ei le atribuiau o ultimă graţie. În aceste schiţe, ea

introducea şi diferite grupuri ce se potriveau cu priveliştea. Pe care o însufleţeau, şi adesea izbutea să înfăţişeze, cu limpezime, câte o povestire simplă şi mişcătoare; şi, cu o lacrimă lunecâncâu-i peste suferinţele zugrăvite de imaginaţie, uita, o clipă, de suferinţele ei adevărate. Astfel îşi amăgea cu inocenţă ceasurile grele de nefericire şi, cu răbdare şi blândeţe, aştepta ce-i va aduce ziua de mâine.

Într-o seară frumoasă, urmând unei zile înăbuşitoare.

Emily se hotărî să iasă la plimbare, deşi ştia că Bertrand o va însoţi, şi, împreună cu Maddelina, părăsi căsuţa, urmată de Bertrand, care o lăsa să-şi aleagă singură drumul. Era răcoare şi linişte, şi Emily nu se putea stăpâni să admire cu încântare ţinutul din jur. Cât de minunat i se părea şi albastrul luminos al văzduhului înalt care, pălind spre marginea zării, se topea încet în amurgul auriu! Nu mai puţin minunate erau nuanţele variate şi coloritul cald al Apeninilor, în timp ce soarele ce apunea îşi arunca flăcările peste marginile lor zimţuite Emily urmă cursul pânului, pe sub umbrele ce întunecau malul înverzit. Pe malul celălalt, păşunile erau însufleţite de cirezi de vite cu frumoasele lor spinări sidefii; mai departe se vedeau crânguri de lămâi şi portocali, cu ramurile încărcate de roade, atât de multe încât se luau aproape la întrecere cu frunzele, îşi continuă drumul spre mare, care oglindea lumina caldă a amurgului, în timp ce stâncile care se ridicau de pe faleză primeau scânteierile ultimelor raze. Valea se termina la dreapta printr-un promontoriu înalt, cu vârful atârnând deasupra valurilor, pe care se înălţau ruinele unui turn care slujea acum de far; crenelurile lui năruite, ca şi aripile întinse ale unei păsări ce se rotea în jurul lui, erau încă luminate de razele piezişe ale soarelui, deşi discul portocaliu coborâse acum sub înarginea zării, în timp ce temelia ruinei, stânca pe care era aşezată şi

valurile de la picioarele ei erau învăluite în primele umbre ale înserării.

Ajungând. Lângă promontoriu, Emily admiră cu uimire stâncile grandioase de-a lungul ţărmurilor pustii, unele acoperite de pâlcuri de pini, iar altele arătându-şi râpele golaşe de piatră cenuşie, ici-colo acoperite cu mirt şi alte ierburi înmiresmate. Marea dormea într-o linişte deplină; valurile se spărgeau de ţărm într-un murmur stins, încreţindu-se în unduiri line, în timp ce faţa ei oglindea cu blândeţe splendoarea apusului trandafiriu.

Şi în timp ce privea marea, Emily se gândea la Franţa şi la vremurile din trecut, dorind, oh! dorind atât de arzător şi de zadarnic! ca valurile ei s-o ducă spre îndepărtatul ţinut natal!

„Ah! corabia aceea, îşi zise ea, corabia ce lunecă atât de maiestuos, cu pânzele întinse reflectate în apă, poate că se îndreaptă spre Franţa! Fericită – fericită corabie!” O urmări, profund mişcată, până când înserarea cenuşie întunecă depărtările şi i-o ascunse privirii. Valurile ce se izbeau de ţărm la picioarele ei într-un murmur melancolic o înduioşară până la lacrimi;

era singurul zgomot care întrerupea tăcerea, până când, furişându-se parcă pe ţărmul şerpuit, un cor de glasuri se înălţă în văzduh. Emily stătu o clipă locului, vrând să audă mai bine, dar îi era teamă să nu fie zărită; şi pentru prima dată se uită îndărăt după Bertrand, căutând ocrotire, şi-l văzu urmând-o la o mică depărtare, împreună cu încă cineva. Liniştindu-se, ea făcu vreo câţiva paşi spre locul de unde se auzeau cântecele, părând să se înalţe din dosul unui promontoriu înalt ce înainta de-a curmezişul ţărmului. Muzica se opri o clipă, şi apoi glasul unei femei începu un fel de melopee.

Emily grăbi pasul şi, ocolind stânca, văzu, în golful larg ce se deschidea mai încolo, împădurit de la malul apei

până în vârful falezei, două cete de ţărani; unii stăteau aşezaţi în umbră, iar ceilalţi la marginea apei, în picioare, în jurul fetei care cânta şi care ţinea în mână o cunună de flori, pregătindu-se parcă s-o arunce în valuri.

Emily, ascultând uimită, cu luare-aminte, desluşi următoarea invocare, rostită în limba atât de pură şi elegantă a celor din Toscana şi acompaniată de câteva instrumente* pastorale.

O, nimfă! ce pluteşti pe unda verde.

Când doarme-adânc Neptun sub dar de luna în leagănul cântărilor duioase.

Ridică-te din peştera-ţi de perle!
Căci înserarea îşi aruncă umbra
Şi în curând va răsări şi luna.
Lucind pe-aceste ţărmuri ale mării
Şi-nvăluind văzduhul în tăcere.
Atunci înalţă-ţi glasul peste Unde
Şi furişază-te pe ţărmul tainic.
Fă s-amuţească briza, şi-n tăcere
Trezeşte vraja blândă a scoicii taie.
Ecoul coastei dulce să-ţi răspundă.
Tristeţea inimii duios s-aline
Şi-n zâmbet să-i arate viitorul.
Din peştera-ţi de perle, le ridică
(Corul) *Te ridică*!
(Glasuri răzleţe) *Te ridică*!

După ce glasurile tinere din jurul ei repetară ultimele cuvinte, ghirlanda de flori fu aruncată în valuri»

Iar corul, ajungând treptat doar să îngâne melodia, se stinse în tăcere.

— Ce poate să însemne asta, Maddelina? întrebă

Emily, trezindu-se din vraja în care o cufundase muzica.

— E ajunul unei sărbători, signora, răspunse

Maddelina, şi ţăranii se desfată cu tot felul de jocuri.

— Dar era vorba de o nimfă a mării, zise Emily.

Cum de-au ajuns oamenii aceştia să se gândească la o nimfă a mării?

— Oh, signora, răspunse Maddelina, înţelegând greşit.

uimirea lui Emily, nimeni nu *crede* într-adevăr în astfel de eresuri, dar în cântecele noastre bătrâneşti e vorba de de şi la petreceri le cântăm, şi uneori aruncăm cununi de flori în mare.

Emily fusese învăţată din copilărie să venereze Florenţa, ca un adevărat sălaş al literaturii şi artelor frumoase; dar că înclinarea către clasicism ajungea până şi la oamenii de la ţară îi provocă uimire şi admiraţie, înfăţişarea pastorală a tinerelor fete îi atrase apoi atenţia. Erau îmbrăcate într-o fustă foarte scurtă şi largă, de un verde auriu, cu o bluză de mătase albă; mânecile largi erau prinse la umeri cu panglici şi buchete de flori. Părul, căzându-le în inele pe ceafă, era şi el împodobit cu flori sau cu câte o pălăriuţă de pai, aşezată puţin pe spate şi pe o parte, de sub care chipurile lor apăreau pline de o veselie sprinţară. După ce cântecul se isprăvi, câteva fete se apropiară de Emily şi, poftind-o să vină în mijlocul lor, îi oferiră, ei şi Maddelinei – pe care o cunoşteau – struguri şi smochine.

Emily le mulţumi pentru bunăvoinţa lor, încântată de blândeţea şi graţia purtărilor, care păreau foarte fireşti; iar când Bertrand, curând după aceea, se apropie şi îi aminti că trebuie să plece degrabă, un ţăran, cu o sticlă în mână, îl îmbie să bea; o ispită la care Bertrand rareori putea să reziste.

— Las-o pe domnişoara să se alăture dansului, prietene, zise ţăranul, iar noi între timp o să golim sticla asta; văd că tocmai începe dansul. Haide, băieţi, daţi-i

drumul la tamburine şi. Flaute!

Muzica se porni veselă; ţăranii mai tineri formară o horă, la care Emily s-ar fi alăturat cu dragă inimă, dacă starea ei sufletească ar fi fost tot atât de veselă.

Maddelina însă se porni să joace de îndată; şi Emily, privind cu plăcere şi bunăvoinţă la grupul acela fericit, uită o clipă de necazurile ei. Dar gândurile triste îi reveniră în minte, în timp ce şedea puţin mai la o parte, ascultând muzica dulce, pe care adierea mării o purta pe aripile ei, şi privind cum luna îşi furişa lumina tremurătoare peste valuri şi pe crestele împădurite ale copacilor ce se înălţau pe aceste ţărmuri toscane.

Bertrand fusese atât de încântat de prima sticlă, încât începu şi pe a doua, şi abia într-un târziu Emily, nu fără oarecare teamă, o porni înapoi spre căsuţă.

După seara aceea, îşi făcu obiceiul să se plimbe mereu cu Maddelina, dar niciodată neînsoţită şi de Bertrand; încetul cu încetul, îşi găsi pacea sufletească, atât cât îi îngăduiau împrejurările în care se afla. Liniştea în care trăia acum îi sporea nădejdile că nu fusese trimisă aici cu cine ştie ce scopuri funeste; şi dacă n-ar fi crezut că Valancourt se afla poate şi el la Udolpho, i-ar fi plăcut să rămână în căsuţa din pădure până când i s-ar fi ivit prilejul să se întoarcă în ţara-i natală. Era însă mai nedumerită ca oricând în privinţa motivului care îl determinase pe Montoni s-o trimită în Toscana, căci nu credea că o făcuse din grijă pentru siguranţa ei.

Trecuse o bună bucată de vreme de la sosirea ei în căsuţă, când îşi aminti că, în graba plecării de la Udolpho, uitase actele pe care i le încredinţase răposata ei mătuşă, privitoare la proprietăţile din Languedoc; dar, deşi acest lucru îi pricinui multă nelinişte, nutrea nădejdea că nu vor putea fi găsite de Montoni în cotlonul unde fuseseră ascunse.

CAPITOLUL VIII

Printr-o scrisoare anonimă. Montoni îl denunţă pe contele Morano că unelteşte împotriva statului şi izbuteşte astfel să provoace arestarea acestuia. Între timp, asediatorii castelului Udolpho se retrag, şi Montoni porunceşte ca Emily să fie adusă din nou la castel.

Cedând insistenţelor şi ameninţărilor lui Montoni.

Emily semnează în cele din urmă actul prin care renunţă la toate bunurile moştenite de la mătuşa ei, în favoarea lui, în schimbul făgăduielii de a o elibera şi de a o trimite imediat înapoi în Franţa. Montoni însă îşi calcă făgăduiala, spunându-i că o va trimite mai târziu, după ce va intra în posesia proprietăţilor.

În seara aceleiaşi zile, ea aude pe unul din prizonieri cântând un vechi cântec francez, şi îşi închipuie că ar putea fi vorba de Valancourt.

CAPITOLUL IX

În ţara cea tristă şi rece-a Laponiei.
De luni de zile-ngropată-n zăpezi.
Cinci soarele intră-n a Hacului zodie
Şi vântul spre nord se retrage în peşteri;
Vin munţi se pornesc năvalnic spre vale
Torente, şi iarba-nverzeşte pe dealuri.
Copacii dau frunză, câmpiile flori.
Pâraiele limpezi sclipesc printre văi;
În inimi tresaltă bucuria, iubirea.

BEATTTE

Zilele următoare Emily le petrecu în nesiguranţă, că ei

Ludovico nu putu afla de la ostaşi decât că exista un prizonier în încăperea pe cai-e ea i-o descrisese şi că era un francez prins într-o încăierare, împreună cu un grup de compatrioţi de-ai săi intre timp, Emily scăpase de persecuţiile lui Bertolini şi Verezzi, închizându-se în

camera ei, de unde ieşea numai uneori, pe seară, când se încumeta să se plimbe pe coridorul alăturat. Montoni părea să-şi respecte ultima făgăduială, deşi pe prima şi-o încălcase; căci doar datorită protecţiei lui se bucura ea de liniştea de acum; şi de un lucru era ea sigură, şi anume, că nu voia să plece din castel până nu va dobândi o certitudine în privinţa lui Valancourt; şi aşteptarea nu-i cerea niciun sacrificiu, deoarece încă nu se Ivise un prilej de a putea evada.

În a patra zi, Ludovico o înştiinţă că s-ar putea să-l vadă pe prizonier, întrucât în noaptea următoare avea să fie de strajă un ostaş pe care el îl cunoştea bine. Şi, într-adevăr, nu fu înşelat în aşteptări; căci, prefăcându-se că vrea să-i ducă o cană cu apă, intră. În închisoare, deşi din prudenţă nu-i. Mărturisi strajei adevăratul motiv al vizitei, fiind astfel silit să schimbe doar câteva vorbe cu prizonierul.

Emily aştepta în odaia ei să fie înştiinţată ce aflase, căci Ludovico făgăduise s-o însoţească seara pe Annette pe coridor; unde, după câteva ceasuri numărate cu nerăbdare, sosi. Emily, după ce îngână numele lui Valancourt, nu mai putu scoate nicio vorbă, rămânând într-o aşteptare înfrigurată.

— Cavalerul n-a vrut să-şi Dezvăluie numele, signora, vorbi Ludovico; dar când i. I-am spus pe-al dumneavoastră, a părut copleşit de bucurie, deşi n-a fost atât de mirat pe cât mă aşteptam.

— Aşadar, îşi aminteşte de mine? exclamă ea.

— Oh! e neîndoielnic domnul Valancourt, zise

Annette, privind, nerăbdătoare spre Ludovico; acesta îi înţelese privirea şi se adresă lui Emily:

— Da, doamnă, cavalerul îşi aminteşte de dumneavoastră şi sunt încredinţat că vă stimează mult, după cum mi-am îngăduit să-i spun că şi dumneavoastră îl

stimaţi.

Atunci m-a întrebat cum de-aţi aflat că e la castel şi dacă dumneavoastră m-aţi trimis să stau de vorbă cu el.

La prima întrebare n-am ştiut să-i răspund, dar la a doua i-am răspuns; şi atunci a părut din nou bucuros.

Era atât de bucuros, încât mi-a fost teamă că se va trăda faţă de straja de la uşă.

— Dar cum arată, Ludovico? îl întrerupse Emily;

nu pare trist şi bolnav de atâta stat în temniţă?

— Păi, cât despre tristeţe, n-am văzut nici urmă de aşa ceva, doamnă; în momentele petrecute cu el, mi s-a părut în cea mai bună dispoziţie în care am văzut vreodată pe cineva, chipul îi era tot o mare bucurie, aşa că de-ar fi să judec după asta, se simţea foarte bine;

dar nu l-am întrebat.

— Nu mi-a trimis nicio vorbă? întrebă Emily.

— Ba da, signora, şi v-a mai trimis încă ceva, răspunse Ludovico, căutându-se prin buzunare. Nădăjduiesc că nu l-am pierdut! adăugă el. Cavalerul, zicea că v-ar fi scris, doamnă, dacă ar fi avut pană şi cerneală, şi că v-ar fi trimis o scrisoare foarte lungă, dar tocmai atunci straja a intrat înăuntru – noroc însă că a apucat să-mi dea asta mai înainte.

Şi Ludovico scoase din sân o miniatură, pe care

Emily o luă cu mâna tremurătoare; era portretul ei, al lui Emily – portretul pe care mama ei îl pierduse în chip atât de ciudat la cabana de pescuit din La Vallée.

Lacrimi de bucurie şi dragoste îi umplură ochii, în timp ce Ludovico urmă:

— Spune-i stăpânei tale, a zis cavalerul în vreme ce-mi dădea portretul, că imaginea m-a întovărăşit şi a fost singura mea mângâiere în vremurile de restrişte.

Spune-i că am ţinut portretul ei la inimă, şi că i-l trimit ca semn al unei afecţiuni care nu se va stinge

niciodată;

că, de n-ar fi să i-l dăruiesc ei, nu m-aş despărţi de el pentru tot aurul din lume; şi că acum mă despart numai cu speranţa că-l voi căpăta curând din mâna ei. Spune-i…

Tocmai atunci, signora, straja a intrat şi cavalerul n-a mai spus nimic; dar-mai înainte mă rugase să pun la cale. O întrevedere cu dumneavoastră; şi când i-am spus că nu prea credeam să pot convinge straja să mă ajute, mi-a răspuns că s-ar putea să nu fie atât de greu pe cât îmi închipuiam; şi m-a rugat să-i aduc răspunsul dumneavoastră, făgăduind să spună mai multe atunci. Cred, doamnă, că asta e tot.

— Vai, Ludovico, cum aş putea să te răsplătesc pentru râvna ta? se căină Emily; mai cu seamă că acum nici nu am mijloacele s-o fac. Când o să-l poţi vedea din nou pe cavaler?

— Nu prea ştiu nici eu, signora, răspunse el. Depinde de cine o să fie de strajă; şi numai vreo doi dintre ei sunt oameni cărora le-aş putea cere îngăduinţa să intru în închisoare.

— Nu-i nevoie să-ţi mai spun, Ludovico, urmă

Emily, că ţin să-l vezi pe cavaler cât mai curând; şi când o să-l vezi, să-i spui că am primit portretul şi că simţămintele mele sunt cele pe care le doreşte. Spune-i că am suferit mult şi încă mai sufăr.

Se opri.

— Dar nu trebuie să-i spun că vreţi să-l vedeţi, doamnă? întrebă Ludovico.

— Sigur că vreau, răspunse Emily.

— Dar unde, signora, şi când?

— Depinde de împrejurări, răspunse Emily; locul şi ora vor fi stabilite potrivit prilejurilor ce se vor ivi pentru el.

— Cât priveşte locul, ma mselle, se amestecă şi

Annette, nu există alt loc în castel mai ferit decât coridorul ăsta unde o să-l putem vedea, să ştiţi; iar cât despre timp – cel mai bine ar fi atunci când dorm toţi signorii, dacă asta se întâmplă vreodată!

— Poţi să-i spui toate acestea cavalerului, Ludovico, întrerupse Emily limbul ia Annettei; şi lasă-l pe el să hotărască. Spune-i că inima mi-e neschimbată. Dar, mai presus de toate, caută să vorbeşti cu el cât mai curând cu putinţă; şi, Ludovico, cred că nu mai e nevoie să-ţi spun cu câtă nerăbdare am să te aştept.

După ce-i ură noapte bună, Ludovico coborî scara;

Iar Emily se duse să se culce, dar nu să şi doarmă, căci acum bucuria o ţinea tot atât de trează pe cât o ţinuse înainte întristarea. Montoni şi castelul său nu-i mai apăreau ca imaginea înfricoşătoare a unui vrăjitor, şi ea rătăcea din nou printr-o lume de fericire nepieritoare:

…Când, în plină vară
Prin codri-ndepărtaţi, sub dar de lună.
Ori peste creasta argintie-a unui val.
Se întrupează zâne diafane.

Trecu o săptămână până când Ludovico izbuti să intre iarăşi în închisoare; căci până atunci străjile fuseseră tot oameni în care nu putea avea încredere, temându-se să nu le trezească bănuiala dacă le-ar fi cerut să-l vadă pe prizonier. În răstimp o încunoştinţă pe Emily despre tot felul de grozăvii ce se petreceau la castel: încăierări, certuri şi beţii mai crunte ca oricând; şi din câteva spuse ale lui, ea se îndoia acum nu numai că Montoni ar avea de gând vreodată s-o elibereze, dar se temea chiar că urzea anumite planuri în privinţa ei – la fel cum se temuse mai înainte. Numele ei era adesea pomenit în discuţiile dintre Bertolini şi Verezzi, şi află că în aceste împrejurări ei nu se prea înţelegeau. Montoni pierduse mari sume de bani la Verezzi, aşa încât exista cumplita posibilitate ca el să i-o

dea pe ea, în schimbul datoriei; dar întrucât ea nu avea de unde să ştie că mai înainte el încurajase şi speranţele lui Bertolini în privinţa ei, după un serviciu însemnat ce-i făcuse acesta, nu înţelegea aceste certuri dintre Bertolini şi Verezzi. Pricina lor nu părea să aibă, totuşi, prea mare importanţă căci ea era încredinţată că dezastrul se apropia sub multe forme şi îl ruga tot mai fierbinte pe Ludovico să plănuiască o evadare şi să se străduiască să-l vadă din nou pe prizonier.

În cele din urmă, Ludovico o înştiinţa că-l vizitase iar pe cavaler, care-l îndemnase să se încreadă în paznicul închisorii, de la care mai avusese câteva dovezi de bunăvoinţă şi care făgăduise să-l lase iarăşi înăuntru timp de jumătate de oră în seara următoare, când Montoni şi tovarăşii săi vor chefui.

— A fost binevoitor, firește, adăugă Ludovico; dar

Sebastian ştie că nu riscă nimic dându-i drumul, căci cavalerul ar trebui să fie într-adevăr tare iscusit să poată trece dincolo de gratiile şi porţile ferecate ale castelului. Dar cavalerul mi-a cerut, signora, să vă rog să-i îngăduiţi să vă vadă în noaptea asta, măcar 6 clipă, căci nu mai poate trăi ştiindu-vă sub acelaşi acoperiş şi neputând să vă privească chipul. Ceasul, a zis el, nu poate să vi-l spună întocmai, întrucât va fi hotărât de împrejurări după cum aţi spus şi dumneavoastră, signora); iar locul a zis să-l statorniciţi singură, cunoscând mai bine unde nu ar fi cu primejdie.

Emily era acum atât de tulburată de perspectiva apropiată de a-l întâlni pe Valancourt, încât o bună bucată de timp nu putu să-i dea niciun răspuns lui Ludovico sau să se gândească la un loc de întâlnire; când izbuti să cugete, tot nu văzu vreunul mai ferit de primejdie decât coridorul de lângă odaia ei. Pe care era silită să n-o părăsească de teama de a nu întâlni pe vreunul din oaspeţii lui Montoni în

drum spre camerele lor; şi lăsă deoparte opreliştile ridicate de buna-cuviinţă, acum când era vorba de o primejdie serioasă. Rămase de aceea statornicit că va întâlni cavalerul pe coridor, la acea oră din noapte pe care Ludovico, făgăduind că va sta de veghe, o va socoti cea mai ferită. Iar Emily, cum e uşor de închipuit, se lăsă pradă, în răstimp, unui tumult de speranţă şi bucurie, de nelinişte şi nerăbdare. Niciodată de când se afla la castel nu privise cu mai multă încântare ca în seara aceasta soarele apunând pe după munţi, amurgul şi înserarea învăluind natura. Număra bătăile orologiului şi asculta paşii străjilor când se schimba. Garda, bucurându-se că a mai trecut încă o oră.

„Oh, Valancourt! îşi spunea ea, după tot ce «am suferit, după îndelungata noastră despărţire, când credeam că n-am să te mai văd niciodată – ne întâlnim totuşi din nou! Oh, după atâtea suferinţe, nelinişti şi spaime îndurate, să nu mă las copleşită acum de bucurie!” În aceste momente nu putea să simtă nici măcar părere de rău sau tristeţe pentru chestiunile obişnuite – chiar şi gândul că renunţase la proprietăţile ce ar fi asigurat bunăstarea ei şi lui Valancourt pentru tot restul vieţii nu arunca decât o umbră trecătoare asupra stării ei de încântare. Gândul la Valancourt, speranţa că îl va vedea atât de curând îi umplea inima.

În cele din urmă orologiul bătu miezul nopţii; Emily deschise uşa, să asculte dacă nu se auzea vreun zgomot prin castel, şi nu-i ajunse la ureche decât larmă şi râsete îndepărtate, undeva la capătul galeriei. Îşi spuse că

Montoni şi oaspeţii săi petreceau. „Cheful o să ţină toată noaptea, se gândi ea; şi Valancourt va fi în curând aici”.

Închise la loc cu grijă uşa şi începu să măsoare odaia cu paşi nerăbdători, ducându-se mereu la fereastră, ca să

pândească sunetul lăutei; dar totul era cufundat în tăcere. Frământarea îi creştea din ce în ce mai mult; în cele din urmă nu mai putu să stea în picioare şi se aşează lângă fereastră. Annette, pe care o ţinea lângă ea, sporovăia ca de obicei; dar Emily aproape că nici n-o auzea ce spune; în sfârşit, se ridică în picioare la fereastră şi desluşi cum o mână pricepută atingea coardele lăutei şi apoi răsună glasul, pe care-l auzise şi mai înainte.

Vibrând în de dragostea şi dorul.
Insuflă-n inimi doar simţiri duioase;
Din când în când, o strună gravă, sacră.
Răsună ca un imn cântat de îngeri!

Emily plânse, cuprinsă de bucurie şi dragoste; iar când strunele tăcură, socoti că era un semnal, înştiinţând-o că Valancourt se pregătea să părăsească închisoarea. Curând după aceea auzi paşi pe coridor; erau paşii sprinteni ai speranţei; deschizând uşa odăii, ea înaintă pentru a-l întâmpina pe Valancourt, dar în clipa următoarse se prăbuşi în braţele unui străin. Glasul lui – înfăţişarea lui o convinseră într-o clipă că nu era

Valancourt, şi îşi pierdu cunoştinţa.

Revenindu-şi, se văzu sprijinită de străin, care o privea cu nespusă duioşie şi nelinişte. Ea nu izbutea să scoată o vorbă sau să-l întrebe ceva; nu puse întrebări, ci izbucni în lacrimi, desprinzându-se din braţele lui;

atunci pe chipul lui se citi surpriza şi dezamăgirea, şi el se întoarse spre Ludovico, de parcă i-ar fi cerut o lămurire. Şi de îndată lămurirea, pe care Ludovico nu i-o putea da, i-o dădu Annette.

— Oh, domnule! zise ea, cu glasul întretăiat de suspine; oh, domnule, nu eşti dumneata cavalerul. Noi îl aşteptam pe domnul Valancourt, dar după cât se pare, nu eşti acela! Oh, Ludovico! cum de-ai putut să ne înşeli astfel? Sărmana mea stăpână nu-şi va reveni niciodată!

Necunoscutul, care acum părea foarte tulburat, încercă să spună ceva, dar nu reuşi să scoată o vorbă; şi apoi, lovindu-se cu palma peste frunte, de parcă l-ar fi copleşit deznădejdea, o porni spre celălalt capăt al coridorului.

Deodată, Annette îşi şterse lacrimile şi i se adresă lui Ludovico:

— Dar poate că, la urma urmei, este un alt. Cavaler.

Iar cavalerul Valancourt poate că se mai află acolo jos.

Emily înălţă capul.

— Nu, replică Ludovico, domnul Valancourt n-a fost niciodată acolo jos, dacă acest gentilom nu e el. Dacă aţi fi avut amabilitatea, i se adresă Ludovico străinului, să-mi spuneţi numele dumneavoastră, greşeala ar fi putut să fie evitată.

— Foarte adevărat, se învoi, străinul, vorbind într-o italienească stricată; dar era de cea mai mare importanţă pentru mine ca numele meu să nu fie aflat de

Montoni.

— Doamnă, adăugă el, adresându-i-se lui Emily pe franţuzeşte, vă rog să-mi îngăduiţi să-mi cer iertare pentru suferinţa pe care v-am pricinuit-o şi să vă destăinuiesc numai dumneavoastră numele meu şi împrejurările care au dus la această eroare. Sunt francez; – sunt un compatriot al dumneavoastră; – şi acum ne întâlnim în ţară străină.

Emily încercă să-şi vină în fire; şovăia însă dacă să-i îndeplinească rugămintea. În cele din urmă, poruncindu-i lui Ludovico să aştepte pe scară şi reţinând-o cu ea pe Annette, îi declară necunoscutului că Annette înţelegea prea puţin italieneşte şi îl rugă să spună ce are de spus în această limbă. Drept care se retraseră mai departe pe coridor, şi el începu să vorbească după ce suspină adânc:

— Dumneavoastră, doamnă, nu sunteţi o străină

pentru mine, deşi, din nefericire, eu r amân un necunoscut pentru dumneavoastră. Numele meu este Du Pont; sunt francez, din Gasconia, v provincia dumneavoastră natală, vă admir de multă vreme şi – de ce m-aş preface? – vă iubesc de multă vreme. Se întrerupse o clipă, dar după aceea continuă: Familia mea, doamnă, probabil că vă este cunoscută, căci locuiam la câteva leghe de

La Vallée şi am avut uneori fericirea de a vă întâlni în vizitele făcute prin vecini. N-am să vă supăr repetându-vă cât de mult mă gândeam. La dumneavoastră; cât de mult îmi plăcea să rătăcesc prin locurile pe unde vă plimbaţi; de câte ori am. Vizitat cabana de pescuit unde vă plăcea să mergeţi şi cât am deplâns împrejurările care mi-au interzis pe atunci să vă dezvălui afecţiunea mea.

N-am să vă explic cum am cedat ispitei şi am intrat în stăpânirea unei comori nepreţuite pentru mine; a unei comori pe care i-am încredinţat-o acum câteva zile mesagerului dumneavoastră, cu speranţe foarte diferite de cele de acum. N-am să vă povestesc nimic despre aceste împrejurări, căci ştiu că nu-mi vor fi de niciun folos;

vă cer doar iertare şi vă rog să-mi înapoiaţi portretul pe care cu atâta nechibzuinţă vi l-am dat. Generozitatea dumneavoastră va ierta acest furt şi îmi veţi înapoia portretul. Nelegiuirea mea mi-i fost pedeapsă; căci portretul pe care l-am furat mi-a întreţinut o pasiune care va continua să-mi fie chinul.

Emily îl întrerupse:

— Domnule, cred că pot lăsa pe seama integrităţii dumneavoastră să hotărâţi dacă, după tot ce a reieşit în privinţa domnului Valancourt, ar trebui să vă înapoiez portretul. Veţi recunoaşte, cred, că n-ar fi vorba de generozitate; şi îmi îngăduiţi să adaug că ar însemna să-mi. Fac mie însămi o nedreptate. Trebuie să mă socotesc onorată de buna dumneavoastră părere, dar – şi aici ea

şovăi – eroarea din această seară mă scuteşte să spun mai mult.

— Ba nu, doamnă – vai. Nu! exclamă străinul: şi, după un lung răstimp, urmă: Dar va trebui să-mi îngăduiţi să vă arăt dezinteresarea, dacă nu dragostea mea, şi să acceptaţi serviciile pe care vi le ofer. Şi totuşi, vai! ce servicii vă pot oferi? Sunt şi eu prizonier, şi sufăr ca şi dumneavoastră. Dar ori cât de dragă mi-ar fi libertatea, n-aş căuta-o nici cu jumătate din riscurile pe care le-aş înfrunta pentru a vă elibera pe dumneavoastră din această vizuină a răului. Acceptaţi serviciile pe care vi le oferă un prieten; nu-mi refuzaţi răsplata de a fi încercat, cel puţin, să merit mulţumirile dumneavoastră.

— Le meritaţi încă de pe acum, domnule, zise

Emily: dorinţa dumneavoastră merită cele mai calde mulţumiri. Dar mă veţi scuza dacă vă reamintesc de primejdiile la care vă expuneţi prelungind această întrevedere. Va fi o mare mângâiere pentru mine să-mi

(amintesc, indiferent dacă încercările dumneavoastră prieteneşti de a mă elibera vor izbândi sau nu. Că am un compatriot care doreşte cu atâta generozitate să mă ocrotească.

Domnul Du Pont îi luă mâna, pe care ea abia dacii încercă să şi-o retragă, şi o duse respectuos la buze.

— Permiteţi-mi să-mi exprim şi dorinţa cea mai fierbinte pentru fericirea dumneavoastră, zise el, şi să mă socot norocos că nutresc o afecţiune, chiar dacă nu o pot cuceri pe a dumneavoastră.

Dar pe când rostea aceste cuvinte, Emily auzi zgomot dinspre odaia ei şi, întorcându-se, văzu uşa de la scară deschizându-se şi un bărbat năvălind pe coridor.

— Te învăţ eu s-o cucereşti, răcni el, înaintând pe coridor; şi, scoţând un pumnal, se repezi spre Du Pont, care era neînarmat; dar făcând un pas înapoi, acesta evită

lovitura şi apoi sări asupra lui Verezzi, smulgându-i pumnalul. În timp ce se luptau, Emily, urmată de

Annette, o luă la fugă pe coridor, strigând după Ludovico.

care dispăruse de pe scară; şi pe când înainta, înspăimântată şi neştiind ce să facă, un zgomot îndepărtat părând să se înalţe din holul de dedesubt, îi aminti de primejdia ce o ameninţa; trimiţând-o înainte pe Annette în căutarea lui Ludovico, se întoarse atunci în locul unde

Du Pont şi Verezzi se luptau pe viaţă şi pe moarte.

Acolo se hotăra propria ei soartă, precum şi soarta lui

Du Pont; şi neţinând seama de împrejurarea de acum.

5 – Misterele din Udolpho, vol. II

ea dorea totuşi izbânda lui oricum, chiar dacă nu l-ar fi detestat pe Verezzi şi nu s-ar fi temut de el. Se prăbuşi pe un scaun, implorându-i să înceteze lupta, când în cele din urmă Du Pont îl trânti la pământ pe Verezzi.

care rămase acolo, ameţit de violenţa căzăturii; şi atunci

Emily îl rugă pe Du Pont să fugă din odaie, înainte de a apărea Montoni sau oamenii săi. Dar el nu se învoi să plece şi s-o lase fără apărare; şi în timp ce Emily, înspăimântată acum mai mult pentru el decât pentru sine, urma să-l conjure, auziră paşi urcând pe scara secretă.

— Oh, sunteţi pierdut! strigă ea; vin oamenii lui

Montoni!

Du Pont nu răspunse nimic, mulţumindu-se s-o sprijine pe Emily, pe când, cu un aer ferm şi hotărât, îi aştepta să apară. În clipa următoare, însă, pe palier apăru singur Ludovico. Cercetând cu o privire grăbită odaia, zise:

— Urmaţi-mă, dacă ţineţi la viaţă; nu avem nicio clipă d pierdut

Emily îl întrebă ce se întâmplase şi înctro trebuiau să

meargă.

— Nu pot să vă spun acum, signora, răspunse Ludovico. Dar fugiţi! fugiţi repede!

Îl urmă de îndată, urmată de domnul Du Pont, pe scară în jos şi apoi printr-un coridor boltit, când deodată îşi aminti de Annette şi întrebă de ea.

— Ne. Aşteaptă puţin mai încolo, signora, zise Ludovico, aproape gâfâind de atâta grabă. Porţile au fost deschise acum câteva clipe, pentru nişte oaspeţi care tocmai au sosit din munţi; mi-e teamă însă că vor fi închise înainte de a putea ajunge noi la de! Prin uşa asta, signora, adăugă

Ludovico, coborând lumânarea; aveţi grijă, sunt două trepte aici.

Emily îl urmă, tremurând şi mai tare după ce înţelese că evadarea din castel depindea de clipa de faţă; în timp ce

Du Pont o sprijinea şi se străduia, pe cât putea, s-o îmbărbăteze.

— Vorbiţi mai încet, signor, îl preveni Ludovico; în coridoarele astea vocile răsună prin tot castelul.

— Ai grijă de lumânare, strigă Emily; mergi atât de repede încât o să se stingă.

Ludovico deschise acum altă uşă, unde dădură peste

Annette; şi coborâră apoi cu toţii câteva trepte, până într-un coridor care, spuse Ludovico, înconjura curtea interioară a castelului şi dădea apoi în curtea exterioară.

Pe când înaintau, Emily se simţi speriată de o larmă nedesluşită, dar totuşi destul de răsunătoare, ce părea să vină din curtea interioară.

— Să ştiţi, signora, o. Lămuri Ludovico, că singura noastră nădejde e tocmai această larmă; în timp ce oamenii lui signor au grijă de oaspeţii proaspăt sosiţi, poate că vom izbuti să trecem neobservaţi pe poartă. Dar, s, st!

adăugă el, când se apropiară de uşiţa ce dădea în curtea exterioară; cred că ar fi bine să rămâneţi aici o clipă, până mă duc să văd dacă porţile sunt deschise şi dacă e drumul liber. Şi să stingeţi lumânarea, signor, dacă o să mă auziţi vorbind, urmă Ludovico, înmânându-i lui Du Pont lumânarea. Şi să nu faceţi niciun zgomot.

Spunând acestea, păşi în curte şi ei închiseră uşiţa, ascultând cu îngrijorare paşii lui îndepărtându-se. Dar nu se auzea niciun glas din curtea exterioară pe unde înainta, cu toate că din curtea interioară se înălţa zvon necontenit de glasuri.

— În curând vom fi dincolo de ziduri, vorbi în şoaptă

Du Pont către Emily; încă puţin, doamnă, şi totul va fi bine.

Dar în clipa aceea îl auziră pe Ludovico vorbind cu glas tare, precum şi vocea altui bărbat răspunzându-i, şi Du

Pont stinse imediat lumânarea.

— Ah! e prea târziu! exclamă Emily. Ce se va alege de noi?

Ascultară din nou, şi atunci îşi dădură seama că Ludovico vorbea cu o strajă; dar glasurile lor fură auzite, şi de căţelul favorit al lui Emily, care o urmase din camera ei şi care acum începu să latre.

— Câinele are să ne trădeze! zise Du Pont; am să încerc să-l ţin.

— Mi-e teamă că ne-a şi trădat! răspunse Emily.

Du Pont totuşi îl prinse; şi ascultând ce se mai întâmpla afară, îl auziră pe Ludovico spunând:

— Păzesc eu porţile între timp.

— Aşteaptă puţin, îi răspunse straja, şi n-o să mai ai bătaie de cap; caii or să fie. Duşi în grajdurile de afară, şi apoi porţile vor fi închise, şi atunci am să-mi pot părăsi postul.

— Nu-i nicio bătaie de cap. Prietene, zise Ludovico;

ai să-mi faci şi tu un bine, altă dată. Du-te. Hai du-te şi adu vinul; altfel, toţi pierde-vară ăştia care tocmai au sosit n-o să ne lase nimic.

Straja şovăia, dar apoi strigă către oamenii din curtea cealaltă de ce nu trimit caii afară, ca să poată fi închise porţile; dar ei erau prea ocupaţi ca să ţină seama de el, chiar dacă-i auziseră glasul.

— Vai, vai! exclamă Ludovico, ştiu ei ce fac: şi-l împart între ei. Dacă aştepţi până or să scoată caii, ei or să bea tot vinul. Eu mi-am luat partea; dar dacă nu-ţi pasă de-a ta, nu văd de ce n-aş lua-o tot eu.

— Stai, stai; ce atâta zor, strigă straja; ai grijă o clipă, că mă întorc îndată.

— Nu te grăbi, îi zise Ludovico cu nepăsare; am mai stat; eu de strajă. Dar ai putea să-mi laşi puşca ta, căci dacă ar fi atacat castelul, ştii, aş putea apăra intrarea ca un erou.

— Ia-o, prietene, i-o oferi straja; iată, ţine-o – a trecut prin multe, dar nu cred că poate face mare lucru pentru apărarea castelului. Am să-ţi povestesc lucruri grozave despre puşca asta.

— Mai bine mi le povesteşti după ce bei vinul, zise

Ludovico. Lată-i că încep să iasă din curte.

— Mă duc să bem vinul, zise straja, pornind grăbit.

Mă întorc îndată.

— Nu te grăbi, n-am nici un zor, răspunse Ludovico şi o şi porni în grabă, când deodată straja se întoarse.

— Încotro aşa grăbit, prietene – încotro aşa grăbit?

zise acesta din urmă. Cum! aşa stai de pază? După cum văd7 trebuie să rămân la post.

— Bine că te-ai întors, se porni să turuie Ludovico, fiindcă altfel veneam după tine; voiam să te previn, dacă vrei să bei vin de Toscana, să te duci la Sebastian. Căci el îl

împarte; vinul pe care-l are Frederico nu face doi bani.

Dar după câte văd, n-o să capeţi de niciunul, căci iată-i că ies cu toţii.

— Pe legea mea, aşa-i, zise straja, şi o luă din nou la goană.

Ludovico, acum liber, se grăbi spre uşa coridorului, unde Emily tremura de emoţie, aşteptându-l să încheie cu bine* discuţia aceasta atât de lungă; când le spuse că drumul era slobod, îl urmară spre porţi fără să mai zăbovească o clipă; Ludovico avu grijă să pună mâna între timp pe doi cai care se răzleţiseră din cea de-a doua curte şi păşteau firele rare de iarbă ce creşteau printre pietrele curţii interioare.

Trecură neobservaţi prin temutele porţi şi o apucară pe drumul ce şerpuia prin pădure; Emily, domnul Du Pont şi Anette o porniseră pe jos, în timp ce Ludovico încălecase pe un cal şi-l ducea de căpăstru pe celălalt. Când îi ajunse din urmă, se opriră până când Emily şi Annette se urcară pe spinarea cailor, împreună cu cei doi protectori ai lor;

după care, cu Ludovico în frunte, o porniră pe cât de repede le îngăduia drumul povârnit, călăuzindu-se doar după lumina slabă a lunii ce abia răsărise.

Emily era atât de uimită de neaşteptata lor evadare, încât abia îi venea să creadă că nu visează; şi totuşi, se îndoia foarte că aventura se va termina cu bine – îndoială care părea destul de îndreptăţită; căci înainte de a ieşi din pădure, auziră strigăte purtate de vânt, iar când pădurea se termină, văzură numeroase luminiţe mişcându-se în jurul castelului ce se înălţa deasupra. Du Pont dădu bice:

calului şi izbuti, cu oarecare greutate, să-l mâne mai repede.

I 3

— Ah! sărmanul cal, murmură Ludovico; e destul de obosit, fiindcă a umblat toată ziua. Dar, signor, acum

trebuie să gonim; căci iată, luminile au pornit pe urmeit noastre.

Şi Ludovico dădu şi el bice calului său, astfel că amândoi caii porniră în plin galop; când priviră din nou înapoi, luminile erau atât de departe încât abia se mai zăreau, iar glasurile amuţiseră. Atunci călătorii îşi domoliră goana;

şi, sfătuindu-se încotro să se îndrepte, hotărâră să coboare în Toscana şi să încerce să ajungă pe malul Mediteranei, de unde se vor putea îmbarca spre Franţa. Du Pont avea de gând. S-o însoţească până acolo pe Emily, dacă va afla că regimentul cu care venise în Italia se întorsese în ţara sa natală.

Erau acum pe drumul pe care Emily îl străbătuse cu

Ugo şi Bertrand; dar Ludovico, singurul dintre ei care cunoştea trecătorile din munţi, spuse că puţin mai departe se făcea un drum care-i va duce mai repede în Toscana; şi că la câteva leghe depărtare vor da peste un târg unde vor putea face rost de cele trebuincioase călătoriei.

— Nădăjduiesc însă, adăugă el, că nu vom da peste niscaiva bande răzleţe de tâlhari; ştiu că vreo câteva au trecut graniţa. În orice caz, am puşca şi mă voi folosi de ea dacă ne vom întâlni cu vreunul dintre briganzi. Aveţi vreo armă, signor?

— Da, răspunse Du Pont; am pumnalul ticălosului care a vrut să mă înjunghie. Dar hai mai bine să ne bucurăm că am scăpat din Udolpho şi nu să ne frământăm cu gândul la primejdii care s-ar putea să nu vină niciodată.

Luna se ridicase acum deasupra pădurilor de pe coastele văii înguste prin care treceau, şi le lumina destul de bine drumul, ca să poată ocoli bolovanii şi pietroaiele de pe potecă. Mergeau acum agale, într-o tăcere deplină, căci nu îşi reveniseră cu totul din uluiala pricinuită de evadarea lor neaşteptată. Emily, îndeosebi, era cufundată într-un fel

de calmă reverie, pe care frumuseţea tihnită a priveliştii înconjurătoare şi freamătul uşor al adierii nocturne prin frunzişul de deasupra nu i-o întrerupeau. Se gândea cu speranţă la Valancourt şi la Franţa; şi poate că S-ar fi gândit şi cu bucurie, dacă întâmplările din prima parte a nopţii nu i-ar fi hărţuit prea mult gândurile, neîngâduindu-i un simţământ atât de plin de vioiciune. Pe de altă parte, Emily constituia singura preocupare a gândurilor melancolice ale lui Du Pont; totuşi, alături de deprimarea sa, pricinuită de dezamăgirea suferită, simţea şi o dulce încântare având-o lângă el pe Emily, deşi nu schimbau nicio vorbă. Annette se gândea la această minunată fugă, la agitaţia ce domnea acum la castel şi ce furioşi erau Montoni şi oamenii săi, descoperindu-le evadarea; se gândea şi la ţara ei natală, unde nădăjduia să se întoarcă; şi, de asemenea, la căsătoria cu Ludovico, nemaivăzând nicio piedică în calea ei, căci sărăcia nu o socotea o piedică. Cât despre

Ludovico, era bucuros că o salvase pe Annette a sa şi pe signora Emily din primejdiile care le înconjuraseră; se gândea că scăpase şi el din mijlocul unor oameni ale căror purtări îi făceau de multă vreme silă; Ia libertatea pe care i-o dăruise domnului Du Pont; la perspectiva de a trăi fericit alături de fiinţa iubită; şi, nu în ultimul rând, la dibăcia cu care înşelase straja şi dirijase întreaga acţiune.

Astfel, fiecare cu gândurile sale, mai trecu încă o oră, răstimp în care nu se auzi decât, din când în când, câte o întrebare a lui Du Pont asupra drumului, sau câte o remarcă făcută de Annette în legătură cu ceea ce se zărea nedesluşit în întuneric. În cele din urmă, nişte lumini licăriră pe coasta muntelui, şi Ludovico îşi exprimă convingerea că era târgul de care le vorbise; în timp ce tovarăşii săi de drum, mulţumiţi de această asigurare, se cufundară din nou în tăcere, Annette fu primă care o

întrerupse:

— Dumnezeule! exclamă ea, dar ce-o să ne facem de bani, în cursul călătoriei? După câte ştiu, nici eu şi nici stăpâna mea nu avem niciun bănuţ; signor Montoni a avut grijă de asta!

Vorbele acestea pricinuiră mare îngrijorare, căci şi

Du Pont fusese prădat de aproape toţi banii pe care-i avea când fusese luat prizonier; ce-i rămăsese îi dăduse strajei ca să-l lase din când în când să iasă din odaia în care era închis; iar Ludovico, care de o vreme nu mai căpătase nimic din simbria ce i se cuvenea, abia avea atâţia bani cât să poată cumpăra ceva de mâncare în primul oraş unde vor ajunge.

Strâmtorarea îi descurajă foarte tare, căci însemna să rămână în munţi; or, chiar şi într-un orăşel nu se puteau socoti în siguranţă, scăpaţi de Montoni. Totuşi, călătorii nu aveau altă cale decât să meargă mai departe şi să înfrunte viitorul; şi îşi urmară drumul prin pustietăţi sălbatice şi văi întunecoase, unde prin ramurile copacilor doar când şi când mai răzbătea câte o rază de lună; pustietăţi atât de izolate, încât îţi venea să crezi că picior de om nu călcase pe acolo. Chiar şi cărarea pe care mergeau întărea această impresie; iarba înaltă şi tot felul de tufişuri încâlcite arătau cât de rar călca prin acele locuri picior de călător.

În cele din urmă, în depărtare se auzi dangătul unei tălăngi şi curând după aceea behăit de oi; îşi dădură seama atunci că se aflau aproape de o locuinţă omenească; căci luminile socotite de Ludovico de a arăta apropierea unui oraş fuseseră de mult ascunse de munţi. Învioraţi de speranţă, grăbiră pasul prin trecătoarea îngustă în care se aflau şi curând ajunseră într-una din acele păşuni din

Apenini care aduc cu o scenă din Arcadia, frumuseţea şi simplitatea ei formând un contrast plin de gingăşie cu măreţia munţilor înzăpeziţi ce se înalţă deasupra.

Zorii zilei care licăreau acum la marginea zării le
Îngăduiră să întrevadă, la o mică depărtare, pe culmea unui deal ce părea să privească „pe sub pleoapele întredeschise ale zorilor”, orăşelul pe care îl căutau, unde în curând şi ajunseră. Nu fără greutate găsiră o casă care să le ofere adăpost pentru ei şi pentru cai. Emily n-ar fi vrut să rămână mai mult decât era nevoie ca să îmbuce ceva.

Înfăţişarea ei stârni oarecare uimire; era fără pălărie, căci înainte de a părăsi castelul nu avusese timp să-şi ia decât un voal; şi din nou regretă lipsa banilor, fără de care îi era cu neputinţă să obţină acest obiect de îmbrăcăminte atât de trebuincios.

Ludovico, scotocind în pungă, găsi conţinutul ei neîndestulător chiar şi pentru o simplă gustare; şi atunci

Du Pont se încumetă să-i mărturisească stăpânului casei cu o înfăţişare de om simplu şi cinstit, care era situaţia lor adevărată „rugându-l să-i ajute să-şi urmeze călătoria şi omul făgăduisă-i ajute pe cât putea, după ce află că fuseseră prizonierii lui Montoni, pe care avea destule motive să-l. Urască „şi că evadaseră de la Castelul lui. Dar deşi se învoi să le dea cai odihniţi, care să-i ducă până în oraşul următor, era prea sărac ca să-i împrumute eu bani… Şi îşi deplângeau iarăşi sărăcia, când Ludovico „care dusese caii obosiţi în şopronul ce le slujea de grajd, intră în odaie aproape scos din minţi de o bucurie pe care în curând o împărtăşiră şi ceilalţi. Dând la o parteşaua de pe unul din cai, găsise sub ea o pungă cu bani; neîndoielnic, era prada unuia dintre condottieri, revenit dintr-o expediţie de jaf tocmai înainte de plecarea lor din castel; calul „îndepărtându-se de stăpânul său când acesta îşi vedea de băutură, dusese cu el punga pe care tâlharul o socotea răsplata faptei sale.

Numărând banii, Du Pont găsi că erau mai mult decât

îndestulători pentru a-i duce pe toţi în Franţa; şi se hotărî s-o însoţească pe Emily, indiferent ce va afla de soarta regimentului său căci deşi avea încredere în cinstea lui

Ludovico, atât cât îl cunoştea, nu putea îndura totuşi gândul de a o lăsa în grija lui pe toată durata călătoriei; şi poate că nu avea nici destulă voinţă pentru a-şi refuza primejdioasa plăcere de a se afla în preajma ei.

Se sfătui acum cu ei asupra portului spre care să se îndrepte; Ludovico cunoscând mai bine ţinutul, spuse că

Livorno era cel mai apropiat port de oarecare însemnătate;

şi Du Pont îl socotea, de asemenea, cel mai potrivit, din toată Italia, pentru planul lor, căci de acolo plecau necontenit corăbii sub toate pavilioanele. Se hotărâră aşadar s-o pornească într-acolo.

După ce Emily îşi cumpără o pălărioară de pai, din acelea cum purtau ţărăncile din Toscana, şi alte. Câteva m.; ci lucruri trebuincioase călătoriei, şi după ce îşi schimbară caii obosiţi cu alţii în stare să-i ducă mai departe, porniră iarăşi la drum. La ceasul când soarele se înălţa deasupra munţilor; şi după ce străbătură timp de câteva ceasuri regiunea aceea romantică, începură să coboare în valea râului

Arno. Emily putu să admire aici toate frumuseţile peisajului silvan şi pastoral laolaltă, Împodobit cu vilele elegante ale nobililor florentini şi desfăşurând în faţa ochilor tot felul de ogoare şi livezi... Cât de vii erau culorile arbuştilor ce acopereau coastele şi ale pădurilor ce se întindeau pe pantele munţilor! Şi mai cu seamă cât de minunat apărea conturul Apeninilor, văluriţi, îmblânziţi acum faţă de sălbăticia din regiunile interioare! în depărtare, spre răsărit, Emily desluşi Florenţa, cu turlele ce se înălţau în zarea însorită şi cu câmpia luxuriantă întinzându-se până la poalele Apeninilor, presărată cu

grădini şi vile magnifice, sau cu crânguri de lămâi şi portocali, cu vii, lanuri de grâu şi plantaţii de măslini şi duzi; în timp ce, spre apus, valea se deschidea spre ţărmul Mediteranei, atât de îndepărtată, încât nu putea fi decât bănuită, prin linia albăstruie ce mărginea zarea şi prin uşoara abureală ce se ridica din valuri în văzduhul de deasupra.

Cu câtă bucurie salută Emily valurile ce-aveau s-o poarte îndărăt spre ţara ei natală, a cărei amintire îi pricinui, totuşi, o strângere de inimă; căci nu mai avea acolo un cămin care s-o primească, rude care să-i ureze bun venit, ci se ducea, ca un pelerin rătăcit, să plângă pe jalnicul loc unde cel care *era* părintele ei zăcea îngropat.

Şi nu se putu înveseli nici când se gândi cât timp va mai trece, poate, până va izbuti să-l vadă pe Valancourt, care putea să fie cu regimentul său în cine ştie ce parte îndepărtată a Franţei, şi că, atunci când se vor întâlni, vor sta să deplângă ticăloşia pe care Montoni izbutise s-o ducă

La capăt; şi totuşi, simţea o plăcere nespusă la gândul de a fi iarăşi în aceeaşi ţară cu Valancourt, chiar dacă nu va putea să-l vadă.

Se făcuse acum amiază, şi zăpuşeala îi sili pe călători să caute un adăpost la umbră, unde să se poată odihni citeya ore; iar tufişurile din jur, pline de struguri sălbatici, zmeură şi smochine, le făgăduiau o gustare reconfortantă.

Curând după aceea, lăsară drumul şi pătrunseră într-un crâng unde frunzişul des oprea razele soarelui şi unde un izvor ţâşnind din stâncă, răcorea aerul; după ce descălecară şi lăsară caii să pască. Annette şi Ludovico se duseră să culeagă fructe din desişul înconjurător, de unde se întoarseră în curând cu mâinile pline. Călătorii, aşezaţi în umbra crângului de pini şi chiparoşi, pe o pajişte presărată cu flori înmiresmate, cum Emily nu mai văzuse niciodată, nici chiar în Pirinei, îşi luară masa frugală şi

admirară cu o nouă încântare, pe sub umbra deasă a pinilor uriaşi, priveliştea însorită ce se întindea până la malul mării.

Treptat, Emily şi Du Pont se pierdură în gânduri şi rămaseră tăcuţi; dar Annette era plină de veselie şi gura nu-i mai tăcea; Ludovico era şi el vesel, fără a uita însă distanţa respectuoasă ce se cuvenea însoţitorilor săi. După ce isprăviră masa, Du Pont o sfătui pe Emily să caute puţină odihnă în orele acestea de zăpuşeală şi, îndemnându-i şi pe slujitori să facă la fel, zise că el va sta de veghe între timp; dar Ludovico se oferi să-l scutească de această grijă; şi câtă vreme Emily şi Annette. Obosite de călătorie, se vor odihni, el va sta de strajă cu puşca sa.

Când Emily, întremată de somn, se trezi, îl găsi pe străjer dormind dus, iar pe Du Pont treaz, însă pierdut în gânduri triste. Cum soarele era încă prea sus pentru a le îngădui să-şi continue călătoria şi cum se cuvenea să-l lase pe Ludovico, după toată truda şi grijile de care avusese

parte, să-şi termine somnul, Emily se folosi de prilej ca să-l întrebe pe Du Pont prin ce întâmplare fusese lua.

prizonier de Montoni; iar el, încântat de interesul pe cai a»

I-l arăta şi de prilejul de a-i vorbi despre sine, se grăbi să-i împlinească rugămintea.

— Am venit în Italia, doamnă, zise Du Pont, în slujba patriei mele. Într-o încăierare din munţi, trupa noastră, angajată într-o luptă cu bandele lui Montoni, a fost înfrântă, iar eu, împreună cu câţiva camarazi ai mei, am fost luat prizonier. Când mi s-a adus la cunoştinţă al cui prizonier eram, numele de Montoni m-a izbit; căci mi-am amintit că doamna Cheron, mătuşa dumneavoastră, se căsătorise cu un italian cu acest nume şi că dumneavoastră i-aţi însoţit în Italia. Totuşi, abia după câtăva vreme mi-am dat seama că era unul şi acelaşi Montoni şi că vă aflaţi,

doamnă, sub acelaşi acoperiş cu mine. N-am să vă plictisesc descriindu-vă emoţia mea la această descoperire, mulţumită unei străji; era un om căruia îi câştigasem bunăvoinţa şi îmi acorda multe favoruri; dar cel la care ţineam foarte mult era destul de primejdios pentru el, şi stăruia în refuzul de a vă transmite o scrisoare, sau măcar ştire despre situaţia mea; căci se temea să nu fie descoperit şi pedepsit de

Montoni. Totuşi, mi-a îngăduit să vă văd de mai multe ori.

Păreţi uimită, doamnă, dar am să mă explic. Sănătatea şi moralul mi-erau zdruncinate din lipsă de aer şi mişcare; şi până la urmă, fie din milă, fie din lăcomie de bani, straja mi-a îngăduit să mă plimb pe terasă.

Emily asculta acum cu atenţie încordată povestirea lui

Du Pont, care continuă:

— Acordându-mi această favoare, ştia că nu trebuia să se teamă că aş putea evada din castel, care era păzit straşnic, iar terasa cea mai apropiată se înălţa deasupra unei prăpăstii adânci. Mi-a mai arătat, urmă Du Pont, o uşă mascată de lemnul de cedru al încăperii în care eram închis, şi pe care m-a învăţat cum s-o deschid; uşa aceea, dând într-un coridor tăiat în grosimea zidului care se întindea până hăt departe de-a lungul castelului, se deschidea în cele din urmă într-un ungher întunecos al fortificaţiei dinspre răsărit. După aceea, am aflat că există multe asemenea culoare ascunse în zidurile enorme ale castelului, făcute fără îndoială, pentru a putea scăpa din castel în timp de război. Pe această cale, în miez de noapte, iri-am furişat adesea pe terasă, unde călcam cu cea mai mare grijă, ca nu cumva paşii să-mi fie auziţi de străjile ce păzeau locurile mai îndepărtate; iar acest capăt al castelului, fiind apărat de ziduri înalte, nu era păzit de

nimeni.

Într-una din aceste plimbări nocturne, am zărit lumină la o fereastră ce domina fortificaţia; după cum am observat imediat, era chiar deasupra odăii în care eram ţinut închis. M-am gândit că poate dumneavoastră stăteaţi în acea încăpere; şi, în speranţa de a vă vedea, m-am aşezat în faţa ferestrei.

Emily, amintindu-şi de umbra ce apăruse mai înainte pe terasă, pricinuindu-i atâta spaimă, exclamă:

— Deci, dumneavoastră aţi fost, domnule Du Pont, cel care m-aţi făcut să mă sperii atât de prosteşte! în vremea aceea eram atât de slăbită de suferinţă îndelungată, încât mă înspăimânta orice.

Du Pont, după ce îşi exprimă părerea de rău că o speriase, adăugă:

— Cum şedeam pe zidul din faţa ferestrei dumneavoastră, gândul la situaţia tristă în care vă aflaţi, şi în care mă aflam şi eu, m-a făcut fără voie să scot din coardele lăutei sunete jalnice, care v-au atras, îmi închipui, la fereastră. Şi aşa am văzut o fiinţă despre care mi-am închipuit că eraţi dumneavoastră. Oh! n-am să vă destăinui emoţia pe care am simţit-o în clipa aceea; doream să vorbesc, dar prudenţa m-a împiedicat să spun un cuvânt, până când paşii Strajei ce se apropia m-au silit să părăsesc locul.

A mai trecut câtva timp până am avut un alt prilej de a ieşi să mă plimb, căci nu puteam părăsi temniţa decât atunci când îi venea rândul să mă păzească omul cu care mă înţelesesem. Între timp, m-am încredinţat, din câteva vorbe spuse de el, că odaia dumneavoastră era aceea de deasupra mea; şi când am avut din nou prilejul să ies, am revenit în faţa ferestrei dumneavoastră, unde v-am zărit din nou, dar fără a îndrăzni să vă vorbesc. V-am făcut un semn cu mâna, dar atunci aţi dispărut brusc; şi, uitând de

orice prudenţă, am dat iarăşi glas durerii din sufletul meu; aţi apărut din nou – aţi vorbit – v-am auzit timbrul atât de cunoscut al glasului! şi în clipa aceea cred că prudenţa m-ar fi părăsit din nou, dacă n-aş fi auzit paşii unei străji ce se apropia; m-am grăbit să părăsesc locul, dar omul apucase să mă vadă. S-a luat după mine pe terasă şi era gata să mă ajungă din urmă, aşa încât am fost silit să folosesc un şiretlic, destul de caraghios, ca să scap.

Auzisem că mulţi dintre aceşti oameni sunt tare superstiţioşi şi atunci am scos un sunet ciudat, în speranţa că urmăritorul meu îl va lua drept ceva supranatural şi nu mă va mai urmări. Din fericire pentru mine, am reuşit; omul, se pare, suferea de epilepsie, şi spaima pe care i-o pricinuisem îi declanşă o criză, aşa încât am putut să-mi asigur retragerea. Întrucât mi-am dat seama din ce primejdie scăpasem, şi cum apariţia mea a dus la întărirea pazei în rândul străjilor, n-am mai avut după aceea prilejul să mă mai plimb pe terasă; dar în tăcerea nopţii, mă amăgeam adesea cu vechea lăută, dăruită de o strajă, la care mă acompaniam uneori cu glasul, trebuie să recunosc că în speranţa de a mă face auzit de dumneavoastră. Dar abia cu câteva seri în urmă speranţa mi-a fost împlinită; mi s-a părut că aud un glas purtat de vânt, care mă chema; dar chiar şi atunci, m-am temut să răspund, ca nu cumva să mă audă straja ce mă păzea la uşa temniţei. Am avut oare dreptate, doamnă, în această împrejurare – dumneavoastră aţi fost aceea care a vorbit?

— Da, zise Emily, scăpându-i un oftat; aţi avut dreptate.

Du Pont, dându-şi seama că-i trezise simţămintele dureroase cu această întrebare, schimbă vorba.

— Într-una din plimbările mele prin culoarul ascuns de care v-am pomenit, am auzit o discuţie neobişnuită, zise el.

— În culoarul ascuns! repetă Emily, uimită.

— Da, am auzit-o în culoarul acela ascuns, urmă Du Pont, dar provenea dintr-o încăpere mărginită de zidul prin care trecea culoarul, iar zidul era acolo mai subţire şi oarecum năruit, încât am putut auzi limpede fiecare cuvânt rostit în cealaltă parte. Din întâmplare, Montoni şi tovarăşii săi erau adunaţi în odaie, şi Montoni a început să le spună povestea neobişnuită a fostei stăpâne a castelului. A pomenit, într-adevăr, de împrejurări uimitoare, şi dacă erau adevărate, numai conştiinţa lui putea să ştie;

mă tem însă că minţea. Dar dumneavoastră, doamnă, aţi auzit fără îndoială această relatare, pe care el anume a făcut-o cunoscută, privind soarta stranie a acelei doamne.

— IDA, domnule, adeveri Emily; dar văd că dumneavoastră o puneţi la îndoială.

— O puneam la îndoială înainte de perioada de care vorbesc, răspunse Du Pont; dar unele împrejurări, pomenite de Montoni, au contribuit în mare parte să-mi trezească bănuielile. Relatarea pe care am auzit-o atunci aproape m-a convins că era un ucigaş. Tremuram pentru dumneavoastră; cu atât mai mult, cu cât îi auzisem pe tovarăşii săi pomenindu-vă numele într-un fel care dovedea că siguranţa vă era ameninţată; ştiind însă că oamenii cei mai ticăloşi sunt adesea şi cei mai superstiţioşi, m-am hotărât să încerc a le trezi conştiinţa şi a-i împiedica de la săvârşirea nelegiuirii de care mă temeam. Ascultând spusele lui Montoni, am căutat, în părţile cele mai însemnate ale relatării sale, să-mi alătur glasul, repetând ultimele cuvinte pe un ton schimbat, cavernos.

— Dar nu vă era teamă că s-ar putea să fiţi descoperit?

Întrebă Emily.

— Nu-mi era teamă, o încredinţa Du Pont; ştiam că,

dacă Montoni ar fi bănuit de existenţa acestui culoar secret, nu m-ar fi închis în încăperea în care dădea culoarul.

Mai ştiam şi din alte izvoare că îl ignora. Câtăva vreme părură să nu-mi audă glasul). Dar până la urmă au fost atât de speriaţi, încât au părăsit încăperea; şi auzindu-l pe

Montoni cum le poruncea slujitorilor să cerceteze odaia mea, m-am întors în temniţă, care se afla foarte departe de acest capăt al culoarului.

— Îmi amintesc foarte bine că am auzit despre discuţia de care pomeniţi, zise Emily; glasul acela i-a înspăimântat de moarte pe oamenii lui Montoni, şi trebuie să recunosc că eram destul de slăbită ca s-o împărtăşesc şi eu.

Domnul Du Pont şi Emily vorbiră în felul acesta mai departe despre Montoni, şi apoi despre Franţa şi despre amănuntele călătoriei lor. Emily îi destăinui că avea de gând să se retragă la o mănăstire din Languedoc, unde fusese cândva primită cu multă bunătate şi de unde îi va scrie rudei sale, domnul Quesnel, înştiinţându-l unde se găsea. Se gândea să rămână acolo şi să aştepte până când

La Vallée va reintra în stăpânirea ei şi nădăjduia să aibă un venit destul de mare, ca să se poată întoarce să trăiască acolo. Du Pont îi spuse acum că proprietăţile de care

Montoni încercase s-o jefuiască nu erau definitiv pierdute şi o felicită din nou că scăpase din ghearele lui Montoni, neavând el nicio îndoială că intenţiona s-o sechestreze pe viaţă. Posibilitatea de a recăpăta proprietăţile mătuşii ei, pentru ea şi Valancourt, îi umplu inima de o bucurie cum nu mai cunoscuse de multe luni; dar se străduí s-o ascundă de domnul Du Pont, ca să nu-i trezească amintiri chinuitoare despre rivalul său.

Continuară să stea de vorbă până când soarele începu să se lase spre asfinţit, când Du Pont îl trezi pe Ludovico şi porniră îndată la drum. Coborând treptat pe pantele tot mai joase ale văii, ajunseră pe malul râului Arno şi îşi urmară drumul, pe o distanţă de multe mile, pe malurile lui acoperite de păşuni, încântaţi de priveliştea din jur şi de farmecul valurilor pline de armonie. În depărtare se auzea cântecul vesel al ţăranilor în mijlocul viilor şi se zăreau razele soarelui ce apunea poleind cu aur valurile râului; amurgul se lăsă în cele din urmă, învăluind în purpură munţii, care se cufundară apoi în noapte. Şi iată că *luccio* ta, licuriciul din Toscana, începu să scânteieze prin frunziş, în timp ce greierele îşi trimitea ţârâitu-i subţire, mai răsunător decât în miezul zilei, alegând acest ceas când cărăbuşul, cu un sunet mai puţin strident, sună

Din goarna-i mică, răguşită.

De câte ori se-nalţă seara pe cărare.

În calea pelerinului nepăsător.

Călătorii trecură cu bacutrâul Arno, la lumina lunii;

şi aflând că până la Pisa nu mai erau decât câteva mile în josul râului, ar fi vrut să-şi continue drumul într-acolo cu o barcă; dar cum nu găsiră niciuna, se îndreptară călare, pe caii obosiţi, spre oraşul ce se zărea. Cu cât se apropiau, valea se lărgea într-o câmpie presărată cu vii, lanuri de grâu, livezi de măslini şi duzi; dar se făcu târziu când ajunseră la porţile oraşului, şi Emily rămase surprinsă auzind forfotă şi acorduri muzicale şi văzând străzile mişunând de cete vesele; îşi putea închipui aproape că se afla la Veneţia; numai că lipsea marea sub dar de lună, lipseau gondolele pe valuri, lipseau palatele lui Palladio, care să-i vrăjească imaginaţia şi s-o transforme într-o poveste cu zâne. Râul Arno străbătea oraşul, dar peste apele lui nu picura muzică din balcoane; se auzeau doar glasurile agitate ale marinarilor de la

bordul corăbiilor ce tocmai sosiseră din Mediterana; scârţâitul jalnic al ancorei şi fluierul ascuţit al – şefului de echipaj; – sunete care, încet-încet, se cufundară în tăcere. Ele îi amintiră însă lui Du

1 Collins.

Pont să întrebe de vreo corabie care urma să plece în curând din acest port spre Franţa, scutindu-i astfel să se mai ducă la Livorno. De aceea, de îndată ce Emily ajunse la han, el se grăbi spre chei, unde întrebă în dreapta şi în stânga; dar, cu toate străduinţele lui şi ale lui Ludovico, nu aflară de nicio corabie care pleca spre Franţa, aşa că se înapoiară la han. Acolo Du Pont încercă să afle veşti despre regimentul său, dar nu căpătă nicio lămurire în această privinţă. Drumeţii se retraseră curând la culcare să-şi refacă puterile după oboseala zilei, şi a doua zi se treziră devreme; şi fără a mai zăbovi să admire monumentele oraşului sau celebrul său turn înclinat, îşi urmară călătoria, profitând de orele mai răcoroase. Era un ţinut nespus de frumos, plin de vii, grâne şi măslini; Apeninii nu mai apăreau privirii înfricoşători, şi nici măcar măreţi, domolindu-se în peisajul silvan şi pastoral; iar Emily, în timp ce coborau pe pantele line, privi cu încântare spre portul

Livorno, cu golful său larg plin de corăbii şi încununat de dealuri minunate. Intrând în oraş, nu mică îi fu mirarea când văzu că străzile erau înţesate cu oameni în straiele tuturor neamurilor; o scenă ce-i amintea de un bal mascat la Veneţia, ca acela la care asistase în timpul carnavalului. Dar aici era zarvă fără veselie şi zgomot în loc de muzică; în timp ce eleganţă nu găseai decât în siluetele unduitoare ale dealurilor din împrejurimi.

Îndată după sosirea lor, domnul Du Pont coborî pe chei, unde văzu mai multe corăbii franceze şi află că una din de urma să pornească în câteva zile spre Marsilia; de

unde vor putea găsi cu uşurinţă o altă corabie, care să-i treacă peste golful Lyon, către Narbonne, pe coastă, la câteva leghe doar de oraşul ce adăpostea mănăstirea unde dorea

Emily să se retragă. Aşadar, se învoi imediat cu căpitanul corăbiei să-i ducă până în Marsilia, şi Emily se bucură să audă că plecarea spre Franţa era asigurată. Scăpase acum de spaima că-i urmărea Montoni; şi nădejdea de a-şi revedea în curând pământul natal – pământul pe care se afla

Valancourt – îi trezi în suflet o veselie cum nu mai simţise dinainte de moartea tatălui ei. Tot aici, la Livorno, Du Pont află că regimentul său se îmbarcase pentru Franţa; împrejurare care îi pricinui o mare mulţumire, căci putea acum s-o însoţească pe Emily cu sufletul liniştit, fără să se teamă de supărarea comandantului. În timpul acestor zile, el avu grijă să nu o tulbure amintindu-i de pasiunea sa;

Iar ea, dacă nu putea să-l iubească, se văzu constrânsă să-l stimeze şi să-l compătimească. Du Pont căuta s-o înveselească arătându-i împrejurimile oraşului; şi se plimbau adesea împreună pe ţărmul mării şi pe cheiurile pe care se îmbulzeau mulţimile; acolo Emily asistă de multe ori la sosirea şi plecarea unor corăbii, luând parte la bucuria întâlnirii dintre prieteni şi uneori vărsând câte o lacrimă de compasiune pentru tristeţea celor ce se despărţeau.

CAPITOLUL X

Oh! *bucuria*
Unui gând ce se-nfiripă-n minte
Şi colorează cald închipuirea
De neştiute lucruri, *toate noi*.
Şi toate minunate!
Mistere

Să ne întoarcem acum puţin în Languedoc, amintindu-ne de contele de Villefort, nobilul care moştenise o proprietate a marchizului de Villeroi, aflată lângă a mănăstirea St. Claire. Se cuvine să menţionăm că acest castel era nelocuit pe vremea când St. Aubert şi fiica sa trăiau în vecinătate, şi St Aubert a fost foarte afectat descoperind că se afla atât de aproape de Château-le-Blanc, un loc despre care bătrânul La Voisin făcuse mai târziu unele aluzii ce treziseră curiozitatea lui Emily.

Era la începutul anului 1584, anul în care murise

St. Aubert, când Francis Beauveau, conte de Villefort, a intrat în stăpânirea clădirilor şi a întinsului domeniu numit

Château-le-Blanc, situat în provincia Languedoc, pe ţărmul

Mediteranei. Această moşie, care timp de câteva secole aparţinuse familiei sale, îi revenea acum la moartea vărului său, marchizul de Villeroi, care fusese în ultima vreme un om cu purtări rezervate şi cu o fire austeră; împrejurare care, împreună cu îndatoririle sale ce-l chemau adesea pe câmpul de luptă, împiedicase orice legături mai strânse cu vărul său, contele de Villefort. Mulţi ani nu ştiuseră aproape nimic unul de celălalt, şi contele aflase despre moartea lui, care se petrecuse într-o regiune îndepărtată a Franţe, şi primise documentele ce-l îndrituiau să stăpânească domeniul Château-le-Blanc, dar abia în anul următor se hotărî să se ducă să-şi vadă proprietatea, având de gând să-şi petreacă toamna acolo. Imagini de la Châteaule-Blanc îi veneau adesea în minte, pline de farmecul pe care o imaginaţie bogată îl dă amintirilor din tinereţe; căci cu mulţi ani în urmă, când trăia încă marchiza, şi la o vârstă când mintea este deosebit de simţitoare la impresii de bucurie şi plăcere, vizitase acele locuri; şi cu toate că urmaşe apoi o lungă

perioadă de zbucium şi frământări în mijlocul treburilor publice, care adesea degradează inima şi viciază gustul, nu încetase să-şi amintească cu emoţie de priveliştile umbroase şi pline de măreţie din Languedoc.

Timp de mulţi ani, castelul fusese părăsit de răposatul marchiz; locuit doar de un bătrân intendent cu soţia sa, fusese lăsat să cadă în ruină. Şi dacă acum contele dorea să petreacă lunile de toamnă în Languedoc, o făcea ca să supravegheze repararea castelului, astfel încât să poată locui acolo în condiţii bune; şi nici protestele nici lacrimile contesei, căci putea să plângă când voia, nu i-au clintit hotărârea. Ea se pregăti deci să-i asculte porunca pe care nu o putuse înfrânge, renunţând la reuniunile vesele de la

Paris – unde frumuseţea ei nu avea rival, câştigând admiraţia la care spiritul nu prea avea pretenţii – pentru baldachinul umbros al pădurilor, măreţia solitară a munţilor şi solemnitatea săjilor gotice şi a galeriilor nesfârşite prin care nu răsunau decât paşii câte unui servitor sau clinchetul ritmic al ornicului cel mare – străvechiul orologiu din sala de jos. Căutând să-şi alunge aceste triste gânduri, ea şi le alina amintindu-şi de veselia culesului viilor pe câmpiile din Languedoc; dar vai! nicio siluetă vaporoasă nu va ţopăi pe vesela melodie a dansurilor pariziene, iar serbările rustice ale ţăranilor nu puteau oferi satisfacţie unei inimi în care până şi sentimentele obişnuite de bunăvoinţă căzuseră de mult sub corupţia ludului.

Contele avea un fiu şi o fiică, copii dintr-o căsătorie anterioară, pe care hotărî să-i ia cu el în sudul Franţei;

Henri, care împlinise douăzeci de ani, se înrolase în slujba

Franţei; şi Blanche, care nu împlinise încă optsprezece ani, stătuse până atunci într-o mănăstire,

trimisă acolo imediat după cea de-a doua căsătorie a tatălui ei. Ideea aceasta o avusese actuala contesă, care nu avea nici destulă pricepere şi nici înclinaţie pentru a supraveghea educaţia fiicei sale vitrege; şi teama de a se vedea întrecută în frumuseţe o împinsese mai apoi la orice artificiu prin care să-l determine pe conte să prelungească recluziunea fiicei sale; iar acum, jignită de moarte, înţelese că el nu va mai ceda în această privinţă; totuşi se mângâie oarecum la gândul că, deşi Blanche va părăsi mănăstirea, retragerea la ţară îi va feri o vreme frumuseţea de ochii lumii.

În dimineaţa când începu călătoria, poştalionul se opri la mănăstire, din ordinul contelui, ca s-o ia pe Blanche; şi inima tinerei fete începu să bată mai tare, bucuroasă de noutatea şi libertatea care i se deschideau în faţă. Cu cât se apropia momentul plecării, nerăbdarea ei sporea; şi ultima noapte, în timpul căreia ea număra bătăile orni

celor, i se păru cea mai lungă din câte petrecuse vreodată, în cele din urmă se iviră zorii; sună clopoţelul de dimineaţă; auzi călugăriţele coborând din chiliile lor şi sări din patul în care. Se frământase, ca să salute ziua când va scăpa de austeritatea schitului, intrând într-o lume de plăceri zâmbitoare şi de amabilităţi binecuvântate într-o lume unde, domnea doar plăcerea şi bunătatea! Când sună clopotul de la poarta cea mare şi imediat se auziră roţile trăsurii, ea alergă, palpitând toată, la gratiile ferestrei, o porni într-un dans aerian de-a lungul galeriei şi întâlni o călugăriţă trimisă de stareţă s-o cheme. În clipa următoare era în salonul de primire, în faţa contesei, care i se păru acum un înger ce avea s-o călăuzească spre fericire. Dar sentimentele contesei nu puteau să fie la unison cu cele ale Blanchei, care nu păruse niciodată mai încântătoare ca în această clipă, când chipul ei, însufleţit de surâsul luminos

al bucuriei, strălucea de frumuseţea fericirii nevinovate.

După ce stătu de vorbă câteva minute cu stareţa, contesa se ridică să plece. Aceasta-era clipa pe care Blanche o aşteptase cu atâta nerăbdare, culmea de pe care privea în jos spre ţara de basm a fericirii, înfăţişându-i-se înaintea ochilor toată vraja ei; – mai putea, oare, vărsa lacrimi de părere de rău? Şi totuşi, putea. Se întoarse cu faţa schimbată, plină de mâhnire, spre tinerele ei însoţitoare, care veniseră să-i ureze drum bun, şi plânse!

Chiar şi de la maica stareţă, impunătoare şi solemnă, îşi luă rămas-bun cu o tristeţe pe care cu o oră mai înainte nu crezuse că putea s-o simtă; era o tristeţe uşor de înţeles, căci ne despărţim greu, chiar şi de lucrurile neplăcute, atunci când ştim că despărţirea e definitivă.

Sărutindu-le încă o dată pe sărmanele călugăriţe, Blanche o urmă pe contesă cu ochii în lacrimi din locurile acelea pe care se aşteptase să le părăsească cu zâmbetul pe buze.

Dar prezenţa tatălui ei şi priveliştile care i se înfăţişară privirilor îi absorbiră în curând atenţia, risipind umbra pe care regretul plin de duioşie i-o aruncase pe suflet.

Neascultând vorbele schimbate de contesă cu o domnişoară Bearn, prietena ei, Blanche şedea, pierdută într-o plăcută reverie, privind norii ce pluteau lin pe întinderea azurie, ba acoperind soarele şi aruncându-şi umbrele peste priveliştea îndepărtată, ba dezvăluindu-i întreaga strălucire. Călătoria îi pricinuia o încântare fără margini, căci în fiece clipă alte scene ale naturii i se deschideau în faţa ochilor, iar fantezia ei aduna mereu alte imagini plăcute şi frumoase.

Abia în seara celei de-a şaptea zile le apăru călătorilor în faţa ochilor Château-le-Blanc, a cărui frumuseţe romantică impresionă puternic imaginaţia

Blanchei; privea cu uimire măreţia sublimă a Pirineilor, care în cursul zilei se zăriseră undeva departe, şi acum se înălţau doar la câteva leghe, cu stâncile lor sălbatice şi prăpăstiile adânci, pe care norii înserării, plutind în jur, ba îi dezvăluiau, ba îi acopereau. Ultimele raze ale soarelui ce apunea le tiveau crestele înzăpezite cu purpură, trimiţând în părţile mai joase alte culori, în timp ce nuanţele vineţii ce umpleau văgăunele umbroase contrastau în modul cel mai viu cu strălucirea luminii. Câmpiile din Languedoc, cu viile încărcate de frunze ruginii şi cu livezile de duzi, migdali şi măslini, se întindeau până departe, spre miazănoapte şi răsărit. Spre miazăzi se zărea Mediterana, limpede ca cristalul şi albastră ca cerul pe care-l oglindea, purtând pe ea corăbii, şi pânzele lor albe prindeau razele soarelui şi însufleţeau priveliştea. Pe un promontoriu semeţ, scăldat de apele Mediteranei, se înălţa castelul tatălui ei, aproape ascuns vederii de pădurile de pini, până spre câmpie într-o parte; în timp ce în cealaltă, se întinde până hăt departe de-a lungul ţărmului.

Pe măsură ce se apropiau, trăsăturile gotice ale acestui castel străvechi apărură pe rând – mai întâi un turn crenelat înălţându-se deasupra copacilor – apoi arcul frânt al unei porţi uriaşe ascunse în dosul lor; Blanche aproape că se închipuia apropiindu-se ale Un castel ca cele din poveştile de odinioară, cu cavaleri privind de pe creneluri în jos la vreun viteaz, care, într-o armură neagră, vine, împreună cu tovarăşii săi, să o salveze pe frumoasa domniţă pe care o iubeşte, asuprită de rivalul său;

legende din acelea pe care le citise o dată sau de două ori în biblioteca mănăstirii, unde pe lângă alte multe lucruri se aflau şi aceste relicve ale literaturii romantice.

Trăsurile se opriră în faţa unei porţi prin care se intra pe domeniul castelului, dar care acum era încuiată;

clopotul cel mare, slujind odinioară să anunţe sosirea

străinilor, fiind de multă vreme căzut din lăcaşul său, un slujitor se căţăra peste o porţiune a zidului, ca să-i înştiinţeze pe cei dinăuntru de sosirea stăpânului lor.

Blanche, rezemată de fereastra trăsurii, se lăsă în voia simţămintelor blânde şi duioase pe care i le trezea priveliştea din jur. Soarele dispăruse acum şi înserarea începea să întunece munţii; în timp ce marea îndepărtată, reflectând amurgul roşiatic, apărea ca o linie de lumină mărginind zarea. Briza aducea cu ea murmurul uşor al valurilor spărgându-se de ţărm. Şi din când în când se auzea în depărtare bătaia melancolică a vâsâelor. Se lăsase astfel în voia reveriei, în vreme ce toţi ceilalţi erau preocupaţi, fiecare, de gândurile lui. Contesa, amintindu-şi cu părere de rău de petrecerile vesele pe care le lăsase la Paris, privea fără chef ceea ce îi păreau a fi păduri mohorâte şi pustietăţi dezolante ale acestor locuri; şi neavând nicio poftă să stea închisă într-un vechi castel, era gata să-i fie lehamite de orice. Sentimentele lui Henri erau oarecum asemănătoare cu cele ale contesei; oftă trist când se gândi la deliciile capitalei şi la o doamnă care, după cum îşi închipuia el, îi aprinsese inima şi *cave*, în orice caz, îi fascinase imaginaţia; pentru el, însă, regiunea din jur şi felul de viaţă în care intra aveau cel puţin farmecul noutăţii, iar regretul era îndulcit de speranţele pline de bucurie ale tinereţii.

Porţile fiind în cele din urmă descuiate, trăsura o porni încet pe sub castanii rămuroşi care aproape opreau ultimele raze de lumină ale zilei; înaintau pe ceea ce fusese cândva un drum, dar care acum, acoperit de o vegetaţie luxuriantă, Nu putea fi decât ghicit, după copacii ce-l mărgineau de fiecare parte, şi care şerpuia aproape jumătate de leghe prin pădure, înainte de a ajunge la castel. Era aceeaşi alee pe unde trecuseră cândva St. Aubert şi Emily, când veniseră pe aici, în speranţa că vor

găsi o casă care să-i găzduiască pentru noapte, şi de unde plecaseră pe dată, speriaţi de pustietatea locului şi de prezenţa unui om despre care vizitiul îşi închipuise că era un tâlhar.

— Ce loc sinistru! exclamă contesa, când trăsura pătrunse în adâncul pădurii. Negreşit, domnule „n-ai de gând să ne petrecem toată toamna în locurile acestea sălbatice! Ar fi trebuit să fi luat cu noi o cupă cu apa uitării, ca amintirea întâmplărilor mai plăcute să nu sporească cel puţin dezolarea naturală a scenelor de aici.

— Împrejurările mi-o impun, doamnă, zise contele;

locurile acestea sălbatice au fost locuite de strămoşii mei.

Trăsura se opri acum la castel, şi în uşa sălii celei mari apăru bătrânul intendent, împreună cu servitorii parizieni trimişi dinainte să pregătească încăperile pentru a-şi primi stăpânul. Blanche îşi dădu seama acum că nu tot castelul era construit în stil gotic, ci că avea adăugiri mai recente; totuşi, sala mare şi întunecoasă în care pătrunse acum era în întregime gotică; pe pereţi atârnau tapiserii somptuoase, cu scene din vechi epopei provensale, deşi acum era prea întuneric ca să le poată distinge bine. O imensă fereastră gotică tăiată în zidul din sud, unde se încolăceau clematite şi ruguri de măceş, lăsa privirea să treacă peste plantele umbroase spre o pajişte înclinată, şi mai departe, spre coroanele copacilor unei păduri întunecoase, căţărată pe muchiea promontoriului. Dincolo de ea se zăreau apele Mediteranei, ce se întindeau până departe spre miazăzi şi răsărit, pierzându-se în zarea nemărginită; în timp ce spre nord-est se învecinau cu ţărmurile luxuriante din Languedoc şi

Provenţa, bogate în păduri şi presărate eu vii şi păşuni în pantă; iar spre sud-vest, cu Pirmeii maiestuoşi, pe care acum privirea abia mai putea să-i, desluşească…

Blanche străbătu sala cea mare şi se opri o clipă să admire minunata privelişte, pe care umbra înserării o întuneca, dar nu o ascundea eu totul. Dar fu repede trezită din reveria în care o adusese această scenă, căci contesa, nemulţumită de tot ce o înconjura şi nerăbdătoare să ia o gustare-şi să se odihnească, porni în grabă mai departe; ajunseră astfel într-un salon mare, căruia lambriurile din lemn de cedru, ferestrele înguste şi ascuţite şi plafonul întunecat din lemn de chiparos sculptat îi dădeau o înfăţişare nespus de mohorâtă, şi se vedea că scaunele şi canapelele de catifea verde, acum spălăcită, mărginite cu auriu, şi el acum şters, fuseseră cândva destinate s-o mai înveselească.

În timp ce contesa întreba când le va fi servită 6

gustare, contele, însoţit de fiul său, se duse să cerceteze o altă parte a castelului; şi Blanche rămase, fără prea multă plăcere, să asiste la nemulţumirea şi proasta dispoziţie a mamei ei vitrege.

— De cât timp stai în acest loc pustiu? o întrebă contesa pe bătrâna menajeră, care veni să-şi prezinte omagiile.

— Or să fie douăzeci de ani, Înălţimea Voastră, de praznicul sfântului Jérôme.

— Şi cum de-ai trăit aici atât de mult, aproape singură? După câte ştiu, castelul a stat câţiva ani închis?

— Da, doamnă, mai mulţi ani, după ce răposatul stăpân, marchizul, a plecat la război; dar sunt douăzeci de ani de când eu şi cu bărbatul meu am intrat în serviciul domnului conte. E grozav de mare castelul, şi în ultima vreme a fost atât de părăsit, încât ne pierdeam în el, aşa că după câtva timp ne-am dus să stăm într-o căsuţă la marginea pădurii, lângă nişte arendaşi, şi veneam aici doar din când în când, să îngrijim de castel. Când stăpânul meu s-a întors în Franţa din război, nu i-au mai plăcut locurile

astea şi n-a mai venit niciodată să stea aici, aşa că a fost mulţumit să rămânem noi în căsuţă. Vai – vai! cât de tare s-a schimbat castelul faţă de ce era odată! Şi ce mult îi plăcea răposatei mele stăpâne să stea aici! îmi aduc aminte ca acum de ziua când a venit mireasă, şi ce frumos era aici! Acum, că a fost lăsat în paragină atâta amar de vreme, s-a cam dărăpănat!

Ehei, n-o să mai apuc zile frumoase ca acelea.

Văzând-o pe contesă oarecum jignită de nesăbuinţa cu care îşi arătase regretul pentru vremurile de altă dată, bătrâna Dorothée adăugă:

— Dar acum castelul va fi iarăşi locuit, şi iarăşi va fi mare veselie; fiindcă tot aurul din lume nu m-ar putea sili să stau aici singură.

— N-avea grijă, că asta n-o să se întâmple, zise contesa, nemulţumită că tăcerea ei nu izbutise să curme vorbăria bătrânei ţărănci.

La apariţia soţului ei, o trimise din salon, şi contele începu să povestească pe dată că vizitase o parte a castelului şi că găsise trebuincioase reparaţii considerabile şi chiar unele modificări, înainte de a deveni un loc plăcut.

— Îmi pare rău să aud asta, domnule, spuse contesa.

— De ce, doamnă?

— Pentru că acest loc nu merită osteneală; şi chiar de-ar fi în paradis, tot ar fi de nesuferit la o asemenea depărtare de Paris.

Contele nu răspunse nimic, dar se îndreptă spre o fereastră.

— Există ferestre, domnule, dar prin de nu pătrunde nici distracţie, nici lumină; de nu fac decât să arate o privelişte sălbatică.

— Nu înţeleg, doamnă, zise contele, ce înţelegi prin privelişte sălbatică. Oare câmpiile acestea, pădurile acestea, sau întinderea aceea frumoasă de apă merită

acest nume?

— Munţii cu siguranţă merită, domnule, răspunse contesa, arătând spre Pirinei; iar castelul acesta, deşi nu e o operă a naturii, este, cel puţin după gustul meu, o operă de artă sălbatică.

Contele se făcu roşu ia faţă.

— Acest castel, doamnă, a fost ridicat de strămoşii mei, zise el; şi dă-mi voie să-ţi spun că observaţiile dumitale de acum nu trădează nici gust şi nici maniere.

Blanche, surprinsă de acest schimb de cuvinte care părea să se transforme într-o ceartă serioasă, se ridică să plece din odaie, când apăru camerista mamei ei, iar contesa, poruncind să fie condusă imediat în odaia ei, se retrase însoţită de domnişoara Bearn.

Întrucât nu era încă întuneric deplin, Blanche profită de acest prilej ca să cerceteze şi alte locuri; ieşind din salon, trecu din hol într-o galerie largă, cu pereţii decoraţi cu pilaştri de marmură, care sprijineau un acoperiş în arcadă, lucrat tot în mozaic. Printr-o fereastră îndepărtată, care părea să fie la capătul galeriei, se zăreau norii purpurii ai înserării; iar amănuntele priveliştii, peste care cobora înserarea, nu mai apăreau desluşit, ci se topeau unul într-altul, până la capătul zării, învăluite într-un cenuşiu plin de tristeţe.

Galeria se deschidea într-o sală, iar fereastra pe care o zărise printr-o uşă deschisă era chiar a sălii aceleia;

dar cum întunericul se lăsa tot mai repede, ea nu avu decât o imagine imperfectă a acestei încăperi, care părea magnifică şi cu o arhitectură modernă, deşi fusese lăsată să se degradeze, ori nu fusese niciodată terminată cum se cuvine. Avea multe ferestre, foarte mari, care coborau până jos, îngăduindu-i o vedere amplă şi pe care

Blanche o găsea foarte frumoasă; rămase câtăva vreme cercetând obscuritatea cenuşie a acestei privelişti

nocturne, populând-o în imaginaţie cu păduri şi munţi, văi şi râuri; simţămintele ei înălţătoare fiind mai curând ajutate, decât întrerupte, de lătratul îndepărtat al unui câine şi de briza ce adia prin frunzişul tufişurilor. Când şi când, printre copacii din pădure, se zărea o clipă lumâna unei case; şi în cele din urmă se auzi, departe, clopotul de seară al unei mănăstiri, stingându-se în văzduh. Când se scutură de Aceste gânduri şi părăsi scenele de încântare ţesute în închipuire, întunericul şi tăcerea salonului o cam înspăimântară; căută degrabă uşa galeriei şi, urmând o bună bucată de timp acest pasaj întunecos, ajunse într-o sală, dar una cu totul diferită de cea pe care-o văzuse mai înainte. La lumina nedesluşită ce pătrundea printr-un portic deschis, înţelese doar că încăperea avea o arhitectură foarte graţioasă şi diafană, şi că era pardosită cu marmură albă, iar coloane de asemenea de marmură sprijineau tavanul în arcade, în stil maur. Cât timp Blanche rămase pe treptele porticului, luna răsări deasupra mării şi dezvălui treptat, în lumina ei palidă, minunata privelişte ce se întindea în faţa ei: o pajişte, acum neîngrijită şi năpădită de bălării, cobora spre pădurea care, înconjurând aproape cu totul castelul, se întindea până la o mare distanţă pe coastele de sud ale promontoriului, ajungând apoi la ţărmul mării. Dincolo de păduri, spre miazănoapte, se zărea o fâşie lungă a câmpiilor din Languedoc; iar spre răsărit îi apăru peisajul pe care-l văzuse mai înainte nelămurit, cu turlele unei mănăstiri, luminate de razele lunii, înălţându-se peste crânguri întunecoase.

Umbrele nedesluşite care învăluiau priveliştea, valurile unduind în bătaia lunii şi murmurul lor uşor, izbindu-se ritmic de ţărm – toate acestea înflăcărară gândurile Blanchei, neobişnuită cu asemenea privelişti.

„Trăiesc de atâta timp pe lume; îşi zise ea, şi niciodată n-am admirat atâta frumuseţe – niciodată n-am

încercat o asemenea desfătare! Orice ţărancă de pe domeniul tatălui meu a cunoscut încă din copilărie toate înfăţişările naturii, a colindat în voie prin sălbăticia ei romantică; în timp ce eu am fost ţinută într-o mănăstire, departe de aceste imagini frumoase, destinate să încânte ochii şi să trezească inimile. Cum pot bieţii călugări şi sărmanele călugăriţe să simtă întreaga fervoare a credinţei, dacă n-au văzut niciodată soarele răsărind sau spunând? Niciodată până în seara asta n-am ştiut ce este adevărata credinţă; căci niciodată n-am văzut soarele coborând sub întinderile vaste ale pământului. Şi mâine, pentru prima dată în viaţă, am să-l văd răsărind. Oh, cine oare simte nevoie să trăiască la Paris, să privească zidurile înnegrite şi străzile murdare când, aici la ţară, poate contempla cerul albastru şi pământul înverzit!”

Acest monolog plin de înflăcărare îi fu întrerupt de un foşnet din sală; şi cum singurătatea locului îi sporea teama, i se păru că zăreşte ceva mişcându-se printre coloane. O clipă, rămase neclintită, uitându-se ţintă, dar apoi, ruşinată de asemenea temeri fără rost, îşi adună curajul şi întrebă cine este.

— Oh, tânăra mea stăpână, dumneavoastră eraţi?

grăi bătrâna menajeră, care venise să închidă ferestrele.

Dar felul cum rostise aceste cuvinte, mai mult în şoaptă, o nedumeri pe Blanche, care zise:

— Pari speriată, Dorothée, ce s-a întâmplat?

— Nu, nu speriată, ma mselle, răspunse Dorothée, şovăind şi încercând să pară liniştită; dar sunt bătrână şi – tresar la orice. Iar cum Blanche zâmbi la vorbele ei, bătrâna urmă: Sunt bucuroasă că domnul conte a venit să stea iarăşi la castel, ma mselle, căci de mulţi ani e cam pustiu şi trist pe-aici; acum locul va arăta din nou cum arăta pe vremea când trăia sărmana mea stăpână.

Blanche o întrebă de cât timp murise marchiza.

— Vai, stăpână, începu Dorothée, atât de mult, încât am încetat să mai număr anii! Castelul, zic eu, de atunci a rămas ca un loc cernit; şi sunt încredinţată că şi vasalii stăpânului meu simt la fel. Dar v-aţi rătăcit, ma mselle – să vă conduc în cealaltă parte a castelului?

Blanche vru să afle de câtă vreme fusese construită acea latură a edificiului.

— Îndată după căsătoria stăpânului, domnişoară, răspunse Dorothée. Castelul era şi aşa destul de mare, şi fără această adăugire, căci multe încăperi din vechea clădire rămâneau chiar şi atunci nefolosite, iar stăpânul meu trăia ca un adevărat prinţ; dar socotea că vechea locuinţă e cam mohorâtă, şi aşa şi este!

Blanche îi ceru acum s-o conducă în partea locuită a castelului; dar cum coridoarele erau cufundate în întuneric, Dorothée o conduse pe afară, pe marginea peluzei, până în cealaltă parte a castelului, unde, deschizând o uşă ce dădea în holul cel mare, o întâlniră pe domnişoara Bearn.

— Unde-ai stat atâta timp? o întrebă ea. Începusem să cred că ţi s-a întâmplat vreo aventură minunată şi că uriaşul din castelul acesta vrăjit, ori fantoma care fără îndoială că-l bântuie, te-a dus printr-o trapă într-o galerie subterană, de unde n-o să te mai poţi întoarce.

— Nu, răspunse Blanche râzând; dar se pare că-ţi plac atât de mult aventurile, încât te las pe dumneata să

Ie trăieşti.

— Ei bine, mi-ar plăcea să le trăiesc, însă numai dacă aş fi apoi lăsată să le povestesc.

— Scumpă domnişoară Bearn, zise Henri, întâlnind-o în uşa salonului, nicio fantomă din zilele noastre n-ar fi atât de înspăimântătoare încât să-ţi impună tăcerea.

Fantomele noastre sunt prea manierate ca să

condamne o femeie la un purgatoriu mai aspru decât al lor, oricare ar fi el.

Domnişoara Bearn răspunse doar printr-un hohot de râs; şi cum contele tocmai intra în odaie, se servi cina, în timpul căreia el vorbi prea puţin, părând să fie cu gândurile în altă parte şi făcând de câteva ori observaţia că locul se schimbase mult de când îl văzuse ultima dată.

— Mulţi ani au trecut de atunci, zise el; şi deşi, în linii mari, priveliştea nu s-a schimbat, îmi trezeşte senzaţii cu totul diferite de cele din trecut.

— Oare toate aceste scene pe care le v «dem, întrebă

Blanche, ţi-au părut vreodată mai frumoase decât acum?

Mie mi se pare că e cu neputinţă.

Contele, privind-o cu un zâmbet melancolic, zise:

— Cândva erau pentru mine tot atât de frumoase cum sunt pentru tine acum; priveliştea nu s-a schimbat, doar timpul m-a schimbat pe mine; căci imaginaţia, care dă viaţă culorilor din natură, mi se ofileşte treptat! Dacă după ani şi ani, draga mea Blanche, vei revedea aceste locuri, poate îţi vei aminti şi de simţămintele tatălui tău, şi le vei înţelege.

Blanche, impresionată de vorbele lui, rămase tăcută;

şi gândindu-se că peste ani şi ani cel care vorbise acum nu va mai fi, ochii ei, plecaţi în jos, se umplură de lacrimi. Întinse mâna spre tatăl ei, care, zâmbind drăgăstos, se ridică de pe scaun şi se apropie de o fereastră, ca să-şi ascundă emoţia.

Oboseala zilei fusese însă foarte mare, şi cu toţii se despărţiră devreme; când Blanche se retrase, printr-o galerie lungă de stejar, spre odaia ei, pereţii înalţi, ferestrele lungi cu înfăţişare vetustă şi, ca urmare, aerul acela trist, nu o împăcară cu izolarea în această veche clădire. Mobila era şi ea veche; aşternutul de pe pat era de

damasc albastru, mărginit cu dantelă aurie decolorată, şi spătarul patxilui se ridica asemenea unui baldachin, de unde coborau draperii ca ale corturilor reprezentate uneori în vechi tablouri şi semănând, de fapt, foarte mult cu cele de pe tapiseria decolorată cu care era îmbrăcată odaia. Pentru Blanche, fiecare obiect de aici era subiect de – curiozitate; şi, Luând lumânarea din mâna cameristei.

pentru a cerceta tapiseria, îşi dădu seama că reprezenta scene din războiul trioan, deşi ţesătura decolorată deforma puţin întâmplările.

Începu să râdă când văzu cât de fără noimă păreau toate, până când îşi aminti că mâinile care ţesuseră tapiseria, ca şi poetul ale cărui gânduri înflăcărate ele încercaseră să le exprime, erau ţărână, şi atunci prin minte îi trecură gânduri triste şi aproape că îi veni să plângă.

După ce-i dădu cameristei poruncă s-o trezească înainte de răsăritul soarelui, o lăsă să plece; şi apoi, pentru a-şi risipi tristeţea cu care gândurile de dinainte îi învăluiserî sufletul, deschise una din ferestrele înalte şi se simţi pe dată înviorată de înfăţişarea naturii… Pământul întunecat, văzduhul, marea – totul era. Neclintit. Pe seninul adânc al cerului pluteau lin câţiva nori subţiri, şi printre ei stelele ba păreau să tremure, ba îşi trimiteau strălucirea şi mai pură. Gândurile Blanchei se înălţară fără voie spre ziditorul ceresc al tuturor acestor lucruri sublime pe care le contempla, şir şopti o rugă mai plină de evlavie decât rostise vreodată sub acoperişul boltit al mănăstirii. Rămase la fereastră până când miezul nopţii îşi întinse umbrele peste întreaga natură. Atunci se duse să se culce pe pat şi, „cu gânduri fericite la ziua de mâine”, se lăsă învăluită de Somnul lin care le e dat numai celor sănătoşi şi nevinovaţi.

CAPITOLELE XI – XII

CAPITOLUL XIII

În urma unei furtuni pe mare, corabia pe care se aflau Emily, Du Pont, Annette şi Ludovico eşuează în golful de lângă Château-le-Blanc. Contele de Villefort îi găzduieşte cu multă prietenie şi descoperă că el şi Du Pont sunt vechi cunoştinţe. Emily vrea să se retragă la mănăstirea din apropiere, dar Blanche se ataşează de ea şi o invită să-şi prelungească şederea ia castel.

Emily îşi dă seama în curând că acesta era castelul pe lângă care trecuse mai demult, după moartea tatălui ei. Bătrâna servitoare, Dorothée, îi mărturiseşte că muzica ce se aude uneori în miez de noapte a început să se audă cu mulţi ani în urmă, după moartea fostei ei stăpâne.

După câteva zile, Emily se retrage la mănăstirea din vecinătatea castelului.

Când talazul ce-atârnă parcă din nori.
Umflat de furtună, de corabie se sparge.
Albă-i puntea de spumă; vântul, puternic.
Urlă pe catarge şi şuieră prin pânze;
Istoviţi, marinarii îngheaţq de spaimă;
Iar moartea-i pândeşte de pe fiece val.
HOMER

Între timp, Blanche, lăsată mereu singură, tânjea după tovărăşia noii sale prietene, dornică să se desfete împreună cu ea de frumoasele privelişti din împrejurimi. Nu avea acum pe nimeni în faţa căruia să-şi poată exprima admiraţia şi căruia să-i comunice bucuriile; niciun ochi care să scânteieze la zâmbetul ei, niciun chip care să reflecte fericirea ei; deveni nepăsătoare, îngândurată. Contele, dându-şi seama de nemulţumirea ei, îi făcu bucuros pe plac şi îi reaminti lui Emily că făgăduise să-i viziteze.

Numai că tăcerea lui Valancourt, prelungită acum cu mult peste timpul cât i-ar fi trebuit unei scrisori să ajungă de la

Estuviere, o apăsa pe Emily; frământată de grijă, nu mai dorea să vadă pe nimeni, astfel încât tare ar fi amânat invitaţia până când sufletul ei îşi va găsi liniştea. Totuşi, deoarece contele şi ai lui stăruiau ca ea să vină, şi deoarece împrejurările ce-o făceau să dorească singurătatea nu puneau fi explicate, refuzul ei ar fi părut un capriciu, şi nu putea să-l prelungească fără a-şi ofensa prietenii a căror stimă o preţuia. De aceea, în cele din urmă Emily veni pentru a doua oară la Château-le-Blanc. Aici, atitudinea prietenoasă a contelui de Villefort o încurajă să-i relateze despre situaţia proprietăţilor lăsate de răposata ei mătuşă, cerându-i sfatul asupra mijloacelor de a le redobândi. Contele era încredinţat că legea va hotărî în favoarea ei; şi, sfătuind-o să recurgă la justiţie, se oferi, în primul rând, să-i scrie unui om al legii din Avignon, pe a cărui opinie socotea că se putea bizui. Bunăvoinţa lui fu primită cu multă recunoştinţă de Emily; şi, alinată de amabilitatea ce i se arăta zilnic, s-ar fi simţit din nou fericită, dacă ar fi avut ştire că Valancourt era sănătos şi nutrea pentru ea aceleaşi simţăminte. Se afla acum de peste o săptămână la castel, şi tot nu primise vreo veste de la el; şi, ştiind că, dacă el nu se găsea la reşedinţa fratelui său, cu greu i-ar fi ajuns scrisoarea ei, nu se putea stăpâni să nu fie cuprinsă de îndoieli şi temeri care îi tulburau liniştea. Se gândea mereu la tot ce s-ar fi putut întâmpla de când ea fusese pentru prima dată dusă la Udolpho; şi gândurile îi erau uneori atât de copleşite de teama că Valancourt nu mai era în viaţă, sau că nu se mai gândea la ea, încât îi era greu să îndure chiar şi tovărăşia Blanchei; şi atunci şedea ore întregi, singură în odaia ei, când îndatoririle mondene i-o îngăduiau fără a părea lipsită de curtoazie.

Într-unul din aceste ceasuri de singurătate, deschise o cutie cu câteva scrisori de la Valancourt, împreună cu

câteva desene făcute de ea în timpul şederii în Toscana; acestea din urmă nu o mai interesau; dar în scrisori căuta acum, lăsându-se pradă melancoliei, duioşia care o mângâiase de atâtea ori, făcând-o să uite o clipă depărtarea ce-o separa de autorul lor. Acum, însă, scrisorile avură alt efect: afecţiunea exprimată în de o impresionă atât de tare încât, gândindu-se că poate timpul şi absenţa o spulberase şi fiind copleşită până şi de vederea scrisului care îi readuse atâtea amintiri dureroase, nu izbuti s-o termine nici pe prima pe care o deschisese; şedea dusă pe gânduri, cu obrazul rezemat de braţ şi cu ochii scăldaţi în lacrimi, când bătrâna Dorothée intră în odaie s-o anunţe că masa va fi servită cu o oră mai devreme decât de obicei. Emily tresări când o văzu şi strânse în grabă scrisorile, dar nu mai înainte ca Dorothée să-i fi văzut tulburarea şi ochii înlăcrimaţi.

— Ah, ma mselle! vorbi ea, sunteţi atât de tânără şi aveţi totuşi o pricină de întristare!?

Emily încercă să zâmbească, dar nu fu în stare să scoată o vorbă.

— Vai, domnişoară! când o să ajungeţi de vârsta mea, n-o să mai plângeţi pentru orice fleac; – căci nu-mi vine să cred că aveţi pricină adevărată de întristare!

— Nu, Dorothée; nimic important, răspunse Emily.

Dorothée, aplecându-se să ridice ceva ce căzuse jos dintre hârtii, exclamă deodată:

— Sfântă Fecioară! ce văd?

Şi apoi, tremurând toată, se aşeză pe un scaun lângă masă.

— Ce-ai văzut? o întrebă Emily uitându-se în jur, speriată de felul de a fi al femeii.

— E chiar ea! zise Dorothée; chiar ea! întocmai cum arăta înainte de a muri!

Emily, şi mai neliniştită, crezu că biata bătrână

vorbea aiurea; o imploră totuşi să-i explice despre ce era vorba.

— Chipul acesta! zise ea; unde l-aţi găsit doamnă?

— E ei iar binecuvântata mea stfujână!

Şi aşează pe masă miniatura pe care Emily o găsise demult printre hârtiile pe care tatăl ei o rugase să le distrugă şi peste care îl văzuse cândva vărsând lacrimi pline de duioşie şi afecţiune; şi amintindu-şi cum purtarea lui de atunci o nedumerise, fu cuprinsă de o asemenea emoţie „încât se stăpâni să pună întrebări la care se temea să capete răspuns; nu putu decât s-o întrebe dacă imaginea din portret semăna cu răposata marchiză.

— Oh, ma mselle! zise aceasta, cum vă închipuiţi că mi-a sărit inima în clipa când am văzut-o, dacă n-ar fi fost leit imaginea stăpânei mele? Ah! adăugă ea ridicând miniatura, sunt ochii ei albaştri – atât de frumoşi de blânzi! şi privirea ei cum am văzut-o adesea, când rămânea pe gânduri; şi apoi lacrimile i se furişau.pe obraji – dar nu se plângea niciodată! Privirea asta a ei, atât de blândă şi resemnată, îmi rupea inima şi mă făcea s-o iubesc1 atât de tare!

— Dorothée, zise Emily cu glas solemn, aş vrea să ştiu, pricina durerii ei – mai mult, poate, decât îţi pot închipui;

şi te rog să-mi îndeplineşti rugămintea, căci nu e doar

curiozitate obişnuită.

Spunând acestea, Emily îşi amintea de hârtiile printre care fusese găsită miniatura, fiind aproape sigură că o priveau pe marchiza de Villeroi; dar odată cu bănuiala, se întrebă dacă se cuvenea să cerceteze mai departe mţi-o chestiune ce s-ar putea dovedi aceeaşi cu împrejurarea pe care tatăl ei se străduise cu atâta grijă să i-o ascundă.

Curiozitatea ei în legătură cu marchiza, oricât de mare ar fi fost, probabil că şi-ar fi înăbuşit-o, cum făcuse mai înainte. Când zărise fără voie câteva cuvinte teribile în hârtiile tatălui ei, ce i se întipăriseră în memorie, dacă ar fi fost încredinţată că povestea acestei doamne avea legătură cu hârtiile acelea, sau dacă amănuntele, pe care probabil că le va povesti Dorothée, erau cuprinse în porunca dată de tatăl ei. Ceea ce era cunoscut de bătrâna menajeră nu putea fi o taină pentru multe” alte persoane; şi deoarece păvea îndoielnic ca St. Aubert să încerce să-i ascundă ceea ce ea putea afla prin mijloace obişnuite, trase în cele din urmă concluzia că, dacă hârtiile aveau legătură cu povestea marchizei, nu împrejurările pe care le putea dezvălui Dorothée erau acelea pe care el le socotise atât de importante, încât să dorească a le ascunde; de aceea, ea nu mai şovăi în încercările de a-şi domoli curiozitatea.

— Ah, ma mselle! zise Dorothée, e o poveste tare tristă şi nu poate fi spusă acum; – dar ce zic eu? – n-am s-o spun niciodată. Au trecut mulţi ani de când s-a întâmplat;

şi nu mi-a plăcut niciodată să flecăresc despre marchiză – doar cu bărbatul meu mai vorbeam. El trăia la castel pe atunci, ca şi mine, şi ştia de la mine o mulţime de amănunte pe care nu le bănuia nimeni; căci am stat lângă stăpână mea cât a bolit ea înainte a se prăpădi şi am văzut şi am auzit cât şi stăpânul, ba chiar mai multe. A fost o sfântă! câte a mai îndurat! Când a murit, am crezut că mor şi eu odată cu ea.

— Dorothée, o întrerupse Emily, tot ce-mi vei spune, poţi să fii sigură că nu voi dezvălui niciodată. Îţi repet, am pricini serioase să aflu anumite amănunte despre ea şi mă log să nu pomenesc niciun cuvânt din ce vei socoti că trebuie să rămână o taină.

Dorothée păru suprinsă de seriozitatea cu care vorbea

Emily şi, după ce o privi câteva clipe în tăcere, începu:

— Domnişoară! înfăţişarea pe care o aveţi vă susţine rugămintea – semănaţi atât de mult cu scumpa mea stăpână, încât parcă o văd aievea în faţa ochilor; de-aţi fi fiica ei, şi nu mi-aţi aminti mai mult de ea! Dar masa va fi în curând gata; n-ar fi mai bine să coborâţi?

— Întâi să-mi făgăduieşti că-mi vei îndeplini dorinţa, îi aminti Emily.

— Dar eu zic că ar trebui mai întâi, ma mselle, să-mi destăinuiţi cum de-a ajuns portretul acesta în mâinile dumneavoastră; şi de asemenea, ce pricină aveţi să aflaţi povestea stăpânei mele?

— Oh, nu, Dorothée, răspunse Emily, conştientă că nu putea face aşa ceva; am şi eu pricinile mele să păstrez tăcerea asupra acestor lucruri, cel puţin până voi afla mai mult; dar, ţine seama, nu-ţi făgăduiesc că voi vorbi despre de să nu crezi, aşadar, că după ce îmi vei îndestula curiozitatea, la rândul meu o voi mulţumi pe a ta. Ceea ce socot că se cuvine să ascund nu mă priveşte numai pe mine, căci altminteri n-aş pregeta atâta să dezvălui. Aşa că încrede-te în onoarea mea, şi numai ea să te îndemne să-mi dezvălui ceea ce-ţi cer.

— Ei bine, doamnă! vorbi Dorothée după o lungă tăcere, în timpul căreia o cercetă cu privirea pe Emily, văd că ţineţi atât de mult – şi portretul acesta, şi chipul dumneavoastră, mă, fac să cred că sunteţi îndreptăţită să aflaţi – încât am să mă încred în dumneavoastră şi am să vă spun lucruri pe care nu le-am spus nimănui, în afară de bărbatul meu, deşi mai sunt oameni care le bănuiau. Am să vă povestesc şi cum a murit stăpână mea, şi câteva din bănuielile mele; dar mai întâi să-mi făgăduiţi, pe toţi sfinţii…

Emily, întrerupând-o, îi făgădui solemn să nu

dezvăluie niciodată, fără învoirea lui Dorothée, ceea ce îi va încredinţa.

— Dar iată, ma mselle, că sună clopotul pentru masă, zise Dorothée; trebuie să plec.)

— Când am să te mai văd? o întrebă Emily.

Dorothée rămase puţin pe gânduri şi apoi răspunse:

— Păi, doamnă, s-ar putea să trezesc bănuieli, dacă stau atâta timp în odaia dumneavoastră; şi mi-ar părea rău; aşa că am să vin atunci când socotesc că n-o să mă vadă nimeni. Peste zi nu prea am timp liber, iar eu am multe de povestit; aşa că, dacă vreţi, am să vin după ce se culcă toţi ai casei.

— Îmi convine de minune, zise Emily; atunci, să nu uiţi, diseară…

— Oh, bine că mi-am amintit, o întrerupse Dorothée.

Mă tem cănto să pot veni diseară, doamnă; căci va fi serbarea culesului viilor şi o să se facă târziu până când slujitorii or să se ducă la culcare; căci odată pornit dansul, oamenii or s-o tot ţină aşa, în răcoarea nopţii, până dimineaţa. Cel puţin, aşa era pe vremea mea.

— Ah! e serbarea culesului? zise Emily, oftând adânc; căci îşi amintise că tocmai în seara acestei serbări, cu un an în urmă, St. Aubert şi cu ea sosiseră lângă Château-le-Blanc; tăcu o clipă, copleşită de această bruscă amintire, şi apoi, revenindu-şi, adăugă: Dar serbarea se va ţine în pădure, în aer liber; aşa că nu va fi nevoie să iei parte şi o să poţi veni la mine cu uşurinţă.

Dorothée îi răspunse că se obişnuise să ia parte şi ea la serbarea culesului şi că n-ar fi vrut să lipsească nici de data asta.

— Dar dacă pot să scap, doamnă, am să vin, îi făgădui ea.

Emily se grăbi apoi spre sufragerie, unde contele se purtă cu acea curtoazie proprie adevăratei demnităţi, pe

care rareori o împărtăşea şi contesa, deşi cu Emily făcea o excepţie faţă de atitudinea obişnuită. Dar dacă ea păstra prea puţine din virtuţile decorative, cultiva alte calităţi socotite se pare de contesă nepreţuite: renunţând la graţia modestiei, ştia în schimb de minune cum să folosească privirea arogantă. În purtările ei exista prea puţin din blândeţea stăpânită care dă atâta farmec unei femei; dar se pricepea uneori să se prefacă atât de plină de vioiciune, încât triumfa asupra oricărei persoane din preajmă. La ţară, totuşi, umbla de obicei cu o înfăţişare de moliciune distinsă, fiind aproape gata să leşine când favorita ei îi citea vreo povestire mai tristă; dar nu-şi schimba câtuşi de puţin înfăţişarea când vreo făptură vie în suferinţă îi cerşea mila, şi inima nu-i tresărea de dorinţa de a dărui alinare. Era străină de cea mai nobilă bogăţie a sufletului omenesc – bunăvoinţa ei nu a trezit niciodată un surâs pe chipul suferinţei.

Pe seară, contele împreună cu toată familia sa, în afară de contesă şi de domnişoara Bearn, se duseră în pădure să asiste la serbarea ţăranilor. Locul ales era o poiană, unde copacii se dădeau în lături, încercuind cu un zid înalt luminişul pe care-l umbreau. Printre ramurile lor, fusese atârnată viţă încărcată cu ciorchini de struguri copţi, în ghirlande pitoreşti; sub de se înşirau mese pline cu tot felul de fructe, vin, brânză şi alte bucate ţărăneşti, şi scaune pentru conte şi familia sa. La o mică depărtare fuseseră puse laviţe pentru ţăranii mai bătrâni, deşi mulţi dintre ei se băgau în joc, căci imediat după apusul soarelui începu dansul; şi iată o mulţime de bărbaţi de şaizeci de ani dănţuind cu tot focul şi cu mare voioşie, ca cei de şaisprezece.

Muzicanţii, care se aşezaseră pe iarbă la rădăcina unui copac, păreau să fie tot mai însufleţiţi de sunetul propriilor lor instrumente, mai cu seamă flaute şi un soi de

ghitare lungi. În spatele lor stătea în picioare un băietan cu o tamburină, jucând pe loc, iar din când în când, scuturând cu mare veselie tamburina, se băga în joc printre ceilalţi dansatori; şi mişcările lui caraghioase stârneau hohote de râs, scoţând parcă şi mai mult în evidenţă spiritul rustic al scenei.

Contele era încântat de veselia oamenilor, la care dărnicia sa contribuise într-o mare măsură; cât despre

Blanche, intră şi ea în joc, împreună cu un tânăr gentilom care făcea parte dintre invitaţii tatălui ei. Du Pont o invită şi el pe Emily; dar prea îi era trist sufletul ca să poată lua parte la această serbare, care îi amintea de cea din anul trecut, când tatăl ei trăia, şi de toate întâmplările triste ce au urmat.

Copleşită de amintiri, Emily părăsi în cele din urmă poiana şi porni încet prin pădure; sunetele înăbuşite ale muzicii, plutind în depărtare, îi alinară treptat gândurile triste. Luna arunca o lumină blândă printre ramurile copacilor; aerul era înmiresmat şi răcoros; iar Emily, dusă pe gânduri, păşea mai departe fără să ştie încotro, până când îşi dădu seama că sunetele se stinseră de mult în depărtare şi că o tăcere înfricoşătoare se aşternuse în jur, în afară de câte o privighetoare, care uneori amăgea tăcerea cu

Triluri dulci, pe ochii-nchişi ai zilei.

În cele din urmă, se pomeni chiar pe aleea pe care, în seara când sosise împreună cu tatăl ei, Michael încercase s-o străbată, pentru a găsi un adăpost, şi care era tot atât de neîngrijită şi pustie ca şi atunci; căci contele fusese prea absorbit de alte reparaţii, pentru a mai porunci să se cureţe şi această alee; şi drumul era plin de hârtoape, iar ramurile încâlcite ale copacilor astupau vederea.

Cum stătea astfel şi se uita în jur, amintindu-şi de emoţiile pe care le încercase cândva aici, i se redeşteptă în

minte imaginea acelei făpturi ce se furişase printre copaci şi nu

răspunsese chemărilor repetate ale lui Michael; şi înţt ceva din teama care o cuprinsese atunci, căci nu era greu de crezut că această pădure adâncă adăpostea uneori tâl hari; de aceea, se întoarse şi o porni în grabă spre poiana unde îi lăsase pe dansatori, când deodată auzi nişte paşi apropiindu-se pe alee; îşi dădu seama că era încă departe de ţăranii din poiană, căci nu le auzea glasurile şi nici sunetul muzicii, şi grăbi pasul; dar cei ce o urmăreau păreau s-o ajungă repede din urmă; în cele din urmă, desluşi glasul lui Henri, şi încetini pasul până când acesta se apropie. El rămase tare mirat s-o întâlnească atât de departe de ceilalţi; şi când ea spuse că lumina dulce a lunii o ademenise mai departe decât avusese de gând să meargă, o exclamaţie izbucni de pe buzele însoţitorului lui Henri, şi lui Emily i se păru că-l aude pe Valancourt vorbind!

Era într-adevăr el! şi întâlnirea se petrecu astfel cum nu e greu de închipuit, între două fiinţe care ţineau atât de mult unul la altul şi care fuseseră atâta vreme despărţite.

În desfătarea acestor clipe, Emily uită de toate suferinţele din trecut; iar Valancourt părea să fi uitat că mai există altcineva pe lume în afară de Emily; în timp ce

Henri privea scena în tăcere şi cu multă uimire.

Valancourt îi puse o mie de întrebări despre ea şi despre

Montoni, la, care nu era vreme de dat răspuns; dar ea află că scrisoarea ei fusese trimisă la Paris, în timp ce el era în drum spre Gasconia; unde, în cele din urmă, află de sosirea ei în Franţa; şi o porni imediat spre Languedoc. Ajunsese prea târziu la mănăstirea de unde îi trimisese ea scrisoarea, căci spre marea lui dezamăgire, porţile se închiseseră pentru noapte; şi socotind că nu o va putea

vedea pe Emily până a doua zi, se întorcea spre micul han unde trăsese, cu gândul de a-i scrie, când se întâlnise cu Henri, cu care fusese bun prieten la Paris şi care îl condusese la ea, deşi se resemnase în sinea sa că nu o va vedea până a doua zi.

Emily, împreună cu Valancourt şi Henri, se întoarse acum în poiană; unde Henri îl prezentă pe Valancourt contelui; şi Emily avu impresia că acesta nu îl primi cu amabilitatea sa obişnuită, deşi se părea că nu sunt străini unul de celălalt. Valancourt fu poftit, totuşi, să li se alăture la distracţiile din seara aceea; şi după ce prezentă contelui omagiile sale, în timp ce dansatorii îşi continuau petrecerea, el se aşeză lângă Emily şi putură să stea de vorbă în voie. Luminile atârnate printre crengile copacilor sub care şedeau îi îngăduiau lui Emily să vadă mai bine chipul pe care de atâtea ori încercase să şi-l amintească în lipsă, şi îşi dădu seama cu părere de rău că era puţin diferit de cel pe care îl văzuse ultima dată. Avea în el aceeaşi sclipire a inteligenţei şi acelaşi foc; dar pierduse mult din

simplitatea şi ceva din bunăvoinţa sinceră care îl caracterizau de obicei. Rămânea, totuşi, un chip interesant; dar

Emily crezu că observă, uneori, cum neliniştea îi contracta trăsăturile şi tristeţea i le împietrea şi alteori cădea într-o stare de reverie, din care părea imediăt dornic să fugă, izgonind cine ştie ce gând; în timp ce alteori, când îşi aţintea ochii spre Emily, un soi de groază părea să-i copleşească brusc trăsăturile. În ceea ce o privea pe ea, însă.

Valancourt observa aceeaşi bunătate şi aceeaşi frumuseţe simplă care îl încântaseră de când o cunoscuse. Culoarea din obraji mai pălise puţin, dar îi rămăsese întreaga dulceaţă; şi devenise mai atrăgătoare ca oricând,

datorită expresiei uşoare de melancolie care i se aşternea uneori pe chip, luptându-se cu surâsul.

O rugă să-i povestească împrejurările mai importante care se petrecuseră după ce plecase din Franţa; şi fu cuprins pe rând de sentimente de milă şi indignare când auzi cât suferise ea din pricina ticăloşiei lui Montoni. De mai multe ori, amintind de purtarea lui, dar mai curând având grijă să atenueze decât să-i exagereze vina, îl vedea de

— Odată că sare de pe locul lui şi face câţiva paşi, de parcă s-ar fi învinuit sau ar fi fost copleşit de resentimente. În cele câteva cuvinte pe care el i le adresă, vorbi doar de suferinţele ei; şi nu dădu deloc atenţie împrejurărilor, pe care Emily avu grijă să le facă cât mai desluşite, în care pierduse proprietăţile doamnei Montoni şi ce puţine şanse avea să le redobândească. În cele din urmă, Valancourt căzu pe gânduri; dar apoi păru să fie cuprins de un chin lăuntric; şi se îndepărtă iarăşi de lângă ea. Când se întoarse, ea îşi dădu seama că era pşlid şi cu ochii în lacrimi şi îl rugă drăgăstos să se liniştească.

— Suferinţele mele au trecut acum, zise ea, căci am scăpat de tirania lui Montoni; şi te văd sănătos – lasă-mă de asemenea să te văd fericit.

Valancourt era mai frământat ca oricând.

— Nu sunt demn de tine, Emily, zise el până la urmă.

Nu sunt demn de tine.

Emily. Rămase mai impresionată de felul cum rostise el aceste cuvinte, decât de înţelesul lor. Îşi pironi asupra lui privirea, îndurerată şi întrebătoare.

— Nu te uita aşa la mine, urmă el, întorcând capul şi strângând-o demână. Nu pot să îndur privirea ta.

— Aş fi vrut să te întreb, vorbi Emily pe un ton blând dar care-i trăda neliniştea, ce vor să spună vorbele tale, dar văd că întrebarea te-ar tulbura prea tare acum. Să

vorbim despre altceva. Mâine, poate, ai să te mai linişteşti.

Acum, priveşte pădurea în lumina lunii şi turnurile care se desluşesc în depărtare. Pe vremuri îţi plăcea să admiri priveliştile frumoase ale naturii; şi te-am auzit adesea spunând că darul celor nefericiţi de a găsi mângâiere în priveliştile sublime, pe care nu ni le pot interzice nici oprimarea şi nici sărăcia, este binecuvântarea inocenţilor.

Valancourt păru profund impresionat.

— Da, spuse el, aveam cândva gustul plăcerilor nevinovate şi alese – aveam cândva o inimă neprihănită! Apoi, oprindu-se o clipă, adăugă: Ţii minte călătoria pe care am făcut-o împreună în Pirinei?

— Crezi că o pot uita? exclamă Emily.

— Eu aş vrea să pot! răspunse el; – a fost cea mai fericită perioadă din viaţa mea; pe atunci iubeam, cu entuziasm, tot ceea ce era într-adevăr măreţ şi bun.

Trecură câteva clipe până când Emily putu să-şi înăbuşe lacrimile şi să-şi stăpânească emoţia.

— Dacă tu vrei să uiţi călătoria aceea, zise ea, ar trebui să vreau şi eu negreşit s-o uit. Se opri, şi apoi adăugă:

Mă faci să mă simt tare nenorocită; dar nu e timpul să întreb mai mult. Şi totuşi, cum aş putea să cred, chiar şi numai o clipă, că eşti mai puţin demn de stima mea decât înainte? Am destulă încredere în sinceritatea ta ca să cred că, atunci când am să-ţi cer o explicaţie, o sămi-o dai.

— Da, grăi Valancourt; da, Emily; nu mi-am pierdut încă sinceritatea. Dacă aş fi pierdut-o, aş fi ştiut să-mi disimulez sentimentele când am aflat despre suferinţele tale

— Despre virtuţile tale; pe când eu… dar n-am să spun mai mult. Nu aveam de gând să spun nici atât – m-am pomenit fără voie învinuindu-mă. Spune-mi, Emily, că n-o

să uiţi călătoria aceea – că nu vrei s-o uiţi – şi voi fi liniştit.

N-aş vrea să pierd această amintire pentru nimic în lume.

— Cum spui acum una, şi pe urmă alta! zise Emily;

dar mi-e teamă că am putea fi auziţi. Să ştii că amintirea mea va depinde de a ta: mă voi strădui se uit sau să mi-o amintesc, după cum vei face tu. Şi-acum, să mergem săregăsim pe conte.

j”.

110

1 – Spune-mi mai întâi, zise Valancourt, că mă ierţi, pentru că te-am făcut o clipă să te simţi nenorocită în seara aceasta, şi că tot ai să mă mai iubeşti.

— Te iert din toată inima, îi răspunse Emily. Iar dacă voi continua sau nu să te iubesc, asta o ştii singur mai bine, căci îţi dai seama dacă meriţi stima mea. Deocamdată, cred că o meriţi. Nu e nevoie să-ţi spun, adăugă ea observându-i întristarea, cât m-ar durea să cred altfel…

— Tânăra aceasta care se apropie este fiica contelui.

Valancourt şi Emily se duseră acum lângă Blanche şi în curând tot grupul, căci li se alăturase contele, fiul său şi cavalerul Du Pont, se aşeză la un ospăţ, sub frunzişul plăcut al arborilor. La o altă masă, şedeau câţiva dintre arendaşii mai venerabili ai contelui. Era o masă sărbătorească – pentru toţi, în afară de Valancourt şi Emily.

Când contele se retrase la castel, nu-l pofti şi pe Valancourt să-i însoţească, aşa că acesta îşi luă rămas bun de la Emily şi se îndreptă spre hanul său solitar. La. Rândul ei, se retrase şi ea curând în odaie, unde rămase să chibzu iască, neliniştită şi îngrijorată, la atitudinea lui şi la felul cum se purtase contele cu el. Era atât de – îngândurată, încât uită de Dorothée şi de întâlnirea lor, până spre dimineaţă;

când, dându-şi seama că bătrâna nu va mai veni, îşi îngădui câteva ceasuri de odihnă.

A doua zi, se întâlni întâmplător cu contele. Într-una din plimbările lui, şi începură să vorbească despre serbarea din seara trecută, discuţie care le oferi prilejul să pomenească despre Valancourt.

— Este un tânăr talentat, zise contele; l-ai cunoscut dinainte, după câte văd? Iar când Emily adeveri, el urmă:

Mi-a fost prezentatja Paris şi mi-a plăcut foarte mult la prima noastră întâlnire.

Se opri, iar Emily prinse să tremure, între dorinţa de a afla mai multe şi teama de a nu-i arăta contelui cât de interesată este de acest subiect.

— Aş putea să te întreb, zise el în cele din urmă, de când îl cunoşti pe domnul Valancourt?

— Îmi permiteţi să aflu şi eu pricina acestei întrebări, domnule? zise ea; şi atunci vă voi răspunde imediat.

— Fireşte, zise contele; şi e un lucru drept. Am să-ţi spun. Nu pot să nu constat că domnul Valancourt te admiră. Bineînţeles, lucrul nu are nimic extraordinar: oricine te vede nu poate să facă altfel. Să nu crezi că acestea sunt doar laude obişnuite: vorbesc sincer. De ceea ce mă tem, însă, este că-l socoteşti un admirator privilegiat!

— De ce vă temeţi de asta, domnule? îl întrebă Emily, căutând să-şi ascundă emoţia.

— Pentru că, răspunse contele, nu-l socotesc demn de favoarea dumitale.

Emily, profund răscolită; îl rugă să-i explice mai lămurit.

— Am să-ţi explic, zise el, dacă ai să mă crezi că nimic altceva decât interesul puternic pentru binele dumitale m-a putut îndemna la această afirmaţie.

— Se cuvine s-o cred, domnule, replică Emily.

— Dar hai să ne aşezăm sub copacii aceştia, continuă contele, văzându-i paloarea chipului. Iată o bancă – stai şi odihneşte-te. Se aşezară, şi contele urmă: Multe tinere fete, în situaţia dumitale, ar putea socoti purtarea mea cu această ocazie, şi cunoscându-te de atâta puţină vreme, mai degrabă insolentă, decât prietenoasă. Dar din câte am observat, studiindu-ţi firea şi inteligenţa, nu mă tem că vei lua această atitudine. Cunoştinţa noastră este de scurtă durată, dar destul de lungă ca să te stimez şi să simt un viu interes pentru fericirea dumitale. Meriţi să fii foarte fericită, şi sunt încredinţat e. A vei fi.

Emily oftă uşor şi se înclină, mulţumindu-i. După o scurtă pauză, contele urmă:

— Sunt într-o situaţie neplăcută; dar întrucât îţi vreau binele, prilejul de a-ţi fi de folos mă face să nu ţin seama de considerente mai neînsemnate. Vrei să-mi povesteşti cum l-ai cunoscut pe cavalerul Valancourt, dacă subiectul nu e prea dureros?

Emily îi povesti pe scurt întâmplarea, relatându-i că se cunoscuseră în prezenţa tatălui ei; şi apoi îl rugă stăruitor să nu şovăie în a-i împărtăşi ceea ce ştia; contele îşi dădu seama de emoţia intensă cu care se lupta ea şi, privind-o cu compasiune şi duioşie, se întrebă cum să-i comuniceceea ce avea de spus fără s-o îndurereze prea tare.

— Cavalerul Valancourt şi cu fiul meu, zise el, s-au cunoscut în casa unui camarad ofiţer, unde l-am cunoscut şi eu, şi l-am invitat la mine ori de câte ori i-ar fi fost voia.

Nu ştiam pe atunci că se împrietenise cu o ceată de pierde-vară, o ruşine a speciei umane, care trăiau din jafuri şi îşi petreceau viaţa într-un desfrâu neîncetat. Întrucât cunoşteam pe câţiva dintre membrii familiei cavalerului care trăiau la Paris, îmi închipuisem că era o garanţie suficientă pentru a-l primi în casa mea. Dar văd

că nu te simţi bine;

— Mai degrabă aş renunţa la acest subiect.

— Nu, domnule, zise Emily; vă rog să continuaţi. Sunt doar profund întristată.

— *Doar*! sublinie contele, cu înţeles. În orice caz, am să continui. Curând am aflat că părtaşii lui la viaţa de stricăciune îl târâseră spre mari cheltuieli şi că el nu avea nici puterea şi nici intenţia să se despartă de ei. Pierdea mari sume de bani la masa de joc; a prins patima jocului;

şi s-a ruinat. I-am căutat prietenii, şi le-am vorbit cu blândeţe despre această situaţie, şi ei mi-au destăinuit că l-au dojenit până. S-au săturat. Mai târziu am aflat că, ţinând seama de talentele lui la jocurile de noroc, care îl făceau să câştige când nu dădea peste vreun trişor iscusit, banda aceea l-a iniţiat în tainele îndeletnicirilor lor, dându-i şi o parte din profiturile lor.

— Cu neputinţă! exclamă Emily; dar, iertaţi-mă, domnule, nu ştiu ce spun; puneţi-o pe seama tulburării mele. Nu pot, nu pot crede că aţi fost corect informat.

Neîndoielnic, cavalerul are duşmani care l-au ponegrit.

— Aş fi fericit să pot crede astfel, răspunse contele;

dar nu pot. Nimic, în afară de certitudine şi de grija pentru binele dumitale, n-ar fi putut să mă îndemne la relatarea unor lucruri atât de neplăcute.

Emily tăcu. Îşi aduse aminte de ceea ce îi spusese Valancourt în seara trecută, dezvăluind mustrările lui de conştiinţă şi părând să adeverească istorisirea contelui.

Totuşi, nu avea destulă tărie să accepte această convingere; inima îi era sfâşiată de chinuri doar la simpla bănuială a vinovăţiei lui şi nu putea îndura s-a creadă.

După o lungă tăcere, contele spuse:

— Îmi dau seama că nu eşti convinsă şi te înţeleg. E

nevoie să aduc o dovadă în sprijinul celor afirmate;

idar n-o pot face, fără a primejdui pe cineva care mi-e foarte drag.

— Care e primejdia de care vă temeţi, domnule? zise

Emily. Dacă îmi este în putere să o împiedic, vă puteţi încrede fără grijă în onoarea mea.

— Pe onoarea dumitale ştiu că mă pot bizui, zise contele; dar mă pot oare încrede în tăria dumitale? Crezi că poţi rezista stăruitelor unui admirator privilegiat când pledează distrus în faţa cuiva care-i răpeşte fericirea?

— Nu voi fi expusă unei astfel de ispite, domnule, zise

Emily cu o mândrie plină de modestie; căci nu pot să-l mai socot privilegiat pe cineva pe care fiu-l mai stimez, îmi dau, totuşi, din toată inima, cuvântul.

Lacrimile însă nu prea se potriveau cu prima afirmaţie;

şi ea simţea că doar trecerea timpului şi strădanii mari vor putea şterge o afecţiune ce se formase pe temelia stimei virtuoase şi crescuse ajutată de obişnuinţă şi greutăţi.

— Mă voi încrede atunci în dumneata, zise contele;

căci convingerea este neapărat trebuincioasă pentru liniştea dumitale viitoare, şi nu poate; fi dobândită, după câte văd, fără această încredere. Fiul meu a văzut de multe ori, cu propriii săi ochi, cât de greşită era purtarea cavalerului;

Şi era foarte aproape să fie târât şi el în greşeală. A fost de fapt, împins să săvârşească multe fapte nesocotite, dar l-am salvat de la vinovăţie şi ruină. Judecă deci, domnişoară St. Aubert, dacă un tată, care era pe cale de a-şi pierde singurul fiu din pricina pildei cavalerului, nu are, din convingere, motiv să-i prevină pe cei pe care-i şti

— Meazã, ca să nu-şi încredinţeze fericirea pe asemenea mâini. L-am văzut eu însumi pe cavaler luând parte la jocuri de noroc pe mize mari, alături de oameni de

care aproape mă înfioram când îi priveam. Şi dacă tot te mai îndoieşti, poţi să-l întrebi pe fiul meu.

— Nu mă pot îndoi de ceea ce aţi văzut cu ochii dumneavoastră, replică Emily, copleşită de durere; sau de afirmaţiile pe care le faceţi. Dar poate că Valancourt a fost doar târât într-o nesăbuinţă trecătoare, care nu se va mai repeta niciodată. Dacă aţi fi cunoscut cât de corecte erau principiile lui mai înainte, aţi înţelege cât de greu îmi vine să cred acum că m-am înşelat.

— Din păcate, observă contele, ne este greu să credem ceea ce ne face să ne simţim nefericiţi. Dar n-am să te amăgesc cu linguşeli şi speranţe false. Ştim cu toţii cât de tare poate subjuga viciul jocurilor de noroc şi cât de greu poţi să scapi de această obişnuinţă. Cavalerul ar putea, eventual, să-şi revină pentru un timp; dar va recădea curând în rătăcire – căci teamă mi-e nu numai că lanţurile obişnuinţei vor fi mai puternice, dar şi că moralul său e depravat. Şi – de ce ţi-aş ascunde că jocul nu este singurul său viciu? – cavalerul pare să aibă înclinare pentru orice plăcere vicioasă.

Contele şovăi şi se opri, în timp ce Emily se străduia să-şi ţină firea, aşteptând cu şi mai mare tulburare ceea ce avea să urmeze. Tăcerea se prelungi, în timpul căreia contele păru să se frământe foarte tare. În cele din urmă spuse:

— Ar fi doar o dovadă de cruzime din partea mea să am delicateţea de a păstra tăcerea – aşa că am să te înştiinţez că nesăbuinţa cavalerului l-a adus de două ori în închisorile Parisului; de unde a fost eliberat în cele din urmă, după cum mi s-a spus dintr-un izvor pe care nu-l pun la îndoială, de către o binecunoscută contesă din Paris, cu care continua să stea împreună atunci când am plecat eu din Paris.

Şi iarăşi se opri; dar uitându-se la Emily, o văzu

schimbată la faţă, gata să cadă de pe bancă. O prinse la timp, dar ea îşi pierduse cunoştinţa, şi contele începu să strige după ajutor. Se aflau însă prea departe pentru a fi auziţi de slujitorii de la castel, iar lui îi era teamă s-o lase singură şi să se ducă după ajutor, dar nu ştia cum l-ar putea obţine altminteri; până când, zări o fântână în apropiere; o rezemă atunci pe Emily de copacul sub care şezuse şi se duse după apă. Iarăşi se găsi în încurcătură, căci nu avea nimic prin preajmă în care să-i aducă apă; dar în timp ce se uita la ea tot mai îngrijorat, i se păru că începea să revină la viaţă.

Trecu mult însă până să-şi revină cu totul, şi atunci se pomeni sprijinită – nu de conte – ci de însuşi Valancourt, care o privea cu teamă şi îngrijorare şi care îi vorbi cu glasul tremurând de nelinişte. La auzul glasului său atât de binecunoscut, ea ridică ochii; dar îi închise imediat şi iarăşi îşi pierdu cunoştinţa.

Contele, cu o privire întrucâtva severă, îi făcu semn să se retragă; dar cavalerul nu făcea decât să ofteze adânc şi să rostească numele lui Emily, ducându-i iar apă la buze.

Când contele îşi repetă gestul, însoţindu-l şi de cuvinte.

Valancourt îi răspunse cu o privire de adâncă indignare, refuzând s-o părăsească pe Emily până când nu-şi va reveni, sau s-o lase, măcar o clipă, în grija altuia. Imediat însă conştiinţa păru – să-l înştiinţeze asupra discuţiei ce avusese loc între conte şi Emily, şi privirea îl fulgeră cu indignare; dar, repede înăbuşită, ea fu urmată de expresia unui chin profund, la vederea căruia contele îl privi mai degrabă cu milă decât cu ostilitate, iar Emily, revenindu-şi, rămase atât de impresionată, încât izbucni în lacrimi; dar şi le înăbuşi repede şi, străduindu-se să-şi ascundă starea de slăbiciune, se ridică, îi mulţumi contelui şi lui Henri.

* care intrase în grădină împreună cu Valancourt, pentru grija pe care i-o arătaseră şi o porni spre castel fără să-l ia în seamă pe Valancourt; care, cu inima strânsă văzându-i purtarea, exclamă cu glas slab:

— Doamne! curii de-am meritat aşa ceva? Ce s-o fi spus oare despre mine încât să provoace această schimbare?

Emily, fără să răspundă, dar cu o emoţie crescândă, grăbi pasul.

— Ce te-a tulburat astfel, Emily? zise el, continuând să meargă alături de ea. Stai câteva clipe de vorbă cu mine, te implor; mă faci să mă simt tare nenorocit!

Cu toate că aceste vorbe fură rostite cu glas scăzut, contele le auzi şi îi răspunse imediat că domnişoara

St. Aubert nu se simţea în stare în momentul acela să poarte o conversaţie, dar că îi făgăduia că ea îl va primi pe domnul Valancourt a doua zi, dacă se va simţi mai bine.

Valancourt se făcu roşu la faţă; îl privi cu aroganţă pe conte, şi apoi pe Emily cu o expresie întâi de uimire, apoi de durere şi în fine implorând-o, din ochi, şi ea îl înţelese şi nu-i putu rezista; de aceea, spuse încet:

— Mâine am să mă simt mai bine şi, dacă vrei să ac

Cepţi permisiunea domnului conte, am să te primesc atunci.

— Să mă primeşti! exclamă Valancourt, aruncând contelui o privire în care se amesteca trufia cu indignarea;

dar apoi, părând să-şi vină în fire, adăugă: Dar am să vin, doamnă; am să accept *permisiunea* domnului conte.

Când ajunseră la uşa castelului, el şovăi o clipă, căci indignarea îi trecuse; şi apoi, cu o privire de duioşie şi durere atât de elocventă, încât îi frânse inima lui Emily, îşi luă rămas bun şi, înclinându-se uşor spre conte, dispăru.

Emily se retrase în odaia ei, cu inima mai grea decât o simţise vreodată până atunci. Se strădui să-şi amintească

tot ce-i spusese contele, să chibzuiască în ce măsură puteau fi adevărate faptele de care el era convins şi să hotărască asupra atitudinii ei viitoare faţă de Valancourt, Dar când încercă să se gândească, mintea refuză să i se mai supună, şi nu putu. Face altceva decât să-şi simtă nefericirea. O clipă crezu chiar că Valancourt nu era acelaşi cu omul pe care-l iubise cu atâta duioşie – încât doar gândindu-se la el izbutise să reziste în vremurile de restrişte, mângâindu-se cu speranţa unor zile mai fericite – ci un om de nimic, depravat, pe care trebuia să se obişnuiască a-l privi cu dispreţ – dacă nu-l va putea uita. Apoi, neputând îndura un asemenea gând, îl respinse, căci nu-l putea crede capabil de o purtare ca cea pe care o descrisese contele; îşi zise că el îi fusese descrii nefavorabil de vreun duşmah viclean; şi în unele momente punea la îndoială chiar şi integritatea contelui, bănuindu-l de cine ştie ce motive egoiste care-l împingea s-o despartă de Valancourt. Dar rătăcirea aceasta nu dură decât o clipă; despre caracterul contelui îl auzise vorbind pe Du Pont şi multe alte persoane, şi avusese şi ea prilejul să-l observe, şi astfel judecata o ajută să alunge această bănuială. Chiar dacă n-ar fi avut încredere în conte, părea să nu existe niciun motiv care să-l determine la o purtare atât de perfidă şi de crudă. Şi gândindu-se mai bine, i se spulberă şi speranţa că Valancourt îi fusese doar descris contelui în aceste culori negre – deoarece contele îi destăinuise că vorbea în primul rând din propriile sale observaţii şi din experienţa fiului său.

Aşadar, trebuia să se despartă de Valancourt, pentru totdeauna! – căci ce fericire sau tihnă ar putea ea aştepta de la un om ale cărui gusturi degenerează în înclinaţii josnice şi căruia viciul îi devenise obişnuinţă? un om pe care nu mai putea să-l stimeze, deşi amintirea felului său de a fi de odinioară şi obişnuinţa îndelungată de a-l iubi o

vor împiedica multă vreme să-l dispreţuiască!

„O, Valancourt! ar fi vrut să exclame, după ce am fost despărţiţi atâta vreme, ne revedem doar pentru a fi nenorociţi! – doar pentru a ne despărţi pentru totdeauna!”

În tot tumultul din sufletul ei, cât de bine îşi amintea de aparenta candoare şi simplitate a purtării lui din seara trecută; şi, dacă ar fi îndrăznit să se încreadă în inima ei.

atitudinea lui i-ar fi trezit mari speranţe. Totuşi, nu se putea hotărî să-l alunge pentru totdeauna, înainte de a avea şi alte dovezi despre purtările sale nevrednice; dai nu vedea cum ar fi cu putinţă să le obţină – în împrejurarea că existau într-adevăr şi dovezi în favoarea lui.

Asupra unui lucru însă trebuia să se hotărască; şi era aproape decisă să se călăuzească, în părerea pe care şi-o va face, numai după felul cum va primi Valancourt aluziile ei cu privire la purtarea lui din ultimul timp.

Astfel trecură orele până la masa de prânz; când Emily, luptând împotriva durerii ce-i sfâşia inima, îşi şterse lacrimile şi coborî alături de ceilalţi la masă; în timpul căreia contele o tratã cu cele mai gingaşe atenţii, pe când contesa şi domnişoara Bearn. După ce se uitară o clipă surprinse la înfăţişarea ei abătută, începură ca de obicei să flecărească; iar Blanche o întrebă din ochi pe prietena ei, care nu putu decât să-i răspundă cu un surâs trist.

După prânz, Emily se retrase cât putu mai repede, urmată de Blanche: şi când aceasta o întrebă stăruitor ce se întâmplase, nu fu în stare să-i răspundă şi o rugă s-o cruţe şi să nu mai insiste în privinţa motivului deprimării ei.

Îi venea greu acum să stea de vorbă despre orice, încât până la urmă renunţă; iar Blanche o lăsă în pace, îndurându-se de suferinţa pe care vedea că nu-i stă în putinţă s-o aline, în sinea ei, Emily se hotărâse ca, într-o zi sau două, să se întoarcă la mănăstire; căci în starea de

spirit în care se afla acum, îi era greu să suporte tovărăşia oricui, mai cu seamă a contesei şi a domnişoarei Bearn. În singurătatea mănăstirii, susţinută şi de bunătatea stareţei, nădăjduia să-şi regăsească liniştea sufletească, puţind să primească astfel resemnată ceea ce, vedea ea limpede acum. Se va întâmpla în curând.

Dacă l-ar fi pierdut pe Valancourt prin moarte, sau dacă l-ar fi văzut căsătorindu-se cu o altă femeie, se gândi ea, i-ar fi pricinuit mai puţină durere decât convingerea ticăloşiei lui, care-l va duce la pierzanie, răpindu-i până şi imaginea pe care de atâta timp şi-o făurise în inima ei. Aceste gânduri dureroase îi fură întrerupte o clipă de un bilet pe care i-l trimisese Valancourt, scris într-o evidentă tulburare sufletească, prin care o ruga să-i permită s-o vadă în seara aceea, şi nu în dimineaţa următoare – dar rugămintea lui îi pricinui o frământare atât de mare, încât nu fu în stare să-i răspundă. Ar fi vrut să-l vadă, ca să sfârşească cu starea ei de nesiguranţă, dar se temea de întâlnire; şi neputând să hotărască singură, în cele din urmă îi ceru o întrevedere de câteva clipe contelui în bibliotecă;

unde îi înmână biletul şi îi ceru sfatul. După ce-l citi, contele o sfătui că, dacă se simţea destul de bine ca să suporte întrevederea, ar fi mai bine să aibă loc în seara aceea, întrucât le-ar aduce uşurare amândurora.

— Afecţiunea lui pentru dumneata nu poate fi pusă la îndoială, adăugă contele; pare atât de abătut, iar dumneata, buna mea prietenă, eşti atât de mâhnită – încât cu cât mai repede se lămuresc lucrurile, cu atât mai bine.

Emily îi răspunse aşadar lui Valancourt că îl va primi;

şi apoi făcu apel la toată tăria şi calmul ei ca să îndure scena ce se apropia – o scenă atât de dureros diferită de aceea la care se aşteptase!

CARTEA A IV-A

CAPITOLELE I – II

În întrevederea pe care ţi are cu Valancourt, Emily îi comunică hotărârea ei de a se despărţi definitiv de el, hotărâre pe care acesta, cu toată disperarea şi remuşcările lui, nu poate să i-o zdruncine. A doua zi ei se mai întâlnesc încă o dată şi îşi iau un ultim rămas bun.

CAPITOLUL III

Dar nu-i lucru firesc, nici sunet
Ştiut pe-acest pământ!…
SHAKESPEARE – *Furtuna*

Ne întoarcem acum la Montoni, a căruffurie şi a cărui dezamăgire se risipiră curând în preocupări mai actuale decât cele pricinuite de nefericita Emily. Prădăciunile sale depăşind limitele obişnuite, şi atingând proporţii pe care nici şovăiala senatului de negustori al Veneţiei de atunci şi nici speranţa că vor primi ajutorul lui nu le îngăduia să închidă ochii asupra lor – s-a luat hotărârea să i se ia puterea şi în acelaşi timp să i se dea pedeapsa pentru fărădelegile săvârşite. În timp ce trupele destul de numeroase aşteptau ordinul să pornească spre Udolpho, un tânăr ofiţer, îndemnat în parte de resentimentul pentru cine ştie ce prejudiciu adus de Montoni şi în parte de speranţa de a se distinge, ceru o întrevedere cu dregătorul care conducea această acţiune. Îi arătă acestuia că, prin poziţia sa; castelul Udolpho era prea puternic pentru a fi cucerit prin luptă deschisă, decât după operaţii deosebit de anevoioase; că Montoni îşi dovedise în ultimul timp priceperea de a adăuga la întărirea fortificaţiilor toate avantajele unui comandant destoinic; că trupe atât de numeroase ca cele destinate expediţiei nu se puteau apropia de Udolpho fără ştirea lui; şi că nu era spre cinstea republicii să folosească o parte atât de mare din forţele ei regulate, timp de o perioadă atât de lungă cât va dura asediul castelului Udolpho, pentru a ataca o mână de

bandiţi. Scopul expediţiei, socotea el, ar putea fi atins mult mai sigur şi mai repede îmbinând şiretenia cu forţa. Exista posibilitatea de a da peste Montoni, împreună cu banda sa, în afara-zidurilor castelului şi de a-i ataca atunci; sau puteau să se apropie de fortăreaţă cu fereală, aşa cum se mişcă cetele mai mici şi să profite fie de trădarea, fie de neglijenţa vreunuia din bandă, năpustindu-se pe neaşteptate asupra tuturor, chiar în castelul Udolpho.

Sfatul a fost ascultat cu seriozitate, şi ofiţerul care îl dăduse primi comanda trupelor pe care le ceruse în acest scop. Primele lui eforturi se mărginia deci la pregătirea uneltirilor. Aşteptă în apropiere de Udolpho până când îşi asigură sprijinul unor *condottieri*, dintre care niciunul nu şovăia la gândul de a-l pedepsi pe tiranicul lor stăpân şi de a-şi asigura iertarea din partea senatului republicii. Află de asemenea numărul trupelor lui Montoni, care sporise mult după ultimele succese repurtate, în curând, planul fu închegat.

Api-opiindu-se cu oamenii săi şi primind parola şi alte forme de sprijin de la prietenii pe care şi-i făcuseră în castel, izbuti pe de o parte să-l surprindă cu o ceată de ostaşi pe Montoni şi ofiţeri săi chiar în încăperile lor, iar pe de altă parte să cucerească cu alţi oameni întreaga garnizoană, după o luptă destul de uşoară. Printre cei capturaţi împreună cu Montoni se afla şi Orsino, ucigaşul, care i se alăturase de când venise prima dată la

Udolpho; locul unde se ascundea acesta fusese dezvăluit senatului de către contele Morano, după încercarea lui nereuşită de a o elibera de acolo pe Emily. De fapt, scopul expediţiei fusese în parte de a-l prinde pe Orsino, întrucât y;

123

ucisese un membru al senatului; şi succesul ei îi mulţumi într-alât pe senatori, încât Morano fu imediat

eliberat, cu toate bănuielile politice pe care Montoni, prin învinuiri secrete, le stârnise împotriva lui. Fapta de arme fusese săvârşită atât de repede şi de uşor încât nu atrase curiozitatea şi nici măcar, nu-şi găsi loc în vreunul din documentele publicate ale epocii; astfel încât Emily, / care rămăsese în Languedoc, nu află nimic despre înfrângerea şi totala umilire a fostului ei prigonitor.»

Toată fiinţa ei era acum preocupată de frământări pe care niciun efort de voinţă nu fusese în stare să le potolească. Iar contele de Villefort, care încercase din toată inima să i le aline prin tot felul de atenţii, o lăsa uneori în singurătatea pe care şi-o dorea; alteori o ducea la petreceri în casele unor prieteni şi o ferea cât putea mai mult de întrebările iscoditoare şi de mustrările contesei.

O invita adesea la plimbări împreună cu el şi fiica sa, în timpul cărora purta numai discuţii potrivite cu gustul ei, fără a avea aerul că o face dinadins, străduindu-se astfel să-i abată treptat gândurile de la amărăciunea care o chinuia şi să-i trezească alte preocupări. Emily, care vedea în el prietenul şi ocrotitorul luminat al tinereţii ei, începu curând să nutrească pentru conte afecţiunea tandră a unei fiice, iar pentru tânăra ei prietenă Blanche, a cărei bunătate şi simplitate compensa lipsa unor calităţi mai strălucite, să aibă simţăminte de soră.

Avea să mai treacă multă vreme până când îşi va abate destul gândurile de la Valancourt, pentru a asculta povestirea făgăduită de bătrâna Dorothée, care-i trezise cândva atât de tare curiozitatea; dar, în cele din urmă, Dorothée îi aduse aminte şi Emily o rugă să vină în noaptea aceea în odaia ei.

Dar mintea îi era atât de prinsă de alte gânduri, încât curiozitatea îi slăbi; şi bătaia în uşă a lui Dorothée, îndată după miezul nopţii, o surprinse de parcă n-ar fi aşteptat-o.

— Iată-mă, în sfârşit, domnişoară, zise ea; mă întreb

de ce mi-or fi tremurând atât de tare bătrânele mele picioare în noaptea asta. De vreo două ori era să cad jos.

Emily o aşează pe un scaun şi o lăsă să-şi vină în fire înainte de a începe să-i spună povestea care o adusese acolo.

— Vai! zise Dorothée, cred că gândul ăsta m-a tulburat atât. Venind încoace, am trecut şi pe lângă odaia în care a murit scumpa mea stăpână; şi era atâta tăcere şi beznă în jurul meu, încât aproape mi s-a părut c-o văd, aşa cum era ea pe patul de moarte.

Emily îşi trase un scaun lângă Dorothée, care urmă:

— Sunt aproape douăzeci de ani de când doamna marchiză a venit ca mireasă la castel. Oh! îmi aduc aminte ca acum cum arăta când a intrat în sala cea mare, unde noi, slujitorii, stăteam adunaţi ca să-i urăm bun venit; şi ce fericit părea domnul marchiz! Ah! cine-ai fi crezut atunci?

— Dar, cum spuneam, ma mselle, mi s-a părut că marchiza, cu tot aerul ei dulce, nu părea fericită în sinea ei; asta i-am şi spus bărbatului meu, şi el zicea că e doar o închipuire. Aşa că n-am mai scos un cuvânt, dar am luat aminte. Doamna marchiză avea pe atunci vârsta dumneavoastră şi, după cum mi se pare, chiar semăna foarte mult. Ei, şi domnul marchiz ţinea pe atunci casa deschisă şi dădea petreceri cum nu s-a mai văzut, şi era atâta veselie, cum n-a mai fost niciodată de-atunci la castel. Eu eram mai tânără pe vremea aceea, ma mselle, decât acum, şi eram cea mai veselă dintre toţi.

Îmi aduc aminte cum am dansat odată cu Philip, majordomul, şi aveam o rochie, trandafirie cu panglici galbene şi o bonetă, nu ca cele care se poartă acum, ci foarte plisată şi cu panglicuţe de jur-împrejur. Îmi şedea într-adevăr foarte bine: – domnul marchiz mi-a şi spus-o. Ah! pe atunci era un om atât de bun – cine ar fi crezut că el…

— Dar marchiza, Dorothée, zise Emily; îmi vorteai despre. Ea.

— Oh, da, despre doamna marchiză; mi se părea că nu, era prea fericită în sinea ei; şi odată, curând după căsătorie, am surprins-o plângând în odaia ei; dar când m-a văzut, şi-a şters ochii şi s-a prefăcut că zâmbeşte.

N-am îndrăznit atunci s-o întreb ce se întâmplase; dar a doua oară când am văzut-o plângând, am întrebat-o, şi am văzut că nu i-a plăcut – aşa că n-am mai zis nimic.

Am aflat, mai târziu cum stăteau lucrurile. Tatăl ei, se pare, o silise să se mărite cu domnul marchiz pentru banii lui; dar exista un alt nobil, sau un cavaler, pe care ea îl plăcea şi care o iubea foarte mult; şi ea se tot frământa pentru că îl pierduse, aşa cred; dar nu mi-a spus-o niciodată. Stăpână mea încerca mereu să-şi ascundă lacri-U mile, în faţa marchizului; şi nu o dată am văzut-o, după ce stătuse tare mâhnită, cum faţa îi devenea liniştită şi dulce când intra el în odaie! Dar stăpânului i se năzărea deodată, şi atunci se întuneca şi parcă-l rodea ceva, şi uneori era foarte pornit împotriva stăpânei mele. Asta o mâhnea tare mult, după cum vedeam, fiindcă ea nu s-ar fi plâns pentru nimic în lume; şi încerca cu atâta blândeţe să-i facă pe plac şi să-i descreţească fruntea, încât mi se rupea inima. Dar el era om aprig şi uneori o cam repezea; şi atunci, când vedea că totul e zadarnic, buna mea stăpână se ducea în odaia ei şi plângea! – o auzeam din anticameră, sărmana de ea! dar rareori mă încumetam să mă duc la ea. Îmi ziceam uneori că stăpânul era gelos. Fireşte, stăpână mea era foarte admirată, dar avea sufletul prea curat ca să merite să fie. Bănuită.

Printre atâţia şi atâţia cavaleri care veneau pe la castel, era unul pe care întotdeauna l-am socotit potrivit pentru stăpână mea; era nespus de curtenitor şi foarte inimos;

şi părea să aibă atâta gingăşie în tot ce făcea sau spunea, îmi dădeam seama că, de câte ori era de faţă, marchizul părea mai întunecat şi stăpână mea mai gânditoare; şi mi-a intrat în cap că acesta era cavalerul cu care ar fi trebuit să se căsătorească, dar n-am putut afla cu siguranţă.

— Care era numele cavalerului, Dorothée? întrebă Emily.

— Oh, asta n-am să v-o destăinuiesc, ma mselle, căci s-ar putea să ne ajungă o mare năpastă. Am auzit odată de la cineva, care între timp a murit, că marchiza nu era după lege soţia marchizului, fiindcă se căsătorise mai înainte în taină cu gentilomul la care ţinea atât de mult, şi i-a fost teamă să-i mărturisească tatălui ei, care era un om cu inima de piatră; dar nu cred că e adevărat şi pot să vă spun că n-am dat niciodată crezare vorbelor ăstora.

După cum vă spuneam, marchizul umbla tot timpul întunecat când cavalerul de care vorbeam era la castel;

şi până la urmă, tare nefericită era stăpână mea din pricina purtării lui aspre. Cu vremea, el n-a mai chemat oaspeţi la castel şi a silit-o să trăiască aproape fără. Niciun suflet de om lângă ea. Eu eram singura ei slujitoare şi vedeam cât suferă; dar nu se plângea niciodată. După ce a trecut aşa aproape un an, stăpână mea s-a îmbolnăvit, şi am crezut că din pricina supărării îndelungate – dar vai L

mă tem că era ceva mult mai rău.

— Mai rău, Dorothée”? se minună Emily. Este oare cu putinţă?

— Mă tem că da, domnişoară; au fost lucruri ciudate.

Dar am să spun doar ce: s-a întâmplat. Domnul marchiz…

— Ssst, Dorothée, ce sunete sunt astea? întrebă Emily.

Dorothée se schimbă la faţă; şi pe când amândouă

tăcură ca să asculte, auziră în liniştea nopţii o muzică de o neobişnuită dulceaţă.

— Sunt sigură că am mai auzit glasul acesta! zise în cele din urmă Emily.

I – Eu l-am auzit adesea şi la aceeaşi oră, vorbi

Dorothée cu glas solemn; şi dacă duhurile cântă – atunci nu mă îndoiesc că este muzica unuia dintre dun!

Pe măsură ce sunetele se auzeau mai aproape, Emily le recunoscu, fiind aceleaşi pe care le auzise la moartea tatălui ei; şi fie din pricină că-i aminteau de acel eveniment trist, fie că o cuprinse o spaimă superstiţioasă, oricum se simţi atât de impresionată, încât aproape că-şi pierdu cunoştinţa.

— Cred că v-am mai spus, domnişoară, urmă Dorothée, că prima dată când am auzit muzica asta a fost curând după moartea stăpî, noi mele. Ce bine îmi amintesc de noaptea aceea!

— Ia aminte! începe iar! zise Emily; să deschidem fereastra şi să ascultăm.

O deschiseră; dar sunetele se pierdură treptat în depărtare, şi totul rămase din nou învăluit în tăcere;

de parcă le-ar fi absorbit pădurea; şi coroanele copacilor se desluşeau pe cerul senin, în timp ce restul priveliştii era învăluit de întunericul nopţii, îngăduind totuşi ochiului să zărească vag câte ceva în grădina de dedesubt.

Emily se rezemă de fereastră, privind cu spaimă şi nelinişte la bezna de dedesubt, şi apoi la bolta senină de deasupra, luminată doar de stele, iar Dorothée, cu glas scăzut, îşi depănă mai departe povestea.

— Aşa cum ziceam, ma mselle, îmi aduc bine aminte când am auzit prima dată muzica asta. Era într-o noapte, ia puţină vreme după moartea stăpânei mele, şi rămăsesem trează mai târziu ca de obicei; şi nu ştiu cum s-a făcut, dar.

Mă gândisem mult la biata mea stăpână şi la noaptea de jale când se prăpădise. Castelul era cufundat în tăcere, şi, cum odaia în care mă aflam era destul de departe de ceilalţi slujitori şi mă tot gândisem numai la lucruri triste, tare abătută mai eram, şi măsimţeam singură şi părăsită, şi trăgeam întruna eu urechea doăr – doar oi auzi vreun sunet în castel; căci după cum bine ştiţi, *în* ma mselle, când îi auzi pe alţii mişcându-se prin jur, parcă nu mai ţi-e aşa de frică. Dar toţi slujitorii se culcaseră, şi eu stăteam şi mă tot gândeam, până când mi s-a făcut frică şi să mă uit în jur prin odaie, şi chipul sărmanei mele stăpâne îmi venea mereu în minte, cum am văzut-o pe patul de moarte; şi de câteva ori mi s-a părut chiar că o văd în faţa mea – când deodată am auzit muzica aceea dulce! Părea să vină chiar de sub fereastra mea, şi n-am să uit niciodată ce-am simţit. Nu aveam putere să mă mişc de pe scaun. Şi-apoi, mi s-a părut că era chiar glasul scumpei mele stăpâne, şi mi-au dat lacrimile. O

auzisem adesea cântând pe când mai trăia, şi avea un glas cu adevărat frumos; mă năpădise de multe ori plânsul auzind-o, când şedea în câte o seară în balcon şi cânta la lăută şi din voce cântece atât de triste – oh! că-ţi mergeau la inimă! Ascultam în anticameră câte o oră întreagă;

uneori, vara, şedea şi cânta cu fereastra deschisă, până se întuneca de-a binelea; şi când intram s-o închid, părea că nici nu-şi dă seama cât de târziu se făcuse. Dar cum spuneam, domnişoară, urmă Dorothée, când am auzit prima dată cântecul pe care l-am auzit noi acum, am crezut că e glasul răposatei mele stăpâne, şi tot aşa m-am gândit ori de câte ori l-am auzit de atunci încoace. Uneori nu se mai auzea câteva luni la rând, dar apoi revenea iarăşi.

— Mi se pare lucru de mirare, vorbi Emily, că nimeni nu a descoperit încă cine cântă.

— Vai, ma mselle, de-ar fi fost glas de pământean, ar fi fost de mult descoperit, dar cine poate avea curajul să urmărească un duh? Şi chiar dacă avea curajul, la ce bun? – căci duhurile, cum ştiţi, domn io sară, pot lua orice formă, sau nicio formă; pot fi când aici, când în cu totul altă partQ!

— Te rog să-mi spui mai departe povestea marchizei, zise Emily; şi spune-mi cum a murit.

9 – Misterele din Udolpho. Voi. II

— Aşa o să fac, domnişoară, zise Dorothée, dar n-ar fi mai bine să plecăm de lângă fereastră?

— Aerul de afară mă răcoreşte, răspunse Emily;

şi îmi place să aud vântul furişându-se printre copaci şi să mă uit la priveliştea asta învăluită în întuneric. Vorbeai despre domnul marchiz, când ne-a întrerupt muzica.

— Da, şi cum vă spuneam, domnul marchiz devenea pe zi ce trece mai posomorât; şi stăpână mea era tot mai bolnavă, până când într-o noapte i-a fost rău de tot. Am fost chemată, şi când am ajuns la căpătâiul ei, m-am speriat văzând-o cunj. Arăta – era atât de schimbată! Mi-a aruncat o privire jalnică şi mi-a spus să-l chem din nou pe marchiz, căci încă nu venise, şi să-i spun că voia ceva anume să-i vorbească. În cele din urmă a venit şi el;

părea, într-adevăr, foarte mâhnit s-o vadă. Aşa, dar n-a scos un cuvânt. Stăpână mea i-a spus că se simţea pe moarte şi că dorea să-i vorbească între patru ochi; şi atunci am ieşit din odaie, dar n-am să uit niciodată privirea lui când am ieşit. Când m-am întors, m-am încumetat să-l rog pe stăpânul meu să trimită după un doctor, bănuind că în durerea lui uitase să cheme unul; dar stăpână mea a, zis că era prea târziu. Iar stăpânul, departe de a gândi la felca ca, părea să nu fie prea îngrijorat de suferinţa ei – până când biata de ea a fost apucată de dureri cumplite! Oh, n-

am să uit niciodată cum mai ţipa! Atunci stăpânul a trimis un 0111 călare după doctor şi nu-şi mai găsea locul, umblând prin odaie şi prin tot castelul, cuprins de deznădejde; iar eu stăteam lângă scumpa mea stăpână şi făceam tot ce puteam ca să-i mai alin suferinţele. Uneori se mai liniştea puţin; şi într-unul din aceste momente a trimis din nou după domnul marchiz; când el a venit, am vrut să ies din odaie, dar ea mi-a spus să n-o părăsesc. Oh S n-am să uit niciodată ce-a urmat – abia dacă pot îndura să mă gândesc. Stăpânul parcă se mai liniştise puţin, căci stăpână se purta cu atâta bunătate şi avea atâta grijă să-l mângâie, încât dacă avusese la început o bănuială, acum era încredinţat că greşise. Şi părea copleşit la gândul că Se purtase rău cu ea, ceea ce o mişcă atât de mult încât îşi pierdu cunoştinţa.

Atunci l-am scos din odaie; şi s-a dus în bibliotecă, unde s-a trântit pe jos şi a rămas acolo, nevrând să mai audă de nimic. Când stăpână mea şi-a revenit, a întrebat de el;

dar apoi a spus că n-ar putea răbda să-l vadă suferind şi ne-a cerut s-o lăsăm să moară în linişte. A murit! braţele mele, ma mselle, şi s-a stins liniştit, la un copil, căci durerile cele mari trecuseră.

Dorothée se întrerupse şi începu să plângă, şi Emily plânse odată cu ea; căci era nespus de mişcată de bunătatea răposatei marchize şi de răbdarea işlină de blândeţe cu care îndurase totul.

— Când a venit doctorul, reluă Dorothée, – vai!

a fost prea târziu – a părut foarte mirat s-o vadă, căci curând după moarte toată faţa i s-a înnegrit de te apuca groaza văzând-o. După ce i-a trimis pe slujitori afară din odaie, mi-a pus câteva întrebări ciudate despre marchiza voia mai ales să ştie cum se îmbolnăvise; şi l-am văzut cum clătina din cap la răspunsurile mele şi părea gata să spună

mai mult. L-am înţeles foarte bine, dar am păstrat totul în sinea mea şi nu i-am povestit decât bărbatului meu, care mi-a poruncit să-mi ţin gura. Câţiva slujitori au bănuit şi ei ceva, la fel ca şi mine, şi zvonuri ciudate au început să umble prin vecinătate, dar nimeni n-a îndrăznit să spună cu glas tare. Când stăpânul a aflat că stăpână s-a stins, s-a încuiat în odaie şi n-a vrut să mai vadă pe nimeni, în afară de doctor, care rămânea cu el uneori câte un Ceas întreg; şi după aceea doctorul n-a mai vorbit niciodată cu mine despre marchiză. Când a fost îngropată în cimitirul mănăstirii, care nu e prea departe de-aici (dacă ar fi lună, aţi putea vedea turlele de aici, ma mselle), toţi vasalii stăpânului meu au venit la înmormântare; şi nu găseai pe nimeni care să n-aibă ochii înlăcrimaţi, căci mult bine le făcuse ea săracilor. Şi n-am mai văzut niciodată pe cineva atât de trist cum era domnul marchiz după aceea, şi erau zile când avea asemenea izbucniri de furie, că ziceam cu toţii că-şi pierduse minţile.

N-a mai stat mult la castel, ci a plecat la regimentul lui; n-a trecut mult şi toţi slujitorii de la castel, în afară de bărbatul meu şi de mine. Au primit înştiinţare să plece, căci stăpânul se ducea la război. Nu l-am mai văzut de

etunei; căci nu mai vrea pentru nimic în lume să se întoarcă la castel, cu toate că e un loc atât de frumos; şi n-a mai isprăvit odăile acelea frumoase pe care a pus să le clădească în aripa de apus; şi castelul a fost, ca să spun aşa, închis de atunci, până la sosirea domnului conte.

— Moartea marchizei mi se pare într-adevăr cu totul neobişnuită, zise Emily, care era dornică să afle mai mult decât îndrăznea să mărturisească.

— Da, domnişoară, adeveri Dorothée, a fost neobişnuită. V-am spus tot ce-am văzut, şi vă puteţi închipui singură ceea ce cred. Nu pot spune mai mult, pentru că nu vreau să răspândesc zvonuri care ar putea să-

l supere pe domnul conte.

— Ai foarte multă dreptate, zise Emily. Dar, unde a murit marchizul?

— În nordul Franţei, după câte cred, ma mselle, răspunse Dorothée. Tare bucuroasă am fost când am auzit că vine domnul conte, să stea aici, fiindcă a fost pustiu şi trist în ultimii ani la castel; şi se auzeau atâtea zgomote ciudate după moartea stăpânei mele, încât bărbatul meu şi cu mine l-am părăsit şi ne-am dus să stăm într-o căsuţă din apropiere. Şi acum, că v-am spus toată povestea asta tristă şi tot ce cred eu despre ea, să nu uitaţi ce mi-aţi făgăduit, că n-o să pomeniţi nimic despre ea.

— Aşa e cum spui, zise Emily; şi am să-mi ţin făgăduiala, Dorothée. Am ascultat cu luare-aminte tot ce mi-ai spus şi să ştii că mă interesează mai mult decât îţi închipui. Aş vrea doar să te pot convinge să-mi spui numele cavalerului pe care-l socoteai atât de demn de marchiză.

Dar Dorothée nu putu să fie înduplecată, şi apoi începu iarăşi să-i spună lui Emily cât de mult semăna cu răposata marchiză.

— Mai există un tablou al ei, adăugă ea, atârnat într-o odaie din aripa care a fost închisă. A fost pictat, după cum am auzit, înainte de a se mărita, şi seamănă mult mai mult cu dumneavoastră decât miniatura.

Când Emily se arătă tare dornică să vadă tabloul.

Dorothée răspunse că nu avea încuviinţare să deschidă acele încăperi; dar atunci Emily îi aminti că mai deunăzi

Contele spusese, că va da poruncă să fie deschise; lucrul acesta o puse pe Gânduri pe Dorothée, şi apoi îi mărturisi că îi va veni mai uşor dacă va intra în acele încăperi împreună cu Emily; şi în cele din urmă îi făgădui să-i arate tabloul.

Noaptea era prea înaintată şi Emily era prea tulburată de relatarea întâmplărilor ce se petrecuseră în acele încăperi, pentru a le mai vizita atunci; dar îi ceru lui

Dorothée să vină iarăşi în noaptea următoare, când nu le va vedea nimeni, şi să meargă împreună acolo. Pe lângă dorinţa de a cerceta portretul, se simţea tare curioasă să vadă camera în care murise marchiza şi despre care Dorothée îi spusese că era întocmai, cu patul şi mobilierul, ca în ziua când marchiza fusese dusă la groapă. Gravitatea simţămintelor pe care i le trezea gândul de a vedea locurile acelea se potrivea cu starea ei de deprimare datorită dezamăgirii suferite. Lucrurile vesele mai curând îi sporeau decât îi înlăturau deprimarea; dar poate că se lăsa prea mult pradă tendinţelor ei melancolice şi îşi deplângea cu nesăbuinţă nenorocul, pe care nicio virtute de-a ei n-ar fi ajutat-o să-l evite, deşi niciun efort de voinţă nu o putea face să privească cu detaşare cum se distruge acela pe care cândva îl stimase şi îl iubise.

Dorothée îi făgădui să vină în noaptea următoare cu cheile camerelor; şi apoi îi ură noapte bună şi plecă.

Emily rămase, totuşi, la fereastră, meditând la soarta tristă a marchizei şi aşteptând, înfiorată, să răsune din nou muzica aceea. Dar liniştea nopţii rămase netulburată, în afară doar de şoaptele pădurii legănate de vânt, şi apoi de clopotul îndepărtat al mănăstirii, bătând ora unu.

Atunci se retrase de la fereastră; şi cum şedea pe marginea patului, lăsându-se în voia tristelor ei visări în singurătatea acestei ore prielnice, liniştea fu deodată întreruptă, dar nu de un cântec, ci de sunete cu totul neobişnuite, care păreau, să vină fie din odaia alăturată, fie dintr-una de dedesubt. Cumplita nenorocire care-i fusese povestită, împreună cu împrejurările misterioase despre care se spunea că se petrecuseră după. Aceea la castel, o impresionaseră atât de tare, încât o clipă fu pradă

slăbiciunii superstiţioase. Sunetele, totuşi, nu reveniră;

şi ea se culcă, pentru a uita în somn nefericita poveste pe care o auzise.

CAPITOLUL IV

E *ceasul din noapte târzie*
În care se cască morminte.
Şi duhuri, ce parcă învie.
Păşesc pe aleile sfinte.

SHAKESPEARE – *Visul unei nopţi de vară* în noaptea următoare, cam pe la aceeaşi oră, Dorothée veni la Emily în odaie cu cheile de la încăperile ce fuseseră ale răposatei marchize. Acestea se înşirau de-a lungul laturii de nord a castelului, făcând parte din vechea clădire; şi cum. Odaia lui Emily se afla spre miazăzi, au fost nevoite să străbată o mare parte a castelului, trecând pe lângă camerele mai multor membri ai familiaj; şi

Dorothée se ferea să fie observată, căci ar fi putut trezi curiozitatea lor şi s-ar fi iscat zvonuri, ceea ce nu ar fi fost pe placul contelui. Îi ceru de aceea lui Emily să mai aştepte jumătate de oră înainte de a porni, ca să fie sigură să slujitorii se duseseră la culcare. Era aproape ora unu când castelul se cufundă în sfârşit în tăcere şi

Dorothée socoti că puteau să pornească. În răstimp, ea păru tot mai tulburată – de întâmplările din trecut de care-şi amintea, şi gândul de a intra din nou în încăperile unde se petrecuseră şi unde nu mai fusese de atâţia ani o impresiona. Emily era şi ea cuprinsă de nelinişte; dar avea mai degrabă o senzaţie de gravitate şi mai puţină teamă, în cele din urmă se scuturară de tăcerea în care le cufundaseră gândurile şi aşteptarea şi părăsiră odaia. La început.

Dorothée era aceea care ducea lumânarea, dar mâna îi tremura atât de tare, de slăbiciunea vârstei şi de spaimă, încât Emily i-o luă din mână şi-i dădu braţul să-şi sprijine

de el paşii şubrezi.

Fură nevoite să coboare scara cea mare şi, după ce străbătură o mare parte a castelului, urcară altă scară, care ducea spre încăperile căutate. Păşiră cu grijă de-a lungul galeriei deschise ce înconjura sala cea mare, în care dădeau camerele contelui, contesei şi domnişoarei

Blanche; şi de acolo, coborând pe scara principală, trecură chiar prin sala cea mare. O luară apoi prin sala slujitorilor, unde câţiva tăciuni de la focul ce fusese aprins mai licăreau încă în cămin şi unde masa pe care cinaseră avea în jur o mulţime de scaune ce le împiedicau drumul, şi ajunseră la picioarele scării din dos. Aici bătrâna

Dorothée se opri şi se uită în jur.

— Hai să tragem cu urechea, zise ea, dacă nu se aude nimic; ma mselle, nu auziţi vreun glas?

— Nimic, zise Emily; şi nu cred că cineva mai e treaz în castel, în afară de noi.

— Aveţi dreptate, ma mselle, zise Dorothée, dar n-am mai fost pe-aici atât de târziu şi, după câte ştiu, temerile nu-mi sunt neîntemeiate.

— Dar ce anume ştii? vru să afle Emily.

— Oh, ma mselle, n-avem timp de vorbă acum; mai bine să ne grăbim. Uşa aceea, din stânga, este cea pe care trebuie s-o deschidem.

Îşi urmară drumul şi, după ce ajunseră în capul scării.

Dorothée vârî cheia în broască.

— Ah, se văită ea, căznindu-se s-o răsucească, au trecut atâţia ani de când n-a mai fost deschisă, încât mi-e teamă că e înţepenită.

Emily avu mai mult noroc, şi iată-le intrând într-o încăpere spaţioasă, care părea foarte veche.

— Vai! exclamă Dorothée intrând, ultima dată când am trecut prin uşa asta – urmam trupul neînsufleţit al

stăpânei mele!

Emily, impresionată de spusele ei şi de înfăţişarea întunecoasă şi solemnă a încăperii, rămase tăcută; străbătură un lung şir de camere, până ajunseră într-una mai mare decât celelalte, bogată în vestigii ale unei măreţii apuse.

— Să ne odihnim o clipă, domnişoară, vorbi Dorothée cu glas stins, căci acum o să intrăm în odaia în care a murit stăpână mea! Uşa aceea dă într-acolo. Ah, ma mselle, de ce m-aţi îndemnat să vin?

Emily trase unul din fotoliile uriaşe cu care era mobilată încăperea şi o rugă pe Dorothée să se aşeze şi să-şi vină în fire.

— Cât de bine îmi aduce în minte locul acesta toate întâmplările de atunci! zise Dorothée. Parcă ieri s-au petrecut toate acele nenorociri!

— Ascultă! ce zgomot se aude? o întrerupse Emily.

Dorothée aproape că sări de pe fotoliu şi începu să se uite în jurul odăii, ascultând amândouă cu mare luare-aminte; dar, cum totul rămase tăcut, bătrâna se apucă iarăşi să depene amintirile sale triste:

— Salonul acesta, ma mselle, ex-a pe vremea stăpânei mele cea mai frumoasă încăpere din tot castelul, şi totul era aici rânduit după gustul ei. Toate mobilele astea măreţe – dar acum nu puteţi vedea aproape nimic din pricina prafului, şi lumina e atât de slabă – ah! cum mai era luminată odaia asta pe vremea când trăia stăpână mea! Toate mobilele astea minunate au fost aduse de la

Paris şi au fost făcute după modelul celor de la palatul

Luvru de acolo, în afară de oglinzile acelea mari, care au fost aduse dintr-o ţară străină, ca şi tapiseria aceea fără seamăn de frumoasă. Cum i s-au mai şters culorile de când am văzut-o ultima dată!

— După câte am înţeles, toate astea se întâmplau acum douăzeci de ani, zise Emily.

— Cam. Aşa, domnişoară, adeveri Dorothée, ani pe care nu i-am uitat, dar tot răstimpul de atunci şi până acum a trecut ca o clipă. Tapiseria aceea îi fermeca pe toţi;

ea înfăţişează povestirile din nu ştiu ce carte vestită, dar i-am uitat numele.

Emily se rid că să cerceteze figurile din tapiserie şi descoperi, datorită versurilor scrise în limba provensală, cusute sub fiecare scenă, că înfăţişau întâmplări din câteva dintre cele mai vestite şi mai vechi romane cavalereşti.

Acum, după ce-şi mai venise în fire, Dorothée se ridică şi descuie uşa care dădea spre odaia răposatei marchize, şi Emily pătrunse într-o cameră înaltă, în care atârnau de jur-împrejur draperii întunecate, şi atât de spaţioasă încât lumânarea, pe care o ţinu ridicată nu-i putea lumina toată întinderea; iar Dorothée, după ce intră, se lăsă să cadă într-un scaun şi, suspinând adânc, abia cuteza să privească în jur la scena ce-i trezea amintiri atât de dureroase. Mai trecu câtăva vreme, şi Emily putu să zărească în penumbră patul pe care se spunea că murise marchiza. Apoi, înaintând spre celălalt capăt al odăii, descoperi baldachinul înalt, acoperit cu damasc de un verde închis, cu perdele coborând până la podea;

aveau forma unui cort şi erau pe jumătate trase, aşa cum fuseseră lăsate cu douăzeci de ani în urmă; şi peste pat era aruncată o cuvertură, ca un linţoliu de catifea neagră, care atârna până la podea; Ţinând lumânarea deasupra.

Emily se înfioră şi privi printre perdelele întunecate, aşteptându-se aproape să vadă un chip omenesc; şi decdată, amintindu-şi de groaza pe care o simţise când o descoperise pe doamna Montoni muribundă în turnul din Udolpho, curajul o păsări; tocmai se întorcea de la pat,

când Dorothée, care ajunsese lângă el, exclamă:

— Sfântă Fecioară! mi se pare o-o văd pe stăpână mea întinsă pe linţoliu – aşa cum am văzut-o ultima dată!

Emily, pe care vorbele bătrânei o speriară, se uită

din nou fără voie printre perdele, dar nu văzu decât linţoliul negru; în vremea asta Dorothée se sprijinea de marginea patului, domolindu-şi emoţia cu lacrimi îmbelşugate.

— Ah! vorbi ea după ce plânse puţin, aici am stat în noaptea cumplită, ţinând mâna stăpânei mele, ascultându-i ultimele cuvinte, şi urmărindu-i toată suferinţa – *aici* a murit în braţele mele!

— Nu te lăsa. Pradă amintirilor dureroase, zise Emily;

hai să mergem. Arată-mi tabloul despre care mi-ai pomenit, dacă crezi că poţi îndura să-l vezi.

— Este atârnat în alcov, zise Dorothée, ridicându-e şi îndreptându-se spre o uşiţă de la capul patului, pe care o deschise; şi Emily o urmă cu lumânarea în alcovul răposatei marchize.

— Iată-l colo, ma mselle, grăi Dorothée, arătând spre portretul unei femei; este chiar ea! întocmai cum arăta când a venit prima dată la castel. Vedeţi, era ca o floare îmbobocită atunci, aşa cum sunteţi dumneavoastră acum

— Şi să se prăpădească atât de repede!

Pe când Dorothée vorbea. Emily se apucă să cerceteze cu atenţie tabloul; găsi că avea o mare asemănare cu miniatura, deşi expresia feţei era oarecum diferită, dar i se păru că observă întrucâtva aerul melancolic din miniatură.

— Vă rog, ma mselle, staţi lângă tablou, ca să vă privesc pe amândouă. O rugă Dorothée.

Şi, după ce dorinţa îi fu îndeplinită, se arătă uimită de marea asemănare dintre de Emily, la rândul ei,

privindu-l, se gândi că văzuse cândva o persoană care semăna cu cea din tablou, dar nu-şi putu aduce aminte cine era.

În alcov se găseau multe mărturii ale fostei marchize:

O rochie de casă şi câteva piese de îmbrăcăminte erau risipite pe scaune, ca şi cum tocmai le-ar fi dezbrăcat.

Pe jos era o pereche de papuci negri de satin; şi pe măsuţa de toaletă, o pereche de mănuşi şi un văl negru, lung, dar când Emily îl luă să-l vadă mai bine, i se destrămă în mână de vechi ce era.

— Ah! exclamă Dorothée, văzând vălul, stăpână mea l-a aşezat cu mâna ei acolo; de atunci n-a mai fost mişcat din loc!

Emily, înfiorată, îl lăsă pe dată să cadă la loc.

— Ce bine îmi aduc aminte când şi l-a scos, urmă

Dorothée; era în seara dinainte de a se prăpădi; tocmai se întorsese dintr-o mică plimbare în grădină, pe care am îndemn-a i-o 5-O facă, şi părea puţin mai înviorată. I-am spus că arăta mai bine şi îmi amintesc de zâmbetul istovit ce i-a apărut pe faţă; dar, vai! nu-şi închipuia, şi nici eu, că va muri în noaptea aceea.

Dorothée începu din nou să plângă, luând vălul, îl puse deodată peste Emily, care se înfioră toată când se pomeni înfăşurată în el; îi ajungea până la călcâie şi pe când se străduia să-l scoată, Dorothée o rugă să-l mai lase o clipă.

Mi-am zis, adăugă ea, că aşa o să semănaţi taţe mult cu scumpa mea stăpână; – fie ca viaţa dumneavoastră, ma mselle, să fie mai fericită decât a ei!

Emily, după ce-şi Scoase vălul, îl aşeză la loc pe măsuţa de toaletă şi se apucă să cerceteze odăiţa, unde fiecare obiect pe care îşi punea ochii părea să-i vorbească de marchiză. Într-un mare bovindou cu vitralii se afla o măsuţă cu un crucifix de argint şi o carte de rugăciuni

deschisă; şi Emily îşi aminti cu emoţie de obiceiul ei, de care-i pomenise Dorothée, de a cânta la lăută lângă fereastră, când deodată văzu chiar lăuta aşezată pe un colţ al mesei, ca şi cum ar fi fost pusă acolo într-o doară de mâna care de atâtea ori o însufleţise.

— Ce loc trist şi părăsit e acum! oftă Dorothée; după ce scumpa mea stăpână a murit, n-am mai fost în stare să rânduiesc alcovul, şi nici camera; iar stăpânul meu n-a mai intrat niciodată în aceste odăi; aşa că au rămas întocmai cum au fost în ziua când au luat-o pe stăpână mea s-o ducă la groapă.

Pe când Dorothée vorbea, Emily nu-şi lua ochii de la lăută: era o lăută spaniolă, neobişnuit de mare; şi apoi.

cu o mână care şovăia, o apucă şi îşi trecu degetele peste strune. Erau dezacordate, dar instrumentul scoase totuşi un sunet grav şi prelung. Dorothée tresări auzind sunetul binecunoscut şi, văzând lăuta în mâna lui Emily, zise:

— Tare mai ţinea doamna marchiză la lăuta asta!

Îmi amintesc când a cântat ultima dată la ea – era în noaptea când a murit. Venisem ca de obicei s-o dezbrac; şi, când am intrat în odaia de culcare, am auzit din aleov sunetele atât de dulci şi, văzând-o pe stăpână mea cântând, aşezată acolo, m-am apropiat uşor de uşă, care era întredeschisă, ca să ascult; căci deşi tristă, tare mai era duioasă muzica! O vedeam acolo, cu lăuta în mână, privind în sus; lacrimile i se prelingeau pe obraji, iar cântecul era un imn de seară, atât de dulce şi atât de solemn! Glasul parcă îi tremura; şi apoi se oprea o clipă, îşi ştergea lacrimile şi începea din nou, tot mai încet. Oh! am ascultat-o de multe ori pe stăpână mea, dar niciodată n-am auzit ceva atât de duios ca acel cântec; abia mă puteam stăpâni să nu plâng. Cred că mai înainte îşi citise rugăciunile, căci cartea de rugăciuni era deschisă pe masă

lângă ea – da, uite-o că e tot acolo, deschisă! Hai să plecăm de aici, ma mselle, vă rog. Adăugă

Dorothée, căci e un loc care îmi rupe inima.

După ce se întoarseră în camera de culcare, Emily ţinu să mai arfince o privire pe pat; şi când ajunseră în capătul celălalt, lângă uşa deschisă ce dădea spre salon.

Emily, în licărirea slabă a luminării, păru să vadă ceva furişându-se în colţul mai întunecat al odăii. Fusese tare impresionată de tot ce văzuse în jur, căci altminteri împrejurarea, fie ea reală sau imaginară, n-ar fi afectat-o în asemenea măsură; se străduí să ascundă de

Dorothée emoţia ce-o încerca, dar femeia îşi dădu seama că se schimbase la faţă şi o întrebă dacă nu cumva se simţea rău.

— Hai să mergem, vorbi Emily cu glas slab; aerul din aceste odăi e nesănătos.

Dar când încercă să plece, numai gândul de a trece prin încăperea unde apăruse năluca făcu ca spaima să-i sporească; şi, prea slăbită ca să se mai poată ţine pe picioare, se aşeză pe marginea patului.

Dorothée, închipuindu-şi că o mişcase trista poveste şi nenorocirea care se întâmplase în acest loc, căuta s-o îmbărbăteze; şi apoi, aşezându-se lângă ea pe pat, se apucă să-i destăinuie şi alte amănunte, fără să-şi dea seama că ar putea astfel să-i sporească emoţia, preocupată doar de întâmplare.

— Cu puţin înainte de a se prăpădi stăpână, zise ea, când durerile i se mai potoliseră, m-a chemat, la ea; a întins mâna spre mine şi m-am aşezat chiar aici – aici unde draperia cade pe pat. Ce bine mi-aduc aminte de privirea ei din clipa aceea – moartea era în ochii ei! – parc-aş vedea-o acum. Acolo zăcea, ma mselle – cu faţa pe perna de colo! Cuvertura asta neagră nu era atunci pe pat; a fost pusă după moartea ei, iar ea a fost aşezată deasupra.

Emily se întoarse să privească printre draperiile întunecate, ca şi cum ar fi putut să-i vadă chipul. Marginea pernei albe abia se zărea pe linţoliul cel negru; dar, când ochii i se îndreptară spre linţoliu, i se păru că-l vede mişcându-se. Fără să poată scoate o vorbă, o apucă de braţ pe Dorothée care, surprinsă de gestul ei şi de privirea îngrozită, îşi întoarse ochii de la Emily spre pat;

şi într-adevăr, în clipa următoare, văzu şi ea linţoliul ridicându-se şi căzând din nou la loc.

Emily se ridică vrând să fugă, dar Dorothée rămase ţintuită locului, cu privirea aţintită pe pat; în cele din urmă spuse:

— E doar vântul care-l mişcă, ma mselle! Am lăsat toate uşile deschise; uite cum pâlpâie şi lumânarea – e doar vântul.

Dar abia rostise aceste cuvinte, când linţoliul se mişcă mai mult ca înainte; şi Emily, oarecum ruşinată de spaimele ei, se întoarse spre pat, vrând să se convingă că doar vântul era pricina spaimei, când, în timp ce privea printre draperii, linţoliul se mişcă din nou şi, în clipa următoare, o figură omenească. Se ivi de sub el.

Ţipând de groază, o luară amândouă la fugă şi ieşiră din odaie cât de repede le duceau picioarele tremurânde, lăsând deschise toate uşile odăilor prin care treceau.

Când ajunseră în capul scării, Dorothée deschise uşa unei

odăi unde dormeau câteva slujnice şi se prăbuşi pe pat cu răsuflarea tăiată: iar Emily, nemaiştiind ce face, nu izbutea aproape deloc să-şi ascundă pricina spaimei în faţa slujnicelor uimite. Şi deşi Dorothée, când putu să vorbească, încercă să-şi râdă de propria-i spaimă, iar

Emily îi urmă pilda, slujnicele se molipsiră repede de spaima lor, şi nici în ruptul capului nu putură să fie convinse să mai rămână peste noapte într-o odaie de lângă

acele încăperi de groază.

După ce Dorothée o conduse pe Emily în odaia ei, începură amândouă să discute, ceva mai liniştite, despre strania întâmplare la care asistaseră; Emily aproape că s-ar fi îndoit de simţurile ei, dacă Dorothée nu i-ar fi adeverit cele văzute. Acum îi povesti şi de ceea ce văzuse în camera exterioară şi o întrebă dacă era sigură că nicio uşă nu fusese lăsată descuiată, pe unde cineva

— Din afară ar fi putut pătrunde înăuntru. Dorothée îi răspunse că ţinea tot timpul cheile tuturor încăperilor la ea;

şi când îşi făcuse rondul prin castel, ca de obicei, ca să vadă dacă totul era în ordine, încercase şi aceste uşi împreună cu celelalte, şi le găsise încuiate. De aceea, era cu neputinţă, adăugă ea, ca cineva să fi putut intră în odăi; şi chiar dacă ar fi intrat, ea nu credea că se putuse culca şi dormi într-un loc atât de rece şi de singuratic.

Emily socoti atunci că cineva le pândise când se îndreptaseră într-acolo şi, din joacă, le urmărise prin odăi cu gândul să le sperie; şi în timp ce de erau în alcov, avusese prilejul să se vâre în pat.

Dorothée adeveri că s-ar fi putut întâmpla aşa, dar apoi îşi aminti că, intrând în odaie, răsucise cheia uşii de afară, ca să împiedice pe oricine din familie să-şi dea seama unde se duseseră; în felul acesta, negreşit nicio altă persoană, în afară de de nu se putea afla la cameră; şi se apucă să susţină că figura fantomatică pe care o văzuse nu avea nimic omenesc, ci era o apariţie înspăimântătoare.

Emily era nespus de impresionată. De orice natură ar fi fost apariţia pe care o văzuse, omenească sau supranaturală, soarta răposatei marchize era o realitate neîndoielnică; şi această întâmplare neobişnuită, petrecută chiar în locul suferinţelor ei, o tulbură profund pe Emily;

O năpădi o spaimă superstiţioasă, căreia i-ar fi

rezistat după descoperirea înşelăciunilor de la Udolpho, dacă n-ar fi aflat de nefericita poveste spusă de Dorothée. Şi chiar o conjură solemn să ascundă întâmplarea din noaptea aceasta şi să nu dea însemnătate spaimei pe care şi-o trădase mai înainte, aşa încât contele să nu fie sâcâit de zvonuri, care neîndoielnic vor stârni nelinişte şi nedumerire printre ai casei.

— Timpul, adăugă ea, poate că va lămuri toate aceste mistere; până atunci, să aşteptăm în tăcere.

Dorothée se învoi cu dragă inimă. Dar îşi aminti deodată că lăsase deschise toate uşile odăilor din aripa de nord; şi nu avea curajul să se întoarcă singură ca s-o încuie cel puţin pe cea exterioară. Emily, făcând un efort, îşi stăpâni frica şi se oferi s-o însoţească până la piciorul scării din spate, şi s-o aştepte acolo până când Dorothée va urca; iar aceasta, prinzând astfel curaj, consimţi să meargă. Aşa că părăsiră amndouă odaia lui Emily.

Niciun zgomot nu tulbura liniştea cât trecură prin săli şi galerii; dar ajungând la piciorul scării din spate, curajul o părăsi iar pe Dorothée. Totuşi, după ce se opriră o clipă să asculte, şi nu auziră niciun zgomot de sus, femeia urcă scara, lăsând-o pe Emily jos; abia dacă-şi aruncă ochii în prima cameră, încuie uşa care închidea întregul şir de odăi şi se întoarse la Emily.

Pe când păşea prin coridorul care ducea spre sala cea mare, se auzi un fel de vaiet, care părea să vină chiar din sală, şi amândouă se opriră să asculte, cuprinse de o nouă nelinişte; dar Emily desluşi îndată glasul Annettei, pe care o găsi străbătând sala, cu încă o slujnică; Annette era atât de înspăimântată de zvonul pe care celelalte slujnice îl răspândiseră, încât, socotind că nu putea să se afle în siguranţă decât lângă stăpână ei, se grăbea să se refugieze în camera acesteia. Emily încercă să râdă şi să-i alunge spaima, dar în zadar; şi, înduioşată de temerile ei, se învoi

s-o lase peste noapte în odaia ei.

CAPITOLUL V

CAPITOLUL VI

Ljua castel soseşte un grup de oaspeţi, printre care şi baronul St. Foix, un vechi prieten al contelui, împreună cu fiul său, cavalerul St, Foix, pretendent la mâna lui

Blanche. Printre servitori se răspândeşte zvonul că în castel ar bântui fantome, şi Ludovico se hotărăşte să risipească temerile acestea, rugându-l pe conte să-i îngăduie să-şi petreacă o noapte stând de veghe singur în încăperile din aripa de nord, de unde se auzeau uneori sunete ciudate.

Voi, *zei ai liniştii şi-ai somnului adânc*!

Ce-aţi luat în blândă stăpânire-acest castel

Şi toată pacea ce domneşte împrejur, *iertaţi-mi pana şovăielnică ce-ncearcă*

Să cânte ce n-a fost nicicând cântat de oameni.

THOMSON

Contele dădu poruncă să fie deschise încăperile din aripa de nord şi pregătite pentru a-l primi pe Ludovico;

dar Dorothée, amintindu-şi ce văzuse de curând acolo, se temu să-i dea ascultare; şi cum niciuna dintre celelalte slujnice nu se încumeta să meargă într-acolo, odăile rămaseră închise până în momentul când Ludovico urma să se retragă acolo pentru noapte, oră pe care toţi ai casei o aşteptau cu nerăbdare.

După cină, Ludovico, chemat de conte, veni în cabinetul acestuia, unde rămaseră împreună aproape jumătate de oră; şi când plecă de acolo, contele îi dădu o sabie.

— Sabia asta a slujit până acum în încăierări ale muritorilor, zise contele pe un ton glumeţ; tu o vei. Folosi cu cinste, fără îndoială, într-una spirituală. Mâine să nu mai aud că a mai rămas vreo fantomă în castel.

Ludovico o primi cu o plecăciune respectuoasă.

— Porunca vi se va îndeplini, domnule conte, zise el; mă voi sili ca, după această noapte, nicio stafie să nu mai tulbure pacea castelului.

Se întoarseră apoi în sufragerie, unde oaspeţii contelui aşteptau să-i însoţească, pe el şi pe Ludovico, până la uşa încăperilor din aripa de nord; Dorothée fu chemată să aducă cheile, şi i le înmână lui Ludovico, care porni apoi în frunte, urmat de cei mai mulţi dintre cei ce se aflau la castel. Când ajunseră la scara din spate, câteva slujnice se retraseră, neînvoindu-se să meargă mai departe; ceilalţi însă îl urmară până în capul scării, unde palierul cel larg le îngădui să se strângă în jurul său; Ludovico vârî atunci cheia în broască, fiind urmărit din priviri cu o curiozitate atât de mare, de parcă ar fi îndeplinit un ritual magic.

Ludovico, neobişnuit cu broasca, nu izbutea să răsucească cheia; Dorothée, care rămăsese mult în urmă, fu chemată să se apropie şi, luând cheia, descuie imediat uşa şi o deschise încet; dar, după ce aruncă o privire fugară prin odaia întunecoasă, scoase un ţipăt şi se dădu înapoi.

Auzind acest semnal de alarmă, cei mai mulţi din ceată se repeziră în jos pe scară; contele, Henri şi Ludovico, lăsaţi singuri să continue cercetările, intrară în odaie – Ludovico cu sabia trasă, căci se grăbise s-o scoată din teacă; contele cu lumânarea în mână; şi Henri cu un coşuleţ cu merinde pentru curajosul ce urma să înfrunte taina încăperii.

După ce aruncară în grabă o privire prin prima odaie, unde nimic nu părea să îndrituiască sperietura, trecură în cea de-a doua; şi văzând şi acolo totul în bună rânduială, intrară în a treia încăpere, cu un pas mai domolit. Contele avu acum răgazul să zâmbească de felul cum fusese luat

prin surprindere şi îl întrebă pe Ludovico în care odaie hotărâse să-şi petreacă noaptea.

— Mai sunt câteva camere, în afară de acestea, excelenţă, zise Ludovico, arătând spre o uşă; şi într-una din de se pare că se află un pat. Am să-mi petrec noaptea acolo; şi când obosesc cu veghea, pot să mă întind puţin.

— Bine, zise contele; acum, hai să mergem. După cum vezi, în odăile acestea nu e nimic altceva în afară de ziduri mucegăite şi mobile hodorogite. Am fost atât de prins cu alte treburi de când am venit la castel, încât nu m-am uitat prin de până acum. Ţine minte. Ludovico, să-i spui mâine lui Dorothée să deschidă ferestrele acestea.

Draperiile de damasc sunt zdrenţuite. Am să pun să fie date jos şi mobilele acestea vechi îndepărtate.

— Dragă tată, zise Henri, iată un fotoliu cu aurării atât de masive, de parcă e unul din scaunele de ceremonie de la Luvru.

— Da, adeveri contele, oprindu-se o clipă să-l cerceteze, e o poveste cu scaunul acesta, dar n-am timp acum s-o spun – să mergem mai departe. Încăperile acestea sunt mai vaste decât îmi închipuiam; de mulţi ani n-am mai fost pe-aici. Dar unde-i dormitorul de care vorbeai.

Ludovico? – acestea nu sunt decât anticamere la salonul cel mare. Mi le amintesc în toată splendoarea lor.

— Mi s-a spus, domnule conte, răspunse Ludovico, că patul se află într-o odaie care dă în salon, şi cu el se termină aceste încap. Eri.

— Oh, iată şi salonul, zise contele, pe când intrau în încăperea spaţioasă în care se odihniseră Emily şi Dorothée.

Rămase aici o clipă, cercetând relicvele măreţiei. De altă dată – tapiseria somptuoasă, canapelele lungi şi scunde îmbrăcate în catifea, cu lemnăria bogat sculptată şi

aurită, podeaua încrustată cu pătrăţele mici de marmură fină şi acoperită în mijloc cu o piesă de tapiserie foarte bogată, ferestrele cu vitralii şi marile oglinzi veneţiene, de o mărime şi calitate neîntâlnite pe vremea aceea în Franţa, care reflectau din toate părţile spaţioasa încăpere. Cândva de reflectaseră şi scene vesele şi strălucitoare, căci aceasta fusese sala de gală a castelului şi aici marchiza îşi ţinuse reuniunile care făceau parte din petrecerile ei de nuntă.

Dacă bagheta unui magician ar fi putut readuce mulţimile dispărute – numeroşi dintre participanţi dispăruseră chiar de pe faţa pământului – care trecuseră cândva pe dinaintea acestor oglinzi lucioase, ce imagine diferită faţă de cea de azi ar fi, înfăţişat! Acum, în loc de străluciri de lumini orbitoare şi mulţimi elegante şi aferate, de reflectau doar razele unei lumânări pâlpâitoare, pe care contele o ţinea în sus şi care abia izbutea să arate imaginea a trei siluete solitare cercetând încăperea şi pereţii înalţi şi întunecoşi din jurul lor.

— Ah! exclamă contele către Henri, trezindu-se din reverie, cât de mult s-a schimbat scena aceasta de când am văzut-o ultima dată! Pe atunci eram tânăr; şi marchiza era în viaţă, în plină înflorire; şi mai erau mulţi alţii, care azi nu mai sunt! Acolo se afla orchestra; iar aici noi dănţuiam într-o viitoare plină de vioiciune – încât până şi zidurile răsunau de atâta dans! Acum de trimit doar ecoul unui glas slăbit – şi chiar şi acesta nu peste mult timp nu se va mai auzi! Fiule, ţine minte că am fost cândva tânăr ca şi tine, şi că vei dispărea şi tu ca şi înaintaşii tăi – ca cei care, când cântau şi dansau în această încăpere cândva veselă, uitau că anii sunt făcuţi din clipe şi că fiecare pas pe care-l făceau îi ducea tot mai aproape de mormânt. Dar asemenea cugetări sunt zadarnice, aş spune aproape dăunătoare, dacă nu ne învaţă să ne pregătim pentru

veşnicie; căci altminteri nu fac decât să ne întunece fericirea prezentă, fără să ne călăuzească spre una viitoare.

Dar destul cu asta – să mergem mai departe.

Ludovico deschise acum uşa dormitorului, iar contele, intrând. Fu izbit de înfăţişarea funebră a draperiilor de culoare închisă. Se apropie de pat cu o emoţie gravă şi, văzându-l acoperit cu linţoliul de catifea neagră, se opri.

— Ce poate să însemne asta? întrebă el.

— Am auzit, domnule conte, vorbi Ludovico, stând la picioarele patului şi privind printre draperiile baldachinului, că doamna marchiză de Villeroi a murit în camera asta şi că a rămas aici până a fost dusă în mormânt; poate că de asta, signor, a rămas linţoliul aici.

Contele nu răspunse nimic, dar rămase câteva clipe cufundat în gânduri „vădit tulburat. Apoi, întorcându-se

Spre Ludovico, îl întrebă cu un aer grav dacă tot se mai încumeta să rămână acolo peste noapte.

— Dacă ai vreo îndoială, adăugă contele, nu te sfii să mărturiseşti; am să te dezleg de făgăduiala făcută şi n-o să fii în primejdie de a fi luat în zeflemea de ceilalţi slujitori.

Ludovico tăcea: mândria şi ceva foarte asemănător cu teama păreau că se luptă în sufletul său. Totuşi, mândria învinse până la urmă; roşi, şi şovăiala i se risipi.

— Nu, domnule conte, zise el, am să duc la bun sfârşit ceea ce am început; vă sunt recunoscător pentru grija ce mi-o arătaţi. Am să aprind focul în cămin şi, cu bunătăţile din co. uleţ, cred că am să mă simt bine.

— Fie cum spui, zise contele; dar cum ai să amăgeşti oboseala nopţii, dacă n-ai să dormi?

— Când o să mă – simt obosit, domnule conte „răspunse

Ludovico, n-o să-mi fie teamă să adorm; între timp,

am o carte cu care să-mi trec vremea.

— Prea bine, zise contele; nădăjduiesc să nu te tulbure nimic; dar dacă peste noapte ai pricină de alarmă, vino în odaia mea. Am prea multă încredere în bunul simţ şi curajul tău ca să cred că te vei speria din nimic, sau că te vei lăsa năpădit de închipuiri din cauza întunericului din cameră sau a singurătăţii ei. Mâine o să-ţi mulţumesc pentru a fi îndeplinit această însărcinare importantă;

odăile acestea vor fi atunci deschise, şi oamenii mei se vor lămuri, că au făcut o greşeală. Noapte bună, Ludovico;

aştept să te văd mâine dimineaţă devreme, şi adu-ţi aminte ce ţi-am spus.

— Aşa voi face, domnule conte; noapte bună excelenţei voastre; – îngăduiţi-mi să vă conduc cu lumina.

Şi, într-adevăr, lumină contelui şi lui Henri drumul prin camere până la uşa exterioară. Pe palier se afla o luminare, lăsată de unul dintre slujitorii care o luaseră la fugă înspăimântaţi; Henri, luând-o în mână, îi ură din nou noapte bună lui Ludovico, iar acesta îi întoarse respectuos urarea, după care închise uşa în urma lor şi o încuie.

Apoi, retrăgându-se în dormitor, cercetă cu de-amănuntul odăile prin care trecea, cu mai multă grijă decât o făcuse mai înainte, căci se temea ca nu cumva unul din oameni să se fi ascuns acolo, ca să-l sperie la noapte. Dar nu era nimeni, în afară de el, în aceste odăi; şi, lăsând deschise uşile prin care trecea, intră iar în salonul cel mare, care îl cam înspăimântă datorită imensităţii şi întunecimii tăcute. O clipă rămase în loc, uitându-se îndărăt prin lungul şir de odăi prin care trecuse;

şi pe când se întorcea, văzu o lumină şi propriul său chip care se răsfrângea într-una din oglinzile cele mari, şi tresări. Pe luciul ei întunecat mai zări nedesluşit şi alte obiecte; dar nu se opri să le cerceteze, ci se întoarse în

grabă în dormitor; se apucă să se uite cu luare-aminte peste tot şi văzând „uşa ce da în alcov, o deschise. Totul era liniştit înăuntru. Privind în jur, ochii îi fură atraşi de portretul răposatei marchize, şi rămase multă vreme cu privirea aţintită asupra tabloului, cuprins de oarecare uimire; şi apoi, după ce mai cercetă odăiţa, se întoarse în dormitor, unde aprinse focul în cămin; flăcările strălucitoare îl mai îmbărbătară, căci întunericul şi tăcerea întreruptă doar de rafalele de vânt îi cam slăbiseră curajul. Îşi trase lângă foc o măsuţă şi un scaun, luă o sticlă de vin şi ceva de îmbucat din coşuleţ şi se ospătă.

După ce termină de mâncat, aşeză sabia pe masă şi, cum nu îi era somn, scoase din buzunar cartea despre care vorbise – nişte vechi poveşti provensale. După ce mai aţâţă focul ca să ardă mai bine, potrivi flacăra luminării şi îşi trase scaunul lângă cămin, începu să citească, şi atenţia îi fu curând absorbită cu totul de întâmplările din carte.

Între timp, contele se întorsese în sufragerie, unde se adunaseră toţi acei care-l însoţiseră în aripa de nord, când o auziseră pe Dorothée ţipând; şi începură să-i pună acum tot felul de întrebări despre încăperile cu pricina. Contele îi cam luă peste picior pe oaspeţii săi că fugiseră în mare grabă şi că se lăsau stăpâniţi de o teamă superstiţioasă;

Vi aceasta duse la întrebarea: oare după ce a părăsit trupul, îi mai este îngăduit vreodată spiritului să se întoarcă pe pământ; şi dacă da, este oare cu putinţă ca spiritele să devină vizibile ochilor? Baronul fu de părere că prima întrebare era probabilă şi cea de-a doua posibilă; şi se strădui să justifice această părere, citind surse respectabile, atât din antichitate cât şi din vremuri mai apropiate.

Contele, însă, avea în mod hotărât o părere contrară; de aici, se iscă o lungă discuţie, în care obişnuitele argumente asupra acestui subiect fură prezentate de

ambele părţi cu dibăcie, şi discutate cu sinceritate, dar fără ca vreunul din ei să-l convingă pe celălalt. Discuţia aceasta produse efecte variate asupra auditoriului. Astfel, deşi contele se arăta mult superior baronului în ceea ce priveşte argumentaţia, avea mult mai puţini adepţi; căci tendinţa atât de firească minţii omeneşti de a fi atrasă de tot ceea ce ar putea să-i extindă facultăţile spre perceperea lucrurilor uimitoare şi miraculoase, îi împingea pe cei mai mulţi din cei de faţă de partea baronului; şi deşi multe din argumentele contelui erau de Netăgăduit, oponenţii săi credeau că aceasta se datora lipsei lor de cunoştinţe într-un domeniu atât de abstract, mai degrabă decât inexistenţei unor argumente care să le doboare pe ale lui.

Blanche asculta cu luare aminte, palidă şi speriată, până când privirea zeflemitoare a tatălui ei o făcu să roşească, şi atunci căută să nu se gândească la poveştile superstiţioase auzite la mănăstire. În acelaşi timp, Emily urmărise cu adâncă atenţie discuţia asupra acestui subiect, care i se părea foarte interesant; iar când îşi aminti de apariţia ce i se arătase în odaia răposatei marchize, o trecură fiori de spaimă. De mai multe ori a fost pe punctul să pomenească ceea ce văzuse; dar teama de a nu-l supăra pe conte şi de a nu fi luată în zeflemea, b făcu să se stăpânească; aştepta cu nerăbdare rezultatul faptei cutezătoare a lui Ludovico, hotărâtă ca în viitor tăcerea ei să depindă de acest rezultat.

Când oaspeţii se retraseră pentru a se odihni; şi contele se duse să se pregătească şi el de culcare, amintirea locurilor pustii pe care le vizitase în propriul său castel îl cufundă într-o profundă reverie, dar în cele din urmă o muzică îl trezi din îngândurarea lui.

— Ce muzică se aude? îl întrebă pe valetul său. Cine cântă la ora asta târzie?

Slujitorul nu răspunse nimic; contele continuă să asculte, şi apoi adăugă:

— Văd că nu-i un muzician obişnuit; atinge instrumentul cu multă gingăşie – cine e, Pierre?

— Domnule conte, începu omul, şovăitor.

— Cine cântă la acest instrument? repetă contele.

— Cum, Înălţimea Voastră nu ştie? zise valetul.

— Ce vrei să spui? se întoarse spre el contele, cu o înfăţişare severă.

— Nimic, domnule conte, n-am vrut să spun nimic, răspunse, omul cu supunere în glas – numai că… muzica asta… se aude adesea la castel când bate miezul nopţii, şi credeam că Înălţimea Voastră a mai auzit-o şi altă dată.

— Muzică ce se aude la castel când bate miezul nopţii i

Sărmane om S – şi poate că se şi dansează după muzica asta, aşa-i?

— Cine cântă, nu cântă în castel, Aşa cred, domnule conte; sunetele vin din pădure, se spune, deşi par atât de aproape; – dar, la urma urmei, duhurile pot face orice.

— Ah, sărmanul de tine! zise contele, văd că eşti la fel de nătărău ca şi ceilalţi; mâine ai să-ţi dai seama ce vorbe lipsite de noimă spui. Dar ascultă! – ce voce-i asta?

— Oh, domnule conte! aceasta-i vocea pe care o auzim adesea odată cu muzica.

— Adesea! exclamă contele. Cât de adesea, mă rog?

E o voce foarte frumoasă.

— Păi, domnule conte, ca să spun drept, eu n-am auzit-o mai mult de două sau trei ori; dar cei care trăiesc aici mai de mult, au auzit-o destul de des.

— Ce modulaţie frumoasă! exclamă contele, continuând să asculte – şi acum, ce dulce se stinge cadenţa.

Cu siguranţă că nu-i un muritor de rând!

— Tocmai aşa se şi spune, domnule conte, zise valetul;

se spune că nu-i cântată de un muritor; şi dacă ar fi să-mi destăinui gândul”.

Linişte! îi porunci contele, şi rămase să asculte până când melodia se stinse. Foarte ciudat! adăugă apoi, întorcându-se de la fereastră. Închide ferestrele, Pierre.

Pierre se supuse, şi curând după aceea contele îl trimise afară din odaie; dar muzica îi sărui mult timp în minte, vibrând îndelung în închipuire, cu tonurile-i dulci şi melodioase, în timp ce gândurile îi erau cuprinse de uimire şi nedumerire.

s’s i i! s: J!

CAPITOLUL VII

Din plin te bucură de somnul dulce;
Tu n-ai vedenii, nici închipuiri.
Cum au în minte cei munciţi de griji;
Ve-aceea dormi atât de-adânc.
SHAKESPEARE – *Iuliu Cezar*

Contele, care dormise puţin în cursul nopţii, se trezi devreme şi, dornic să stea de vorbă cu Ludovico, se grăbi să ajungă în aripa de nord; dar uşa care dădea într-acolo fiind încuiată în seara trecută, se văzu nevoit să bată cu putere pentru a i se deschide. Dar nici bătaia şi nici glasul său nu păreau să fie auzite; ţinând seama de depărtarea de la uşă până în dormitor, şi de faptul că Ludovico, obosit de veghe, fusese după cât se pare furat de un somn adânc, contele nu fu surprins neprimind niciun răspuns; şi plecând de la uşă, coborî să se preumble prin parc.

Era o dimineaţă cenuşie de toamnă. Soarele, răsărind peste Provenţa, îşi trimitea lumina palidă, căci razele îşi croiau cu greu drum prin negura ce se ridica din mare, plutind peste vârfurile copacilor al căror frunziş avea acum culorile gingaşe ale toamnei. Furtuna trecuse, dar valurile

tot se mai învolburau, cu creste lungi, înspumate, în timp ce nicio adiere nu clintea pânzele corăbiilor de lângă ţărm ce ridicau ancora să plece în larg. Liniştea melancolică a acestei ore era pe placul contelui, care îşi urmă drumul prin pădure, adâncit în gânduri.

Emily se trezi şi ea devreme şi îşi făcu plimbarea obişnuită pe marginea promontoriului ce se înălţa deasupra

Mediteranei. Nu era preocupată acum de întâmplările de la castel, căci gândurile ei se îndreptau spre Valancourt;

pe care încă nu ajunsese să-l privească cu nepăsare, deşi judecata o mustra mereu pentru afecţiunea ce-i stăruia încă în inimă, după ce stima faţă de el se risipise. În amintire îi stăruia mereu privirea lui când se despărţiseră şi glasul său cum răsunase când îşi luase ultimul rămas bun; şi cum prin cine ştie ce asociaţie îi veni iarăşi în gând, cu o forţă deosebită, această împrejurare, vărsă lacrimi amare, tulburată de amintiri.

Când ajunse la foişor, se aşeză pe treptele în ruină, urmărind cu o tristă descurajare valurile, pe jumătate ascunse de pâclă, cum se rostogoleau spre ţărm, împrăştiind stropii uşori în jurul stâncilor de jos. Murmurul lor surd şi pâcla tot mai groasă ce urca în rotocoale pe faleză dădeau întregii scene o solemnitate în armonie cu starea ei sufletească; şi rămase aşa, pierdută în amintiri, până când acestea deveniră prea dureroase, şi atunci se ridică şi părăsi locurile. Trecând pe lângă portiţa ce dădea spre foişor, văzu nişte litere gravate pe piatra intrării dosnice, şi se opri să le examineze; şi cu toate că păreau să fi fost zgâriate grosolan cu un briceag, caracterele îi erau familiare. În cele din urmă, recunoscând scrisul lui Valancourt, citi cu emoţie următoarele stihuri, intitulate:

EPAVA

E noapte-adâncă! Pe-acest mal pustiu.
Sub zidul foişorului înalt.
Cu tainice-arătări gonind drumeţii.
Mă odihnesc; şi văd jos, în adâncuri.
Ca printre nori, lumina rece-a lunii
Lucind pe valuri. Nevăzut, şi vântul
Cu forţă misterioasă umflă unda.
Şi mânios mugeşte jos talazul.
În liniştea dintre rafale-aud
Un glas de duhuri îngânând încet.
Şi-adesea, printre nori, le văd şi chipul.
Dar vai! ce strigăt trist aduce vântul.
Şi-n depărtări ce pânză de corabie
Se-apleacă?
— Se stinge-acum chemarea!
Ah! marinari sărmani! – lumina zilei
Nicicând de-acum n-o veţi vedea pe lume!

Aceste versuri dovedeau că Valancourt venise în turnul foişorului; că fusese aici, după cât se pare, chiar în no aptea trecută, întrucât era asemenea celei zugrăvite în versuri, şi că părăsise de curând clădirea, căci abia de puţin timp se luminase, şi pe întuneric ar fi fost cu neputinţă să sape aceste litere. Aşa încât se putea să fie încă prin grădină.

Pe când gândurile acestea îi treceau repede prin minte, de stârneau o mulţime de simţăminte contradictorii, care aproape o copleşiră pe Emily. Dar primul ei imbold o sfătui să-l ocolească, aşa că se îndepărtă de turn şi se întoarse cu paşi grăbiţi spre castel. În drum, îşi aminti de muzica pe care o auzise mai înainte de lângă turn şi de silueta care apăruse acolo; şi era atât de tulburată, încât înclină să creadă că atunci îl auzise şi îl văzuse pe Valancourt; dar alte amănunte de care îşi aminti o convinseră în curând că se înşela. Ajungând într-un colţ al

pădurii cu copaci mai deşi, zări un om, care mergea încet prin umbră, la oarecare depărtare; şi, cu gândul la Valancourt, tresări şi se opri, închipuindu-şi că ei a ei. Omul se apropia acum cu paşi repezi; şi înainte de a putea să-l evite, acesta îi vorbi, şi atunci îşi dădu seama că era contele, care se arătă oarecum surprins s-o găsească plimbându-se atât de devreme, şi chiar o zeflemisi puţin pentru singurătatea pe care o căuta. Dar dându-şi seama curând că era vorba de o situaţie care reclama îngrijorare şi nu ironie, îşi schimbă atitudinea şi o dojeni cu afecţiune că se lăsa astfel pradă regretelor zadarnice; iar ea, deşi recunoştea că avea drep.

tate în tot ce-i spunea, nu-şi putu reţine lacrimile, şi contele schimbă de îndată vorba. Arătându-se uimit că nu primise încă răspuns de la prietenul său, avocatul din

Avignon, în legătură cu proprietăţile răposatei doamne

Montoni, se strădui cu un zel prietenos să o înveselească pe Emily, vorbindu-i de speranţele de a-şi câştiga dreptul asupra lor; dar vai! ea simţea că proprietăţile acelea ar putea contribui prea puţin acum la o viaţă care pe Valancourt nu-l mai atrăgea.

Când reveniră la castel. Emily se retrase în camera ei, iar contele de Villefort se duse la uşa ce dădea spre aripa de nord. Aceasta era tot încuiată; dar acum, fiind hotărât să-l trezească pe Ludovico, începu să strige mai tare decât înainte; dar nu-i răspunse decât o tăcere totală; iar contele, văzând că toate sforţările de a se face auzit rămâneau zadarnice, în cele din urmă începu să se teamă să nu i se fi întâmplat ceva lui Ludovico. Pe care spaima de vreo nălucă să nu-l fi făcut să-şi piardă simţurile. Aşa că plecă de lângă uşă, gândindu-se să cheme slujitorii s-o deschidă cu forţa, mai cu seamă că auzea pe unii dintre ei mişcându-se prin odăile de jos ale castelului.

La întrebările contelui, dacă îl văzuseră sau îl auziseră pe Ludovico, ei răspunseră. Înfricoşaţi, că nimeni nu se încumetase, din seara trecută, în aripa de nord a castelului.

— Înseamnă că doarme buştean, zise contele; şi se află la asemenea depărtare de uşa exterioară, care este încuiată, încât ca să putem intra acolo, va fi nevoie s-o forţăm. Aduceţi nişte unelte şi urmaţi-mă.

Oamenii rămaseră însă tăcuţi şi descumpăniţi; abia când se adunară toţi slujitorii castelului, poruncile contelui fură îndeplinite. Între timp, Dorothée îşi aminti de o uşă care dădea într-o galerie ce ducea de la scara principală la ultima anticameră a salonului; dacă s-ar fi încercat deschiderea ei, s-ar fi ajuns astfel mult mai aproape de dormitor, şi Ludovico ar fi putut fi trezit cu uşurinţă.

Aşa încât contele se îndreptă într-acolo; dar strigătele sale la această uşă se dovediră tot atât de zadarnice ca şi la uşa mai îndepărtată. Îngrijorat cu adevărat de soarta lui

Ludovico, contele era pe cale să izbească el însuşi cu unealta adusă în uşă, când privirea îi căzu pe neobişnuita lucrătură a acestei uşi şi se opri înainte de a lovi. La prima vedere, părea să fie de abanos, atât de neagră şi de densă îi era fibra şi atât de mare luciul; dar se dovedi a fi doar din lemn de zadă, din aceea care creştea în Provenţa, pe atunci faimoasă pentru pădurile ei de zadă. Culoarea minunată, şi luciul, şi lucrătura plină de gingăşie a uşii îl hotărâră pe conte să o cruţe, şi se întoarse iarăşi la uşa ce dădea spre scara din spate; şi după ce o sparseră, contele pătrunse în prima anticameră, urmat de Henri şi câţiva dintre slujitorii mai curajoşi, ceilalţi aşteptând pe scări şi pe palier să vadă ce se va întâmpla.

Liniştea domnea în camerele prin care trecu contele;

şi, când ajunse în salon, îl strigă cu glas tare pe

Ludovico;

după care, neprimind niciun răspuns, deschise uşa dormitorului şi intră înăuntru.

Tăcerea adâncă adeveri temerile sale în legătură cu

Ludovico, căci nu se auzea nici măcar răsuflarea unui om adormit; şi obloanele fiind închise, încăperea era prea întunecoasă ca să se poată desluşi ceva.

Contele îi ceru unui slujitor să le deschidă, şi acesta, străbătând odaia ca să-i îndeplinească porunca, se împiedică de ceva şi căzu pe podea; strigătul său pricinui atâta spaimă printre cei câţiva slujitori ce se încumetaseră să intre în odaie, încât o luară cu toţii la goană, iar contele şi Henri rămaseră singuri.

— Misterele din Udolpho, vol. IX

Atunci Henri străbătu odaia şi, deschizând oblonul unei ferestre, văzu că slujitorul se împiedicase de un scaun de lângă cămin, pe care şezuse Ludovico; – dar Ludovico însuşi nu mai era aşezat acolo, şi nici nu putea fi văzut nicăieri, în lumina destul de slabă ce pătrundea în încăpere. Contele, acum serios îngrijorat, deschise alte obloane, ca să poată cerceta mai bine; dar Ludovico nu era de găsit nicăieri, şi el rămase câteva clipe descumpănit, abia venindu-i să-şi creadă ochilor, până când, aruncându-şi privirea spre pat, făcu câţiva paşi într-acolo, să vadă dacă nu cumva era acolo adormit. Dar nu era nimeni în pat;

contele intră apoi în alcov, unde totul rămăsese ca în seara trecută, dar Ludovico nu era nici acolo!

Contele se strădui să-şi reţină uimirea, gândindu-se că

Ludovico ar fi putut părăsi camerele în timpul nopţii, îngrozit de pustietatea şi izolarea lor, ca şi de zvonurile ce-i ajunseseşi à la urechi. Dar, dacă s-ar fi întâmplat aşa, omul ar fi căutat în mod firesc să se alăture celorlalţi; însă

slujitorii se jurau cu toţii că nu-l văzuseră; iar uşa odăii care dădea în afară fusese găsită încuiată, cu cheia pe dinăuntru. Era limpede deci că nu putuse ieşi pe acolo; şi, la o cercetare atentă, toate uşile acelor încăperi care comunicau în afară au fost găsite zăvorâte şi încuiate, cu cheile în broască, pe dinăuntru. Contele se gândi atunci că Ludovico plecase pe fereastră, şi le cercetă şi pe acestea; dar cele care se deschideau destul ca să poată trece prin de un trup de om aveau drugi de fier sau obloane, şi nu se găsi nicio urmă care să arate că cineva încercase să treacă prin de şi nici nu se putea crede că Ludovico ar fi riscat să-şi frângă gâtul sărind de la o fereastră, când putea ieşi liniştit pe uşă.

Uluiala contelui nu cunoştea margini; dar se mai întoarse o dată să cerceteze camera, unde nu se vedea nimic lăsat în neorânduială, în afară de scaunul răsturnat, lângă care se afla o măsuţă; pe aceasta mai era sabia lui

Ludovico, lumânarea, cartea pe care o citise şi puţin vin rămas în sticlă. La piciorul mesei se vedea coşuleţul cu ceva merinde şi câteva lemne.

Henri şi slujitorul îşi arătau pe faţă uimirea; şi deşi contele nu zicea nimic, era o gravitate în purtarea sa care spunea multe. Părea că Ludovico părăsise aceste odăi prin vreun coridor secret, căci contele nu putea crede că era vorba de vreo forţă supranaturală; totuşi, dacă exista un asemenea coridor, rămânea de neînţeles de ce să fi ieşit pe acolo; şi la fel de surprinzător era că nu se găsea nicio urmă a trecerii lui, în odăi totul rămăsese în bună orânduială, de parcă ar fi ieşit pe uşă, în felul cel mai obişnuit.

Contele însuşi se alătură celor care îndepărtau draperiile atârnate în dormitor, salon şi una dintre anticamere, pentru a căuta vreo uşă ascunsă în dosul lor; dar, după

6 cercetare amănunţită, nu se găsi niciuna, în cele din urmă, contele părăsi încăperile, încuind uşa ultimei anticamere şi luând cheia la el, în buzunar. Dădu apoi poruncă să se facă cercetări pentru găsirea lui Ludovico, nu numai în castel, dar şi prin împrejurimi; şi retrăgându-se împreună cu Henri în cabinetul său, stătură de vorbă multă vreme; care să fi fost subiectul discuţiei lor nu se ştie, dar din clipa aceea Henri îşi pierdu mult din voioşie, purtându-se deosebit de grav şi rezervat ori de câte ori venea vorba, cu uimire şi teamă, de subiectul care tulbura acum întreaga familie a contelui.

Dispariţia lui Ludovico păru să întărească convingerile anterioare ale baronului Saint Foix cu privire la posibilitatea apariţiilor, deşi era greu să se descopere legătura dintre cele două subiecte, sau să se explice acest lucru altfel decât presupunând că misterul dispariţiei lui Ludovico, producând spaimă şi trezind curiozitate, făcea minţile mai sensibile şi mai uşor de influenţat de superstiţii, în general. Este însă lucru sigur că de atunci baronul şi adepţii săi deveniră mai fanatici în credinţa lor decât înainte, iar groaza slujitorilor de la castel era atât de mare, încât mulţi dintre ei îl părăsiră imediat, ceilalţi rămânând doar până când aveau să fie găsiţi alţii să-i înlocuiască

Cercetările cele mai amănunţite făcute pentru găsirea lui Ludovico se dovediră zadarnice; şi după câteva zile de căutări neobosite, sărmana Annette se lăsă copleşită de disperare, iar ceilalţi rămaseră nespus de impresionaţi şi uluiţi.

Emily, pe care soarta nefericită a răposatei marchize, precum şi legătura misterioară ce părea să existe între ea şi St. Aubert o mişcase profund, fu nemaipomenit de tulburată de această întâmplare neobişnuită; o îngrijora foarte tare şi soarta lui Ludovic, a cărui cinste şi a cărui

credinţă meritau atât stima cât şi recunoştinţa ei. Se gândea tot mai mult să se întoarcă la mănăstire, unde să-şi găsească alinarea; dar de câte ori aducea vorba o vedea întristându-se cu adevărat pe Blanche, iar contele, pentru care simţea aproape dragostea respectuoasă şi admiraţia unei fiice, îndepărtă cu blândeţe această posibilitate. În cele din urmă, ea îi pomeni cu consimţământul lui Dorothée, de apariţia pe care o zăriseră în camera răposatei marchize, în orice alt moment, contele ar fi zâmbit auzind asemenea poveste, socotind că era doar plăsmuită în imaginaţia bolnavă a povestitorului; dar acum o ascultă pe Emily cu seriozitate; şi, când ea sfârşi, îi ceru să-i făgăduiască pe dată că va păstra totul sub tăcere.

— Oricare ar fi pricina şi înţelesul acestor întâmplări neobişnuite, adăugă contele, numai timpul, singur, le va putea lămuri. Am să privesc cu multă luare-aminte la tot ce se petrece în castel, şi am să fac tot ce este cu putinţă pentru a descoperi ce s-a întâmplat cu Ludovico. Între timp, trebuie să fim cu mare băgare de seamă şi să păstrăm tăcerea. Am să veghez eu însumi într-o noapte în camerele acelea din aripa de nord; dar despre aceasta nu vom spune nimic până în noaptea când am de gând s-o tac.

Apoi contele o chemă pe Dorothée şi îi ceru şi ei să păstreze tăcerea cu privire la ceea ce văzuse sau avea să mai vadă de o natură neobişnuită; şi bătrâna slujnică îi povesti acum amănuntele morţii marchizei de Villeroi, dintre care pe unele el părea să le cunoască de mai înainte, în timp ce de altele se vedea limpede că era surprins şi neliniştit. După ce ascultă ce-i povesti Dorothée, contele se retrase în cabinetul său de lucru, unde rămase câteva ceasuri în singurătate; când apăru din nou, gravitatea purtării lui o surprinse şi o alarmă pe Emily, care îşi păstră însă pentru sine gândurile.

În săptămâna ce urmă după dispariţia lui Ludovico,

toţi oaspeţii contelui îşi luară rămas bun, în afară de baron, de fiul său, domnul Saint Foix, şi de Emily; aceasta din urmă se văzu curând pusă în încurcătură şi deprimată de sosirea unui alt oaspete, domnul Du Pont, care îi întări hotărârea de a se retrage cât mai degrabă la mănăstire.

Încântarea care se citea pe chipul lui când dădu cu ochii de Emily dovedea că nutrea pentru ea aceeaşi pasiune arzătoare care îl făcuse mai înainte să plece de la Château-le-Blanc. Fu primit cu rezervă de Emily şi cu plăcere de conte, care îi adresă un zâmbet ce părea să pledeze în favoarea lui; şi văzând fâstâceala ei, el păru plin de nădejde pentru prietenul său.

Dar domnul Du Pont, cu o mai mare pătrundere, păru să-i înţeleagă atitudinea, şi chipul îşi pierdu repede vioiciunea, cuprins de melancolie şi descurajare.

A doua zi, totuşi, el căută un prilej pentru a-i declara cu ce scop venise şi a-şi reînnoi atenţiile curtenitoare;

declaraţie primită cu destulă îngrijorare de Emily, care căută să-i aline suferinţa de a fi respins a doua oară, ăsigurându-l de stima şi prietenia ei; dar văzând în ce stare îl lăsase, se grăbi să-i arate o compasiune plină de afecţiune. Îşi dădea acum seama, mai mult decât oricând, că nu mai putea rămâne la castel, aşa încât îl căută imediat pe conte şi îl înştiinţă de intenţia ei de a se întoarce la mănăstire.

— Scumpa mea Emily, zise acesta, observ cu multă îngrijorare iluzia pe care o încurajezi – o iluzie firească la cei tineri şi simţitori. Inima dumitale a primit o grea lovitură; eşti încredinţată că nu-ţi vei reveni niciodată pe de-a întregul; şi vrei să-ţi încurajezi această convingere, până când te vei obişnui cu suferinţa; iar această obişnuinţă îţi va subjuga voinţa şi va face ca părerile pe care le vei avea să fie pline de regret şi de tristeţe. Îngăduie-mi să-ţi.

răpesc această iluzie şi să te trezesc arătându-ţi primejr dia în care te afli.

Emily zâmbi trist.

— Ştiu ce vreţi să spuneţi, stimate domn, zise ea, şi sunt pregătită să vă răspund. Simt că în inima mea nu va mai fi vreodată loc pentru o altă afecţiune; şi că nu-şi va găsi niciodată liniştea – dacă mi-aş îngădui să mă ataşez din nou de cineva.

— Ştiu că simţi toate acestea, vorbi contele; şi mai ştiu că timpul va vindeca toate acestea, dacă nu te vei complăcea să le păstrezi în singurătate şi, iartă-mă, într-o romantică înduioşare – atunci, într-adevăr, timpul nu va face decât să întărească obişnuinţa. Sunt în mod deosebit îndreptăţit să vorbesc despre acest subiect şi să-ţi înţeleg suferinţele, adăugă contele cu un aer solemn, căci am cunoscut ce înseamnă să iubeşti şi să plângi fiinţa iubită.

Da, urmă el, în timp ce ochii i se umpleau de lacrimi, am suferit! dar timpurile acelea au trecut – au trecut de mult! – şi pot să mă gândesc acum la de fără emoţie.

— Stimate domn, grăi Emily cu sfială, oare ce înseamnă aceste lacrimi? – mă tem că de vorbesc o altă limbă şi că pledează în favoarea mea.

— Sunt lacrimi de slăbiciune, căci sunt zadarnice, răspunse contele, ştergându-şi-le; şi aş vrea să te înalţi şi să fii mai presus de asemenea slăbiciune. Dar de sunt doar urmele slabe ale unei dureri care, dacă n-ar fi fost înăbuşită printr-un efort neîncetat, m-ar fi dus pe marginea nebuniei! Gândeşte-te deci, dacă n-am motiv. E să te previn să nu te laşi dusă de îngăduinţă, care poate avea urmări atât de cumplite şi care cu siguranţă, dacă nu vei lupta împotriva ei, va întuneca anii care altfel ar putea fi fericiţi. Domnul Du Pont este un om simţitor şi plin de gentileţe, care te iubeşte de multă vreme; familia şi averea sa sunt ireproşabile, După tot ce am spus, nu mai este nevoie să

adaug că m-aş bucura să te ştiu fericită şi că domnul Du Pont poate să te facă. Nu plânge, Emily, continuă contele, luând-o de mână, căci fericirea îţi *este*

Hărăzită.

Tăcu o clipă, şi apoi adăugă cu glasul ceva mai ferm:

— Nu vreau să te străduieşti peste măsură să-ţi stăpâneşti simţămintele; tot ce-ţi cer deocamdată este să nu-ţi laşi gândurile să se întoarcă spre trecut; străduieşte-te să fii preocupată de lucruri prezente; să cauţi să-ţi spui că este cu putinţă să mai fi fericită; şi să te gândeşti uneori cu îngăduinţă la sărmanul domn Du Pont. Şi să nu-l osândeşti la deznădejdea din care, draga mea Emily, încerc să te scot acum pe tine.

— Oh! dragă domnule conte, zise Emily, în timp ce lacrimile continuau să-i curgă din ochi, nu e bine ca bunăvoinţa şi dorinţele dumneavoastră să-l amăgească pe domnul Du Pont cu speranţa că-i voi putea accepta vreodată mâna. După câte îmi cunosc eu inima, aceasta nu se va întâmpla niciodată; dar voi da ascultare îndrumărilor dumneavoastră în toate celelalte privinţe şi mă, voi feri să

Adopt o părere contrară.

— Lasă în Seama mea să-ţi înţeleg inima, răspunse contele cu un uşor zâmbet. Dacă îmi faci cinstea să te laşi călăuzită de mine în alte privinţe, am să-ţi iert neîncrederea în ceea ce priveşte viitoarea dumitale atitudine faţă de domnul Du Pont. N-am să stărui nici chiar să rămâi la castel, mai mult decât îţi e voia; dar deşi mă stăpânesc acum ca să nu mă opun la retragerea dumitale la mănăstire, am să-ţi amintesc că prietenia îţi impune să nu ne uiţi în viitor şi să ne vizitezi.

Lacrimi de recunoştinţă se amestecară cu cele de duioase păreri de rău, în timp ce Emily îi mulţumea contelui pentru numeroasele dovezi de prietenie pe care i le dăduse; îi făgădui că îi va urma sfaturile în toate

privinţele, în afară de una singură; şi îl încredinţă de plăcerea cu care va accepta, cândva în viitor, invitaţia contesei şi a lui – dacă domnul Du Pont nu va fi la castel.

Contele zâmbi auzindu-i condiţia.

— Fie şi aşa, se învoi el; dar cum mănăstirea e atât de aproape de castel, fiica mea şi cu mine te vom vizita adesea; şi dacă, uneori, vom îndrăzni să aducem cu noi încă un vizitator – ne vei ierta?

Emily rămase însă abătută şi nu spuse nimic.

— Ei bine, reluă contele, n-am să mai reiau discuţia

Şi trebuie să-ţi cer iertare pentru că am stăruit atât de mult. Te rog însă să mă crezi că am fost îndemnat doar de grija sinceră pentru fericirea dumitale şi aceea a bunului. Meu prieten, domnul Du Pont.

După ce se despărţi de conte, Emily se duse să comunice intenţia ei de a pleca şi contesei, care îşi exprimă politicos regretul; după care, trimise o scrisoare maicii stareţe, înştiinţând-o că se întoarce la mănăstire; şi chiar în seara zilei următoare plecă într-acolo. Domnul Du Pont îşi arătă marea părere de rău şi o conduse la plecare, iai

contele se strădui să-l mângâie cu speranţa că Emily îl va privi cândva cu ochi mai binevoitori.

Emily se simţea mulţumită să se afle din nou în refugiul liniştit al mănăstirii, unde avu parte iarăşi de toată bunătatea maternă a stareţei şi de atenţiile călugăriţelor, care se purtau cu ea ca nişte surori. Ajunsese până la de vestea ultimei întâmplări neobişnuite de la castel; şi după cină, în seara sosirii lui Emily, se discută doar despre asta în salonul mănăstirii, unde i se cerură amănunte despre acea neasemuită faptă. Emily vorbi cu multă rezervă despre acest subiect şi povesti scurt câteva împrejurări în legătură cu Ludovico; dar după părerea aproape a tuturor călugăriţelor, dispariţia nu putea fi explicată decât prin

mijloace supranaturale.

— De atâta timp se crede că e bântuit castelul, zise o călugăriţă cu numele de sora Frances, încât am rămas uimită când am auzit de curajul contelui de a locui în el.

Fostul stăpân al castelului, mă tem, a avut anumite păcate de ispăşit. Să nădăjduim că virtuţile actualului stăpân. Îl vor scăpa de pedeapsa datorată greşelilor săvârşite de cel de dinainte, dacă, într-adevăr, a fost un mare nelegiuit.

— Dar de ce fărădelege a fost bănuit? întrebă o domnişoară pe nume Feydeau, care stătea în pensiune la mănăstire.

— Să ne rugăm pentru sufletul său! zise o altă călugăriţă, care stătuse până acum tăcută şi ascultase cu luare-aminte. Dacă a fost un om nelegiuit, pedeapsa primită pe lumea aceasta i-a fost de ajuns.

Rostise aceste cuvinte cu un amestec de înflăcărare şi gravitate care o izbi nespus de mult pe Emily; dar domnişoara Feydeau îşi repetă întrebarea, fără să ia în seamă ardoarea plină de gravitate a călugăriţei.

— N-aş putea spune care a fost nelegiuirea, răspunse sora Frances; dar am auzit multe zvonuri neobişnuite despre răposatul marchiz de Villeroi; printre altele, se zice că la scurtă vreme după moartea soţiei sale, a plecat de la Château-le-Blanc şi nu s-a mai întors niciodată. Nu eram aici pe vremea aceea, aşa încât nu pot vorbi decât din auzite; şi au trecut atâţia ani de când a murit marchiza, încât puţine călugăriţe de aici pot spune mai mult.

— Ba eu pot, grăi călugăriţa care vorbise mai înainte şi căreia i se spunea sora Agnes.

— Înseamnă că dumneata, zise mademoiselle Feydeau, cunoşti după cât se pare anumite împrejurări, care îţi îngăduie să judeci dacă a fost sau nu un nelegiuit şi ce fărădelege anume a săvârşit.

— Da, adeveri călugăriţa. Dar cine oare s-ar încumeta să-mi cerceteze gândurile – şi cine s-ar încumeta să-mi smulgă părerea? Singurul lui judecător e Dumnezeu, şi la acest judecător s-a dus el.

Emily se uită surprinsă la sora Frances, care-i întoarse o privire plină de înţeles.

— N-am făcut decât să-ţi cer părerea, zise cu blândeţe domnişoara Feydeau; dacă subiectul este neplăcut pentru dumneata, atunci renunţ.

— Neplăcut! repetă călugăriţa cu glas apăsat. Vorbim într-o doară; nu cântărim cuvintele pe care le folosim;

neplăcut este un cuvânt prea slab. Mă duc să mă rog.

Zicând acestea, se ridică de pe scaun şi, oftând adânc, părăsi încăperea.

— Ce poate să însemne asta? întrebă Emily, după plecarea ei.

— Nu înseamnă nimic neobişnuit, îi răspunse sora

Frances; se poartă adesea aşa. Dar nu e nicio noimă în tot ce spune. Mintea i-e uneori rătăcită. N-ai mai văzut-o niciodată astfel?

— Niciodată, zise Emily. Uneori, într-adevăr, mi s-a părut că zăresc în privirile ei tristeţea smintelii, dar în vorbele ei n-am găsit niciodată lipsă de noimă. Biata de ea, am să mă rog pentru ea!

— Rugăciunile tale, fiica mea, se vor uni cu ale noastre, zise maica stareţă; căci are nevoie de de.

— Maică stareţă, vorbi domnişoara Feydeau, ce credeţi despre răposatul marchiz? Întâmplările ciudate ce s-au petrecut la castel mi-au trezit în asemenea măsură curiozitatea, încât rog să-mi fie iertată întrebarea. Care era nelegiuirea pe care a săvârşit-o şi despre ce pedeapsă vorbea sora Agnes?

— Trebuie să ne arătăm prevăzători când ne spunem părerea, zise stareţa cu un aer de rezervă şi gravitate –

trebuie să ne arătăm prevăzători când ne spunem părerea într-o problemă atât de gingaşă. Eu nu m-aş încumeta să afirm că răposatul marchiz a fost un nelegiuit, sau să vorbesc despre fărădelegea de care era bănuit; cât despre pedeapsa de care a pomenit sora Agnes, nu ştiu să fi suferit vreuna. Probabil că se gândea la pedeapsa grea pe care ţi-o poate da o conştiinţă încărcată. Feriţi-vă, copilele mele, de a suferi o asemenea pedeapsă – este o adevărată caznă!

Pe răposata marchiză am cunoscut-o bine; era o pildă vie pentru oricine, ba chiar şi sfântul nostru ordin n-ar roşi să-i copieze virtuţile. Sfânta noastră mănăstire i-a primit rămăşiţele pământeşti; iar sufletul i s-a înălţat, nu mă îndoiesc, la ceruri!

Pe când stareţa rostea aceste cuvinte, se auzi ultima bătaie a clopotului de vecernie, şi ea se ridică.

— Să mergem, copilele mele, zise ea, şi să ne rugăm pentru cei păcătoşi; să mergem şi să ne mărturisim păcatele, şi să ne străduim să ne purificăm sufletele, ca să ajungem în cer, unde s-a dus şi *ea*!

Emily, impresionată de solemnitatea acestui îndemn, îşi aminti de tatăl ei.

— Cerul unde s-a dus şi *el*! adăugă ea în şoaptă, înăbuşindu-şi un suspin şi pornind în urma stareţei şi a călugăriţelor spre capelă.

CAPITOLUL VIII

Dintr-o scrisoare primită de la domnul Quesnel, Emily află că Montoni a murit în închisoare la Veneţia şi deci că proprietăţile pe care acesta i le luase prin înşelăciune îi reveneau din nou ei în mod firesc.

Contele de Villefort, contrariat de dispariţia lui Ludovico, se hotărăşte să stea de veghe el însuşi, împreună cu fiul său, în aripa de nord a castelului, pentru a risipi

zvonurile superstiţioase şi a-l înfrunta pe eventualul răufăcător care le întreţinea.

CAPITOLUL IX

Şi *gândului glas să nu dai*.

SHAKESPEARE – *Hamlet*

Baronul Saint Foix, pe care grija pentru prietenul său îl ţinuse treaz, se sculă devreme, ca să afle ce se întâmplase în timpul nopţii; şi când trecu pe lângă cabinetul de lucru al contelui, auzi. Paşi înăuntru şi bătu la uşă, care îi fu deschisă chiar de prietenul său. Bucurându-se să-l vadă sănătos şi curios să afle ce se Petrecuse în timpul nopţii, nu observă la început gravitatea neobişnuită care se întipărise pe trăsăturile contelui, şi abia după primele răspunsuri rezervate ale acestuia îşi dădu seama. Contele, zâmbind, se strădui să trateze cu uşurinţă subiectul curiozităţii lui;

dar baronul rămânea serios şi continua să-l întrebe cu atâta stăruinţă, încât contele, redevenind grav, vorbi:

— Te rog, prietene, să nu mai stărui asupra acestui subiect; şi o să-ţi mai cer încă să păstrezi de acum înainte tăcerea asupra oricărui fapt care ţi se va părea neobişnuit în comportarea mea viitoare. Nu preget să-ţi spun că sunt necăjit şi că veghea mea de azi-noapte nu m-a ajutat să-l descopăr pe Ludovico; cât despre întâmplările din cursul nopţii, trebuie să-mi ierţi rezerva.

— Dar unde-i Henri? întrebă baronul, surprins şi dezamăgit de acest refuz.

— Se simte bine şi e în odaia lui, răspunse contele.

Şi te rog să nu-l întrebi nimic în legătură cu acest subiect, căci îmi cunoşti dorinţa.

— Fireşte, se învoi baronul, oarecum mâhnit, dacă asta te supără; dar cred, prietene, că ai putea să te bizui pe discreţia mea şi să renunţi la această rezervă neobişnuită. În orice caz, îngăduie-mi să cred că ai pricină

să fii de acord cu teoria mea şi că nu o mai priveşti cu atâta neîncredere ca mai înainte.

— Să nu mai vorbim despre asta, zise contele; dar fii încredinţat că nu o împrejurare obişnuită m-a silit la tăcere faţă de un prieten pe care-l socotesc astfel de aproape treizeci de ani; şi rezerva mea de acum să nu te facă să pui la îndoială stima, sinceritatea sau prietenia mea.

— Nu mă îndoiesc de niciuna, zise baronul, deşi va trebui să-mi îngădui să-mi exprim nedumerirea pentru această tăcere.

— Faţă de mine îţi îngădui, replică contele; dar te rog stăruitor să te stăpâneşti de a o aduce la cunoştinţă alor mei şi de a le vorbi de orice altceva neobişnuit ai observa în purtarea mea faţă de ei.

Baronul îi făgădui de îndată; şi, după ce mai discutară câtăva vreme despre tot felul de lucruri, coborâră la micul dejun; contele se arătă plin de voioşie faţă de ai săi, ocolind sau luând în zeflemea întrebările şi, cu un aer de veselie neobişnuită, îi încredinţă pe toţi că nu există pricină de teamă în privinţa odăilor din aripa de nord, ţinând seama că el şi Henri se putuseră întoarce nevătămaţi de acolo.

Totuşi, Henri izbuti mai greu să-şi ascundă emoţiile.

Expresia de spaimă nu i se ştersese cu totul de pe chip;

tăcea tot timpul şi rămânea dus pe gânduri; şi când încercă să râdă de întrebările îngrijorate ale domnişoarei Bearn, nu izbuti defel.

Seara, după cum făgăduise, contele veni la mănăstire, şi Emily rămase surprinsă când îl auzi vorbind de încăperile din aripa de nord pe un ton de zeflemea şi de rezervă.

Despre ceea ce se întâmplase acolo nu-i pomeni însă nimic;

şi când ea îndrăzni să-i aducă aminte că-i făgăduise să-i spună la ce rezultat ajunseseră cercetările şi să-l întrebe dacă se găsise vreo dovadă că încăperile acelea erau bântuite de stafii, el păru o clipă s-o privească cu gravitate, dar parcă venindu-şi repede în fire, zâmbi şi spuse:

— Scumpa mea Emily, n-o lăsa pe maica stareţă să te înveţe cu astfel de fantasmagorii; ar fi în stare să-ţi spună că se poate găsi o fantomă în orice odaie întunecoasă. Dar crede-mă, adăugă el cu un oftat adânc, cel ce a murit nu apare pentru orice fleac, ca să-i înspăimânte sau să-i uimească pe fricoşi.

— Se întrerupse, căzu puţin pe gânduri şi apoi adăugă: – Să nu mai vorbim despre asta.

Curând după aceea. Îşi luă rămas bun; mai târziu, când

Emily se alătură câtorva călugăriţe, rămase uimită dându-şi seama că ştiau despre împrejurarea pe care ea se ferise cu grijă să le-o împărtăşească şi se arătau pline de admiraţie pentru curajul contelui de a fi petrecut o noapte în odaia de unde dispăruse Ludovico; căci Emily nu ţinuse seama de iuţeala cu care se răspândeşte o poveste uimitoare. Călugăriţele aflaseră ce se petrecuse de la ţăranii care aduceau fructe la mănăstire şi care, de când dispăruse Ludovico, priveau cu întreaga luare-aminte tot ce se întâmpla la castel.

Acum ea asculta în tăcere diferitele păreri ale călugăriţelor în legătură cu purtarea contelui şi înţelese că unele o osândeau, socotind-o nesăbuită şi înfumurată, căci, ziceau de cine se amesteca în faptele unui spirit hain trebuia să se teamă de răzbunarea lui.

După părerea surorii Frances, contele dăduse dovadă de curajul unui om plin de virtute. Ştiindu-se fără vreo vină care să stârnească mânia unui spirit bun, de vrăjile

spiritelor rele nu se temea, căci putea cere ocrotire de la Cel ce-i înfrânează pe păcătoşi şi îi apără pe neprihăniţi.

— Cei care au pe suflet o vină nu pot cere ocrotire, zise sora Agnes. Contele ar trebui să-şi cerceteze temeinic purtarea, ca să nu piardă ocrotirea! Căci cine oare se poate încumeta să se socoată neprihănit? – când neprihănirea pe pământ e greu de găsit. Şi totuşi cât de departe se întind hotarele păcatului şi cât de adânc putem cădea în el!

Oh

Spunând aceste cuvinte, călugăriţa oftă din greu. Uimind-o nespus pe Emily; şi ridicând privirea, ea văzu că ochii surorii Agnes erau aţintiţi spre ea; după care călugăriţa se ridică, îi luă mâna, o privi câteva clipe cu seriozitate în faţă şi apoi zise:

— Eşti tânără – şi eşti nevinovată! Vreau să spun, nu eşti împovărată încă de niciun păcat mai mare!

— Dar în inimă îţi clocotesc patimi, – adevăraţi scorpioni: acum sunt adormiţi – fereşte-te să-i trezeşti! – te vor înţepa, de moarte!

Emily, impresionată de aceste vorbe şi de felul solemn în care fuseseră rostite, nu-şi putu reţine lacrimile.

— Ah! Va să zică, aşa e? exclamă sora Agnes, cu trăsăturile mai blânde atât de tânără şi atât de nefericită!

Suntem surori, deci. Cu adevărat. Dar nu există un legământ al bunătăţii între vinovaţi, adăugă ea. În timp ce în ochi îi apărea din nou acea expresie neîndurătoare; nu există nici bunătate – nici pace, nici speranţă! Le-am cunoscut cândva – ochii mei mai puteau să plângă – dar acum îmi ard; căci sufletul mi-e neclintit şi neînfricat! – nu mă mai jeluiesc!

— Mai bine să ne pocăim şi să ne rugăm, zise o altă călugăriţă. Am învăţat că rugăciunile şi pocăinţa ne aduc mântuirea. Speranţa este hărăzită tuturor celor care se

pocăiesc!

— Care se pocăiesc şi se întorc spre dreapta credinţă, adăugă sora Frances.

— Tuturor, în afară de mine! grăi solemn sora Agnes şi după o pauză adăugă; Capul îmi arde; cred că nu mă simt bine. Oh! de-aş putea să-mi şterg din minte tot ce a fost cândva – chipurile care se ridică, întocmai ca nişte furii, ca să mă chinuiască! – le văd când dorm, şi le văd şi când sunt trează; se află în faţa ochilor şi acum – şi acum!

Rămase locului încremenită de groază, cu privirea încordată rotindu-se încet în jurul odăii, ca şi cum ar – fi urmărit ceva. Una dintre călugăriţe o luă cu blândeţe de mână, vrând s-o scoată afară din odaie. Sora Agnes se ik nişti; îşi trecu cealaltă mână peste ochi, privi din nou şi, cu un suspin adânc, zise:

— S-au dus – s-au dus! Am fierbinţeală, nu ştiu ce spun. Mă simt adesea aşa, dar îmi trece; în curând o să mă simt mai bine… Nu cumva s-a auzit clopotul de vecernie?

— Nu, răspunse Frances, slujba de vecernie s-a terminat. Margaret o să te conducă în chilia dumitale.

— Că bine zici, se învoi sora Agnes, am să mă simt mai bine acolo… Noapte bună, dragile mele surori, să mă pomeniţi, în rugăciunile voastre.

După plecarea lor, Frances, văzând cât de impresionată rămăsese Emily, zise:

— TNu te speria, sora Agnes are mereu asemenea tulburări, deşi în ultimul timp n-am mai văzut-o atât de tulburată; de obicei este doar melancolică. Simţeam de câteva zile că o să izbucnească; dar singurătatea şi tratamentul obişnuit o vor ajuta să-şi revină.

— Dar cu câtă judecată vorbea la început! remarcă

Emily; ideile i se înşiruiau în perfectă ordine.

— Da, adeveri călugăriţa, asta nu-i ceva nou; ba, uneori, am auzit-o spunând nu numai vorbe chibzuite, dar

şi pline de tâlc, ca apoi, după o clipă, să o vezi din nou cu mintea rătăcită.

— Conştiinţa pare să-i fie chinuită de ceva, zise Emily;

n-aţi aflat ce împrejurare anume a adus-o în starea asta jalnică?

— Ba am aflat, spuse călugăriţa, dar apoi nu mai adăugă nimic; şi doar când Emily îşi repetă întrebarea, vorbi cu glas scăzut, privind plină de înţeles către celelalte călugăriţe: Nu pot să-ţi povestesc acum; dar dacă crezi că merită osteneala, vino la noapte în chilia mea, când toată lumea se odihneşte, şi vei afla mai multe; dar să nu uiţi că trebuie să mergem la rugăciunile de la miezul nopţii, aşa că vino fie înainte, fie după miezul nopţii.

Emily îi făgădui că aşa va face; şi întrucât apăru imediat stareţa, nu mai vorbiră despre nefericita călugăriţă.

Cât despre conte, întorcându-se acasă îl găsise pe domnul Du Pont într-unul din momentele de deznădejde în care îl aducea adesea afecţiunea ce i-o purta lui Emily şi care dura de prea multă vreme ca să poată fi stăpânită cu uşurinţă, învingând chiar şi împotrivirea prietenilor lui.

Domnul Du Pont o văzuse pentru prima dată pe Emily în Gasconia, pe vremea când trăia încă tatăl lui; acesta descoperi slăbiciunea fiului său faţă de domnişoara St.

Aubert şi, cum averea ei era mult mai mică, îl oprise pe fiul său să-şi declare dragostea, sau măcar să se mai gândească la ea. Cât timp trăise tatăl lui, Du Pont respectase prima poruncă, dar socotise cu neputinţă să se supună celei de-a doua şi îşi alinase uneori pasiunea vizitând locurile pe unde îi plăcea ei să se plimbe; printre acestea era şi cabana de pescuit unde, de câteva ori, îi dedicase stihuri, ascunzându-şi însă numele, ca să-şi ţină astfel făgăduiala făcută tatălui său. Tot acolo cântase Du

Pont aria aceea patetică pe care ea o ascultase cu atâta uimire şi admiraţie; şi tot acolo găsise el miniatura care de atunci îi hrănise pasiunea, atât de fatală pentru pacea inimii sale. În timpul expediţiei în Italia, tatăl lui murise;

dar libertatea şi-o dobândise într-un moment când nu putea profita de ea, căci aceea care o făcea nepreţuită nu se mai afla pe aproape. S-a văzut mai înainte prin ce întâmplare o descoperise el pe Emily şi o ajutase să scape din locul unde era întemniţată, precum şi prin ce speranţe zadarnice

Îşi încurajase el iubirea, ea şi eforturile infructuoase pe care le făcuse de atunci ca să şi-o domine.

Cât despre conte, cu un zel prietenos, încă se mai străduia să-l consoleze, arătându-i că răbdarea, perseverenţa şi prudenţa îl vor ajuta în cele din urmă să dobândească fericirea şi pe Emily.

— Timpul, zicea el, va înlătura tristeţea pe care i-a lăsat-o în suflet dezamăgirea, şi ea va începe să-ţi vadă meritele. Serviciile pe care i le-ai făcut i-au şi trezit recunoştinţa, iar suferinţele pe care le înduri – mila;

crede-mă, prietene, într-o inimă atât de simţitoare ca a ei, recunoştinţa şi mila vor duce la iubire. Când gândurile i se vor fi scuturat de dezamăgirea de acum, va accepta cu dragă inimă omagiile unei fiinţe ca dumneata.

Du Pont ofta asculţind aceste cuvinte; şi încercând să spere că prietenul său avea dreptate, primi cu dragă inimă invitaţia de a-şi prelungi şederea la castel.

Acum însă vom părăsi castelul, şi ne vom îndrepta atenţia spre mănăstirea St. Claire. După ce călugăriţele se retraseră să se odihnească, Emily se furişă spreîntâlni rea ei cu sora Frances, pe care o găsi în chilia ei; călugăriţa se ruga îngenuncheată în faţa unei măsuţe, pe care se afla icoana, iar deasupra o lumânare ce abia lumina încăperea. Când uşa se deschise, sora Frances se întoarse şi îi făcu

semn să intre; şi Emily. După ce intră, se aşează în tăcere pe salteaua de paie a călugăriţei, aşteptând-o să-şi termine rugăciunea. În curând călugăriţa se ridică din genunchi şi luă lumânarea, aşezând-o pe măsuţă; şi atunci Emily văzu acolo o ţeastă omenească şi câteva oase aşezate lângă o clepsidră; dar sora Frances, fără să bage de seamă emoţia ei. Şie aşează pe saltea lângă ea şi spuse:

— Ai venit la timp, soră, minată de curiozitate; dar nu vei auzi nimic deosebit în povestea sărmanei Agnes *i* m-am ferit să vorbesc despre ea în prezenţa surorilor mele laice, numai pentru că n-am vrut să fac cunoscut păcatul ei.

— Socot că-i o adevărată favoare încrederea pe care mi-o arăţi, zise Emily, şi te asigur că voi şti să fiu demnă de ea.

— Sora Agnes, reluă călugăriţa, provine dintr-o familie nobilă, după cum poate că ţi-ai dat seama şi singură după înfăţişarea ei plină de demnitate; dar n-am să le dezonorez familia dezvăluindu-ţi numele ei. Dragostea a fost aceea care a dus la păcat şi la nebunie. Era iubită de un gentilom cu o situaţie mai modestă; şi tatăl ei, după cum am auzit, hărăzind-o unui nobil pe care ea nu îl putea suferi, patima nestăpânită a dus-o la pieire. Uitând de răspunderile la care o sileau virtutea şi datoria, a încălcat legământul căsătoriei; dar vina i-a fost în curând descoperită, şi ar fi căzut pradă răzbunării soţului ei, dacă tatăl ei n-ar fi izbutit s-o scoată de sub autoritatea lui. Prin ce mijloace a făcut-o, n-am putut afla; dar a ascuns-o în această mănăstire, şi mai târziu a convins-o să se călugărească, lăsând să se ştie în afară că ea murise;

şi tatăl, ca să-şi salveze fiica, a întărit aceste zvonuri; ba chiar, prin tot felul de mijloace, l-a convins pe soţul ei că ea căzuse victimă geloziei lui. Pari surprinsă, adăugă călugăriţa, observând expresia de pe chipul lui Emily;

recunosc că povestea este neobişnuită, dar cred că

nu este nemaiîntâlnită.

— Te rog, povesteşte mai departe, o rugă Emily, căci mă interesează.

— Cam asta e toată povestea, zise călugăriţa; o să mai adaug doar că zbuciumul ei îndelungat între dragoste, remuşcare şi sentimentul îndatoririlor pe care le avea intrând în ordinul nostru călugăresc i-a tulburat, în cele din urmă judecata. O vreme, trecea mereu de la deznădejde la melancolie; apoi a căzut într-o tristeţe adâncă, neîncetată, rareori întreruptă de câte un acces de rătăcire, pentru ca în ultimul timp rătăcirile acestea să fie tot mai dese.

Emily rămase nespus de tulburată de povestea călugăriţei, mai ales că unele părţi îi aminteau de soarta marchizei de Villeroi, silită şi ea de tatăl ei să-şi părăsească iubitul pentru un soţ nobil, ales de el; dar, din ceea ce îi povestise Dorothée, nu avea motiv de a bănui că marchiza se temuse de răzbunarea unui soţ, gelos, nici nu se îndoi o clipă de nevinovăţia ei. Dar tot compătimind-o pe biata călugăriţă, Emily nu se putu împiedica să nu verse câteva lacrimi şi pentru nefericirea marchizei; şi când reîncepură să discute despre sora Agnes, o întrebă pe Frances dacă şi-o amintea pe când era tânără şi dacă fusese frumoasă pe vremea aceea.

— Nu eram aici atunci când s-a călugărit, răspunse

Frances; toate acestea s-au petrecut atât de mult, încât puţine dintre călugăriţele de azi, cred, au fost martore la acea ceremonie; ba nici chiar maica stareţă nu se afla pe atunci la conducerea mănăstirii; dar îmi pot aminti de sora Agnes pe când mai era încă o femeie foarte frumoasă.

Are şi acum înfăţişarea aceea mândră prin care se deosebeşte întotdeauna, dar frumuteţea, după cum vezi, i s-a dus; nu se pdate vedea nici măcar o urmă din

drăgălăşenia care îi însufleţea cândva trăsăturile.

— Lucru ciudat, vorbi Emily, dar în unele clipe chipul ei mi. Se pare cunoscut! Ai să crezi că mă las dusă de închipuire; şi cred şi eu la fel, căci e neîndoielnic că n-am văzut-o niciodată pe sora Agnes până am venit aici; după cât se pare, am văzut pe cineva cu care seamănă foarte mult, deşi nici de asta nu-mi amintesc.

— Ai fost impresionată de tristeţea adâncă de pe chipul ei, zise Frances, şi asta probabil că ţi-a aprins imaginaţia;

şi drept să-ţi spun, mie mi se pare că văd o asemănare între dumneata şi Agnes, la fel cum ţi se pare şi dumitale că ai văzuţ-o altundeva în afara mănăstirii, locul în care se adăposteşte ea de aproape tot atâţia ani câţi ai dumneata.

— De necrezut! exclamă Emily.

— Da, adeveri Frances; şi de ce te surprinde acest lucru?

Emily păru să nu ia în seamă întrebarea, ci rămase câteva clipe dusă pe gânduri, ca apoi să spună:

— Cam prin aceeaşi vreme a murit şi marchiza Villeroi.

— Aceasta e o remarcă ciudată, zise Frances.

Emily, trezită din reverie, zâmbi şi schimbă vorba;

dar curând se întoarse la subiectul nefericitei călugăriţe şi rămase în chilia surorii Frances până când auzi clopotul care chema la rugăciunea de la miezul nopţii; atunci îşi ceru iertare pentru că nu o lăsase să se odihnească până la acea oră târzie şi părăsiră împreună chilia. Emily se întoarse în odaia ei, iar călugăriţa, în mână cu o luminare ce pâlpâia, se îndreptă spre capelă.

Trecură mai multe zile, în timpul cărora Emily nu-l văzu nici pe conte şi nici pe altcineva din familia lui;

şi când, în cele din urmă, acesta îşi făcu apariţia, ea

îşi dădu seama că avea un aer foarte tulburat şi îşi arătă îngrijorarea.

— Mă simt hărţuit, răspunse el la întrebările ei neliniştite, şi am de gând să-mi schimb pentru câtăva vreme reşedinţa, lucru care cred că-mi va aduce din nou liniştea sufletească. Fiica mea şi cu mine îl vom însoţi pe baronul Saint Foix la castelul său. Acesta se află într-o vale a Pirineilor care se deschide spre Gasconia, şi m-am gândit.

Emily, că atunci când ai să porneşti spre La Vallée, am putea să mergem o parte din drum împreună; ar fi o plăcere pentru mine să te conduc spre casă.

Emily îi mulţumi contelui pentru grija sa prietenească, dar din păcate trebuia să se ducă mai întâi la

Toulouse, astfel încât nu-i putea primi invitaţia.

— Dar când veţi fi la reşedinţa baronului Saint Foix, adăuga ea, vă veţi afla doar la o mică depărtare de La

Vallée şi, nădăjduiesc, domnule conte, că nu veţi părăsi ţinutul fără să-mi faceţi o vizită; nu mai este nevoie să vă spun cu câtă plăcere vă voi primi, pe dumneavoastră

Şi pe Blanche.

— Nu mă îndoiesc, răspunse contele, şi nu vom şovăi, nici eu şi nici Blanche, să-ţi facem o vizită dacă îţi vei termina treburile şi te vei afla la La Vallée cam în perioada când vom fi noi pe acolo.

Când Emily îşi exprimă speranţa de a o vedea şi pe contesă, fu bucuroasă în sinea ei să afle că această doamnă se ducea, însoţită de domnişoara Bearn, într-o vizită de câteva săptămâni la o familie din Languedoc-ul de jos.

După ce mai discutară puţin despre proiectata călătorie a contelui şi despre pregătirea călătoriei lui Emily, contele îşi luă rămas bun. Şi nu trecură multe zile, când o a doua scrisoare din partea domnului Quesnel o

informă pe Emily că el se afla la Toulouse, că La Vallée era liberă şi că o sfătuia să pornească spre Toulouse, unde o aştepta să vină degrabă, deoarece propriile lui afaceri îl constrângeau să se întoarcă în Gasconia. Emily nu şovăi să-i dea ascultare; şi, după ce îşi luă un călduros rămas bun de la familia contelui, din care domnul Du Pont era încă socotit a face parte, şi de la prietenele ei din mănăstire, o porni spre Toulouse însoţită de nefericita Annette şi escortată de un slujitor credincios al contelui.

CAPITOLELE X-XI

La Toulouse, în fostul castel al doamnei Montoni, care acum îi revenise ei, Emily rămâne o bucată de timp, evocând momentele fericite pe care le petrecuse aici cu

Valancourt. Într-o seară, plimbându-se prin grădină, i se pare că-l zăreşte pentru o clipă printre copaci, iar după o săptămână, Annette îi povesteşte că în seara precedentă grădinarul văzuse un necunoscut dând târcoale prin parc şi trăsese cu puşca în el, după care acesta dispăruse. Probabil însă că fusese rănit, căci rămăseseră câteva urme de sânge. Emily este înspăimântată în sinea ei, gândindu-se că poate necunoscutul era Valancourt, şi acum poate că era mort.

După câteva zile, pleacă spre La Vallée, casa ei părintească, unde urmează să primească vizita contelui Villefort împreună cu fiica sa Blanche. Acolo o găseşte pe bătrâna slujnică a tatălui ei, Theresa, şi află că cel care s-a îngrijit de soarta şi bunăstarea ei este tocmai Valancourt.

CAPITOLUL XII

…Lumina scade, corbul
Târcoale dă pădurii-nşelătoare;
Orice făptură a zilei stă s-adoarmă.
Iar fiara neagră a nopţii-şi cată prada.

SHAKESPEARE – *Macbeth* În răstimp, contele de Villefort şi Blanche petrecuseră două săptămâni plăcute la

castelul Saint Foix, împreună cu baronul şi baroneasa, făcând dese plimbări prin munţi şi bucurându-se de sălbăticia romantică a peisajului din

Pirinei. Contele îşi luă cu părere de rău rămas bun de la vechii săi prieteni, nădăjduind însă că în curând vor face parte din aceeaşi familie; căci se hotărâse ca domnului

Saint Foix, care acum îi însoţea în Gasconia, să-i fie dată mâna lui Blanche când vor sosi la Château-le-Blanc. Deoarece drumul de la reşedinţa baronului până în La Vallée străbătea câteva dintre cele mai sălbatice locuri din Pirinei, pe unde nu trecuse niciodată vreo trăsură, contele tocmi catâri pentru el şi ai săi, precum şi două călăuze – doi bărbaţi vornici înarmaţi până în dinţi, care cunoşteau toate trecătorile din munţi şi se lăudau că niciun tufiş şi nicio râpă din drum nu le erau necunoscute, că puteau

Spune numele tuturor piscurilor mai înalte din lanţul munţilor, că ştiau fiecare pădure ce se întindea de-a lungul văilor înguste, cele mai bune vaduri ale torenţilor pe unde urmau să treacă şi cât aveau de străbătut până la fiecare cabană de păstor sau vânător pe lângă care şerpuia drumul – pentru acestea din urmă ei neavând nevoie de prea mare ţinere de minte, căci prea puţine cabane erau răspândite prin aceste pustietăţi.

Contele părăsi castelul Saint Foix dis-de-dimineaţă, cu gândul să mâie peste noapte la un mic han din munţi, cam la jumătatea drumului spre La Vallée, despre care îi vorbiseră călăuzele; şi cum nu se opreau acolo decât catârgiii din Spania venind spre Franţa, fireşte că nu le putea oferi decât o găzduire sărăcăcioasă; dar contele nu avea de ales, căci era singurul han din drum.

După o zi în care avuseseră parte de privelişti admirabile şi de mare oboseală, călătorii se pomeniră, pe înserat, într-o vale împădurită, înconjurată din toate părţile de culmi povârnite. Străbătuseră multe leghe fără să

zărească nicio casă de om şi nu auziseră decât, când şi când, din depărtare, dangătul jalnic al unor turme de oi; dar iată că răsună deodată o muzică veselă şi în curând zăriră, într-un adăpost înverzit între stânci, o ceată de munteni prinşi în joc, Contele, care nu putea privi niciodată cu nepăsare fie că era vorba de fericirea sau de nenorocirea altora, se opri să se bucure de această scenă plină de prospeţime. Avea în faţă ţărani francezi şi spanioli, din cătunul din apropiere; câţiva dintre ei jucau cu mare foc un dans vioi, femeile cu castaniete în mâini, după o melodie cântată la lăută şi tamburină, ca apoi, de la acest dans francez sprinţar, muzica să se domolească într-o mişcare mai lentă, iar două dintre ţărănci dansară o pavană spaniolă.

Contele, asemănând scena din faţa lui cu distracţiile pe care le văzuse la Paris, unde prostul gust sulemenea trăsăturile şi, încercând zadarnic să înlocuiască strălucirea naturii, ascundea doar farmecul vieţii însufleţite, unde prefăcătoria schimonosea adesea înfăţişarea, iar viciul pervertea manierele – suspină la gândul că graţiile fireşti

Şi plăcerile nevinovate înfloreau în pustietăţi sălbatice, veştejindu-se în îmbulzeala din societatea rafinată. Dar umbrele ce se lungeau tot mai mult le reamintiră călătorilor că nu aveau timp de pierdut; părăsind ceata veselă de dansatori, îşi continuară drumul spre micul han care avea să le ofere adăpost pentru la noapte.

Razele în amurg poleiau acum pădurile de pini şi castani, ce îmbrăcau coastele munţilor şi făceau să strălucească crestele înzăpezite. Dar curând ultimele raze se stinseră, şi privelişte a, învăluită în umbrele înserării, căpătă o înfăţişare mai înfricoşătoare. Acolo unde văzuseră torentul, nu se mai auzea decât apa prăvălindu-se; acolo unde stâncile se sumeţiseră în forme şi atitudini diferite,

acum apărea doar pata întunecată a munţilor; şi privirea nu mai putea străbate valea care jos, jos de tot, îşi deschidea abisul înfricoşător. O licărire slabă mai zăbovea încă pe vârfurile cele mai înalte ale piscurilor, dominând tihna adâncă a serii şi părând să sporească liniştea impresionantă a ceasului.

Blanche privea în tăcere această scenă şi asculta cu încântare foşnetul pinilor ce se înşiruiau, întunecaţi, pe crestele munţilor; din când în când răsuna în văzduh chemarea caprei nfegre, printre stânci în aer. Dar încântarea ei se prefăcu în nelinişte când, odată cu întunericul tot mai des, privirea i se oprea asupra prăpăstiei ce mărginea drumul, părându-i-se că zăreşte în obscuritate tot felul de primejdii fără nume; şi îl întrebă pe tatăl ei cât mai era până la han şi dacă drumul nu era de temut la această oră târzie. Prima întrebare, contele o puse şi el călăuzelor, care îi dădură un răspuns îndoielnic, adăugând că, după ce se va mai întuneca, ar fi mai prudent să se odihnească până va răsări luna.

— Nici acum nu cred că e prudent să ne continuăm drumul, spuse contele.

Dar cum călăuzele. Îl asigurară că Nu era nicio primejdie, îşi continuară drumul. Blanche, căreia îi veni inima la loc auzind vorbele lor, se lăsă din nou cuprinsă de gânduri plăcute, urmărind amurgul ce îşi întindea mantia-i colorată peste păduri şi munţi, şi ascundea privirii amănuntele priveliştii, până când nu mai rămase decât conturul reliefului. Roua nopţii se aşternu, şi fiecare floare sălbatică şi ierburile mirositoare ce înfloreau printre stânci îi răspândiră dulceaţa; şi după ce albina sălbatică îşi căută culcuşul printre flori şi se stinse şi zumzetul gâzelor ce plutiseră vesele pe razele de soare, se auzi din depărtare şi murmurul izvoarelor, acoperit până atunci de alte zgomote. Doar liliecii, dintre toate vieţuitoarele păreau să se fi

trezit). Şi. Văzându-i cum zboară deasupra drumului tăcut pe care mergea, Blanche îşi aminti de versurile pe care i le dăduse Emily;

CĂTRE LILIAC
Fugind de om şi de lumina zilei.
Te-nvălui printre turle şi ruine.
Sau prin umbroase văi şi văgăuni.
În care lumi de vrajă-şi ţes misterul.
Şi unde groaza stă la pândă prin unghere.
Dar, în tăcerea ceasului de seară.
Când. Floarea-şi pleacă fruntea să se culce.
Tu zborul ţi-l porneşti prin întuneric.
Râzând de cel ce vrea’s. A te-urmărească.
Cotind întruna; mlădios şi sprinten.
Tai calea trecătorului romantic.
Ce calcă pe poteci mustind de rouă.
Din Indii ai venit, cu carul verii;
Iubită ţi-este noaptea, iar steaua, călăuză I

Pentru o imaginaţie aprinsă, formele vagi ce plutesc ascunse de întuneric incintă mai mult decât scenele limpezi, dezvăluite de lumina soarelui. În timp ce închipuirea hoimăreşte astfel peste privelişti în parte făurite de ea, mintea e cuprinsă de o dulce mulţumire, şi

Transformă totul în simţiri gingaşe.
Şi lacrimi curg din ochi, de fericire.

Vuietul îndepărtat al unui torent, susurul brizei printre copaci, sau un glas omenesc răsunând departe sunt lucruri care înalţă într-un mod surprinzător o stare de spirit şi aşa înflăcărată. Tânărul Saint Foix, înfierbântat de o imaginaţie aprinsă şi simţitor la izbucnirile de entuziasm, întrerupea uneori tăcerea pe care o păstrau ceilalţi, arătându-i lui Blanche cele mai izbitoare înfăţişări ale amurgului asupra peisajului; iar Blanche, căreia temerile îi erau astfel alungate de iubitul ei, se lăsă purtată de

înclinaţii atât de asemănătoare cu ale lui, şi începură să vorbească pe un ton scăzut şi stăpânit, mai degrabă în spiritul

liniştii inspirate de amurg şi de peisaj, decât de teamă de a nu fi auziţi. Şi, cum inima era astfel predispusă la tandreţe, Saint Foix găsi prilejul să adauge, pe lângă admiraţia faţă de ţinut, şi câte o aluzie la afecţiunea lui;

şi continuă să-i voi bească, şi Blanche să-l asculte, până ce munţii, pădurile şi iluziile fermecate ale amurgului fură cu totul uitate.

Umbrelor înserării le luă în curând locul întunericul nopţii, pe care îl precedară negurile care, adunându-se cu iuţeală în jurul munţilor, se rostogoleau întunecate pe pantele lor. Călăuzele stăruiră din nou să se oprească cu toţii până când avea să răsară luna, adăugând că s-ar putea să se apropie furtuna. Pe când cercetau în jur, căutând un loc unde s-ar fi putut adăposti, zăriră prin umbrele serii o pată mai întunecată pe vârful unei stânci, puţin mai la.

vale, şi îşi ziseră că ar putea fi cabana unui vânător sau a unui păstor; aşa încât o porniră cu mare grijă într-acolo.

Străduinţa nu le fu însă răsplătită, nici temerile liniştite;

căci, ajungând lângă stânca pe care o zăriseră, văzură că era o cruce uriaşa, arătând că locul fusese pângărit de crime.

Întunericul nu le îngăduia să citească inscripţia de pe cruce; dar călăuzele ştiau că exista o cruce ridicată în amintirea unui conte de Beliard, ucis de o ceată de tâlhari ce-şi făceau veacul prin acea parte a Pirineilor cu câţiva ani înainte; şi mărimea neobişnuită a crucii părea să îndreptăţească presupunerea că fusese ridicată pentru a cinsti amintirea unei persoane de rang înalt. Blanche se

cutremură auzind amănuntele cumplite ale soarbei contelui, căci o călăuză, se apucase să le povestească pe un ton scăzut şi reţinut, de parcă propria sa voce l-ar fi înspăimântat. Pe când zăboveau lângă cruce, ascultându-i povestirea, un fulger brăzda cerul, tunetul bubui în depărtare, iar călării, alarmaţi acum, părăsiră această scenă izolată a groazei, în căutartea unui adăpost.

Ajungând iarăşi pe drum, călăuzele se străduiră, în timp ce îşi continuau drumul, să stârnească interesul contelui cu diferite povestiri despre jafuri, şi chiar şi crime, săvârşite în locurile pe unde trebuiau neapărat să treacă, neuitând să amintească de curajul lor neînfricat şi de oamenii pe care-i salvaseră într-un mod miraculos. Şeful călăuzelor, sau, mai degrabă, acela dintre ei care era cel mai înarmat, smulgând unul dintre cele patru pistoale pe care le avea la brâu, se jură că împuşcase cu el trei tâlhari numai în cursul acelui an. Scoase apoi un cuţit cu prăsele de o mărime neobişnuită şi tocmai se pregătea să le povestească în ce fel ucisese tâlharii cu ajutorul lui, când Saint

Foix îl întrerupse, întrucât văzuse cât de îngrozită era

Blanche. Între timp contele, care râdea pe ascuns de povestirile înfricoşătoare şi de lăudăroşenia fără măsură a omului, se hotărî să îi cânte în strună şi, şoptindu-i lui

Blanche planul său, se apucă să povestească tot felul de;

Isprăvi de-ale sale, care le întreceau cu mult pe cele relatate de călăuză.

Şi izbutea să zugrăvească atât de adevărat acele împrejurări uimitoare, încât curajul călăuzelor slăbi şi îşi continuară în tăcere drumul multă vreme după ce contele încetase să mai vorbească. Limbuţia principalului erou fiind astfel redusă la tăcere, privirea şi auzul părură să i se ascută, şi acum asculta, foarte neliniştit, tunetul care

bubuia din când în când; de asemenea, se oprea adesea, atunci când vântul ce se stârnise se năpustea printre pini.

Dar când încremeni în faţa unui pilc de arbori de plută ce le apărură în faţă şi scoase un pistol, înainte de a se învrednici să îi înfrunte pe tâlharii care ar.fi putut sta la pândă în dosul copacilor, contele nu se mai putu stăpâni şi izbucni în râs.

Ajungând în cele din urmă într-un loc adăpostit întrucâtva de nişte stânci înalte şi de o pădure de zadă, ce se ridica deasupra unei prăpăstii aflate în stânga lor, iar călăuzele neştiind la ce depărtare era hanul, călătorii se hotărâră să se odihnească acolo până la răsăritul lunii, sau până când furtuna se va mai domoli. Blanche, readusă lat clipa prezentă, privi îngrozită întunericul ce îi înconjura;

dar, dându-i mâna lui Saint Foix, descălecă, şi întregul grup intră într-un fel de grotă, dacă se putea numi astfel, fiind de fapt doar o adâncitură între nişte stânci ce se arcuiau ameninţătoare. După ce scăpărară o lumină, aprinseră un foc şi flăcările îi înveseliră şi chiar le aduseră puţină mângâiere, căci, cu toate că ziua fusese călduroasă, aerul nopţii era rece în această regiune muntoasă; şi tot focul avea să-i împiedice să se apropie pe lupii ce mişunau prin acele locuri sălbatice.

Merindele luate fură aşezate pe o ieşitură a stâncii, şi contele împreună cu tot grupul se ospătară cu o cină care, într-un loc nu atât de sălbatic, cu siguranţă că nu li s-ar fi părut atât de grozavă. După ce cinară, Saint Foix, nerăbdător să vadă răsărind – luna, o luă de-a lungul prăpastiei, până ajunse într-un loc îndreptat spre răsărit; dar totul mai era cufundat în întuneric, iar liniştea nopţii n-o destrăma decât foşnetul pădurii fremătând undeva dedesubt, sau tunetul îndepărtat şi, din când în când, glasurile nedesluşiteale grupului de care se îndepărtase. Privea, mişcat de priveliştea sublimă formele lungi ale

norilor albicioşi, ce pluteau în zonele mai înalte şi cele mijlocii ale văzduhului, şi fulgerele care izbucneau din ei, uneori tăcute şi alteori urmate de bubuiturile neaşteptate ale tunetului, repetate de ecouri tot mai slabe în munţi. În timp ce tot cerul împreună cu abisul peste care se boltea, i se înfăţişau într-o fulgerare de o clipă. Focul pe care-l aprinseseră în peşteră lumina întrucâtva bezna din jur, aruncând câte un licăr pe stâncile din faţă şi pe vârfurile pinilor ce atârnau daesupra stâncilor de dedesubt, în timp ce în adâncituri întunericul se aduna tot mai ameninţător.

Saint Foix se opri să privească tabloul pe care-l formă grupul din grotă: silueta elegantă a lui Blanche, în contrast plăcut cu figura impunătoare a contelui, care se aşezase lângă ea pe o bucată de stâncă. Făcând împreună o impresie şi mai profundă în comparaţie cu veşmintele groteşti şi cu trăsăturile aspre ale călăuzelor şi celorlalţi însoţitori, din fundalul scenei. Focul îi lumină de asemenea într-un fel interesant; arunca o strălucire puternică, dar destul de palidă, pe siluetele din jur, şi sclipea pe armele lor lucitoare: în timp ce pe frunzişul unei zade uriaşe ce îşi întindea umbra pe stânca de deasupra, lăsa o pată roşie, întunecată, care se pierdea imperceptibil în bezna nopţii.

În timp ce Saint Foix contempla această scenă, luna răsări, mare şi galbenă, deasupra piscurilor de la răsărit, printre norii zdrenţuiţi; înfăţişa privirilor, într-o lumină difuză, grandoarea cerului, negurile ce se rostogoleau până în mijlocul prăpastiei de dedesubt şi conturul nedesluşit al.

munţilor.

Cumplită bucurie, să priveşti.
Ca un naufragiat pe-un ţărm pustiu.
Neţărmurita mare fremătând
De valuri, ce-orizontul îl cuprind!

Menestrelul

Din această romantică visare, îl treziră glasurile călăuzelor, care îl strigau repetându-i întruna numele, ce răsuna din stâncă în stâncă, până când părură să-l cheme o sută de voci; şi se grăbi să liniştească spaimele contelui şi ale lui

Blanche, întorcându-se degrabă în peşteră. Dar furtuna părea totuşi că se apropie, aşa că nu îşi părăsiră adăpostul;

Iar contele, care se aşezase între Blanche şi Saint Foix, se strădui să abată temerile fiicei sale, prin discuţii legate de istoria naturală a locurilor pe unde călătoreau. Vorbi despre substanţele minerale şi fosile găsite în adâncurile acestor munţi – filoane de marmură şi granit în care abundau, straturi de cochilii descoperite aproape de vârf, la mii de stânjeni deasupra nivelului mării şi la mare depărtare de ţărmul ei actual; – de înspăimântătoarele abisuri şi caverne aflate dedesubtul stâncilor, de formele ciudate ale munţilor şi de diferitele fenomene ce par să fi întipărit asupra lumii istoria potopului. De la ştiinţele naturale, trecu la evenimente şi situaţii legate de istoria

Pirineilor; numi câteva dintre cele mai remarcabile fortăreţe ridicate de Franţa şi Spania în trecătorile din munţi;

şi povesti pe scurt câteva asedii şi conflicte celebre din vremurile de demult, când Ambiţia vârâse pentru prima dată spaima în Singurătate, alungând-o din aceste cotloane ascunse, făcând ca munţii care răsunaseră până atunci doar de vuietul torentului să se cutremure de zăngănitul armelor, şi când primii paşi ai omului prin vizuinile ei sacre lăsaseră urme de sânge!

3 – Misterele din Udolpho, vol. II

În timp ce Blanche urmărea cu luare-aminte povestirea, în care întâmplările trăiau de două ori mai însufleţite, şi se lăsa copleşită de o emoţie solemnă,

zicându-şi că se află chiar în locurile pângărite cândva de acele evenimente, reveria îi fu brusc întreruptă de un sunet adus de vânt. Era lătratul îndepărtat al unui câine de pază. Călătorii ascultară plini de speranţă şi, cum vântul se înteţea, îşi ziseră că sunetul nu vena de la mare depărtare; călăuzele nu se mai îndoiau acum că era un câinede la hanul pe care îl căutau, şi atunci contele hotărî să-şi continue cu toţii drumul. Prin spărturile norilor, luna lumina împrejurimile, deşi destul de nesigur; şi călătorii, luându-se după lătratul câinelui, o porniră pe marginea prăpastiei;

unul dintre oameni mergea în frunte cu o torţă, ce se lua la întrecere cu lumina lunii; din păcate, călăuzele, care crezuseră că vor ajunge la han curând după apusul soarelui, nu luaseră mai multe torţe. Păstrând o tăcere prudentă, înaintau ascultând lătratul câinelui, care nu se auzea decât din când în când şi care, după un timp, încetă cu totul. Călăuzele se străduiră să păstreze direcţia de unde se auzise sunetul, dar curând nu se auzi de Cât vuietul puternic al unui torent şi, după puţin timp, ajunseră în faţa unei genuni înspăimântătoare, ce părea să nu mai îngăduie niciun pas înainte. Blanche coborî de pe catâr, ca şi contele şi Saint Foix, în timp ce călăuzele păşeau pe creastă, în căutarea unei punţi oricât de rudimentare, care le-ar fi îngăduit să treacă în partea cealaltă; după o vreme, însă, mărturisiră ceea ce contele începuse să bănuiască, şi anume că începuseră să aibă îndoieli în privinţa drumului, ba chiar erau siguri acum că s-au rătăcit.

La o mică depărtare, dădură peste un pin uriaş căzut peste genune, care unea cele două părţi; trunchiul fusese doborât după cât se pare de vreun vânător, ca să poată vâna mai lesne capre negre ori lupi, dar trecerea era destul de rudimentară, şi plină de primejdie. În afară de

călăuze, se înfiorară cu toţii la gândul de a trece peste o asemenea punte, fără niciun parapet; alunecarea ar fi însemnat moartea. Cu toate acestea, călăuzele se pregătiră să treacă cu catârii dincolo, în timp ce Blanche stătea tremurând pe margine, ascultând vâjâitul torentului ce se prăvălea de pe stâncile încununate cu pini de deasupra, până în genunile adânci, unde valurile înspumate luceau în lumina lunii. Bieţii catâri porniră pe puntea atât de primejdioasă eu o prudenţă instinctivă, fără să se teamă de vuietul cascadei, sau să se lase înşelaţi de umbrele frunzişului ameninţător ce cădeau de-a curmezişul drumului. Şi iată cum singura lor torţă, de prea puţin folos până atunci, deveni o comoară nepreţuită; speriată, codindu-se, dar încercând să-şi adune tot curajul şi tăria de caracter.

Blanche o porni şi ea, păşind după Saint Foix, susţinută de braţul tatălui ei şi privind ţintă lumina roşcată a torţei, până când ajunseră la adăpostul stâncii din faţa lor.

Acum, pe măsură ce înaintau, piscurile se apropiau, formând o trecătoare îngustă, la poalele căreia vuia torentul peste care tocmai trecuseră. Dar le veni inima la loc căci auziră lătratul unui câine, care după cât se pare păzea turmele de pe munte, apărându-le de lupii ce dădeau năvală noaptea. Lătratul se auzea mult mai aproape decât înainte şi, tot bucurându-se că vor ajunge curând într-un loc unde să se poată odihni, zăriră într-adevăr o lumină licărind în depărtare. Lumina licărea mult mai sus decât drumul pe care mergeau ei, şi dispărea şi apărea mereu, ca şi când ramurile unduitoare ale copacilor ba i-ar fi împidiecat, ba ar fi lăsat lumina să răzbată până la ei.

Călăuzele dădură glas, strigând tare, dar nu le răspunse nicio voce omenească; şi, după o vreme, ca să-şi anunţe prezenţa într-un mod mai eficace, traseră un foc de

armă.

Ascultară cuprinşi de o aşteptare plină de nelinişte, dar nu auziră decât focul de armă cum stârnea ecouri printre stânci, stingându-se treptat, fără ca liniştea ce se înstăpâni să fie curmată de vreun glas omenesc. Totuşi, lumina pe care o zăriseră mai înainte se vedea acum bine şi, curând, se auziră chiar glasuri nedesluşite aduse de vânt; dar cum călăuzele îşi repetară chemarea, vocile încetară brusc şi lumina dispăru.

Sărmana Blanche aproape că nu mai putea îndura apăsarea neliniştii, a oboselii şi temerilor, iar datorită eforturilor unite ale contelui şi ale lui Saint Foix, de-abia izbutea să nu-şi piardă de tot curajul. Tot înaintând ei aşa pe drum, zăriră în vârful unei stânci de deasupra lor o pată mai întunecată; şi când razele luminoase ale lunii căzură asupra ei, se dovedi a fi un turn de pază. Ţinând seama de aşezarea sa şi de alte împrejurări, contele nu se mai îndoia că Era chiar un turn de pază şi. Încredinţat că acolo licărise lumina, căută să-şi încurajeze fiica cu făgăduiala unui adăpost unde se vor putea odihni, căci deşi nu era decât un turn de pază ruinat, nu vor dormi sub cerul liber.

— În Pirinei au fost înălţate numeroase asemenea turnuri de pază, spuse contele, străduindu-se. Să-i abată atenţia fiicei sale de la temerile care o nelinişteau. După cum ştii, de aici se vestea apropierea duşmanului prin focuri aprinse în vârful turnului. Uneori, asemenea semnale au fost transmise din post în post, de-a lungul unei graniţe de sute de leghe. Apoi, dacă e nevoie, apar din fortăreţe şi păduri armate, care stătuseră la pândă, şi se grăbesc să apere, poate, o trecătoare importantă; să caţără pe culmea munţilor şi atacă duşmanul surprins care se află în valea de dedesubt, aruncând bucăţi de stâncă, revărsând asupră-i moartea şi înfrângerea. Vechile forturi şi turnuri de pază ce domină trecătorile mai importante din

Pirinei sunt păstrate cu grijă; dar unele dintre cele aflate în locuri mai puţin însemnate au fost lăsate să cadă în ruină; şi acum adesea stau în de vânători sau păstori, care, după o zi de trudă, se retrag acolo şi, împreună cu câinii lor credincioşi, uită, lângă un foc vesel, de oboseala vânătorii sau de grija de a-şi aduna turmele rătăcitoare, găsind astfel adăpost de furtuna noptti.

— Dar oare întotdeauna sunt locuite d «oameni paşnici? întrebă Blanche.

— Nu, răspunse contele, uneori se refugiază acolo

Contrabandişti francezi sau spanioli, care trec peste munţi cu tot felul de lucruri din ţările lor; sunt mulţi asemenea contrabandişti, şi împotriva lor se trimit uneori potere mari din armata regelui. Dar în faţa hotărârii disperate a acestor aventurieri, care, ştiind că odată prinşi, vor ispăşi fărădelegile lor printr-o moarte plină de cruzime, se strâng în cete mari şi umblă înarmaţi până-n dinţi, adesea soldaţii îşi pierd curajul. Contrabandiştii doresc să fie în

Siguranţă şi nu atacă niciodată, dacă pot să evite lupta;

cât despre ostaşi, ei ştiu că în aceste ciocniri primejdia e sigură, iar gloria aproape de neatins, aşa că nu ţin nici ei să pornească lupta; de aceea, ciocnirile sunt foarte rare;

dar atunci când izbucnesc, nu se termină decât după lupte disperate şi sângeroase. Nu prea eşti atentă, Blanche, adăugă contele, te-am obosit cu un subiect plicticos; dar iată acolo, în lumina lunii, clădirea pe care o căutăm; şi avem noroc că am ajuns aici, căci furtuna stă gata să izbucnească.

Ridicând privirea, Blanche văzu că se aflau la poalele stâncii în vârful căreia se înălţa clădirea, numai că acum nu se mai zărea nicio lumină; şi de câtăva vreme încetase

şi lătratul câinelui, iar călăuzele se cam îndoiau că ajunseseră într-adevăr lângă turnul pe care-l căutau. De la depărtarea unde se aflau ei, şi cum luna se ascundea mereu printre nori, părea să fie ceva mai mare decât un simplu turn de pază; dar părea să fie foarte greu să urci până acolo, iar pe povârnişul abrupt nu părea să şerpuiască vreo cărare.

În timp ce călăuzele începură să cerceteze povârnişul stâncii cu ajutorul torţei, contele, care rămăsese la poalele ei, în umbra pădurii, împreună cu Blanche şi cu Saint Foix, începu să discute în fel şi chip, ca să treacă timpul mai repede; dar cum neliniştea părea să o copleşească pe

Blanche, el îl luă deoparte pe Saint Foix şi se sfătui cu el dacă ar fi prudent, în cazul când găseau o cărare, să se încumete a intra într-o clădire care putea adăposti nişte tâlhari. Îşi făcură socoteala că ceata lor nu era prea mică şi că mulţi dintre ei erau înarmaţi; şi, după ce se gândiră şi la primejdiile pe care le-ar întâmpina petrecându-şi noaptea sub cerul liber, unde se putea dezlănţui oricând furtuna, nu mai avură nicio îndoială că trebuie să ceară găzduire în clădirea din vârful stâncii, fără a ţine seama de ce fel de oameni erau acolo; dar întunericul şi tăcerea de moarte din jurul turnului nu păreau a arăta că era locuit.

Se auziră strigând ceva călăuzele, şi, după câteva minute, se întoarse un slujitor al contelui cu vestea că găsiseră o cărare; aşa că se grăbiră imediat cu toţii să se alăture călăuzelor şi începură să urce pe o potecă şerpuitoare tăiată în stâncă, printre hăţişurile unei păduri pitice; după multă trudă şi oarecare primejdie, ajunseră în vârf, unde în faţa ochilor le apărură, mai multe turnuri ruinate, înconjurate de ziduri groase, peste care ici-colo cădea lumina lunii. În jur totul era cufundat în tăcere; locurile păreau părăsite, dar contele rămase prevăzător.

— Păşiţi cu grijă, spuse el cu glas coborât, până când

aflăm ce fel de clădire e asta.

Făcură câţiva paşi în mare linişte şi se opriră în faţa unei porţi uriaşe care părea înfricoşătoare chiar şi în ruină şi, după ce şovăiră o clipă, intrară în curte, dar se opriră din nou în capătul unei terase care se întindea până spre buza unei prăpăstii. Deasupra se! nal ţa Clădirea principală, şi acum se vădea bine că nu era turn de pază, ci una dintre acele vechi fortăreţe care se năruise odată cu trecerea anilor nefiind nici reparată vreodată. Cu toate acestea, mai existau părţi care păreau să fi rămas întregi. Clădirea era durată din piatră cenuşie, în stilul gotic saxon atât de greoi, cu imense turnuri rotunde, cu contraforturi trainice, iar arcada uşii celei mari, ce părea să dea în holul clădirii era rotunjită, ca şi aceea a ferestrei de deasupra. Măreţia ce trebuie să fi caracterizat clădirea când se înălţa mândră, era acum considerabil sporită de parapetele năruite, de zidurile pe jumătate dărâmate şi de dărâmăturile împrăştiate peste tot, acum tăcute şi peste care crescuse iarba. În mijlocul acestei curţi, se înălţa ceea ce mai rămăsese dintr-un stejar uriaş, ce părea să fi crescut şi năruit odată cu clădirea; şi puteai crede că o mai apără încă, amenin ţător, cu cele câteva ramuri golaşe şi acoperite cu muşchi care îi mai rămăseseră în vârful trunchiului imens, care arăta cât de uriaş fusese copacul în vremurile trecute. Era limpede că fortăreaţa fusese cândva foarte puternică şi, aşa cum se înălţa în vârful unei stânci şi deasupra unei viroage adin-ci, dominase împrejurimile, fiind de nepreţuit atât pentru a ataca, cât şi pentru a rezista; şi tot cercetând-o, contele se minuna că, deşi foarte veche, fusese lăsată să cadă în ruină şi fu copleşit de tristeţe văzând-o pustie şi părăsită. Cuprins de emoţie, crezu totuşi că aude glasuri. Îndepărtate răzbătând prin liniştea din fortăreaţă şi îi cercetă din nou faţada cu o privire scrutătoare, dar nu zări nicio lumină.

Se hotărî atunci să înconjoare fortul, până la aripa îndepărtată de unde credea că se auziseră glasuri, şi să caute dacă nu se zărea vreo lumină, înainte de a se hotărî să bată în poartă. Păşi deci pe terasă, unde pe zidurile groase se mai vedeau rămăşiţele unor turnuri, dar nu apucă să facă decât vreo câţiva paşi, căci îl opri lătratul puternic al unui câine dinăuntru, şi contele se gândi că era tot acelaşi dine al cărui lătrat îi adusese pe călători întracolo. Încredinţat acum că fortăreaţa era locuită, contele se întoarse ca să se sfătuiască din nou cu Saint Foix dacă să ceară găzduire, căci sălbăticia locului îi zdruncinase întrucâtva prima hotărâre; dac, şi de data asta trebui să ţină seama de motivele care îl convinseseră şi mai înainte, întărite şi de descoperirea câinelui ce păzea fortul, ca şi de tăcerea în care era cufundat. Drept care îi porunci unuia dintre slujitori să bată în poartă, şi acesta tocmai se apropia de poartă ca să bată în ea, când. Apăru o lumină printre crenelurile unuia dintre turnuri; contele începu să strige tare, dar neprimind răspuns, se îndreptă el însuşi spre poartă şi lovi în ea cu un baston cu vârful de fier, în care se sprijinise când urcase pe povârniş. Când ecourile stârnite de loviturile date încetară, singurul sunet care se auzi fu din nou lătratul – numai că acum nu mai lătra doar un singur câine. Contele se dădu câţiva paşi înapoi, încercând să vadă dacă mai era lumină în turn şi, înţelegând că dispăruse, se întoarse la poartă; şi tocmai ridicase bastonul ca să bată din nou, când i se păru iarăşi că aude murmur de voci înăuntru şi se opri să asculte. Bănuiala i se adeveri, dar vocile erau prea îndepărtate pentru a se auzi altfel decât ca un murmur, aşa încât contele izbi cu toată puterea cu bastonul în poartă; urmarea fu că aproape imediat se lăsă o tăcere profundă. Era limpede că oamenii dinăuntru auziseră bătaia în poartă, dar că erau foarte prevăzători când trebuiau să

lase nişte străini să intre, lucru care făcu o impresie favorabilă asupra contelui.

— Sunt fie vânători, fie păstori, spuse el; ca şi noi, se pare că au căutat un adăpost pentru noapte în dosul acestor ziduri şi se tem să lase nişte străini, pentru că se tem să nu fie cumva tâlhari. Voi încerca să le risipesc temerile.

Spunând acestea, strigă:

— Suntem prieteni şi cerem adăpost pentru noapte.

Peste câteva clipe, înăuntru se auziră nişte paşi apropiindu-se, şi apoi o voce întrebă:

— Cine-i acolo?

— Prieteni, repetă contele; deschideţi poarta şi veţi afla mai mult.

Se auzi atunci trăgându-se zăvoare groase, şi în poartă apăru un bărbat, înarmat cu o suliţă de vânătoare.

— Ce vreţi la ceasul ăsta târziu? întrebă el.

Contele făcu un semn către însoţitorii săi şi apoi răspunse că nu voia decât să afle care era drumul spre casa cea mai apropiată.

— Atât de puţin cunoaşteţi aceşti munţi, spuse omul „încât nu ştiţi că nu e nicio casă pe o distanţă de m.ai multe leghe? Nu vă pot arăta drumul; trebuie să-l căutaţi singuri – e lună.

Spunând acestea, era gata să închidă poarta şi contele se întorsese, pe jumătate dezamăgit şi pe jumătate speriat, când se auzi o altă voce deasupra lor şi, ridicându-şi privirea, văzu o lumină şi chipul unui om după zăbrelele portalului.

— Stai, prietene; ia spune, ai rătăcit drumul? spuse vocea; bănuiesc că sunteţi vânători, ca şi noi: cobor la voi pe dată.

Vocea se stinse şi lumina dispăru. Blanche se speriase la apariţia omului care deschisese poarta şi îşi

implora acum tatăl să părăsească degrabă locurile; dar contele cercetase suliţa din mâna vânătorului, iar vorbele auzite în turn îl încurajaseră, şi se hotărî să aştepte şi să vadă ce se va întâmpla. În curând poarta fu deschisă şi apărură mai mulţi oameni îmbrăcaţi ca vânători; auziseră de sus vorbele schimbate şi, după ce îl ascultară un tip pe conte, îi spuseră că e binevenit şi că poate rămâne peste noapte acolo. Apoi îl îndemnară foarte curtenitor să intre şi să împartă cu ei cina, căci tocmai erau pe Cale să mănânce.

Contele, care îi cercetase cu mare grijă în timp ce vorbeau, rămase prevăzător şi oarecum bănuitor; dar era de asemenea nespus de ostenit şi se gândea cu teamă la furtuna care se apropia, ca şi la drumul în bezna nopţii prin coclaurile prăpăstioase ale munţilor; pe lângă toate acestea, avea oarecare încredere în puterea şi numărul oamenilor ce-l însoţeau, drept care, după ce mai chibzui puţin, se hotărî să primească invitaţia. Luând această hotărâre, îşi chemă slujitorii, care cercetaseră de jur-împrejur turnul, iar unii dintre ei chiar ascultaseră în tăcere discuţia purtată, şi acum îşi urmară stăpânul, pe fiica lui şi pe Saint Foix în fortăreaţă. Străinii îi conduserăîntro sală mare, d’estul de dărăpănată, cu o masă mare la mijloc, luminată în parte de un foc aprins la unul din capetele ei, în jurul căruia stăteau patru oameni în haine de vânătoare iar lângă ei dormeau mai mulţi câini; pe foc fierbea o ciozvârtă de carne. Când contele se apropie, oamenii se ridicară în picioare, iar crinii dădură şi ei să se ridice, uitându-se fioros la străini; dar auzind vocile stăpânilor lor, rămaseră pe locurile lor.

Blanche cerceta cu privirea sala întunecoasă, atât de întinsă; apoi se uită la oameni şi la tatăl ei, care, surâzându-i vesel, se adresă vânătorilor:

— E într-adevăr un cămin primitor, iar focul îţi

încălzeşte şi inima după ce ai rătăcit atâta prin locuri sălbatice. Văd că-s tare obosiţi câinii – cum v-a fost norocul?

— Ca de obicei, răspunse unul dintre oamenii care şezuseră în sală; omorâm vânatul de la prima împuşcătură.

— Oamenii aceştia sunt vânători ca şi noi, vorbi unul dintre cei care îi aduseseră înăuntru, arătând spre conte şi însoţitorii săi; s-au rătăcit, şi le-am spus că e destul loc în fort pentru noi toţi.

— Foarte adevărat, foarte adevărat, zise celălalt. Aţi avut noroc la vânătoare, fraţilor? Că noi am împuşcat două capre negre, şi, zic eu, e destul de bine.

— Faci o greşeală, prietene, vorbi contele; noi nu suntem vânători, ci călători; dar, dacă ne primiţi şi pe noi la o masă vânătorească, vom fi foarte bucuroşi şi vă vom răsplăti cum se cuvine.

— Atunci, aşază-te jos, frate, spuse unul dintre ei.

Hei, Jacques, înteţeşte focul, iedul o să fie gata îndată;

şi adu un scaun pentru domnişoara. Ma mselle, vreţi să gustaţi din rachiul nostru? E un rachiu adevărat de

Barcelona, şi cel mai limpede care a curs vreodată dintr-un butoiaş.

Blanche surâse sfioasă şi se pregătea să refuze, dar tatăl ei i-o luă înainte şi apucă el însuşi, cu un aer vesel, cupa oferită fiicei lui; iar domnul Saint Foix, care stătea lângă ea, îi strânse mâna şi căută să o îmbărbăteze cu privirea; dar ea nu-şi putea dezlipi ochii de la un om care stătea tăcut lângă-foc, privindu-l ţintă pe Saint Foix.

— Duceţi o viaţă grozavă pe-aici, spuse contele. Viaţa de vânători e plăcută şi sănătoasă; şi dulce e odihna după o astfel de trudă.

— Da, răspunse unul dintre oamenii din fort; viaţa noastră e destul de plăcută. Ns petrecem aici doar vara şi

lunile de toamnă; iarna locurile sunt tare pustii iar torentele coboară umflate de pe înălţimi şi împiedică vânătoarea.

— E o viaţă liberă şi plină de bucurii, urmă contele;
grozav mi-ar plăcea să-mi petrec o lună în felul ăsta.

— Şi avem şi la ce folosi armele, spuse unul dintre cei ce stăteau în spatele contelui; se găsesc pe aici o mulţime de păsări cu carne bună, căci se hrănesc cu cimbrişor şi cu ierburile care cresc în văi. Acum, că mă gândesc mai bine, în galeria de piatră atârnă două păsări vânate;

Jacques, du-te şi adu-le, să le gătim.

Contele îi întrebă apoi în ce fel se desfăşoară vânătoarea printre stâncile şi prăpăstiile din acele locuri pustii, şi tocmai i se relata un amănunt mai deosebit, când se auzi un sunet de corn la poartă. Blanche privi cu sfială la tatăl ei, care continua să discute despre vânătoare, dar pe chip i se întipărise oarecare nelinişte şi îşi întorcea adesea privirea spre acea parte a sălii care era mai aproape de poartă. Cornul sună din nou, urmat de o chemare puternică.

— Sunt câţiva dintre tovarăşii noştri, care se întorc după o zi trudnică pe coclauri, vorbi unul dintre oameni, îndreptându-se alene spre poartă; şi, după câteva clipe, apărură doi bărbaţi cu puşca pe umăr şi pistoale la cingătoare.

— Ce mai faceţi, flăcăi? Ce mai faceţi? spuseră aceştia, apropiindu-se.

— Ce noroc aţi avut? le-o întoarseră tovarăşii lor;
aţi adus ceva de mâncare? Că altceva nu căpătaţi.

— Hei! Pe cine naiba aţi adus aici? sună o întrebare într-o spaniolă stâlcită, când văzură grupul contelui, Sunt din Franţa sau din Spania? Unde i-aţi întâlnit?

— Ei ni s-au alăturat nouă şi e o întâlnire plăcută, răspunse tare tovarăşul lui, într-o franţuzească deştul de

corectă. Cavalerul acesta şi ceata lui s-au rătăcit şi ne-au cerut să-i adăpostim o noapte în fort.

Oamenii nu spuseră nimic; aruncară jos un fel de raniţă şi scoaseră dinăuntru câteva păsări vânate. Sacul răsună greu când căzu pe podea, iar privirea contelui, prinzând o strălucire de metal, se apucă să cerceteze cu mai multă luare-aminte pe omul care ţinea raniţa. Era un bărbat înalt şi voinic, cu o expresie aspră pe chip, şi avea părul negru, tăiat scurt, ce i se încreţea pe ceafă.

În locul hainelor de vânător, purta o uniformă militară ponosită; în picioarele mari avea sandale cu şireturi, iar de la brâu în jos nişte pantaloni până la genunchi. Pe cap avea o şapcă de piele, cu o formă ce aducea cu un vechi coif roman; dar sprâncenele lui încruntate te duceau cu gândul mai degrabă la barbarii care au cucerit Roma, decât la ostaşii romani. După o vreme, contele îşi întoarse privirile de la el, rămânând tăcut şi gânditor, până când, ridicând iarăşi ochii, văzu că un bărbat, stând într-un colţ mai întunecat al sălii, nu-şi lua ochii de la Saint Foix, care stătea de vorbă cu Blanche şi nu-şi dădea seama de inamic; curând însă, contele îl văzu pe acelaşi ins cercetându-l cu mare atenţie chiar pe el însuşi, peste umărul celui îmbrăcat cu haină ostăşească. Când ochii contelui îi întâlniră pe ai săi, îşi întoarse repede privirea; contele se simţea tot mai neliniştit, dar se temu să nu se trădeze prin expresia chipului şi, străduindu-se să surâdă, începu să vorbească cu Blanche într-o doară despre lucruri obişnuite. Când se uită din nou în jur, observă că soldatul şi tovarăşul său dispăruseră.

Omul numit Jacques se întoarse acum din galeria de piatră.

— Am aprins focul acolo, spuse el, şi păsările sunt jumulite; o să punem şi masa în galerie, căci e mai cald ca aici.

Tovarăşii săi se arătară gata să se mute acolo şi îi poftiră pe oaspeţi să îi urmeze în galerie; Blanche, abătută, rămase locului, iar Saint Foix privi spre conte, care spuse că preferă căldura facului lângă care stătea.

Vânătorii lăudară însă căldura din cealaltă încăpere şi stăruiră cu atâta amabilitate să treacă dincolo, încât contele, pe jumătate şovăind, pe jumătate temându-se să nu-şi trădeze îndoielile, se învoi. Coridoarele lungi şi ruinate prin care trecură îl deprimară, dar tunetul care bubuia cu putere afară îl convinse că era periculos să părăsească adăpostul; aşa că se stăpâni să-i provoace pe cei care îl conduceau arătându-le că nu avea încredere în ei. Vânătorii deschideau drumul cu un felinar; contele şi Saint Foix, vrând să se facă plăcuţi gazdelor prin dovezi de prietenie, duceau fiecare câte un scaun, iar Blanche îi urma cu paşi şovăitori. Pe când mergea aşa, rochia i se agăţă de un cuţ, din Perete şi ea se opri, străduindu-se să o desprindă; nici contele, şi nici Saint Foix, discutând aprins, nu-şi dădură seama că ea se oprise şi îşi urmară călăuza pe după un cot al coridorului, iar Blanche rămase în urmă pe întuneric.

Tunetul îi împiedică să-i audă chemarea, dar, desprinzându-şi rochia, ea îi urmă. Degrabă pe drumul pe care credea că îl luaseră. O lumină lucind în depărtare îi întări convingerea, aşa că îşi continuă drumul până la o uşă deschisă de unde venea lumina, crezând că încăperea era chiar galeria de piatră despre care vorbiseră oamenii.

Auzind glasuri înăuntru, se opri la câţiva paşi de uşă, ca să fie sigură că nu se înşală, şi de acolo, la lumina unui felinar care atârna din tavan, văzu patru bărbaţi aşezaţi în jurul unei mese, aplecaţi deasupra, ei, părând să se sfătuiască. Îşi dădu seama că unul dintre ei era cel pe care îl văzuse privindu-l ţintă pe Saint Foix; şi care vorbea acum cu aprindere, deşi cu glas coborât; dar când unul dintre

tovarăşii lui păru să îl contrazică, începură să vorbească pe un ton mai ridicat şi mai aspru. Blanche, alarmată că nici tatăl ei şi nici Saint Foix nu se aflau în încăpere şi îngrozită de înfăţişarea sălbatică a acestor oameni, tocmai se întorcea grăbită, vrând să caute galeria, când îl auzi pe unul dintre ei spunând:

— Hai să nu ne mai certăm. Cine vorbeşte de primejdie? Urmaţi-mi sfatul şi nu o să fie niciuna – puneţi mâna pe *ei*, şi ceilalţi vor fi o pradă uşoară.

Blanche, izbită de aceste vorbe, se opri o clipă ca să audă mai mult.

— Nu e nimic de luat de la ceilalţi, spuse unul dintre oameni; eu nu sunt pentru vărsare de sânge când se poate şi altfel – omorâţi-i doar pe cei doi, şi treaba e făcută;

ceilalţi n-au decât să plece.

— Aşa crezi? exclamă primul tâlhar, şi scoase o înjurătură înspăimântătoarte. Cum! ca să spună apoi în ce fel i-am aranjat pe stăpânii lor şi să trimită trupele regelui să ne tragă pe roată!? întotdeauna ai dat sfaturi grozave – pun prinsoare că nimeni dintre noi n-a uitat încă ajunul Sf. Toma de anul trecut.

Lui Blanche i se strânse inima de groază. Primul ei gând a fost să fugă de lângă uşă; dar, când încercă să se mişte, tremura atât de tare, că, după ce făcu câţiva paşi, clătinându-se, spre un colţ mai întunecat al coridorului, fu silită să stea locului şi să asculte vorbele cumplite ale celor despre care nu se mai putea îndoi că erau tâlhari. În clipa următoare auzi aceste vorbe:

— De ce nu le-am face de petrecanie la toţi?

— Pun rămăşag că vieţile noastre fac cât ale lor, răspunse tovarăşul lui. Dacă nu-i omorâm, o să ne spânzure ei pe noi; aşa că mai bine să moară ei, decât să ne spânzure pe noi.

— Mai bine, mai bine, strigară ceilalţi.

— Când omori pe cineva, e un mod promiţător să scapi de spânzurătoarte! spuse primul tâlhar. Cu toate astea, mulţi inşi cinstiţi şi-au vârât capul în ştreang în felul ăsta.

Câteva clipe se lăsă tăcerea, şi cu toţii părură să chibzuiască.

— Fir-ar să fie, exclamă deodată cu nerăbdare unul dintre hoţi; tovarăşii noştri ar fi trebuit să fie acum aici; or să vină cu vechea poveste, şi fără nicio pradă – dacă erau aici, treaba noastră ar fi fost simplă şi uşoară.

Văd că n-o să fim în stare să facem nimic în noaptea asta, căci suntem mai puţini decât oamenii ăştia, iar dimineaţa or să vrea să plece, şi cum crezi că-i putem opri fără să folosim forţa?

— M-am gândit la un plan care o să meargă, spuse unul dintre ei; dacă putem să le facem de petrecanie pe tăcute celor doi cavaleri, o să fie uşor să-i biruim pe ceilalţi.

— E un plan grozav, zău aşa, spuse un altul rânjind dispreţuitor. Dacă pot să rod zidul închisorii, o să fiu liber!

— Cum putem să le facem de petrecanie *pe tăcute*?

— Cu otravă, răspunseră tovarăşii săi.

— Bine zis! O să meargă, se învoi al doilea tâlhar.

O să se chinuie mult până o să moară, şi o să mă răzbun şi eu în felul ăsta. Baronii ar trebui să se teamă de răzbunarea noastră!

— L-am recunoscut pe fiu din clipa când l-am văzut, spuse omul pe care Blanche îl văzuse privindu-l ţintă pe

Saint-Foix, dar nu cred că el mă cunoaşte; cât despre tatăl lui, aproape că l-am uitat.

— Poţi să spui ce vrei, intră în vorbă al treilea tâlhar, dar nu cred că el e baronul; îl ştiu cât îl ştiţi şi voi, căci am fost unul dintre cei care l-au atacat, împreună cu bravii noştri flăcăi care au avut apoi de suferit.

— Şi n-am fost şi eu? se răsti primul tâlhar. Vă spun că el e baronul; dar ce contează dacă e sau nu? – important e să nu lăsăm toată prada să ne scape din mâini. Nu se întâmplă prea des să avem asemenea noroc. Când ne riscăm mereu viaţa ca să trecem prin contrabandă câteva kilograme de tutun înşelându-i pe vameşii regelui, gata să ne frângem gâtul prin prăpăstii ca să vânăm ceva să ne astâmpărăm foamea jefuind din când în când câte un alt contrabandist sau câte un călător rătăcit, alegându-ne doar cu atât cât să avem pentru praful de puşcă pe care-l irosim trăgând asupra lor – să lăsăm o asemenea pleaşcă să ne scape? Păi. Zic că ăştia au destul asupra lor cât să ne ţină…

— Eu n-aş vrea să le facem de petrecanie, se băgă în vorbă al treilea hoţ; mai bine să profităm de pe urma lor. Numai că Dacă ăsta ziceţi voi că e baronul, aş vrea să mă mai uit o dată bine la el, în amintirea bravilor noştri camarazi pe care i-a trimis la spânzurătoare.

— Bine, bine, n-ai decât să te uiţi cât vrei, zise primul tâlhar; dar îţi spun că baronul e mai înalt de statură.

— Lăsaţi acum vorbăria, se răsti al doilea tâlhar; ei, ce facem, îi lăsăm să plece au ba? Dacă mai stăm mult aici, or să priceapă despre ce-i vorba şi or s-o şteargă.

Oricine ar fi oamenii ştia sunt bogaţi, căci altfel de ce ar avea atâţia slujitori? Aţi văzut inelul pe care îl avea pe deget? ăla de-i ziceţi voi că e baronul?

— Ei, era un diamant; dar acum sunt sigur că nu-l mai are: m-a văzut chiorându-mă la ei, şi l-a scos.

— Da, şi mai e şi medalionul ia gâtul fetei; l-aţi văzut?

Ea nu şi l-a scos, zise primul tâlhar, îi atârnă încă la gât: dacă n-ar fi sclipit aşa, nici nu l-aş fi văzut, cum era

Aproape ascuns în cutele rochiei: şi ăla are diamante, şi trebuie să fie grozave, dacă sunt puse în jurul unui medalion atât de mare.

— Dar cum să ducem la capăt treaba o întrebă al doilea ticălos; hai să vorbim despre asta. Nu mi-e teamă mie că nu e pradă destulă, dar cum să punem mâna pe ea?

— Da, da, se alăturară tovarăşii săi, să ne sfătuim cum să facem, că nu avem timp de pierdut.

— Eu sunt tot pentru otravă, zise cel de-al treilea. Dar gândiţi-vă că sunt cam mulţi; vreo nouă sau zece, şi încă bine înarmaţi. Când am văzut atâţia la poartă, nici n-am vrut să-i las să intre, ştiţi bine, cum n-aţi vrut nici voi.

— Credeam că s-ar putea să fie duşmani de-ai noştri, îl lămuri cel de-al doilea; nu că mi-ar fi păsat că erau mulţi la număr.

— Dar acum trebuie să-ţi pese, i-o întoarse tovarăşul său, căci altfel va fi rău de tine. Noi nu suntem decât şase, şi cum am putea să-i răzbim pe toţi zece cu forţa? Vă spun că cel mai bine e să le dăm la câţiva otravă, şi cu ceilalţi ne răfuim noi pe urmă.

M-am gândit la o cale mai bună, zise celălalt, nerăbdător; trăgeţi-vă mai aproape.

Blanche, care ascultase discuţia dintre ei cu o groază de nedescris, nu mai putu prinde vorbele lor, căci tâlharii începuseră acum să şuşotească; dar însufleţită de speranţa că i-ar putea salva pe prietenii ei de la moarte, dacă putea ajunge repede la ei, prinse puteri şi o porni în căutarea galeriei. Dar cum spaima şi întunericul păţeau să se unească împotriva ei, după ce făcu câţiva paşi lumina slabă ce se strecura din odaie nu mai putu birui bezna şi, împiedicându-se de o treaptă de pe coridor, căzu jos.

Zgomotul îi sperie pe tâlhari, care tăcură pe dată şi apoi se repeziră pe coridor, să vadă dacă nu cumva cineva auzise uneltirile lor. Blanche îi văzu apropiindu-se, mută de groază în faţa privirilor lor sălbatice şi lacome; dar, înainte de a se putea ridica, o descoperiră şi puseră mâna pe ea, târând-o spre camera de unde ieşiseră şi ameninţând-o că

o păţeşte dacă nu încetează cu ţipetele.

După ce ajunseră în odaie, începură să se sfătuiască ce să facă cu ea.

— Să vedem mai întâi ce-a auzit, zise şeful tâlharilor.

De cât timp erai pe coridor, domniţă, şi ce treabă aveai aici?

— Mai întâi să punem mâna pe medalion, zise unul dintre ei, apropiindu-se de Blanche, care tremura ca o frunză. Frumoasă domniţă, cu voia dumitale, medalionul ăsta e al meu; hai, dă-mi-l, că altfel îl iau singur.

Blanche, implorându-l s-o cruţe, îi dădu imediat miniatura, în timp ce un alt tâlhar o întreba cu asprime ce auzise din discuţia lor; şi înţelegând din fâstâceala şi spaima ei ceea ce limba nu îndrăznea să exprime, bandiţii se uitară cu înţeles unul la celălalt, şi doi dintre ei se retraseră într-un colţ mai îndepărtat al încăperii, ca să se sfătuiască.

— Astea-s diamante, pe legea mea! exclamă omul, după ce examină miniatura. Şi mai e şi un portret foarte drăguţ, zău aşa; un cavaler tânăr şi chipeş, aşa cum ai vrea să vezi într-o zi de vară. Va să zică, ăsta-i bărbatul dumitale, domniţă, căci el e cavalerul cu care stăteai până mai adineauri.

Blanche, moartă de spaimă, îl imploră să aibă milă de ea şi, întinzându-i punga, îi făgădui să nu spună nimic din ce se întâmplase, dacă o va lăsa să se înapoieze la ai săi.

Omul rânji batjocoritor şi se pregătea să-i răspundă, când atenţia îi fu atrasă de un zgomot îndepărtat; şi, în timp ce asculta cu luare-aminte, o strânse mai tare pe Blanche de braţ, de parcă i-ar fi fost teamă că o să-i scape, şi ea ţipă din nou după ajutor.

Zgomotele se auzeau tot mai aproape, şi tâlharii se grăbiră să vină din celălalt colţ al odăii.

— Am fost descoperiţi, strigară ei; dar să ascultăm o

clipă, poate că nu sunt decât tovarăşii noştri care vin din munţi. Şi dacă e aşa, treaba e ca şi făcută; hai să ascultăm!

O împuşcătură ce răsună în depărtare îi adeveri o clipă bănuiala, dar imediat zgomotele răsunară tot mai aproape;

se auzea acum zăngănit de săbii, ca şi glasuri răstite şi gemete surde, venind de pe aleea din afara încăperii. În timp ce tâlharii îşi pregăteau armele, se auziră strigaţi de câţiva dintre tovarăşii lor din depărtare, şi apoi un corn răsună ascuţit, în afara fortăreţei, semnal pe care se pare că îl înţeleseră foarte bine; căci trei dintre ei, lăsând-o pe

Blanche în grija celui de al patrulea, se repeziră imediat afară din încăpere, în timp ce Blanche, tremurând toată, cuprinsă de slăbiciune, se ruga să i se dea drumul, auzi în mijlocul vacarmului glasul lui Saint Foix, şi abia scoase un strigăt, când uşa odăii se deschise şi el apăru, desfigurat de răni din care curgea sângele, şi urmărit de câţiva tâlhari. Blanche nu mai văzu şi nu mai auzi nimic; totul se învârti în jurul ei, ochii i se împăienjeniră şi căzu în nesimţire în braţele banditului care o ţinuse.

Când îşi reveni, îşi dădu seama, la lumina slabă care pâlpâia în jurul ei, că se afla în aceeaşi cameră, dar nici contele nici Saint Foix şi nici altcineva nu se zărea; şi ea rămase câtva timp nemişcată, într-o stare de amorţeală.

Dar pe măsură ce-i reveneau imaginile înspăimântătoare de mai înainte, se strădui să se ridice, ca să-şi caute prietenii, când un geamăt surd, nu prea departe de ea, îi aminti de Saint Foix şi de starea în care îl văzuse intrând în odaie;

şi atunci îşi dădu silinţa să se ridice de jos şi înaintă îngrozită spre locul de unde auzise geamătul; pe jos zăcea un trup omenesc şi la lumina slabă a unei lumânări ce pâlpâia, recunoscu faţa palidă şi desfigurată a lui Saint Foix. Se poate lesne închipui ce groază a copleşit-o în clipa

aceea.

El tăcea, cu ochii pe jumătate închişi; pe mâna pe care ea i-o strângea cu deznădejde, se vedea sânge închegat. În timp ce îi repeta zadarnic numele şi striga după ajutor, se auziră paşi, şi în cameră intră cineva – dar îşi dădu seama că nu era tatăl ei, contele; spre marea ei uimire, când îl imploră să-i dea primele îngrijiri lui Saint Foix, văzu că era Ludovico! Fără să piardă timp ca s-o recunoască, el începu să lege imediat rănile cavalerului şi, înţelegând că leşinase fiindcă pierduse mult sânge, alergă după apă; dar abia ieşise de câteva clipe, când Blanche auzi alţi paşi apropiindu-se şi simţi că era gata să-şi piardă minţile de frica bandiţilor; dar la lumina unei torţe care licări pe pereţi, văzu că cel care se apropia era chiar contele de Villefort; avea chipul îngrijorat, răsufla din greu şi o striga întruna pe fiica sa. Auzindu-i glasul, Blanche se ridică şi alergă în braţele lui, iar el, lăsând să-i cadă din mână spada însângerată, o strânse la piept într-o efuziune de recunoştinţă şi bucurie; după care se grăbi să se intereseze de starea lui

Saint Foix, care începuse să dea semne de viaţă. Ludovico se întoarse curând cu apa şi rachiu; apa i-o duse la buze, iar cu rachiu se apucă să-l frece la tâmple şi pe mâini; în cele din urmă, Blanche îl văzu deschizând ochii, şi apoi îl auzi întrebând de ea; dar bucuria îi fu de scurtă durată şi o cuprinse o nouă nelinişte, căci Ludovico spuse că trebuie să-l ducă imediat pe domnul Saint Foix de acolo, adăugând:

— Tâlharii de afară, domnule conte, erau aşteptaţi de o oră; şi dacă mai întârziem, ne vor găsi cu siguranţă. Sunetul acela ascuţit de corn, o ştiu ei prea bine, e un semnal dat de tovarăşii lor aflaţi în mare primejdie şi se audejn munţi la multe leghe depărtare. Ştiu cazuri când s-au. Întors la chemarea lui chiar şi de la Pied de Melicant.

Oare stă cineva de pază la poarta cea mare, domnule conte?

— Nimeni, răspunse contele. Dar toţi. Oamenii mei sunt acum răspândiţi, nici nu ştiu pe unde. Du-te, Ludovico, adună-i şi vezi dacă nu se aude şi tropăitul catârilor.

Ludovico ieşi în grabă, iar contele se sfătui cum să-l transporte pe Saint Foix, care n-ar fi putut îndura să fie zguduit pe spinarea unui catâr, chiar dacă ar fi avut destulă putere ca să se ţină în şa.

Pe când contele îi spunea că tâlharii, pe care îi găsiseră în fortăreaţă, fuseseră închişi în turn, Blanche văzu că şi el era rănit şi că mâna stângă îi atârna ţeapănă; dar el zâmbi de neliniştea ei, asigurând-o că nu era decât o zgârietură.

Apărură îndată şi slujitorii contelui, în afară de doi care rămaseră de pază la poartă, şi curând după aceea se înfăţişă şi Ludovico.

— Mi se pare e aud catârii apropiindu-se în vale, domnule conte, zise el, dar torentul vuieşte atât de tare că nu sunt sigur; oricum, am adus ceva cu care să-l putem căra pe domnul cavaler, adăugă el, arătând o piele de urs prinsă de două prăjini – după cât se pare folosite de tâlhari ca să aducă acasă pe vreunul de-al lor dacă se întâmplă să fie rănit în luptă.

Ludovico o întinse pe jos şi, punând peste ea câteva piei de capră, făcu un fel de pat, în care îl culcară pe cavaler, care începuse să-şi revină destul de mult. Călăuzele ridicară pe umeri prăjinile şi o porniră, păşind cu dibăcie pe drumul povârnit, astfel – încât targa nu era deloc zdruncinată. Câţiva dintre slujitorii contelui erau şi ei răniţi – dar foarte uşor şi, după ce îşi legară rănile, porniră către poarta cea mare. Când trecură prin sală, din depărtare se auzi larmă, şi JBlanche rămase îngrozită.

— Sunt doar ticăloşii din turn, o linişti Ludovico.

— Numai să nu spargă uşa, zise contele.

— Nu, domnule conte, răspunse Ludovico, fiindcă uşa e de fier; n-avem de ce ne teme din partea lor; dar o să trec mai întâi eu şi o să mă uit de pe metereze.

Îl urmară cu toţii în grabă, şi îşi găsiră catârii păscând în faţa porţilor; ascultară cu mare grijă, dar nu auziră niciun zgomot, în afară de vuietul torentului de dedesubt şi de adierea brizei matinale suspinând printre ramurile stejarului bătrân din curte; şi fură bucuroşi zărind primele mijiri ale zorilor pe crestele munţilor. După ce încălecară pe catâri, Ludovico se oferi să-i călăuzească el şi îi duse până în vale pe un drum mai uşor decât cel pe unde urcaseră mai înainte.

— Trebuie să ocolim valea spre răsărit, domnule conte, zise el, ca să nu dăm peste tâlhari; pe acolo au plecat azi-dimineaţă.

În curând, drumeţii ieşiră din vale şi se pomeniră într-o vâlcea care se întindea spre miazănoapte şi apus. Lumina dimineţii se aşternea peste munţi şi dezvăluia treptat dâmburile înverzite de la poalele munţilor, unde creşteau în voie arbori de plută şi stejari veşnic verzi. Norii de furtună se împrăştiaseră şi lăsaseră cerul senin, aşa că Blanche se simţi însufleţită de verdeaţă, înviorată de ultima ploaie, îndată răsări şi soarele, şi razele lui făceau să sclipească stâncile ude, cu tufişurile din vârful lor şi povârnişurile acoperite de iarbă. La capătul văii se învălătuceau ceţurile, dar vântul le împinse din faţa drumeţilor, iar razele soarelui le siliră să urce spre vârful munţilor. Străbătută cam o leghe, când S aint Foix începu să se plângă de o mare slăbiciune, şi se opriră cu toţii să-i dea ceva răcoritor şi să lase oamenii care-l purtau să se mai odihnească. Ludovico luase din fortăreaţă câteva sticle de vin vechi spaniol, care acum se dovedi un „foarte bun

întăritor nu numai pentru

Saint Foix ci şi pentru ceilalţi. Din grup; lui Saint Foix nu-i aduse însă decât o uşurare trecătoare, căci fierbinţeala începu să-i crească şi nu mai izbuti să-şi stăpânească durerile ce-l chinuiau; abia aştepta să se vadă ajuns la hanul unde plănuiseră în ajun să-şi petreacă noaptea.

În timp ce se odihneau la umbra pinilor înalţi, contele îi ceru lui Ludovico să-l lămurească pe scurt cum dispăruse din încăperea din aripa de nord, cum ajunsese în mâinile

Tâlharilor şi cum izbutise atât de bine să-l ajute pe el şi pe ai lui, căci neîndoielnic lui i se datora eliberarea lor din mâinile tâlharilor. Ludovico tocmai se pregătea să-i facă pe voie, când auziră răsunând pe neaşteptate o împuşcătură, de pe cărarea pe care veniseră, şi se ridicară îngrijoraţi, pornind degrabă la drum.

CAPITOLUL XIII

Ah, cum Vademeneşte soarta
Pe căi bătute de furtuni.
Şi-nchide bucuriei poarta /
BEATTIE

În vremea asta Emily se gândea mereu, plină de nelinişte, la soarta lui Valancourt; dar Theresa, găsind în sfârşit pe cineva căreia să-i destăinuie misiunea ei pe lângă intendent, o înştiinţa că mesagerul avea să se întoarcă a doua zi; şi Emily îi făgădui să se ducă ea până la căsuţă.

Teresa fiind prea şubredă ca să poată veni.

Spre seară, Emily porni deci singură spre căsuţă, înfiorată de o tristă presimţire cu privire la Valancourt, impresionată, poate, şi de întunericul ce se lăsa. Era o seară cenuşie de toamnă târzie; neguri se târau ici-colo pe munţi, şi un vânt rece, făcând să foşnească pădurea de fagi. Îi presăra cărarea cu ultimele frunze îngălbenite, care

se învârtejeau purtate de vânt şi, prevestind apropierea iernii, îi aduceau pustiu în suflet, părând să-i vestească moartea lui

Valancourt. Gândul acesta era atât de puternic, încât de mai multe ori era gata să se întoarcă acasă, neputând înfrunta o certitudine pe care o presimţea dar, luptându-se

— Eu sentimentele acestea, izbuti să şi le stăpânească şi îşi continuă drumul.

Şi cum mergea aşa tristă mai departe, urmărind învolburarea norilor pe cer şi rândunelele purtate de vânt, ba dispărând pe după norii de furtună, ba ieşind o clipă ca să se rotească în văzduhul mai liniştit, i păru că suferinţele şi încercările vieţii ei din ultimul timp erau oglindite în aceste imagini trecătoare – tot astfel fusese şi ea azvârlită în ultimul an pe marea furtunoasă a nefericirii, bucurându-se doar de scurte răgazuri de tihnă, dacă amânarea nenorocirilor poate fi numită tihnă. Şi acum, când scăpase din atâtea primejdii, când se eliberase de cei care o năpăstuiau şi când se pomenise stăpână unei mari averi, acum, când ar

— Fii putut pe bună dreptate să se aştepte la fericire, vedea că este tot atât de departe de ea ca şi înainte. S-ar fi învinuit de slăbiciune şi nerecunoştinţă, lăsându-se astfel copleşită de o singură nenorocire, fără a ţine seama de atâtea şi atâtea daruri cu care fusese înzestrată, dacă această nenorocire ar fi afectat-o doar pe ea; dar plângând din pricina lui Valancourt pe când fusese în viaţă, lacrimi de compasiune i se amestecaseră cu cele de regret; şi căinând o fiinţă omenească decăzută până la viciu, şi deci până la calvarul suferinţei, raţiunea şi omenia îi storceau lacrimile, iar tăria nu o învăţase încă să le despartă de cele ale dragostei;

totuşi, în clipa de faţă, ceea ce o apăsa nu era certitudinea vinovăţiei, lui, ci teama că murise (moarte la

care se pare că şi ea, deşi fără voie, contribuise într-o oarecare măsură).

Această teamă creştea pe măsură ce se apropia clipa când i se va adeveri bănuiala; şi când zări căsuţa Theresei, era, atât de tulburată şi cu hotărârea zdruncinată de şovăială, încât nu se simţi în stare să meargă mai departe şi se aşeză pe o bancă de lângă drum; stând acolo, i se păru că vântul care gemea printre ramurile înalte de deasupra îi aducea o jelanie îndepărtată, şi chiar când rafalele se opreau, îşi închipuia că aude vaiete slabe, înăbuşite. Ascultând cu mai multă luare-aminte, se convinse că nu era decât închipuire;

dar înserarea care se aşternea peste tot o îndemnă să se ridice şi, cu paşi şovăielnici, se îndreptă iarăşi spre căsuţă.

Prin fereastră zări pâlpâind flăcările vesele ale focului ce ardea în cămin, iar Theresa, care o văzuse apropiindu-se, îi deschise uşa şi o întâmpină.

— E o seară răcoroasă, domnişoară, zise ea; şi cum se apropie şi furtuna, m-am gândit că n-ar strica puţin foc.

Aşezaţi-vă pe scaunul acesta, de lângă cămin.

Emily, mulţumindu-i pentru grija pe care i-o arăta, se aşează; apoi, privind-o drept în faţa luminată de flăcări, fu izbită de expresia ei şi, neputând scoate o vorbă, se rezemă de spătar cu o înfăţişare atât de îndurerată, încât

Thei esa pricepu ce o frământă, dar rămase tăcută.

— Ah! exclamă în cele din urmă Emily, văd că nu trebuie să te mai întreb ce-ai aflat, căci tăcerea şi privirea explică totul; – înseamnă că el este mort!

— Vai! scumpă domnişoară, vorbi Theresa, în timp ce ochii i se umpleau de lacrimi, lumea asta e formată numai din suferinţe! Bogaţii îşi au şi ei partea lor, ca şi oamenii sărmani! Dar trebuie să ne străduim cu toţii să ne îndurăm soarta.

— E mort, deci! o întrerupse Emily. Valancourt e mort!

— Vai! mă tem că da, răspunse Theresa.

— Te temi! zise Emily, doar te temi?

— Vai! da, domnişoară, mă tem că e mort! Nici intendentul şi nici altcineva din familia Epourville n-a auzit nimic despre el de când a plecat din Languedoc; contele e tare mâhnit din pricina lui, fiindcă avea întotdeauna grijă să trimită veşti despre el, şi acum n-a mai primit niciun rând de când a plecat din Languedoc. Trebuia să se întoarcă de trei săptămâni, dar nici n-a venit şi nici n-a scris nimic, şi le e teamă că i s-a întâmplat o nenorocire. Vai! cine-ar fi crezut că o să ajung să plâng la moartea lui! Sunt bătrână, şi puteam să mor fără să-i pese nimănui de mine, pe când el…

Cuprinsă de slăbiciune, Emily ceru puţină apă, iar Theresa, speriată de glasul cu care vorbise, se grăbi să-i dea îngrijiri şi, în timp ce-i ducea apa la buze, continuă:

— Scumpă domnişoară, nu puneţi totul la inimă", cavalerul ar putea să fie totuşi viu şi sănătos; să nu ne pierdem nădejdea!

— Oh, nu! eu nu mai pot nădăjdui nimic, zise Emily;

cunosc unele împrejurări care nu-mi lasă nicio nădejde.

Mi-am mai revenit acum şi pot să ascult ce ai de zis. Spune-mi, te rog, mai amănunţit tot ce ştii.

— Aşteptaţi puţin până vă simţiţi mai bine, domnişoară, căci arătaţi tare rău!

— Oh, nu, Theresa, spune-mi totul, cât mai am puterea să ascult, zise Emily. Spune-mi totul, te rog din suflet!

— Bine, am să vă spun; dar intendentul nu mi-a povestit prea multe, căci Richard zicea că nu-i venea să vorbească despre domnul Valancourt, şi tot ce-a aflat a fost

de la Gabriel, unul dintre slujitori, care zice că a auzit de la valetul domnului conte.

— Ce-a auzit? întrebă Emily.

— Păi, Richard nu prea are ţinere de minte şi nu-şi aminteşte nici pe jumătate şi, dacă nu i-aş fi pus o mulţime de întrebări, n-aş fi aflat mai nimic. Dar el zice că Gabriel zicea că el şi toţi ceilalţi slujitori erau tare necăjiţi din pricina domnului Valancourt, fiindcă era un gentilom atât de bun, că toţi îl iubeau, de parcă le-ar fi fost frate – şi acum, când te gândeşti ce s-a ales din el! Că tare mai era

Cumsecade cu toţi şi, dacă vreunul dintre ei greşea, domnul Valancourt era primul care-l ruga pe domnul conte să-l ierte. Şi-apoi, dacă vreo familie de oameni sărmani era în nevoie, domnul Valancourt se grăbea primul să le vină în ajutor, deşi alţii, mai apropiaţi, ar fi avut mai multe mijloace s-o facă. Şi-apoi, zicea Gabriel, era atât de binevoitor cu toată lumea şi, deşi avea o înfăţişare atât de

Mândră, niciodată nu poruncea şi nu striga la cei din jur, cum fac de obicei cavalerii nobili, dar oamenii nu-l respectau mai puţin din pricina asta. „Ba, zicea Gabriel, tocmai pentru asta îl respectam mai mult şi am fi alergat cu toţii să-i dăm ascultare, doar la o vorbă de-a lui, mai degrabă decât altora care ne tot sâcâiau întruna ce avem de făcut; da, şi ne feream mai mult să nu-l supărăm pe el, decât pe cei care se răsteau la noi”.

Emily, care nu mai socotea primejdios să asculte laude adresate lui Valancourt, nu încercă s-o întrerupă pe Theresa, ci rămase atentă la vorbele ei, deşi durerea aproape o copleşise.

— Domnul conte, urmă Theresa, tare se mai frământă din pricina domnului Valancourt, mai cu seamă că, după cât se spune, a fost cam aspru cu el în ultima vreme. Gabriel zice că a auzit de la valetul domnului conte că domnul

Valancourt s-a purtat destul de nesăbuit la Paris şi a cheltuit o mulţime de bani, mult mai mult decât i-ar fi fost pe plac domnului conte, căci el nu-i cheltuitor ca domnul

Valancourt, care a apucat-o pe căi greşite. Ba, după cât se pare, din pricina asta domnul Valancourt a şi fost vârât la închisoare la Paris, şi domnul conte, zice Gabriel, nici n-a vrut să-l scoată de acolo, zicând că merită să sufere; şi când bătrânul Grégoire, majordomul, a auzit de toate astea, şi-a cumpărat un baston cu care să meargă până la

Paris ca să-l vadă pe tânărul domnişor; dar îndată după aceea am auzit că domnul Valancourt avea să se întoarcă acasă. O, ce bucurie. A fost pe noi în ziua când a venit! Numai că era tare schimbat, şi domnul conte se purta nepăsător cu el, şi domnul Valancourt era foarte trist. Curând după aceea a plecat iarăşi în Languedoc, şi de atunci n-am mai auzit nimic despre el.

Theresa se opri din povestit şi Emily, suspinând din greu, rămase cu ochii aţintiţi în pământ, fără să scoată o vorbă. După o lungă tăcere, o întrebă pe Theresa ce mai aflase.

— Dar de ce aş mai întreba? adăugă ea; ceea ce mi-ai spus până acum îmi ajunge. O, Valancourt! ai plecat – te-ai dus pe vecie; şi eu… eu te-am ucis!

Aceste, vorbe, împreună cu expresia de deznădejde de pe chipul ei, o speriară foarte pe Theresa, care începu să se teamă că veştile pe care le auzise o impresionaseră prea tare şi îi zdruncinaseră mintea.

— Dragă domnişoară, liniştiţi-vă, se rugă ea; şi nu mai spuneţi asemenea vorbe îngrozitoare. Cum să-l fi ucis pe domnul Valancourtvai de mine!

Emily nu răspunse decât printr-un suspin adânc.

— Dragă domnişoară, mi se frânge inima să vă văd aşa, urmă Theresa; nu mai staţi cu ochii în pământ, atât de

palidă şi de tristă; mă sperii de moarte când vă văd aşa.

— Emily continua să tacă, părând să nu audă nimic din spusele ei.

— Şi-apoi, domnişoară, adăugă Theresa, n-avem de unde să ştim că domnul Valancourt nu e în viaţă şi fericit.

La auzul numelui său, Emily ridică ochii şi îi aţinti, într-o privire rătăcită, asupra Theresei, ca şi cum ar fi mâncărcat să înţeleagă ce-i spunea.

— Da, scumpă domnişoară, reluă Theresa, înţelegând. U-1 greşit expresia, domnul Valancourt ar putea fi în viaţă şi fericit.

La repetarea acestor vorbe, Emily le pătrunse înţelesul dar, în loc să aibă urmarea dorită, părură doar să-i sporească suferinţa. Se ridică îndată de pe scaun şi începu să meargă de colo-colo prin odăiţă cu paşi repezi, oftând mereu, frângându-şi mâinile şi frământându-se.

Văzând-o în starea asta, Theresa cu o afecţiune simplă dar sinceră, se străduia s-o liniştească; puse apoi mai multe lemne pe foc şi îl înteţi până când se aprinse mai bine, curăţă vatra, aşeză scaunul pe care şezuse Emily mai aproape de foc şi apoi scoase dintr-un dulap o sticlă de vin.

— E o seară vijelioasă, domnişoară, zise ea, şi vântul e rece – haideţi, veniţi mai aproape de foc şi beţi un pahar de vin; o să vă facă bine, cum mi-a făcut şi mie de multe ori, căci nu-i vin obişnuit; e vin tare de Languedoc, şi ultima din cele şase sticle pe care mi le-a trimis domnul

Valancourt în seara când a plecat din Gasconia spre Paris.

De atunci, l-am tot folosit ca întăritor şi nu beau niciodată fără să mă gândesc la el şi la vorbele bune pe care mi le-a spus când mi-a dat sticlele de vin. „Theresa, mi-a zis, acum nu mai eşti foarte tânără şi trebuie să bei din când în când câte un pahar de vin bun. Am să-ţi trimit

câteva sticle şi, când o să bei din de să-ţi aminteşti de mine, prietenul tău”. Da, chiar acestea au fost vorbele lui: „de mine, prietenul tău:!

Emily continua să păşească prin odaie, fără să pară a auzi vorbele Theresei, care continuă:

— Şi mi-am amintit de el, mereu, sărăcuţul! – căci el mi-a dăruit căsuţa asta, ca să am un adăpost, şi vinul ăsta, ca să mă întărească. Ah! şi acum e în rai, împreună cu binecuvântatul meu stăpân, ca un adevărat sfânt!

Glasul Theresei se frânse; începu să plângă şi aşeză jos sticla, nefiind în stare să toarne vinul. Durerea ei. Păru s-o trezească pe Emily din propria-i suferinţă, şi se îndreptă spre bătrână, dar apoi se opri locului şi, privind-o o clipă, se întoarse copleşită de gândul că cel pe care îl jelea Theresa era Valancourt.

Reîncepu să păşească prin odaie, când deodată răsună, acoperind şuierul vântului, sunetul dulce al unui oboi, atât de duios încât Emily, impresionată, se opri o clipă să asculte; sunetele line, purtate de vânt şi pierzându-se apoi în câte o rafală, se tânguiau cu o dulceaţă care-i merse la inimă, încât îi dădură lacrimile.

— Păi, vorbi Theresa, ştergându-se la ochi, e Richard, fiul vecinului, care cântă din oboi; şi ce jalnic e să auzim tocmai acum o muzică atât de duioasă.

— Emily continua să plângă, fără să-i răspundă.

— Băiatul cântă adesea serile la oboi, adăugă Theresa, şi uneori tinerii dansează după muzica asta. Dar, vă rog, scumpă domnişoară! nu mai plângeţi atâta; luaţi mai bine un pahar din vinul ăsta, urmă ea, turnând puţin într-o cupă şi întinzându-i lui Emily, care o luă fără tragere de inimă.

— Gustajţi-l, de dragul domnului Valanccffirt, zise Theresa, când Emily duse paharul la buze, căci el mi l-a dat, după cum ştiţi.

Mâna lui Emily tremură atât de tare, încât vărsă vinul când duse cupa la gură.

— De dragul cui? – cine ţi-a dat vinul? vorbi ea cu glas şovăitor.

— Domnul Valancourt, domnişoară. Ştiam că o să vă facă plăcere. E ultima sticlă ce mi-a mai rămas.

Emily puse cupa cu vin pe masă şi izbucni în plâns;

Theresa, dezamăgită şi neliniştită, se strădui s-o liniştească.

dar ea făcu doar un semn cu mâna, rugând-o s-o lase singură, şi începu să plângă şi mai tare.

Theresa vru să iasă, dar o bătaie în uşă o împiedică, şi tocmai se pregătea să deschidă, când Emily o opri, cerându-i să nu lase pe nimeni să intre; pe urmă îşi aminti că poruncise unui slujitor să vină şi s-o însoţească spre casă, zise că nu putea fi decât Philippe şi se grăbi să-şi şteargă lacrimile, în timp ce Theresa deschidea uşa.

Glasul de afară o făcu pe Emily să asculte cu atenţie, îşi întoarse ochii spre uşă, unde îndată apăru un bărbat şi, la lumina mai vie a flăcărilor din cămin, îşi dădu seama că era – Valancourt!

Văzându-l, Emily sări în picioare, începu să tremure şi, prăbuşindu-se pe scaun, îşi pierdu cunoştinţa.

Acum ţipă şi Theresa, şi Valancourt înţelese că îl recunoscuse, deşi în prima clipă vederea ei slabă şi întunericul din odaie o împiedicaseră să-i distingă trăsăturile; dar imediat atenţia lui fu atrasă de aceea pe care o văzu prăbuşindu-se jos de pe scaunul de lângă foc; şi, alergând să-i vină în ajutor – văzu cu uimire că o sprijinea pe Emily!

Emoţiile felurite, care-l copleşiră la o întâlnire atât de neaşteptată cu Emily, de care crezuse că se despărţise pentru totdeauna şi pe care o vedea palidă şi neînsufleţită în braţele lui – ar putea fi imaginate, dar nu puteau fi

atunci exprimate, şi nici acum descrise; ca şi senzaţiile încercate de Emily când, în cele din urmă, deschizând ochii şi privind în sus, îl văzu iarăşi pe Valancourt. În ochii lui plini de nelinişte apăru într-o clipă o expresie de bucurie şi dragoste, când îi întâlni privirea şi îşi dădu seama că îşi revenea. Dar urmărind-o cum revine la viaţă, el nu putea decât să exclame, „Emily!” – în timp ce ea îşi întorcea privirea şi încerca să-şi tragă mâna; dar, în aceste clipe care urmară chinurilor îndurate la gândul că el murise, uită de orice vină care mai înainte îi trezise indignarea şi, văzându-l doar aşa cum îi apăruse la început când îi câştigase afecţiunea, nu simţi decât dragoste şi bucurie. Dar, vai! totul nu dură decât câteva clipe scurte; amintirile se năpustiră, ca un nor ameninţător, şi, întunecându-i imaginea amăgitoare din suflet, în faţă îi apăru iarăşi Valancourt cel decăzut – Valancourt cel nedemn de stima şi dragostea pe care i le dăruise cândva; tremurând toată, îşi trase mâna şi întoarse capul, pentru a-şi ascunde durerea, în timp ce el, şi mai stânjenit şi tulburat, rămase tăcut.

Simţind ceea ce-şi datora sieşi, îşi stăpâni lacrimile şi izbuti curând să-şi reţină sentimentele de bucurie, amestecată cu tristeţe, care se luptau în inima ei; în cele din urmă se ridică şi, mulţumindu-i pentru sprijinul pe care i-l dăduse, îi spuse Theresei noapte bună. În timp ce se pregătea de plecare, Valancourt, care păru că se trezeşte dintr-un vis, o imploră, cu un glas vrednic de milă, să-i acorde câteva clipe de atenţie. Propria ei inimă pleda şi ea tot atât de stăruitor, dar Emily avu destulă tărie să reziste amândurora, ca şi rugăminţilor zgomotoase ale Theresei de a nu se încumeta să plece singură pe întuneric, către casă;

deschisese uşa, ca să iasă, când răpăitul ploii şi vijelia de afară o siliră să ţină seama de rugăminţile ei.

Tăcută şi stânjenită, se întoarse lângă foc, în timp ce

Valancourt, tot mai tulburat, măsura cu paşi mari odaia, ca şi cum ar fi vrut să spună ceva, dar nu îndrăznea; cât despre Theresa, îşi exprima fără rezerve bucuria şi uimirea de a-l revedea.

— Bunul meu domn, începu ea, în viaţa mea n-am fost atât de uluită şi de bucuroasă. Tare mai eram mâhnite înainte de venirea dumneavoastră, căci socoteam că v-aţi prăpădit şi tocmai vorbeam despre asta şi ne jeluiam, când aţi bătut la uşă. Tânără mea stăpână, aici de faţă, plângea de i se rupea inima…

Emily se uită cu multă nemulţumire la Theresa dar, înainte de a putea spune ceva, Valancourt, nemaifiind în stare să-şi ascundă emoţia pe care i-o pricinuiseră dezvăluirile nesocotite ale Theresei, exclamă:

— O, iubita mea Emily! tot îţi mai sunt drag! E adevărat că m-ai onorat cu un gând – cu o lacrimă? O, cerule! plângi – plângi şi acum!

— Theresa. Domnule, vorbi Emily cu un aer rezervat şi încercând să-şi şteargă lacrimile, are motive să-şi amintească cu recunoştinţă de dumneata şi era îngrijorată pentru că în ultima vreme nu mai auzise nimic despre soarta dumitale. Îngăduie-mi să-ţi mulţumesc pentru bunătatea pe care i-ai arătat-o şi să-ţi spun că, deoarece acum sunt eu aici. Nu trebuie să-ţi mai fie îndatorată.

— Emily, zise Valancourt, nemaiputându-se stăpâni, în felul acesta îl întâmpini pe cel căruia cândva ai avut de gând să-i acorzi mâna – în felul acesta îl întâmpini pe cel care te-a iubit şi a suferit pentru tine?

— Dar oare ce spun eu? Iartă-mă, iartă-mă, domnişoară St. Aubert, nu ştiu ce vorbesc. Nu mai am niciun drept la sentimentele dumitale – am pierdut orice drept la stima şi dragostea dumitale. Da! nu pot uita că am avut cândva parte de dragostea dumitale, dar gândul că am pierdut-o este pentru mine cea mai cumplită suferinţă.

Suferinţă – dar ce spun eu! – nu este decât un cuvânt prea blând.

— Vai de mine! se repezi Theresa, împiedicând-o pe

Emily să răspundă; de ce spuneţi că aţi pierdut dragostea ei? Păi, scumpa mea stăpână vă iubeşte şi acum, mai mult decât pe oricine în lumea asta, deşi încearcă s-o tăgăduiască.

— E îngrozitor! exclamă Emily; Theresa, nu ştii ce vorbeşti. Domnule, dacă îmi respecţi liniştea, te rog să nu-mi prelungeşti această suferinţă.

— Respect prea mult liniştea dumitale, ca s-o curm cu bună ştiinţă, îi răspunse Valancourt, în pieptul căruia mândria se lupta cu dragostea; şi n-am s-o mai tulbur cu prezenţa mea. Voiam să-ţi cer câteva clipe de bunăvoinţă – deşi nu ştiu la ce bun. Ai încetat să mă mai stimezi, şi dacă ţi-aş povesti suferinţele mele n-aş face decât să mă înjosesc şi mai mult, fără să-ţi trezesc sniei măcar mila. Şi totuşi am fost, oh, Emily! sunt, de fapt, foarte nenorocit! adăugă

Valancourt, cu un glas care din solemn deveni îndurerat.

— Misterele din Udolpho, vol. N

— Cum! scumpul meu stăpân vrea să plece pe ploaia asta! începu să se vaite Theresa. Nu, n-o să se mişte un pas de-aici. Vai! vai! cum mă doare inima să văd cum nobilii dau cu piciorul fericirii! Păi, dacă aţi fi oameni din popor, asta nu s-ar întâmpla niciodată! vorbiţi aici că unul nu-i vrednic de celălalt şi că nu vă pasă unuia de altul, când ştiu eu bine că în toată provincia nu există nimeni cu o inimă atât de bună ca a domniilor voastre şi nici care să se iubească atât, dacă e să spunem adevărul!

Emily, nespus de ofensată, se ridică de pe scaun.

— Trebuie să plec, zise ea, căci furtuna s-a oprit.

— Stai, Emily, stai, domnişoară St. Aubert! o rugă

Valancourt, adunându-şi tot curajul; n-am să te mai supăr cu prezenţa mea. Iartă-mă că nu ţi-am dat ascultare mai devreme; şi, dacă poţi, gândeşte-te, uneori cu milă la cineva care, pierzându-te, a pierdut speranţa de a mai avea pace vreodată. Fii fericită, Emily, oricât de nenorocit aş rămâne, fii fericită, aşa cum ţi-o doresc din toată inima!

La ultimele cuvinte, vocea i se frân se şi chipul i se schimbă când, cu nespusă duioşie şi durere, o privi o clipă, şi apoi ieşi din casă.

— Vai de mine şi de mine! strigă Theresa, urmându-l până la uşă. Domnule Valancourt! cum mai plouă! Să-l goniţi pe o noapte ca asta! Păi, o să se prăpădească, nu alta; şi abia adineauri îl plângeaţi, domnişoară, crezând că era mort. Dar după câte văd, tinerele domnişoare îşi schimbă părerea într-o clipă!

Emily nu-i răspunse, fiindcă nici nu auzise ce-i spunea, ci, pierdută în gânduri triste, rămase pe scaunul de lângă foc, cu ochii aţintiţi în gol şi cu imaginea lui Valancourt în faţă.

— Domnul Valancourt e tare schimbat, domnişoară, urmă Theresa; a slăbit de nu-l mai recunoaşteţi; şi e atât de trist, şi aţi văzut că îşi ţine şi braţul într-o eşarfă.

La aceste vorbe, Emily ridică privirea, căci nu-i văzuse braţul în eşarfă; nu se mai îndoia că Valancourt fusese rănit de împuşcătura grădinarului ei din Toulouse; această convingere îi redeşteptă mila faţă de el, şi se condamnă că îl lăsase să plece din casă pe furtună.

Curând după aceea sosiră slujitorii cu trăsura, şi Emily, după ce o mustră pe Theresa pentru vorbele necugetate spuse lui Valancourt şi îi porunci să nu le mai repete niciodată, se înapoie acasă, gânditoare şi nemângâiată.

Cât despre Valancourt, se întorsese la micul han din sat, unde trăsese doar eu puţină vreme înainte de vizita lui

în căsuţa Theresei; venea de la Toulouse, în drum spre castelul contelui de Duvaraey, unde nu mai fusese de când îşi luase rămas bun de la Emily la Château-le-Blanc: şi rămăsese în vecinătate multă vreme, neputând găsi în el destulă tărie ca să părăsească un loc în care se afla cea mai dragă fiinţă a inimii lui. Erau momente când durerea şi deznădejdea îl împingeau să i se înfăţişeze din nou lui Emily şi, neţinând seama de împrejurările potrivnice, să-şi reînnoiască stăruinţele. Mândria, totuşi, şi căldura dragostei lui, care nu puteau îndura gândul s-o facă părtaşă la nenorocirile lui, triumfară în cele din urmă asupra pasiunii; renunţă deci la intenţia lui disperată şi părăsi Château-le-Blanc. Dar gândurile îi reveneau mereu şi. Mereu la scenele care fuseseră martore la începuturile dragostei lui şi, în drum spre Gasconia, se opri la Toulouse; când sosi Emily acolo, se ascunse, dar îşi dădu frâu liber tristeţii rătăcind prin grădinile pe unde petrecuse cândva cu ea ceasuri atât de fericite; şi îşi amintea adesea, cu un regret zadarnic, de seara dinaintea plecării ei în Italia, când se întâlniseră pe neaşteptate pe terasă; şi se străduia să-şi amintească fiecare vorbă şi gest care îl încântaseră atunci, argumentele pe care le folosise ca s-o convingă să nu plece în călătorie, şi căldura ultimului lor. Rămas bun. Asemenea triste aduceri aminte îl năpădiseră atunci când Emily apăruse pe neaşteptate în faţa lui pe aceeaşi terasă, în seara de după sosirea ei la Toulouse. Cu greu se poate imagina emoţia lui, întâlnind-o astfel; dar îşi înăbuşi primele imbolduri ale dragostei şi rămase ascuns, după care părăsi brusc grădina.

Totuşi, imaginea ei îl urmărea tot timpul; se simţi mai nefericit decât înainte, şi singura alinare era de a se întoarce acolo în tăcerea nopţii; de a merge pe cărările pe unde credea că păşise ea în timpul zilei; şi de a pândi în jurul casei în care se odihnea ea. Într-urna din aceste

plimbări pline de jale, se alesese el din partea grădinarului, care îl socotise tâlhar, cu o împuşcătură în braţ, care îl reţinuse până în ultimul timp la Toulouse, sub îngrijirea unui chirurg. Rămăsese acolo, fără să-i pese de sine sau de prietenii săi, a căror purtare nesimţitoare îl convinsese că priveau cu nepăsare soarta lui, şi nu-i înştiinţase în ce situaţie se afla; şi acum, fiind destul de întremat ca să poată călători, trecuse pe la La Vallée, în drum spre Estuviere, reşedinţa contelui. În parte ca să afle veşti despre Emily şi să se găsească iarăşi în apropierea ei, în parte vrând să ştie ce mai era cu sărmana Theresa care, după câte bănuia el, fusese lipsită de leafa ei, chiar şi aşa puţină, câtă era, şi se grăbise s-o caute în căsuţa ei, tocmai când Emily se întâmplase să fie acolo.

Întâlnirea aceasta neaşteptată, care îi dovedise atât dragostea ei cât şi tăria hotărârii ei îi reînnoi toată deznădejdea sfâşietoare pe care o simţise la despărţire, şi pe care, oricâte eforturi ar fi făcut, nu izbutea s-o înăbuşe. Chipul, privirea ei, glasul ei melodios – toate îi stăruiau în minte, cu tot atâta putere ca în vremea când se aflase în prezenţa ei, gonindu-i din inimă orice alt sentiment în afară de iubire şi deznădejde.

Seara târziu, se întoarse la căsuţa Theresei, ca s-o asculte vorbindu-i despre Emily şi să stea în locul în care stătuse ea. Bucuria pe care o simţi şi căreia îi dădu glas bătrâna slujnică credincioasă se schimbă repede în tristeţe când îi văzu privirea rătăcită şi disperată, şi apoi jalea adâncă ce i se aşternu pe faţă.

După ce ascultă multă vreme tot ce-i povesti Theresa despre Emily, îi dădu aproape toţi banii pe care-i avea asupra lui, deşi ea nu voia să-i primească, încredinţându-l că stăpână ei! dădea mai mult chiar decât era nevoie;

şi-apoi, scoţând din deget un inel scump, Valancourt i-l dădu, rugând-o să-l înmâneze lui Emily, pe care o

îfriplora, ca o ultimă favoare, să-l păstreze de dragul lui, ’1 uneori, cârd avea să se uite la el, să-şi amintească de nefericitul care i-l dăruise.

Pe Theresa o podidiră lacrimile când luă inelul, dar mai degrabă din compasiune decât având presimţirea vreunei nenorociri; şi înainte de a putea să-i spună ceva, Valancourt plecă brusc. Alergă după el laiaşă, strigându-l şi implorându-l să se întoarcă; dar nu primi niciun răspuns, şi nu-l mai zări.

CAPITOLUL XIV

Chemaţi-i pe cel ce n-a dus la liman
Povestea cu-ndrăzneţul Cambuscan.

MIL. TON – *II Penseroso* în dimineaţa următoare, pe când Emily şedea în salonul de lângă bibliotecă, gândindu-se la scena din seara trecută.

Annette se năpusti în odaie şi, fără o vorbă, se lăsă să cadă, gâfâind, pe un scaun. Abia după câtva timp izbuti să-i răspundă lui Emily, care o întrebă stăruitor ce-i pricinuise o asemenea tulburare, dar nu putu decât să repete:

— I-am văzut fantoma, domnişoară, i-am văzut fantoma!

— Despre cine vorbeşti? întrebă Emily cu nelinişte în glas.

— Venea din hol, domnişoară, continuă Annette, în timp ce eu mă îndreptam spre salon.

— Despre cine vorbeşti? repetă Emily. Cine venea din hol?

— Şi era îmbrăcat aşa cum l-am văzut de atâtea ori, adăugă Annette. Ah! cine ar fi crezut…

La capătul răbdării, Emily începu s-o certe pentru închipuirile ei fără rost, când o slujnică intră în odaie şi o înştiinţă că un gentilom străin dorea să vorbească cu ea.

Numaidecât Emily se gândi că străinul era Valancourt şi îi trimise vorbă că era ocupată şi nu putea să

primească”.

pe nimeni.

Dar după ce duse mesajul, slujnica se întoarse cu un alt mesaj din partea străinului, care îşi reînnoia cererea, adăugând că avea ceva important de comunicat; iar Annette, care stătuse până atunci tăcută şi puţin buimăcită „sări deodată în sus, strigând: „E Ludovico! E Ludovico!” şi fugi afară din odaie. Emily o rugă pe slujnică să se ducă după ea şi, dacă străinul era într-adevăr Ludovico, să-l poftească în salon.

După câteva clipe, Ludovico îşi făcu într-adevăr apariţia, însoţit de Annette care, uitând de bucurie orice regulă de bună cuviinţă faţă de stăpână ei, câtăva vreme nu se auzi nimeni altul în afară de ea. Emily îşi arătă uimirea şi satisfacţia de a-l vedea pe Ludovico nevătămat, şi emoţia din prima clipă spori, când el îi înmână scrisori de la contele de Villefort şi de la Blanche. Meunoştinţând-o despre ult ana păţanie; îi scriau că se aflau la un han din Pirinei, siliţi să nu se mişte de acolo din pricina rănilor domnului

Saint l? oix şi a stării în care se găsea Blanche; şi Blanche adăuga că tocmai sosise baronul Saint Foix ca să-l ia pe fiul său şi să-l ducă să fie îngrijit la castelul lor unde avea să rămână până se va însănătoşi pe deplin de rănile primite, şi apoi se vor întoarce cm toţii în Languedoc. Dar că tatăl ei şi cu ea urmau să sosească la La Vallée chiar a doua zi. Mai departe, Blanche o poftea pe Emily să ia parte la nunta ei. Care avea să aibă loc în curând. Şi o rugă să se pregătească să plece împreună cu ei, peste câteva zile, la Château-le-Blanc. Cât despre peripeţiile de care avusese parte Lucravico. Acesta i le va povesti chiar el;

şi Emily, deşi foarte curioasă să afle eram dispăruse din încăperea aflată în aripa de nord, cu multă răbdare îşi înfrână curiozitatea până i se va da ceva să îmbuce şi va

sta de vorbă cu Annette, a cărei bucurie, văzândwi-l viu şi nevătămat, nu putea fi mai mare nici dacă l-ar fi văzut înviind din morţi.

În vremea asta, Emily mai citi o dată scrisorile de la prietenii ei, ale căror dovezi de stimă şi bunătate erau o adevărată mângâiere, atât de trebuincioasă pentru inima ei, căci ultima ei întrevedere îi trezise puternice simţăminte de tristeţe şi regret.

Invitaţia la Château-le-Blanc fusese făcută cu atâta amabilitate stăruitoare de către conte şi fiica sa, la care se adăugase şi un mesaj din partea contesei, iar prilejul era atât de important pentru prietena ei, încât Emily nu putu să nu o primească; şi deşi dorea să rămână în locurile tihnite şi retrase ale regiunii ei natale, chiar dacă nu şi-ar fi dat seama că nu se cuvenea să rămână acolo singură, cât timp Valancourt se afla prin apropiere. Îşi mai zise de asemenea că schimbarea de decor şi vederea prietenilor ei vor putea s-o ajute, mai mult decât izolarea, să-şi regăsească liniştea.

Când în sfârşit Ludovico apăru din nou, ea îi ceru să-i povestească ce se întâmplase în aripa de nord a castelului şi să-i spună prin ce mijloace se însoţise cu tâlharii în mijlocul cărora îl găsise contele.

El se supuse imediat, iar Annette, care nu avusese încă răgazul să-l descoase asupra peripeţiilor prin care trecuse, se pregăti să asculte, cu o expresie plină de curiozitate; ba.

chiar îndrăzni să-i amintească stăpânei ei că nu crezuse în fantomele din castelul din Udolpho, pe când ea dăduse dovadă de deşteptăciune crezând în de la care Emily, roşind la amintirea credulităţii ei de mai târziu, spuse că, dacă păţania lui Ludovico ar putea îndreptăţi superstiţia Annettei, atunci el n-ar mai fi putut să fie de faţă ca s-o povestească.

Ludovico îi zâmbi Annettei şi făcu o plecăciune spre
Emily, iar apoi se apucă să povestească după cum urmează:

— Vă amintiţi, domnişoară, că în noaptea când am stat în camera din aripa de nord, stăpânul meu, contele, şi domnul Henri m-au însoţit acolo; şi că, atâta timp cât au rămas acolo, nu s-a petrecut nimic care să-mi stârnească neliniştea. După ce-au plecat, am aprins focul în dormitor, dar nefiindu-mi somn, m-am aşezat lângă cămin cu o carte pe care o adusesem cu mine ca să-mi treacă timpul. Mărturisesc că mă uitam din când în când în jurul odăii cu oarecare teamă…

— Sau cu ceva care semăna a teamă, îl întrerupse
Annette; şi mai pot adăuga că, dacă e să spunem adevărul, tremurai din cap până în picioare.

— Nici chiar aşa, i-o întoarse Ludovico zâmbind; dar de câteva ori, când vântul şuiera în jurul castelului şi făcea să zăngăne ferestrele dărăpănate, mi s-a părut că aud zgomote ciudate şi, de vreo două ori, chiar m-am ridicat şi am privit în jurul meu; dar nu se zărea nimic, în afară de chipurile întunecate de pe tapiserii, care păreau că se încruntă la mine, când le priveam. Stăteam aşa de vreo oră, urmă Ludovico, când iar mi s-a părut că aud un zgomot şi m-am uitat imediat în jur, ca să văd de unde venea;

dar, cum nu am descoperit nimic, am început iarăşi să – citesc şi, când am terminat povestirea pe care o începusem, mi s-a făcut somn şi am adormit. Dar am fost trezit curând de zgomotul pe care îl auzisem mai înainte, şi care părea să vină din acea parte a încăperii, unde se afla patul; şi atunci, fie că mă înrâurise povestirea pe care o citisem, fie că mă luasem după zvonurile ciudate care se şopteau despre acele încăperi, nu ştiu, dar, când m-am uitat din nou spre pat, mi s-a părut că văd faţa unui om

printre draperiile întunecate.

La auzul acestor cuvinte, Emily se înfioră, plină de nelinişte, amintindu-şi de ceea ce văzuse ea însăşi acolo, împreună cu Dorothée…

— Mărturisesc, domnişoară, că în clipa aceea curajul m-a părăsit, continuă Ludovico *z* dar cum zgomotul pe care-l auzisem se repetă, am încetat să mă mai uit spre pat;

am auzit atunci limpede cum se răsucea o cheie în broască, dar ceea ce mă nedumerea cel mai mult, era că nu vedeam nicio uşă de unde ar fi putut veni zgomotul. În clipa urfnătoare, totuşi, draperia de lângă pat s-a ridicat încet, şi din dosul ei a apărut un ins pătrunzând printr-o uşiţă în perete. S-a oprit o clipă, ca şi cum ar fi vrut să se întoarcă, ţinând capul aplecat sub draperia care-i ascundea partea de sus a feţei, în afară de ochii ce se încruntau de sub tapiserie, pe care o ţinea cu mâna; şi apoi, ridicând-o mai mult, am văzut şi chipul altui om în spate, uitându-se peste umărul lui. Nu ştiu cum s-a făcut, dar deşi sabia era pe masă în faţa mea, n-am avut puterea s-o apuc, ci am rămas nemişcat, urmărindu-i cu privirea, cu ochii pe jumătate închişi, ca şi cum aş fi fost adormit. Cred că aşa şi-au închipuit şi ei, căci îi auzeam şuşotind ce să facă, şi au rămas aşa preţ de un minut; dar iată că mi s-a părut că văd şi alte chipuri iţindu-se în întunericul de după uşă, şi că aud şoapte mai însufleţite.

— Mi se pare uimitor că era acolo o uşă, zise Emily, fiindcă, după câte am înţeles, contele a pus să se dea la o parte draperia şi au fost cercetaţi pereţii, bănuindu-se că ar fi putut ascunde o trecere pe unde ai putut dispărea.

— Mie nu mi se pare lucru neobişnuit, domnişoară, vorbi Ludovico, că uşa a putut trece neobservată; ştiţi era tăiată într-un colţ, de parcă ar fi fost parte din zidul exterior; şi chiar dacă domnul conte nu l-a trecut cu

vederea, ar fi putut zice că e zadarnic să caute o uşă acolo unde niciun coridor nu putea duce afară; numai că, de data asta, coridorul era tăiat chiar în zid.

— Dar, să mă întorc la oamenii pe care-i zăream nedesluşit după uşă şi care nu m-au lăsat prea multă vreme neştiutor asupra ceea ce aveau de gând. S-au repezit cu toţii în odaie şi m-au înconjurat, dar înainte izbutisem să pun şi eu mâna pe sabie, ca să mă apăr. Numai că, ce poate face un singur om, când se reped la el patru tâlhari? M-au dezarmat într-o clipă şi, după ce mi-au legat mâinile şi mi-au pus un căluş în gură, m-au împins prin uşiţa ascunsă; iar sabia mi-au lăsat-o pe masă, ca să aibă, după cum spuneau ei, cu ce să se lupte cu fantomele cei ce vor veni dimineaţa să mă caute.

Apoi m-au purtat printr-o mulţime de coridoare înguste, după cât se pare tăiate toate în zid, căci nu le mai văzusem până atunci, şi apoi pe şiruri întregi de scări, până am ajuns în beciurile de sub castel; şi apoi, împingând o uşă de piatră, pe care n-aş fi putut-o deosebi niciodată de zidul de lângă ea, am ieşit într-un coridor lung şi, după ce am mers cât am mers, am coborât. Alte scări tăiate în stâncă tare, până când printr-o deschizătură am ajuns într-o peşteră. Şi, străbătând noi peştera pe un drum cotit şi şerpuit, am ajuns la gura ei şi m-am pomenit pe ţărmul mării, la picioarele falezei pe care se înalţă castelul. O barcă aştepta acolo, şi tâlharii s-au urcat în ea silindu-mă să-i urmez; în curând am ajuns la o mică corabie ancorată, unde au apărut alţi oameni şi, după ce m-au luat la bord, au urcat şi doi dintre tâlharii care mă prinseseră, iar ceilalţi doi au vâslit înapoi spre ţărm, în timp ce noi ridicam pânzele. Aveam să aflu peste puţină vreme ce însemnau toate acestea şi ce căutau oamenii aceia la castel. Am acostat la

Kousillon şi, după ce am aşteptat câteva zile lângă

ţărm, au venit câţiva dintre tovarăşii lor din munţi şi m-au luat cu ei la fort, unde am rămas până în ziua când a sosit pe neaşteptate domnul conte; vezi bine, îşi luaseră toate măsurile ca să nu pot fugi, căci mă legaseră la ochi pe drumul până acolo şi, chiar dacă nu m-ar fi legat, nu cred că aş fi putut găsi drumul spre vreun oraş, prin locurile acelea sălbatice pe care le străbătuserăm. După ce am ajuns la fort, am fost păzit ca un prizonier, şi nu ieşeam niciodată fără să mă însoţească doi sau trei tâlhari, şi eram atât de sătul de viaţă, încât adesea mă gândeam să-mi pun capăt zilelor.

— Păi, dacă te lăsau să vorbeşti, nu se mai putu stăpâni Annette, şi nu ţi-au mai pus căluş în gură după ce te-au scos din castel, nu văd ce pricină aveai să fii atât de sătul de viaţă; ca să nu mai vorbim că puteai nădăjdui să mă revezi într-o zi.

Ludovico zâmbi, şi Emily de asemenea, şi apoi îl întrebă de ce oare îl luaseră oamenii aceia cu ei…

— Am aflat în curând, o lămuri Ludovico; ştiţi, erau piraţi, care de mulţi ani îşi ascundeau prada în beciurile castelului, căci se afla aproape de ţărm şi asta le venea foarte la îndemână. Ca să nu se facă cercetări, răspândiseră zvonul că în castel bântuiau fantomele şi, după ce găsiseră drumul secret spre încăperile din aripa de nord, care rămăseseră. Încuiate după moartea marchizei, treaba mergea foarte uşor. Îngrijitoarea şi bărbatul ei, singurii care mai stăteau de câţiva ani la castel, se speriată atât de tare de zgomotele ciudate.pe care le auzeau noaptea, încât nu mai vrură pentru nimic în lume să rămână acolo;

curând s-a răspândit zvonul că bântuiau fantomele la castel, şi în tot ţinutul s-a crezut cu uşurinţă acest lucru, zic eu, pentru că, după câte se spunea, răposata marchiză avusese o moarte ciudată, şi domnul marchiz nu s-a mai

întors după aceea acolo.

— Dar de ce, întrebă Emily, piraţii nu se mulţumeau cu peştera – de ce au socotit de cuviinţă să-şi ascundă prada în beciurile castelului?

— Peştera, domnişoară, răspunse Ludovico, era deschisă, că putea nimeri oricine acolo, şi comorile lor n-ar fi rămas multă vreme nedescoperite, pe când în beciurile castelului erau în siguranţă atâta vreme cât oamenii credeau că sunt bântuite de fantome. Va să zică, aduceau ei în".

miez de noapte prada pe care o capturau pe mare şi o ţineau acolo până izbuteau s-o vândă cu profit. Piraţii aceştia erau în legătură cu contrabandiştii şi tâlharii spanioli ce-şi fac veacul prin văgăunile Pirineilor şi se ocupă cu tot felul de negoţuri, cum nici prin minte nu ţi-ar trece; şi am rămas cu ceata asta de tâlhari până când a sosit domnul conte. N-am să uit niciodată ce-am simţit când l-am văzut – nu credeam că o să mai scape cu viaţă! dar – ştiam că, dacă mă trădam, tâlharii or să afle cine este şi or să ne omoare pe toţi, ca să nu se descopere taina lor de la castel.

De aceea, m-am ţinut departe de domnul conte, dar urmăream toate mişcările tâlharilor, şi-mi ziceam că dacă foloseau violenţa împotriva lui sau a familiei sale, o să mă arăt cine sunt şi o să lupt pentru vieţile noastre. Curând după aceea, i-am auzit pe câţiva dintre ei punând la cale un plan diabolic, cum să-i omoare şi să-i jefuiască pe toţi, şi am izbutit să vorbesc cu unul dintre slujitorii domnului conte, destăinuindu-i ce se plănuia, şi ne-am sfătuit ce trebuia făcut; între timp, domnul conte, alarmat de absenţa domnişoarei Blanche, i-a întrebat unde era, şi când tâlharii începură să dea din colţ în colţ, domnul conte şi domnul Saint Foix s-au înfuriat, aşa că mi-am zis că venise timpul să dezvălui toată uneltirea şi, repezindu-mă

în odaie, am strigat: „Trădare! domnule conte, apăraţi-vă!” Domnia sa şi cavalerul şi-au tras îndată spadele şi ne-am luptat din greu, dar în cele din urmă am biruit, după cum, domnişoară, nu se poate să nu fi aflat de la domnul conte.

— Au fost, cu adevărat, peripeţii neobişnuite, zise Emily, şi meriţi toată lauda, Ludovico, pentru prevederea şi curajul tău. Mai sunt însă unele împrejurări care privesc încăperile din aripa de nord, asupra cărora am nelămuriripoate că vei putea să mi le explici. I-ai auzit pe tâlhari povestind lucruri neobişnuite despre acele încăperi?

— Nu, domnişoară, răspunse Ludovico, nu i-am auzit niciodată vorbind despre încăperile acelea, decât ca să-şi bată joc de naivitatea bătrânei îngrijitoare, care odată a fost cât p-aci să-l şi prindă pe unul dintre piraţi; asta a fost după sosirea contelui la castel, zicea el, şi râdea de se prăpădea când povestea festa pe care i-a jucat-o.

Emily simţi cum i se aprind obrajii, şi îl rugă pe Ludovico să explice mai în amănunţime.

— Păi, domnişoară, zise el, în timp ce omul acela se afla într-o noapte în dormitor, a auzit pe cineva păşind în odaia alăturată şi, nemaiavând vreme să tragă draperia şi să descuie uşiţa secretă, s-a ascuns în pat. A stat acolo câtva timp, tot atât de speriat, zic eu…

— Ca şi tine, îl întrerupse Annette, când ai avut cutezanţa să stai de veghe singur.

— Da, zise Ludovico, tot atât de speriat ca şi alţii din pricina lui; şi-apoi, îngrijitoarea şi încă cineva s-au apropiat de pat, iar el, temându-se că or să cerceteze patul, şi-a zis că singura lui scăpare era să le sperie; aşa încât a ridicat cuvertura, şi nu numai atât, dar şi-a scos şi capul deasupra, şi atunci au fugit amândouă, zicea el, de parcă îl văzuseră pe diavol, aşa că a putut după aceea să iasă din odaie nedescoperit.

Emily nu se putu stăpâni să nu zâmbească auzind explicaţia adevărată a întâmplării care o speriase lăsând-o pradă superstiţiilor şi se miră că putuse să fie atât de îngrozită, dar îşi spuse că, atunci când mintea e copleşită de superstiţii, orice fleacuri o impresionează cu forţa unei convingeri. Totuşi, îşi mai aminti cu spaimă şi de muzica misterioasă pe care o auzise, în miez de noapte, lângă Châteaule-Blanc, şi îl întrebă pe Ludovico dacă ştia ce putea să însemne; dar el nu ştia.

— Tot ce pot să vă spun. Domnişoară, adăugă el, e că nu trebuie pusă pe seama piraţilor, căci i-am auzit râzând de ea şi spunând că, după cât se pare, şi dracul era în cârdăşie cu ei.

— Da, pot să jur că el era, zise Annette, bucuroasă că avusese dreptate; am fost tot timpul sigură că dracul şi ajutoarele lui îşi făceau mendrele în odăile acelea din aripa de nord şi acuma vedeţi, domnişoară, că aşa e.

Nu se poate tăgădui că dracii îşi făceau mendrele în partea aceea a castelului, îi făcu pe plac Emily, zâmbind. Dar mă mir, Ludovico, că piraţii îi dădeau înainte cu planurile lor chiar şi după venirea contelui; la ce se aşteptau, decât să fie descoperiţi?

— Am pricină să cred, domnişoară „răspunse Ludovico, că nu aveau de gând să rămână mai mult decât era nevoie până îşi vor fi cărat proviziile aflate în beciurile castelului;

şi se pare că asta au tot făcut după ce a sosit contele; dar, cum nu aveau decât puţine ceasuri în timpul nopţii ca să facă treaba şi îi mai aşteptau între timp şi alte treburi, beciurile fuseseră doar pe jumătate golite când au pus mâna pe mine. S-au bucurat grozav că m-au răpit, căci asta întărea zvonurile şi superstiţiile în legătură eu încăperile din aripa de nord; ştiţi, ei aveau grijă să lase totul aşa cum găseau, ca să înşele cât mai bine oamenii, şi

adesea, în felul lor batjocoritor, râdeau de uimirea celor de la castel după dispariţia mea, şi tocmai ca să nu am putinţa să scap şi să le trădez secretul, m-au dus la o depărtare atât de mare. Din vremea aceea ei socoteau castelul aproape al lor; dar am aflat din nişte vorbe care le-au scăpat că, deşi la început aveau mare grijă să nu-şi trădeze prezenţa, o dată au fost cât p-aci să fie descoperiţi. Se duseseră, ei într-o noapte, ca de obicei, în camerele din aripa de nord, ca să facă zgomotele acelea care îi înspăimântau pe slujitori, şi tocmai când se pregăteau să descuie uşa secretă „au auzit glasuri în dormitor. Domnul conte mi-a povestit după aceea că, împreună cu domnul Henri, se afla atunci în odaie şi că au auzit nişte vaiete neobişnuite, scoase ca de obicei de piraţi, că să răspândească groaza şi domnul conte a mărturisit că a fost atunci mai mult decât surprins; dar, liniştea familiei sale cerea să nu se observe nimic, a trecut sub tăcere întâmplarea şi i-a impus să nu spună nimic şi fiului său.

Emily, arointindu-şi de schimbarea observată în atitudinea contelui, după noaptea când stătuse de veghe în aripa de nord, înţelese acum pricina; şi, după ce mai puse câteva întrebări în legătură cu acea stranie1 întâmplare, îl lăsă pe Ludovico să plece şi se duse să dea porunci ca să se facă pregătirile trebuincioase pentru găzduirea prietenilor ei în ziua următoare.

Seara, Theresa, neputincioasă cum era, veni totuşi să-i aducă inelul pe care i-l încredinţase Valancourt; şi când i-l oferi, Emily se simţi tare tulburată, căci îşi aduse aminte cum îl văzuse adesea în degetul lui în zile mai fericâte. Nu-i făcu însă deloc plăcere că Theresa îl primise, şi ea refuză cu hotărâre să-l accepte, deşi dacă s-ar fi lăsat convinsă l-ar fi purtat cu o plăcere plină de melancolie.

Theresa o imploră, îi reproşă îndărătnicia şi apoi îi descrise tristeţea lui Valancourt când îi dăduse inelul,

repetându-i vorbele pe care o rugase să i le transmită; şi Emily nu putu să ascundă tristeţea pe care i-o pricinui toată povestea şi izbucni în plâns, rămânând după aceea pierdută în gânduri.

— Vai, scumpa mea domnişoară! se jelui Theresa, cum de aţi ajuns aici? Vă cunosc încă de cât eraţi o copiliţă, şi se poate spune că vă iubesc ca şi cum aţi fi copilul meu, şi tare mult doresc să fiţi fericită. Pe domnul

Valancourt, fireşte, nu-l cunosc de atâta vreme, dar tot am pricină să-mi fie drag ca propriul meu fiu. Ştiu cât de mult ţineţi unul la altul, şi atunci de ce toate aceste plânsete şi vaiete?

Emily îi făcu semn cu mâna să tacă, dar Theresa, neţinând seama, urmă:

— Şi ce bine vă potriviţi la fire şi în toate alea, şi, dacă v-aţi căsătorij aţi fi perech ea cea mai potrivită din tot ţinutul – şi atunci, ce vă împiedică să vă căsătoriţi? Mă doare inima să văd cum – dau unii cu piciorul la fericire şi apoi plâng şi se jeluiesc, ca şi cum n-ar fi din vina lor, de parcă ar simţi mai multă plăcere să se jeluie şi să plângă, decât să fie mulţumiţi. Învăţătura, fireşte, e lucru bun, dar dacă nu-i învaţă pe oameni decât atât, mai bine te lipseşti de ea; dacă i-ar învăţa să fie mai fericiţi, aş mai zice, atunci ar fi pe lângă învăţătură şi înţelepciune.

Vârsta şi anii îndelungaţi de când o slujea îi dădeau

Theresei dreptul să vorbească aşa, dar Emily căută să-i stăvilească vorbăria; şi deşi simţea că spusele ei erau în parte adevărate, nu vru să-i explice ce anume o făcea să se poarte astfel cu Valancourt. Aşa că îi spuse doar Theresei că n-ar mai vrea să audă vorbindu-se de acest subiect; că avea motive să se poarte aşa, negăsind însă de cuviinţă să le dezvăluie şi că inelul trebuie să i-l restituie, asigurând-o că nu se cuvenea să-l primească; şi în acelaşi timp, o opri pe Theresa să mai vină cu vreun mesaj din

partea lui

Valancourt, dacă ţinea la preţuirea şi la bunăvoinţa ei.

Theresa rămase tare mâhnită şi mai încercă o dată, nu prea convinsă, să-i trezească interesul pentru Valancourt, dar nemulţumirea de pe chipul lui Emily o sili în cele din urmă să renunţe, şi plecă nedumerită şi întristată.

Pentru a mai izgoni puţin amintirile dureroase care o năpădeau, Emily începu să facă pregătiri pentru călătoria în Languedoc; şi în timp ce Annette, care o ajuta, vorbea plină de bucurie şi dragoste de întoarcerea cu bine a lui

Ludovico, Emily se gândea cum ar putea să le fie de folos în fericirea lor; şi se hotărî, dacă simţămintele lui erau tot atât de neschimbate ca şi ale nevinovatei şi cinstitei

Annette, să le dea o dotă şi un colţişor de pe domeniul ei, unde să se stabilească. Aceste gânduri o făcură să-şi aducă aminte de domeniul strămoşesc al tatălui ei, pe care situaţia averii lui îl silise mai înainte să-l cedeze domnului

Quesnel şi pe care tare mult ar fi vrut ea să-l redobândească, neputând uita cum se plângea St. Aubert că principalele domenii ale strămoşilor săi trecuseră în mâinile altei familii, deşi acolo se născuse el şi de de se legau amintirile copilăriei. La moşia din Toulouse, ea nu ţinea în mod deosebit şi ar fi vrut chiar să o vândă, ca să poată cumpăra domeniile strămoşeşti, dacă domnul Quesnel putea fi înduplecat să le cedeze; şi întrucât el vorbea mult că se gândeşte să trăiască în Italia, planul ei s-ar fi putut înfăptui.

CAPITOLUL XV

După câteva zile, Emily pleacă împreună cu contele de Villefort şi cu Blanche la Château-le-Blanc, unde se află

şi contesa, Henri şi domnul Du Pont. Vizitând mănăstirea din apropiere, Emily află că sora Agnes este pe moarte şi se hotărăşte să se ducă a doua zi s-o vadă.

CAPITOLUL XVI

Boli nefireşti

Nasc fapte nefireşti; *gândul bolnav*

Se spovedeşte-n taină pernei surde, *i-ar trebui duhovnic*, *şi nu doctor*.

SHAKESPEAKE – *Macbeth*

În seara următoare, văzând turlele mănăstirii care se înălţau prin pădurea umbroasă, Emily îşi aminti de călugăriţa a cărei stare o impresionase atât de mult; şi, dornică să ştie cum se mai simţea, precum şi să revadă pe câteva din fostele ei prietene, îşi prelungi împreună cu Blanche plimbarea până la mănăstire. La poartă se afla o trăsură, care, ţinând seama de înfăţişarea obosită a cailor, părea tocmai să fi sosit; dar o linişte neobişnuită domnea în curtea şi chiliile pe lângă care trecură Emily şi Blanche în drum spre sala cea mare; o călugăriţă, trecând spre scară o lămuri pe Emily că sora Agnes, deşi mai era încă în viaţă şi cu simţurile lucide, se credea că nu va mai apufca ziua de mâine. În salon dădură peste câteva dintre pensionarele mănăstirii, care se bucurară s-o vadă pe Emily şi îi povestiră tot felul de întâmplări ce avuseseră loc la mănăstire după plecarea ei, şi ea le ascultă cu luare-aminte, căci erau legate de fiinţe care îi. Fuseseră dragi. În timp ce stăteau astfel de vorbă, intră stareţa, care se arătă bucuroasă s-o vadă pe Emily; dar

atitudinea ei era neobişnuit de gravă, şi chipul abătut.

— Sălaşul nostru, zise ea, după ce isprăviră cu saluturile obişnuite, este cu adevărat un sălaş de jale – o fiică îşi plăteşte acum tributul ce se cuvine firii. Ai auzit, poate, că fiica noastră Agnes nu mai are mult de trăit?

Emily se arătă sincer mâhnită.

— Aici moartea ne învaţă o mare şi cumplită lecţie, urmă stareţa; s-o învăţăm şi să n-o uităm niciodată;

să fim astfel pregătite pentru schimbarea care ne aşteaptă pe toţi! Eşti tânără, şi-ţi stă în putere să-ţi dobândeşti

„Pacea mai presus de orice înţelegere14 – pacea conştiinţei. Dobândeşte-o din tinereţe, ca să te mângâie la bătrâneţe; căci zadarnice, vai! şi lipsite de har sunt faptele bune de la sfârşitul vieţii, dacă cele de la început au fost cu păcat!

Emily era gata să-i răspundă că faptele bune, după cum nădăjduia ea, nu sunt niciodată zadarnice; dar ţinu seama că stareţa era cea care vorbea şi păstră tăcerea.

— Ultimele zile ale surorii Agnes, urmă stareţa, au fost exemplare; fie ca de să răscumpere greşelile ei de mai înainte! Suferinţele ei de acum sunt, din păcate, mari să nădăjduim că de îi vor aduce pacea! Am lăsat-o cu confesorul ei şi cu un gentilom pe care dorea de mult să-l vadă şi care tocmai a sosit de la Paris. Nădăjduiesc că vor putea să-i aducă mângâierea după care sufletul ei a tânjit atât.

Emily îşi alătură cu ardoare şi urările ei.

— În timpul bolii, ţi-a pomenit de câteva ori numele, reluă stareţa; poate că i-ar face bine să te vadă; după ce vor pleca vizitatorii, vom merge în odaia ei, dacă nu crezi că vederea ei te va întrista prea mult. Dar, de fapt, trebuie să ne obişnuim cu astfel de împrejurări, oricât de dureroase ar fi, căci sunt binevenite pentru suflet şi ne pregătesc pentru ceea ce ne este sortit fiecăruia să îndurăm.

Emily se întristă, amintindu-şi la vorbele stareţei de ceasurile pline de suferinţă când murise tatăl ei iubit, şi îşi dori încă o dată să plângă pe locul unde fuseseră

înmormântate rămăşiţele lui pământeşti. După ce stareţa tăcu, revăzu în minte numeroase amănunte dinaintea morţii lui – emoţia de care fusese cuprins când îşi dăduse seama că se afla în apropiere de Château-le-Blanc, – rugămintea lui de a fi îngropat într-un anumit loc din biserica acestei mănăstiri – şi însărcinarea solemnă pe care i-o dăduse ei de a distruge anumite hârtii, fără să le cerceteze conţinutul. Îşi mai aminti şi de acele cuvinte misterioase, teribile, pe care îi căzuseră ochii fără voie;

şi deşi acum, ca ori de câte ori îşi amintea de de îi trezeau o mare şi dureroasă curiozitate, tânjind să afle deplinul lor înţeles şi motivele poruncii tatălui ei, se simţea mângâiată că îi dăduse ascultare şi nu-i încălcase porunca.

Stareţa nu mai spuse nimic, părând prea tulburată de dureroasa împrejurare, pentru a mai dori să stea de vorbă, iar Emily şi Blanche păstrară şi de tăcerea, când gândurile în care se cufundaseră le fură risipite, de intrarea unui străin, domnul Bonnac, care tocmai ieşise din camera surorii Agnes. Părea foarte răvăşit, dar. Emily avu impresia că înfăţişarea sa trăda mai degrabă sentimente îngrozite decât îndurerate. O chemă pe stareţă într-un colţ mai îndepărtat al sălii şi stătu câtăva vreme de vorbă cu ea; stareţa părea să-l asculte cu luare-aminte, iar el părea să-i vorbească cu precauţie şi cu un mare interes. După ce termină, se înclină în tăcere către celelalte. Persoane aflate de faţă şi părăsi odaia. Îndată după aceea, stareţa o chemă pe Emily să meargă. În camera surorii Agnes, şi ea se învoi, deşi parcă n-o trăgea inima, iar Blanche răma se jos cu celelalte pensionare ale mănăstirii.

Din camera surorii Agnes tocmai ieşea confesorul, şi când la apropierea lor îşi înălţă fruntea, Emily îl recunoscu: era acelaşi preot care îl asistase pe tatăl ei pe patul de moarte; dar el trecu mai departe fără a părea s-o vadă, şi de intrară în odaie, unde, pe o saltea, zăcea sora

Agnes, vegheată de o călugăriţă. Faţa ei era atât de schimbată, încât Emily n-ar fi recunoscut-o dacă n-ar fi ştiut cine este; de o paloare cadaverică, avea pe faţă întipărită groaza; ochii tulburi, adânciţi în orbite, erau aţintiţi asupra unui crucifix pe care-l ţinea pe piept; şi era atât de cufundată în gândurile ei, încât nici nu-şi dădu seama că stareţa şi Emily intraseră în odaie, până nu fură chiar lângă ea. Atunci, întorcându-şi privirea înceţoşată, o aţinti cu o groază nespusă spre Emily; şi scoţând un ţipăt, exclamă:

— Ah! viziunea asta mă urmăreşte şi în ceasul morţii!

Emily se dădu un pas înapoi, înspăimântată, uitându-se întrebător la stareţă, care-i făcu semn să nu se sperie; şi se adresă liniştită surorii Agnes:

— Fiica mea, am adus-o pe de mnişoara St. Aubert; credeam că te bucuri s-o vezi.

Agnes nu răspunse nimic; dar continuând s-o privească pe Emily cu ochii rătăciţi, exclamă:

— E chiar ea! Oh! fascinaţia aceasta din ochii ei m-a dus la pieire! Ce mai vrei?

— Ce-ai venit să-mi ceri?

— Vrei răzbunare? – în curând se va împlini – s-a şi împlinit. Câţi ani au trecut de când nu te-am văzut! Crima mea parcă a fost ieri.

— Şi totuşi am îmbătrânit sub povara ei; în timp ce tu eşti tânără şi înfloritoare – înfloritoare ca atunci când m-ai silit să săvârşesc fapta aceea îngrozitoare! Oh! dacă aş putea s-o uit! – dar, la ce bun? – fapta e săvârşită!

Emily, zguduită, ar fi vrut să părăsească odaia; dar stareţa, luând-o de mână, căută s-o îmbărbăteze şi o rugă să mai stea câteva clipe, până se va linişti şi Agnes, pe care încerca acum s-o mângâie. Dar aceasta, părând să nu o ia în seamă, rămase cu ochii aţintiţi spre Emily şi începu iar să spună:

— La ce-au slujit anii de rugăciuni şi căinţă? Ei nu-mi pot spăla păcatul de a fi săvârşit o crimă!

— Da, o crimă! Unde-i elunde-i el?

— Uită-te acolo – acolo – vezi cum se furişează în odaie! De ce vii să mă mai chinui acum? urmă Agnes, cu ochii stinşi aţintiţi în gol; de ce n-am fost pedepsită mai înainte?

— Oh, nu te încrunta atât de tare! Ah! lăt-o din nou! De ce te uiţi cu atâta milă la mine – şi mai şi zâmbeşti?

Zâmbeşti? Ce geamăt a fost ăsta?

Şi Agnes se prăbuşi ea moartă, iar Emily, nemaiputând să se ţină pe picioare, se rezemă de pat, în timp ce stareţa şi călugăriţa de la căpăta îi dădeau muribundei îngrijirile obişnuite.

— Nu vorbi! zise stareţa, când Emily se pregăti să spună ceva; delirul a trecut; în curând îşi va reveni.

A mai fost în starea asta, fiica mea?

— Da, acum câteva săptămâni, îi răspunse călugăriţa;

dar a tulburat-o foarte prezenţa gentilomului, pe care ţinea atât de mult să-l vadă.

— Da, zise stareţa, neîndoielnic că asta a surescitat-o până la delir. Când se va simţi mai bine, o să plecăm ca s-o lăsăm să se odihnească.

Emily consimţi cu dragă inimă; dar, deşi nu era de prea mare ajutor, n-ar fi vrut să părăsească odaia cât timp putea fi nevoie de ea.

Când Agnes îşi reveni în simţiri, îşi aţinti din nou ochii spre Emily; acum însă privirea rătăcită dispăruse, fă când loc unei tristeţi adânci. Trecură câteva clipe până când avu destulă putere ca să vorbească, şi apoi zise cu glas slab:

— Asemănarea e uimitoare! – fără îndoială că nu se poate să fie o simplă închipuire. Te impor spune-mi, adăugă ea, vorbind către Emily, deşi numele ţi-e St.

Aubert, nu cumva eşti fiica marchizei:?

— A cărei marchize? se arătă Emily uimită; căci îşi închipuise, după înfăţişarea liniştită a surorii Agnes, că îşi redobândise judecata.

Stareţa îi aruncă o privire plină de înţeles, dar Emily repetă întrebarea.

— A cărei marchize? exclamă Agnes; dar nu cunosc decât una – marchiza de Villeroi.

Emily îşi aminti acum de tulburarea răposatului ei tată când auzise pomenindu-se numele acestei doamne şi de rugămintea lui de a fi aşezat lângă mormântul familiei Villeroi; şi, dornică să dezlege taina, o rugă pe sora Agnes să-i explice ce vrusese să spună. Stareţa, ar fi vrut acum s-o ducă pe Emily afară din odaie, dar ea era cuprinsă de o vie curiozitate şi îşi repetă rugămintea.

— Adu-mi caseta aceea, soră, zise Agnes; am să ţi-o arăt pe marchiză; deşi n-ai nevoie decât să te uiţi în oglindă, ca s-o vezi; nu mă îndoiesc că eşti fiica ei;

asemenea asemănare izbitoare nu există decât între rude apropiate.

Călugăriţa aduse caseta; şi Agnes, după ce-i arătă cum s-o descuie, îi ceru să scoată din ea o miniatură, la fel cu aceea pe care o găsise printre hârtiile tatălui ei.

Agnes întinse mâna şi o luă, privind-o câteva clipe în tăcere; şi apoi, cu o înfăţişare deznădăjduită, îşi ridică ochii spre cer, rugându-se tăcută. După ce termină, îi dădu miniatura lui Emily.

— Păstreaz-o, zise ea; ţi-o dăruiesc, căci cred că ţi se cuvine. Mi-am dat seama de mult de asemănarea dintre voi; dar niciodată, până astăzzi, nu m-a izbit atât de puternic! Stai, soră, nu lua caseta – mai este acolo un portret pe care vreau să-l arăt.

Văzând-o pe Emily cum tremura de nerăbdare, stareţa iarăşi ar fi vrut s-o ducă afară de acolo.

— Agnes mai are încă mintea rătăcită „zise ea; vezi cum vorbeşte fără noimă. Când e în starea asta, spune vrute şi nevrute şi nu se dă înapoi, după cum ai văzut, să se învinuiască de cele mai groaznice crime.

Emily avea însă impresia că desluşeşte ceva mai mult decât rătăcire în vorbele fără noimă ale surorii Agnes;

Iar pomenirea marchizei şi portretul acesteia o interesară atât de mult, încât se hotărî să mai dobândească şi alte lămuriri, dacă se putea, în această privinţă.

Călugăriţa îi dădu iarăşi caseta; şi după ce Agries îi arătă un sertăraş secret, scoase de acolo o altă miniatură.

— Iată, zise Agnes întinzându-i-o – lui Emily, învaţă cel puţin o lecţie de vanitate; uită-te bine la acest portret şi vezi dacă poţi descoperi vreo asemănare între ce am fost şi ce sunt.

O Emily luă cu nerăbdare miniatura, dar abia îşi aruncă ochii asupra ei, că era gata s-o scape din mâinile tremurătoare – era chiar portretul signorei Laurentini, copia aceluia pe care-l văzuse în castelul din Udolpho – castelana care dispăruse într-un fel atât de misterios, bănuindu-se că Montoni pusese să fie ucisă.

— De ce te uiţi atât de încruntată la mine? zise

Agnes, înţelegând greşit tulburarea care o cuprinsese pe Emily;

— Am mai văzut chipul acesta, zise în cele din urmă

Emily; ţi-a semănat oare cândva?

— Eşti îndreptăţită să pui această întrebare, răspunse sora Agnes, dar cândva era socotit de o asemănare izbitoare. Uită-te bine la faţa mea şi vezi ce-a făcut din mine păcatul. Pe atunci eram nevinovată; patimile pâcstoase din adâncul meu erau adormite. Soră! – adăugă ea pe un glas solemn, întinzând mâna rece şi umedă spre

Emily, care se înfioră la atingerea ei – soră! fereşte-te

de prima izbucnire a patimilor; fereşte-te de ea! Năvala patimilor, dacă n-o curmi pe loc, te copleşeşte

— Forţa lor nu mai poate fi stăpânită – şi ne duce unde nici nu gândim – ne duce poate şi la săvârşirea unor crâme, pe care ani întregi de rugăciuni şi pocăinţă nu le mai pot ispăşi! Atât de mare poate fi forţa unei patimi, încât cuprinde totul în jur şi îţi împietreşte inima faţă de orice alt simţământ. Ne stăpâneşte ca un demon, ne face să ne purtăm ca un demon, uitând ce e mila şi conştiinţa. Şi când îşi împlineşte scopul, tot ca un demon ne lasă să fim chinuite de acele simţăminte pe care puterea lui ni le-a scos pentru o vreme din inimă – nu le-a nimicit de tot – chinuiţi de compasiune, remuşcare şi conştiinţă. Apoi, ne trezim ca dintr-un vis şi vedem o lume nouă în jurul nostru – o privim cu uimire şi groază – dar fapta a fost săvârşită; nici toate forţele cerului şi ale pământului n-o mai pot întoarce la loc – şi spectrul conştiinţei nu ne dă pace! Ce preţ mai au bogăţiile – măreţia – * chiar şi sănătatea, pe lângă luxul unei conştiinţe curate, pe lângă sănătatea sufletului! Şi, ce însemnătate pot avea suferinţele sărăciei, dezamăgirii, disperării, pe lângă chinul unei conştiinţe încărcate! Oh!

cât de multă vreme a trecut de când am cunoscut acest lux! Credeam că suferisem chinurile cele mai cumplite ce-i pot fi date omului în dragoste, gelozie şi deznădejde – dar ce chinuri erau asemuite cu mustrările de conştiinţă îndurate mai târziu. Am gustat şi din ceea ce se numeşte dulceaţa răzbunării – dar a fost trecătoare, s-a stins chiar odată cu cel ce-a pricinuit-o. Ia aminte, soră, că patimile sunt seminţe atât ale viciilor, cât şi ale virtuţilor, din care pot răsări şi unele şi altele, după cum le hrăneşti. Vai de cei care n-au învăţat cum să le în

frâneze!

— Oh! nefericita de ea! oftă stareţa; văd că nu

înţelege învăţătura Domnului!

Emily o asculta pe Agnes într-o tăcere respectuoasă, continuând să privească miniatura şi încredinţându-se că într-adevăr semăna foarte mult cu portretul de la

Udolpho.

— Chipul acesta mi-e cunoscut, zise ea, dornică să afle de la călugăriţă mai multe lămuriri, dar temându-se să-i dezvăluie pe neaşteptate că avea cunoştinţă de castelul din Udolpho.

— te. Înşeli, vorbi Agnes; cu siguranţă că n-ai mai văzut niciodată acest portret.

— Nu pe acesta, răspunse Emily, dar am-văzut unul foarte asemănător.

— Cu neputinţă, zise Agnes, pe care noi o putem numi de acum înainte doamna Laurentini.

— Era în castelul din Udolpho, continuă Emily, privind-o stăruitor.

— Din Udolpho? exclamă Laurentini; Udolpho din

Italia?

— Chiar acolo, răspunse Emily.

— Atunci mă cunoşti, zise Laurentini, şi eşti fiica marchizei.

Emily rămase destul de uimită de această afirmaţie neaşteptată.

— Sunt fiica răposatului domn St. Aubert, zise ea;

şi doamna despre care îmi vorbeşti mi-e cu totul necunoscută.

— Cel puţin aşa crezi, afirmă doamna Laurentini.

Emily o întrebă ce pricină putea avea ca să creadă altfel.

— Aerul de familie pe care-l ai de la ea, zise călugăriţa. Marchiza, se ştie, ţinea la un gentilom din Gasconia, atunci când a primit să se mărite cu marchizul, la porunca tatălui ei. Ce soartă nenorocită a avut biata

femeie!

Emily, amintindu-şi de puternica emoţie a lui St. Aubert când se pomenise de marchiză, ar fi fost acum mai mult decât surprinsă, dacă n-ar fi avut o încredere totală în integritatea tatălui ei; aşa însă, nu putea crede nicio clipă în ceea ce insinua doamna Laurentini; totuşi, o interesa foarte mult ceea ce afirma, aşa că o rugă să explice spusele el.

— Nu mă sili să vorbesc despre asta, zise călugăriţa, că pentru mine e ceva cumplit! De-aş putea să mi-l şterg din amintire!

Oftă din Greu şi, după o clipă, o întrebă pe Emily cum de izbutise să-i descopere numele.

— După portretul aflat în castelul din Udolpho, cu care această miniatură seamănă izbitor, răspunse Emily.

— Înseamnă că ai fost la Udolpho! zise călugăriţa cu o mare emoţie. Vai! ce amintiri îmi retrăiesc în minte – scene de fericire – de suferinţă şi de groază!

În clipa aceea, Emily îşi aminti de acel lucru cumplit pe care-l văzuse într-o cameră a acelui castel; şi se înfioră uitându-se la călugăriţă – şi amintindu-şi de vorbele ei, că „ani de rugăciuni şi căinţă nu pot spăla păcatul de a fi săvârşit. O crimă – Îşi dădea seama acum că toate acestea aveau o altă cauză decât delirul. Cuprinsă de o groază care aproape că o făcu să-şi piardă cunoştinţa, începu să creadă că avea în faţă o ucigaşă. Întreaga atitudine a călugăriţei părea să-i adeverească această bănuială; totuşi, neputându-se descurca printre atâtea nedumeriri şi neştiind cum să pună întrebările care s-o ducă la cunoaşterea adevărului, nu putu decât să le sugereze prin frânturi de fraze.

— Plecarea dumitale neaşteptată de la Udolpho…

Începu ea.

Doamna Laurentini gemu.

— Zvonurile care s-au răspândit apoi, urmă Emily, camera din aripa de apus… vălul negru… obiectul pe care îl ascunde!… Când sunt săvârşite crime…

Călugăriţa scoase un ţipăt.

— Cum! iarăşi? strigă ea, sforţându-se să se ridice, în timp ce ochii îngroziţi păreau să urmărească ceva în jurul odăii… Iat-o că iese din mormânt… Ce! Sânge… şi iarăşi sânge!… N-a curs sânge… nu poţi să spui aşa ceva!… Nu, nu zâmbi… nu zâmbi cu Atâta milă!

Rostind ultimele cuvinte, ea fu cuprinsă de spasme;

şi \Emily, nemaiputând îndura grozăvia acestei scene, ieşi în grabă şi rugă câteva călguăriţe să se ducă s-o ajute pe stareţă.

Blanche şi pensionarele mănăstirii care se aflau în salon o înconjurară pe Emily şi, neliniştite de înfăţişarea ei speriată, îi puseră nenumărate întrebări, la care ea evită să răspundă, spunând doar că, după câte se părea, sora Agnes era pe moarte. Ele o socotiră o explicaţie suficientă a spaimei ei şi apoi oferiră ceva s-o mai întărească; simţindu-se mai înviorată, dar încă destul de tulburată de bănuieli cumplite şi frământată de îndoile trezite de unele vorbe ale călugăriţei, Emily nu era în stare să întreţină o conversaţie, şi ar fi părăsit ijj. Imediat mănăstirea dacă n-ar fi dorit să ştie dacă doamna

Laurentini va supravieţui ultimei crize. După ce aşteptă câtva timp, i se aduse la cunoştinţă că spasmele încetaseră şi că biata de ea părea să-şi revină; Emily şi Blanche se pregăteau să plece, când apăru stareţa şi, luând-o pe

Emily deoparte, îi spuse că are ceva important să-i comunice, dar cum se făcuse prea târziu n-o mai reţinea şi o ruga să revină a doua zi.

Emily îi făgădui să vină şi, luându-şi rămas bun, se îndreptă cu Blanche spre castel; dar întunericul adânc din

pădure o sperie pe Blanche, care se plânse că se făcuse atât de târziu; căci deşi le însoţea o slujnică, liniştea din jur şi bezna erau înfricoşătoare; Emily era însă prea preocupată de grozăvia scenei la care asistase, pentru a mai fi impresionată de întuneric, altfel decât să-i întreţină trista reverie în care se cufundase; totuşi, în cele din urmă, Blanche o trezi din visare, arătându-i la oarecare depărtare, pe cărarea întunecoasă, două umbre ce se apropiau. Era cu neputinţă să le ocolească fără a se afunda în pădure, unde oricum ar fi fost cu uşurinţă urmărite; dar toate temerile li se risipiră când Emily desluşi glasul domnului Du Pont, şi apoi îşi dădu seama că însoţitorul lui era gentilomul pe care-l văzuse la mănăstire, fiind amândoi prinşi într-o discuţie atât de aprinsă, încât nu observară imediat apropierea lor. Când Du Pont li se alătură, străinul îşi luă rămas bun; şi ei îşi continuară drumul spre castel, unde contele, auzind de domnul

Bonnac, spuse că-l cunoştea; şi după ce află cu ce prilej trist venise în Languedoc şi că era găzduit la un mic han din sat, îl rugă pe domnul Du Pontsă-l poftească la castel.

Domnul Du Pont fu încântat să se ducă după el şi după ce-i înlătură rezervele de a accepta invitaţia, o porniră spre castel, unde amabilitatea contelui şi vioiciunea fiului său izbutiră să risipească tristeţea ce-l copleşea pe străin. Domnul Bonnac, care era notar în slujba Franţei, părea să aibă vreo cincizeci de ani; era un bărbat de statură înaltă şi impunătoare, cu maniere alese, şi avea ceva deosebit de interesant în înfăţişarea sa; căci peste trăsăturile care în tinereţe trebuie să fi fost extrem de atrăgătoare, se aşternuse o tristeţe care părea mai curând a fi urmarea unei îndelungate nefericiri, decât a firii sau a temperamentului său.

Conversaţia pe care o întreţinu la cină se vedea a fi

din politeţe, şi erau intervale când, neputându-şi înfrâna sentimentele care-l deprimau, recădea în tăcere, cu gândurile departe, din care. Contele îl trezea uneori într-un fel atât de delicat şi binevoitor, încât Emily, observându-l, îl asemuia aproape cu răposatul ei tată.

Mesenii se despărţiră devreme; şi apoi, în singurătatea odăii ei, Emily retrăi din nou scenele la care asistase, cu o vigoare teribilă. Faptul că în călugăriţa muribundă o descoperise pe signora Laurentini, care nu fusese ucisă de Montoni, ci era, după cât se pare, ea însăşi vinovată de cine ştie ce crimă cumplită, o îngrozea şi o surprindea nespus; dar nu o interesaseră mai puţin, deşi într-un fel deosebit, nici aluziile călugăriţei la căsătoria marchizei de Villeroi, ca şi întrebările puse lui

Emily cu privire la obârşia ei.

Povestea pe care o spusese sora Frances mai înainte despre Agnes părea acum a fi neadevărată; dar Emily nu-şi putea explica pentru care motiv fusese născocită – decât doar pentru a ascunde mai bine adevărul. Interesul cel mai mare i-l stârnea acea parte a povestirii despre marchiza Villeroi care era legată de viaţa tatălui ei;

căci era limpede că exista o legătură între ei, dovedită de durerea lui St. Aubert când auzise numele ei, de rugămintea lui de a fi înmormântat lângă ea şi de portretul ei, găsit printre hârtiile lui. Uneori. Emily se gândea că el era, poate, bărbatul pe care se spunea că-l iubise marchiza, când fusese silită să se mărite cu marchizul de Villeroi; dar nu putea crede nicio clipă că după aceea el mai nutrise o pasiune pentru, ea, Hârtiile pe care îi ceruse pe un ton atât de solemn să le nimicească, îşi închipuia acum că aveau legătură cu acea împrejurare şi dorea mai mult ca oricând. Să ştie pentru ce1, socotise necesară această măsură; şi dacă ar fi avut mai puţină încredere în principiile tatălui ei, ar fi crezut că exista în

naşterea ei o taină dezonorantă pentru părinţii, ei, şi pe care acele hârtii ar fi putut să o dezvăluie.

Aproape toată noaptea mintea îi fu frământată de gânduri ca acestea; şi când, în cele din urmă, se cufundă într-un fel de somnolenţă, îi apăru ca o vedenie imaginea călugăriţei muribunde şi se trezi la fel de îngrozită ca mai înainte.

În dimineaţa următoare era prea abătută ca să se ducă la întâlnirea cu stareţa, şi înainte de sfârşitul zilei află că sora Agnes îşi dăduse obştescul sfârşit. Domnul

Bonnac păru foarte îngrijorat când auzi această veste;

dar Emily îşi dădu seama că nu era atât de afectat ca în seara trecută, când ieşise din odaia călugăriţei, moartea ei părându-i-se probabil mai puţin teribilă decât confesiunea la care fusese chemat să asiste. Oricum ar fi fost, se mângâiase poate într-o oarecare măsură descoperind, că-i fusese lăsată şi lui o moştenire, căci avea o familie numeroasă şi nesocotinţa unora din ei îi adusese mari necazuri, ba chiar şi grozăvia închisorii; şi de fapt chiar supărarea pricinuită de viaţa destrăbălată a fiului său favorit, împreună cu grijile băneşti şi nenorocirile ce le-au urmat, îi dăduseră înfăţişarea aceea abătută care trezise interesul lui Emily.

Şi acum domnul Bonnac se apucă să povestească prietenului său, domnul Du Pont, amănunte ale suferinţelor prin care trecuse; se văzu astfel că fusese închis câteva luni într-una din închisorile Parisului, cu puţine speranţe de a fi eliberat şi fără mângâierea de a o putea vedea pe soţia sa, aflată la ţară, străduindu-se în zadar să dobândească ajutor de la prieteni. Când, în cele din urmă, soţia lui avu voie să-l viziteze, o impresionă atât de tare înfăţişarea lui schimbată datorită îndelungatei întemniţări şi suferinţelor îndurate, încât se îmbolnăvi

grav, fiind chiar în primejdie să-şi piardă viaţa.

— Situaţia noastră i-a mişcat pe cei care au avut prilejul să fie de faţă, continuă domnul Bonnac; şi un prieten generos, care se afla la închisoare în acelaşi timp cu mine, şi-a folosit după aceea prima clipă de libertate pentru a obţine şi eliberarea mea. A izbutit; datoria grea care mă apăsa a fost achitată; şi când am vrut să-mi exprim recunoştinţa, binefăcătorul meu a dispărut şi nu l-am mai putut găsi. Am motive să cred că a căzut victimă propriei sale generozităţi şi că a fost iarăşi vârât în închisoarea din care mă eliberase pe mine; oricum, toate căutările mele au rămas zadarnice. Bunul şi nefericitul Valancourt!

— Valancourt! evelamă Du Pont, Din ce familie?

— Din familia Valancourt, care sunt şi conţi Duvarney, răspunse domnul Bonnac.

Cu greu se poate închipui emoţia domnului Du Pont, când descoperi că generosul binefăcător al prietenului său nu era altul decât rivalul său în dragoste; dar, trecând peste primele clipe de uimire, îi risipi temerile domnului Bonnac, făcându-i cunoscut că Valancourt era liber şi că fusese chiar de curând în Languedoc; după care, îndemnat de afecţiunea sa pentru Emily, începu să-i pună întrebări în legătură cu conduita rivalului său pe când se afla la Paris, despre care domnul Bonnac părea să fie bine informat. Răspunsurie primite îl convinseseră că Valancourt fusese zugrăvit greşit; şi oricât de dureros i-ar fi fost sacrificiul, îşi jură să n-o mai urmărească pe Emily cu stăruinţele sale, lăsând locul unui iubit care, după cum se vedea acum, nu era nevrednic de stima cu care îl onora ea.

Discuţia cu domnul Bonnac dezvălui că, la scurt timp după ce sosise la Paris, Valancourt căzuse în capcanele pe care i le întinsese viciul şi că timpul îi era împărţit mai cu seamă între petrecerile unei fermecătoare marchize şi

jocurile de noroc la care camarazii săi ofiţeri nu se dădeau în lături să-l atragă, fie din invidie, fie din lăcomie. În aceste jocuri pierduse mari sume de bani, tot încercând să recâştige pagubele mai mici; şi la aceste pierderi fuseseră adesea martori contele de Villeroi şi

Henri. În cele din urmă resursele lui fuseseră vlăguite;

şi contele, fratele său, înfuriat de purtarea sa, nu-i mai trimise, mijloacele băneşti necesare" acestui fel – de viaţă;

şi Valancourt, din pricina datoriilor făcute, fusese azvârlit la închisoare, unde fratele său îl lăsă să zacă, nădăjduind că pedeapsa va aduce o schimbare a purtărilor greşite, care nu deveniseră încă obişnuinţă.

17 – Misterele din Udolplio, vol. 11

În singurătatea închisorii, Valancourt avu tot răgazul să chibzuiască asupra conduitei sale şi să regrete; tot aici, imaginea lui Emily, care în viitoarea oraşului pălise, dar nu îi dispăruse din inimă, reînvie cu tot farmecul ei de inocenţă şi frumuseţe, parcă reproşându-i că îşi jertfise fericirea şi îşi irosise aptitudinile cupreocupări pe care mai înainte, în nobleţea-i sufletească, le-ar.

fi socotit pe cât de lipsite de gust pe atât de degradante.

Dar deşi se lăsase ademenit de pasiuni, inima nu îi era desfrânată, şi nici obişnuinţa nu-l ferecase cu lanţuri care să atârne greu asupra conştiinţei sale; şi, cum avea încă voinţa necesară pentru a rupe lanţurile, în cele din urmă se Scutură din încătuşarea viciului, dar cu eforturi mari şi cu grele suferinţe.

După ce fratele său îl eliberă din închisoare, unde fusese martor la întâlnirea mişcătoare dintre domnul Bonnac, pe care-l cunoştea de mai multă vreme, şi soţia lui, felul cum îşi folosi prima clipă de libertate constitui o

pildă izbitoare a omeniei, dar şi a nesăbuinţei sale; căci cu aproape toţi banii primiţi, deja fratele său, se duse la o casă de joc şi îi jucă pe toţi, ca o ultimă şansă de a-l putea elibera pe prietenul său şi a-l reda familiei.

Norocul îi surâse; dar pe când aştepta rezultatul jocului, îşi jură solemn să nu mai fie niciodată sclavul viciului distrugător şi fascinant al jocurilor de noroc.

Redându-l familiei fericite pe venerabilul domn Bonnac, eroul nostru a plecat de îndată de la Paris la Estuviere;

şi în bucuria de a-i fi făcut fericiţi pe cei aflaţi în suferinţă, a uitat pentru moment de propriile sale necazuri. Curând, însă, trebui să-şi aducă aminte că îşi risipise averea fără de care nu mai putea spera să se poată căsători cu Emily;

Iar viaţa, fără ea, i se părea de nesuportat; căci blândeţea, gingăşia şi candoarea inimii ei făceau, dacă se poate spune, ca frumuseţea să-i pară şi mai încântătoare decât înainte. Experienţa îl învăţase să preţuiască pe deplin însuşirile ei; mai înainte doar le admirase, dar prin contrast cu caracterele pe care le întâlnise în lume, acum ajunsese să le adore; şi aceste gândul i, sporindu-i chinurile remuşcării şi ale regretului, îl cufundaseră în adânca deprimare ce nu-l părăsise nici în prezenţa lui Emily, de care nu se mai socotea vrednic. Valancourt nu ajunsese niciodată la josnicia de a se fi îndatorat băneşte la marchiza de

Chamfort, sau alte doamne intrigante, după cum fusese informat contele de Villefort, sau de a se fi amestecat în urzelile necinstite ale cartoforilor; acestea erau doar scorneli scandaloase, care adesea se amestecă cu adevărul împotriva celor năpăstuiţi. Contele de Villefort le primise din izvoare de care nu avea motive să se îndoiască şi pe care comportarea imprudentă, observată

chiar de el la Valancourt, îl ajutase să-i dea crezare. Şi întrucât Eniily nu îi spusese cavalerului de ce: greşeli era învinuit, el nu avusese prilejul de a le infirma; şi când îi mărturisise singur că se socoteşte nedemn de stima ei, nici nu bănuia că în felul acesta îi confirmă cele mai îngrozitoare calomnii. Confuzia fusese reciprocă şi rămăsese astfel până când domnul Bonnac îi dezvălui lui Du Pont adevărul despre comportarea generosului, dar imprudentului său prieten;

Iar Du Pont, însufleţit de simţul dreptăţii, se hotărî nu numai să-i spună contelui totul, dar şi să renunţe la orice speranţă de a o mai cuceri pe Emily. Un asemenea sacrificiu al dragostei lui merita o răsplată nobilă, şi domnul

Bonnac, dacă n-ar fi putut uita pe binevoitotul Valacourt, tare mult ar fi dorit ca Emily să-l accepte pe cinstitul Du Pont.

Când contele fu înştiinţat de greşeala pe care o săvârşise, se simţi extrem de tulburat la gândul urmărilor credulităţii sale; şi din relatarea domnului Bonnac despre situaţia prietenului său, pe când se afla la Paris, înţelese că Valancourt căzuse în capcana unor tineri desfrânaţi, cu care meseria lui de ostaş mai degrabă îl silise să se asocieze, decât înclinarea către viciu; şi, încântat de omenia şi nobila, deşi nesăbuita, generozitate de care dăduse dovadă în purtarea sa faţă de domnul Bonnac, îi iertă greşelile vremelnice ce-i dezonorase tinereţea, repunându-l în înalta stimă cu care îl privise când îl cunoscuse la început. Dar cum ultima compensaţie pe care i-o putea da acum lui Valancourt era de a-i oferi prilejul să-şi explice conduita faţă de Emily, îi trimise imediat o scrisoare în care îi cerea iertare pentru răul pe care i-l făcuse fără voie, şi îl poftea la Château-le-Blanc. Din delicateţe sufletească, nu o înştiinţă pe Emily de această

scrisoare şi de tot ceea ce aflase despre Valancourt, ca să nu-i dea pricină de frământare până la sosirea lui; şi această precauţie o scuti de o tulburare şi mai adâncă decât îşi închipuia contele, căci el nu cunoştea starea de disperare a lui Valancourt, pe care purtarea lui din ultima vreme o trădase.

CAPITOLUL XVII

Dar de-astă dată
Primim aici şi-osmda: *noi doar dăm*
Îndemnul sângeros, *ce-apoi se-abate*
Pe cel ce l-a scornit; *căci judecata*
Ne duce cupa cu licoarea otrăvită
La buze.

SHAKESPEARK – *Macbeih*

Unele împrejurări de o natură cu totul deosebită abătură acum gândurile lui Emily de la propriile ei necazuri, trezindu-i noi emoţii care o făceau să treacă de la uimire la groază.

La câteva zile după moartea signorei – Laurentini, testamentul ei fu deschis la mănăstire, în prezenţa maicilor şi a domnului Bonnac, cu care prilej se făcu cunoscut că o treime din averea ei o lăsase celei mai apropiate rude în viaţă a răposatei marchize de Villeroi şi că acea persoană era Emily.

Stareţa cunoştea de multă vreme taina familiei lut

Emily; dar la cererea clară a lui St. Aubert pe care călugărul ce-l îngrijise pe patul de moarte îl cunoştea, fiica lui nu trebuia să afle de legătura ei de rudenie cu marchiza.

Numai că unele vorbe scăpate de signora Laurentini în timpul ultimei ei întrevederi cu Emily, precum şi mărturisirea cu totul neobişnuită pe care o făcuse în ceasul morţii, o hotărâse pe stareţă să stea de vorbă cu tânără ei prietenă asupra subiectului pe care mai înainte

nu se încumetase să-l discute; în acest scop îi ceruse s-o viziteze în dimineaţa ce urmase întrevederii ei cu călugăriţa.

Cum a doua zi Emily nu se simţise prea bine, discuţia nu avusese loc; dar acum, după ce testamentul fusese deschis, Emily fu chemată la mănăstire, şi veni imediat, aflând astfel o serie de circumstanţe care o impresionară puternic. Însă cum în povestirea stareţei lipsesc multe amănunte asupra cărora cititorul ar vrea să fie informat, şi cum povestirea călugăriţei are o legătură directă cu soarta marchizei de Villeroi, vom lăsa deoparte conversaţia purtată în salonul mănăstirii şi vom introduce în relatarea noastră o scurtă istorie a signorei Laurentini din Udolpho, care a fost copil unic la părinţi şi. Moştenitoarea străvechii familii Udolpho din republica Veneţiei. Primul mare nenoroc al vieţii ei, care a dus la toate suferinţele de mai târziu, a fost că părinţii ei, care ar fi trebuit să-i înăbuşe pasiunile prea puternice şi s-o înveţe cum să şi le stăpânească, le-au întreţinut din fragedă copilărie printr-o prea mare îngăduinţă. Dar ei îşi încurajau astfel şi propriile lor slăbiciuni, purtarea lor nefiind urmarea unei bunătăţi raţionale; şi când îngăduiau ori condamnau ardoarea fiicei lor, nu făceau decât să-şi satisfacă propriile lor pasiuni. Astfel încât, fie îi arătau o slăbiciune îngăduitoare, fie o mustrau fără măsură; firea ei era îndârjită de vehemenţa lor, în loc să fie corijată de înţelepciunea lor; şi împotrivirile lor deveneau prilej de luptă pentru a obţine victoria, în care duioşia firească a părinţilor şi îndatoririle afectuoase ale copilei erau deopotrivă uitate;

dar cum dragostea părinţilor îi făcea până la urmă să-şi uite resentimentele, era lăsată să creadă că ea învinsese, şi firea ei pătimaşă era tot mai nestăpânită, cu fiecare efort făcut pentru a o înfrâna.

Moartea tatălui şi a mamei ei, care a avut loc în acelaşi an, a lăsat-o de capul ei, în situaţia primejdioasă creată de tinereţea şi frumuseţea ei. Îi plăcea să aibă societate în jurul ei, dorea să fie admirată, deşi dispreţuia părerea celorlalţi despre ea, când era potrivnică înclinaţiilor ei; avea un spirit vioi şi sclipitor şi stăpânea arta de a fascina. Purtarea ei era întocmai cum era de aşteptat, ţinând seama de slăbiciunea principiilor şi de forţa pasiunilor ei.

Printre numeroşii admiratori ai tinerei moştenitoare se afla şi răposatul marchiz de Villeroi care, în călătoria sa prin Italia, a văzut-o la Veneţia, unde îşi avea obişnuita reşedinţă, şi a devenit adoratorul ei pasionat. Captivată şi ea de înfăţişarea şi purtarea marchizului, care era în vremea aceea unul dintre cei mai distinşi nobili de la curtea Franţei, ea îşi ascunse cu atâta măiestrie trăsăturile primejdioase ale firii şi cusururile purtării ei din ultima vreme, încât el o ceru în căsătorie.

Înainte de nuntă, signora Laurentini se retrase la castelul din Udolpho, unde-o urmă în curând şi marchizul; dar renunţând la buna cuviinţă pe care, plină de prefăcătorie, o arătase în ultimul timp, purtarea ei îl făcu să-şi dea seama de prăpastia pe mărginea căreia se afla.

Făcând cercetări mai atente decât găsise necesar la început, se convinsese că se înşelase asupra caracterului ei; şi astfel ea, pe care şi-o alesese să-i fie soţie, îi deveni în scurtă vreme ibovnică.

După ce petrecu câteva săptămâni la Udolpho, marchizul se văzu chemat pe neaşteptate în Franţa şi plecă fără tragere de inimă, căci era încă fascinant de farmecele ei, deşi, sub diferite pretexte, am în ase căsătoria; dar, ca s-o împace cu despărţirea, îi făcu repetate făgăduieli că se va întoarce pentru încheierea căsătoriei, imediat ce treburile urgente pentru care era chemat în Franţa i-o vor

îngădui.

Oarecum liniştită de asigurările lui, îl lăsă să plece; şi curând după aceea sosi la Udolpho Montoni, care-i era rudă şi care îşi reînnoi atenţiile stăruitoare refuzate de ea mai înainte; atenţii pe care le respinse şi acum. Gândurile ei erau îndreptate neîncetat spre marchizul de Villeroi, şi suferea toate chinurile unei dragoste pătimaşe, sporite de singurătatea în care se izolase; căci pierduse acum gustul pentru plăcerile vieţii în societate şi ale distracţiilor uşuratice. Se lăsă în voia dorului care o chinuia, şi suspina şi plângea privind un mic portret al marchizului;

de asemenea se ducea să revadă locurile care fuseseră martore ale fericirii lor; şi îşi revărsa prea-plinul inimii în scrisori pe care i le trimitea lui; şi număra săptămânile, zilele, care mai rămâneau până în ziua când el îi făgăduise că avea să se întoarcă. Dar ziua aceasta trecu fără să i-l aducă înapoi; săptămâni la rând trecură apoi într-o aşteptare grea, insuportabilă. În acest timp, imaginaţia ei, preocupată neîncetat de o singură idee, o luă razna; şi inima fiind dăruită toată unei singure fiinţe, începu să urască viaţa, când îşi închipui că pierduse fiinţa la care ţinea.

Trecură astfel câteva luni, în timpul cărora nu auzi nimic despre marchizul de Villeroi; şi zilele îi erau marcate ba de frenezia pasiunii, ba de deprimarea deznădejdii.

Nu mai primi pe nimeni, şi uneori rămânea săptămâni în şir în odaia ei, nevrând să stea de vorbă cu altcineva, în afară de slujnica ei fayorită; începea scrisori pe care le lăsa neterminate, le recitea mereu pe cele pe care le primise de la marchiz, vărsând lacrimi deasupra portretului lui şi vorbindu-i, ceasuri în şir, mustrându-l, reproşându-i şi mâng ăindu-l, rând pe rând.

În cele din urmă ajunse până la ea vestea că marchizul se căsătorise în Franţa; şi după ce suferi toate

chinurile iubirii, geloziei şi exasperării, luă hotărârea disperată de a pleca pe ascuns în ţara lui şi, dacă ştirea era adevărată, de a se răzbuna cumplit. Îi împărtăşi doar slujnicei ei favorite planul călătoriei şi îi ceru să vină cu ea. După ce îşi adună bijuteriile, care, provenind din mai multe ramuri ale familiei ei, aveau o valoare imensă, şi toţi banii, care se ridicau de asemenea la o sumă foarte mare, puse totul într-un cufăr, care a fost trimis pe ascuns într-un oraş apropiat; în acel oraş se duse şi signora Laurentini, însoţită de slujnică, şi de acolo plecară pe ascuns la Livor no, de unde se îmbarcară pentru Franţa.

Când ajunse în Languedoc, află că marchizul de Villeroi era cu adevărat căsătorit de câteva luni, şi disperarea aproape o făcu să-şi piardă minţile; plănui de mai multe ori la rând, şi tot de atâtea ori îl abandonă, planul de a-l ucide pe marchiz şi pe soţia lui şi apoi să-şi ia viaţa. În cele din urmă, izbuti să-i iasă în cale, pregătindu-se să-l învinuiască pentru purtarea lui şi să se înjunghie apoi, chiar în faţa lui; dar când îl văzu din nou pe cel ce nu-i părăsise o clipă gândurile, afecţiunea i se trezi iar, şi resentimentul cedă iubirii; şovăi în hotărârea ei; tremură sub tumultul emoţiilor care îi năpădeau inima şi îşi pierdu cunoştinţa.

Marchizul nu rămase nesimţitor la frumuseţea şi la emoţia ei; toată violenţa iubirii lui de la început izbucni, căci pasiunea îi fusese dominată de prudenţă, şi nu stinsă de nepăsare; şi deoarece onoarea familiei lui nu i-ar fi permis să se căsătorească cu ea, se străduise să-şi Înăbuşe iubirea; şi până atunci izbutise, astfel încât îşi alesese de soţie pe actuala marchiză, pe care la început o iubise cu o afecţiune calmă şi cuminte. Dar. Virtuţile pline de blândeţe ale acestei femei plăcute nu-l recompensau pentru indiferenţa ei, care ieşea la iveală, oricât s-ar fi străduit ea s-o ascundă; şi tocmai când el începuse a bănui că

afecţiunea ei era dăruită altuia, signora Laurentini ajunse în Languedoc. Această italiancă isteaţă observă curând că îşi redobândise puterea asupra lui; şi, liniştită de descoperirea făcută, se hotărî să trăiască, folosindu-şi toate farmecele pentru – a obţine consimţământul lui la fapta diabolică, pe care o socotea necesară pentru a-şi asigura fericirea.

Îşi duse pianul la îndeplinire cu multă ipocrizie şi o perseverenţă răbdătoare; şi, după ce înstrăină cu totul simţămintele marchizului pentru soţia sa, a cărei bunătate şi blândeţe încetară de a-i mai place în contrast cu farmecele italience! ea se apucă să-i trezească în suflet gelozia orgoliului, căci nu mai putea fi vorbă de aceea a dragostei, şi chiar îi indică şi pe cel căruia, afirma ea, marchiza îşi sacrificase onoarea; mai înainte, însă, signora Laurentini îi smulsese făgăduiala solemnă de a nu se răzbuna pe rivalul său. Aceasta era o parte importantă a planului ei; căci ştia că dacă dorinţa de răzbunare era înăbuşită faţă de unul, ea va arde cu şi mai multă forţă împotriva celuilalt, şi astfel poate îl va hotărî să o ajute în fapta cumplită de a înlătura singura piedică ce îl oprea s-o ia pe ea de soţie.

Nevinovata marchiză îşi dădu seama între timp cu multă durere de schimbarea din atitudinea soţului ei. Era rezervat şi îngândurat în prezenţa ei; se purta cu ea aspru, şi uneori chiar grosolan; şi o lăsa, ceasuri de-a rândul, să plângă din cauza înverşunării lui, chinuită de gândul cum să-i recâştige afecţiunea. Purtarea lui o întrista cu atât mai mult cu cât, din porunca tatălui ei, îi acceptase mâna, deşi afecţiunea ei se îndrepta spre altul, a cărui fire plină de blândeţe, avea ea motive să creadă, i-ar fi! asigurat fericirea. Acest amănunt îl descoperise signora Laurentini curând după sosirea ei în Franţa şi se folosise din plin de el în planurile ei ce-l priveau pe marchiz; şi îi aduse

asemenea dovezi despre infidelitatea soţiei sale, încât în furia oarbă a mândriei rănite, el consimţi s-o ucidă pe soţia sa. I se dădu o otravă oare lucra încet, şi ea căzu victimă geloziei şi vicleniei signorei Laurentini, ca şi slăbiciunii vinovate a soţului ei.

Dar clipa triumfului după care tânjise signora Laurentini, clipa pe care o aşteptase să-şi împlinească toate dorinţele ei, se dovedi a fi doar începutul unei suferinţe de care nu mai scăpă până în ceasul morţii.

Dorinţa de răzbunare, care în parte o îndemnase la săvârşirea acestei fapte cumplite, se stinse chiar în clipa când îşi găsi împlinirea şi o lăsă pradă chinurilor pricinuite de milă şi de remuşcări zadarnice, care i-ar fi otrăvit probabil toţi anii pe care se aştepta să-i petreacă alături de marchizul de Villeroi, dacă speranţele ei de a se căsători cu el s-ar fi realizat. Dar şi el, la rândul lui, găsi că momentul răzbunării se transformă într-unul al remuşcării, ca şi în ură faţă de părtaşa sa la crimă; convingerea lui că procedase drept se spulberase; şi fu uimit şi înspăimântat, dându-şi seama că nu rămânea nicio dovadă a infidelităţii soţiei sale, acum după ce suferise pedeapsa vinovăţiei. Chiar când i se aduse la cunoştinţă că ea era pe moarte, avu deodată, fără să ştie cum, convingerea că era nevinovată; şi nici asigurarea ei solemnă pe patul de moarte nu-l convinse mai puternic că purtarea ei fusese ireproşabilă.

În prima clipă îngrozitoare de remuşcări şi deznădejde, se simţi înclinat să se denunţe pe sine şi pe femeia care-l împinsese în abisul crimei, lăsându-se în seama justiţiei;

dar după ce paroxismul suferinţei trecu, îşi schimbă intenţiile. Totuşi, pe Signora Laurentini nu o mai văzu decât o singură dată după *aceea*, şi doar pentru a o blestema că-l instigase la crimă şi a o înştiinţa că îi cruţă

viaţa numai dacă-şi va petrece restul vieţii în rugăciuni şi pocăinţă.

Copleşită de dezamăgire şi văzând că nu are parte decât de dispreţul şi repulsia bărbatului de dragul căruia nu se dăduse înapoi de la a-şi mânji conştiinţa cu sânge omenesc, şi tulburată de grozăvia crimei zadarnice pe care o săvârşise, renunţă la această lume şi se retrase în mănăstirea St. Claire, victimă teribilă a patimii sale nestăvilite.

Marchizul, imediat după moartea soţiei sale, părăsi

Château-le-Blanc, unde nu se mai întoarse niciodată, şi încercă să uite crima de care se făcuse vinovat în viitoarea războaielor, sau a vieţii de plăceri a capitalei. Dar zadarnice îi fură eforturile; era apăsat de o tristeţe fără leac, pe care cei mai buni prieteni ai săi nu şi-o puteau explica; şi în cele din urmă se stinse, chinuit de suferinţe aproape egale cu cele pe care avea să le îndure signora Laurentini. Medicul care o văzuse murind pe nefericita marchiză îşi dăduse seama că era ceva ciudat în înfăţişarea ei, dar fusese mituit să tacă; şi cum bănuielile câtorva slujitori nu duseseră decât la şoapte, cazul nu mai fu cercetat. Nu se ştie în ce măsură aceste zvonuri au ajuns la urechile tatălui/marchizei, şi chiar dacă au ajuns, greutatea de a obţine dovezi l-a împiedicat să-l urmărească în justiţie pe marchizul de Villeroi; dar moartea ei a fost deplânsă profund de o parte a familiei ei, şi mai cu seamă de fratele ei, domnul St. Aubert; căci acesta era gradul de rudenie dintre tatăl lui Emily şi marchiză; şi e neîndoielnic că el a bănuit cauza morţii ei. Multe scrisori au fost schimbate între el şi marchiz, după moartea iubitei sale surori al căror conţinut nu ne este cunoscut, dar există pricină să credem că aveau legătură cu cauza morţii ei; şi acestea erau hârtiile, împreună cu câteva dintre scrisorile marchizei, în care ea îi destăinuia fratelui ei motivele

nefericirii ei, pe care St. Aubert îi ceruse atât de solemn fiicei sale să le distrugă. Se pare că tocmai grija pentru liniştea ei sufletească îl împinsese la asta: ca ea să nu afle trista poveste la care făceau de aluzie. Atât de mare a fost durerea lui la moartea timpurie a surorii sale iubite, a cărei nefericită căsătorie îi trezise de la început mila plină de duioşie, încât nu putea să audă pronunţându-i-se numele, şi nici el însuşi nu putea să-l pomenească după moartea ei, decât doar doamnei St. Aubert. Ferindu-se să trezească în Emily o prea mare sensibilitate, el ascunsese cu atâta grijă povestea şi numele ei, încât ea nici nu ştiuse până acum despre rudenia ei cu marchiza de Villeroi; tot din acelaşi motiv îi impusese el tăcere şi-singurei sale surori în viaţă, doamnei Cheron, care îi respectase cu stricteţe cererea.

Şi când îl văzuse Emily plângând pe St. Aubert în ajunul plecării ei din La Vallée, tocmai recitea câteva dintre ultimele scrisori patetice ale marchizei, şi portretul ei îl mângâia cu atâta drag. Moartea ei cumplită ar putea explica emoţia pe care şi-o trădase el auzindu-i numele pomenit de La Voisin, ca şi rugămintea de a fi îngr. Opat lângă mormântul familiei Villeroi, unde se aflau şi rămăşiţele ei pământeşti, dar nu şi cele ale soţului ei, care fusese îngropat acolo unde murise, în nordul Franţei.

Confesorul care-i uşurase ultimele sale clipe lui St.

Aubert, îşi amintise că era fratele răposatei marchize, iar

St. Aubert, din dragoste pentru Emily, îl conjurase să tăinuiască acest fapt şi s-o roage acelaşi lucru şi pe stareţă, în grija căreia i-o încredinţa în mod deosebit pe fiica sa;

rugăminte care fusese întocmai respectată.

Signora Laurentini, la sosirea ei în Franţa, ascunsese eu grijă numele şi familia din care făcea parte şi, pentru a

ascunde mai bine adevărata ei. Situaţie, răspândise chiar ea, când intrase la mănăstire, povestea falsă pe care o crezuse sora Frances; şi s-ar putea ca stareţa, care nu conducea încă mănăstirea atunci când. Intrase novice signora

Laurentini, să nu fi cunoscut nici ea adevărul. Dar remuşcăril e profunde care începură s-o chinuiască. Împreună cu suferinţele pa Aiunii dezamăgite, căci încă îl mai iubea pe marchiz, îi tulburaseră mintea; şi după ce trecu prima criză a disperării, o tristeţe grea şi apatică o copleşi, rareori întreruptă de accese de nebunie, până ajunse în clipa morţii. Ani de zile, singura ei desfătare fusese să se plimbe prin pădurea de lângă mănăstire, în ceasurile pustii ale nopţii, şi să cânte din lăută, la care uneori se adăugau şi sunetele melodioase ale vocii ei, dând glas celor mai grave şi mai triste arii din ţara ei natală, modulate cu toată simţirea puternică din inimă. Medicul care o îngrijise îi ceru stareţei să-i îngăduie acest capriciu, ca singurul mijloc de a-i potoli fanteziile bolnăvicioase; aşa încât era lăsată să se plimba în orele singuratice ale nopţii, însoţită doar de slujnica ce o urmase din Italia; dar cum îngăduinţa aceasta era împotriva canoanelor mănăstirii, era ţinută în mare taină; şi astfel muzica misterioasă căreia îi dădea glas, alăturată de alte împrejurări, dusese la zvonul că nu numai castelul, ci şi împrejurimile sale erau bântuite de fantome.

La puţină vreme după ce intrase în acel sfânt lăcaş, şi înainte de a da dovadă de vreun semn de tulburare a minţii, ea făcu un testament, în care, după ce lăsa un legat considerabil mănăstirii, îşi împărţea restul averii, între care şi bijuterii foarte preţioase, între soţia domnului Bonnac, italiancă şi rudă cu ea, şi cea mai apropiată rubedenie în viaţă a răposatei marchize de Villeroi. Cum Emily St.

Aubert era nu numai cea mai apropiată, dar singura rubedenie a marchizei, moştenirea îi revenea ei, şi astfel ea înţelese întregul mister.al conduitei tatălui ei.

Asemănarea dintre Emily şi nefericita ei mătuşă nu trecuse neobservată de signora Laurentini, şi asta şi explica purtarea ei neobişnuită şi chiar şi neliniştea ei: dar abia în ceasul morţii, când conştiinţa vinovată o făcea s-o vadă mereu pe marchiză, această asemănare o tulbură mai mult ca oricând şi în rătăcirea ei nu o mai vedea doar semănând cu aceea căreia îi luase viaţa, ci ca pe însăşi marchiza. Şi când îşi venise în simţiri şi afirmase deodată că Emily era fiica marchizei de Villeroi, se pare că aşa chiar îşi închipuia; căci, ştiind că rivala ei, când se căsătorise cu marchizul, ţinea la un alt bărbat, nu ezitase să creadă că nefericita de ea se lăsase, ca şi ea însăşi, dezonorată de o patimă neînfrânati.

Se cuvine să amintim că într-o încăpere din Udolpho atârna un văl negru, a cărui ciudăţenie trezise curiozitatea lui Emily; ridicând vălul, i-a apărut în faţă ceva care a umplut-o de groază; căci, în locul tabloului la care st?

aştepta, a găsit în acea nişă din perete, un cadavru de o paloare sepulcrală, întins cât era de lung, şi îmbrăcat în veşmintele mortuare. Grozăvia spectacolului era sporită de faptul că faţa părea în parte putrezită şi mâncată de viermi, care apăreau şi pe obraz, şi pe mâini. La un asemenea lucru, e uşor de crezut că nimeni nu poate să privească de două ori. Emily, se Cuvine să amintim, lăsase vălul să cadă după ce aruncase o singură privire, şi spaima o împiedicase să mai repete experienţa cumplită pe care o avusese. Dacă ar fi îndrăznit să se mai uite o dată, oroarea şi spaima i s-ar fi risipit pe dată, căci şi-ar fi dat seama că nu era o figură omenească, ci una de ceară.

Povestea ei este oarecum neobişnuită, deşi nu fără precedent în Analele cumplitelor rigori pe care superstiţia

monahală le impunea uneori oamenilor. Un membru al familiei Udolpho, aducând o jignire prerogativelor bisericeşti, fusese osândit la penitenţa de a contempla, timp de câteva ore pe zi, o figură de ceară, făcută să semene cu un trup omenesc în starea în care ajunge după moarte.

Această penitenţă, aducându-i mereu sub ochi condiţia în care va ajunge el însuşi, fusese destinată să pedepsească trufia marchizului de Udolpho, care mâniase peste măsură biserica catolică; şi el nu numai că respectase cu sfinţenie această penitenţă, prin care credea că va dobândi iertarea păcatelor, dar o trecuse ca o clauză în testament, pretinzând urmaşilor săi să păstreze figura de ceară, sub pedeapsa de a pierde parte din domeniul familiei în favoarea bisericii, pentru a profita şi ei de lecţia de umilinţă pe care o cuprindea. De aceea, figura de ceară fusese lăsată în nişa ei din peretele încăperii, deşi urmaşii săi s-au sustras de la respectarea penitenţei ce-i fusese dată înaintaşului lor.

Această figură de ceară părea atât de îngrozitor de adevărată, încât nu e de mirare că Emily crezuse că era un cadavru; şi după ce auzise povestea neobişnuită a dispariţiei castelanei, şi cunoscând şi caracterul lui Montoni, crezuse pe dată că era trupul signorei Laurentini, pe care

Montoni o ucisese.

Împrejurarea în care îl descoperise la început o uimise şi o nedumerise nespus de mult; dar grija cu care au fost mai apoi încuiate uşile încăperii în care se afla o făcuse să creadă că Montoni, neîndrăznind să împărtăşească nimănui taina morţii fostei castelane, lăsase rămăşiţele ei pământeşti să putrezească în acea cameră întunecoasă.

Totuşi prezenţa vălului, ca şi faptul că uşile fuseseră

lăsate descuiate chiar şi numai câteva clipe, îi pricinuiseră multă uimire şi oarecari îndoieli, dar nu îndeajuns ca să înlăture bănuielile ei în legătură cu vinovăţia lui Montoni; şi teama de răzbunarea lui cumplită fusese aceea care îi pecetluise buzele, aşa că nu destăinuise nimănui ce văzuse în camera din aripa de apus.

Acum, descoperind că marchiza de Villeroi fusese sora domnului St. Aubert, Emily era cuprinsă de sentimente diferite; dar, cu toată tristeţea pricinuită de moartea ei timpurie, scăpase de neliniştea şi îngrijorarea ce-o apăsau după afirmaţia nesăbuită a signorei Laurentini ce punea la îndoială împrejurările naşterii ei şi onoarea părintească.

Avea atâta încredere în principiile lui St. Aubert, încât nu-l putea bănui de fapte necinstite; şi îi era cu neputinţă să creadă că era fiica alteia decât a aceleia pe care întotdeauna o socotise şi o iubise ca pe o mamă. Totuşi, asemănarea pe care i se tot spusese că o avea cu răposata marchiză, atitudinea bătrânei îngrijitoare Dorothée, afirmaţia signorei Laurentini şi misteriosul ataşament pe care descoperise că-l avea St. Aubert pentru marchiză, îi treziră îndoieli în privinţa legăturii dintre ei, şi. Raţiunea nu le putuse nici înlătura, nici confirma. De toate aceste bănuieli, în orice caz, scăpase acum, şi amănuntele purtării tatălui ei îi apăreau pe deplin explicate; dar îşi simţea inima apăsată, gândindu-se la soarta tristă a bietei marchize şi la lecţia teribilă pe care o cuprindea povestea călugăriţei, a cărei patimă neînfrânată o dusese treptat chiar la săvârşirea unei. Crime; şi se gândi că, dacă cineva i-ar fi prezis în tinereţe signorei Laurentini ce-o aştepta, s-ar fi dat înapoi îngrozită şi ar fi exclamat că aşa ceva nu era cu putinţă! – o crimă de care ani întregi de căinţă şi de cea mai severă penitenţă nu fuseseră în stare să-i uşureze conştiinţa.

CAPITOLUL XVIII

Noi lacrimi l-au curs pe-obraji, ca picuri de neclar
Pe crinul rupt ce stă să se-ofilească.
SHAKESPEARE – *Titus Andronicus*

După ultimele dezvăluiri, Emily ajunse să fie tratată la castel de conte şi de familia lui ca făcând parte din casa de Villeroi, şi primi, dacă este cu putinţă, şi mai multe dovezi de caldă prietenie decât până acum.

Contele de Villefort era tare uimit că nu primea răspuns la scrisoarea pe care i-o adresase lui Valancourt la

Estuviere, dar, în acelaşi timp, îi părea bine că se arătase prevăzător neîmpărtăşindu-i lui Emily ceea ce aflase, astfel încât era doar el singur îngrijorat; deşi, când o vedea copleşită în continuare de efectul vechii sale erori, avea nevoie de întreaga sa hotărâre ca să nu-i spună adevărul, care ar fi liniştit-o imediat. Apropiata nuntă a fiicei sale

Blanche îi distrăgea acum atenţia de la acest subiect de nelinişte; căci toţi la castel erau preocupaţi de pregătirile pentru acest eveniment, şi aşteptau din zi în zi sosirea domnului Saint Foix. Emily se străduia zadarnic să ia parte la bucuria din jur, căci era deprimată de ultimele întâmplări şi de neliniştea pentru soarta lui Valancourt, r căci aflase în ce stare se afla când îi trimisese inelul. Era acum încredinţată că el era pradă unei crunte disperări;

şi când se gândea la ce l-ar fi putut împinge deznădejdea, inima i se strângea de spaimă şi durere. Nesiguranţa pentru soarta lui, care după părerea ei avea să dureze până când ea se va întoarce la La Vallée, i se părea de neîndurat; şi în astfel de momente, nu putea nici măcar să ascundă îngrijorarea care îi rodea inima; adesea îi părăsea brusc pe cei împreună cu care se găsea, şi încerca să-şi găsească liniştea în singurătatea adâncă a pădurii de la ţărmul mării. Aici murmurul valurilor

înspumate care se spărgeau dedesubt şi foşnetul surd al vântului printre ramurile din jur se armonizau cu gândurile ei; se aşeza pe câte o stâncă, sau pe treptele căzute. În ruină ale foişorului unde-i plăcea cel mai mult să stea, urmărind culorile schimbătoare ale norilor în amurg şi întunericul lăsându-se peste mare, până când crestele albe ale valurilor, izbindu-se de ţărm, abia se mai puteau deosebi; pe apele întunecate.

Versurile săpate de Valancourt în piatra acestui foişor, ea le repeta adesea cu o tristă însufleţire, după care şi străduia să-şi înăbuşe amintirile şi durerea pe care i-o provocau, căutând să se Gândească la subiecte mai indiferente.

Într-o seară, rătăcind cu lăuta spre. Acest loc favorit, intră în turnul ruinat şi urcă o scară în spirală, ce ducea la o cămăruţă mai puţin dărăpănată decât restul clădirii, şi de unde admirase adesea larga perspectivă a mării şi a pământului de dedesubt. Soarele apunea acum pe acele creste ale Pirineilor ce despart provincia Languedoc de

Roussillon; şi aşezându-se în faţa unei ferestruici zăbrelite, care, la fel ca şi. Vârfurile copacilor de jos şi valurile de dedesubt, strălucea de razele purpurii ale amurgului, atinse coardele lăutei într-un acord grav, şi apoi prinse să acompanieze cu glasul una din ariile simple şi mişcătoare pe care, în vremuri mai fericite, Valancourt le asculta adesea cu încântare, însoţind-o cu următoarele versuri:

Tu duh al iubirii, al tristeţii – salut!
Solemnul tău glas de departe l-aud.
Plutind pe a serii-adiere molcomă;
Te salut, cu-aste lacrimi de jale şi dor.
Oh! la ceasul de tihnă şi linişte-al serii.
Când ziua-şi închide geana-n tăcere.
Trezeşte-ţi. Lăuta, cu vraja ei dulce

Să cheme la ea Fantezia s-asculte;
Să dea chip şi glas la romantice gânduri
Ce deapănă ochiul visător de poet.
Când pe malul umbros al pârâului tainic îşi şopteşte iubitei cu-ardoare suspinul.
O, duh singuratic! cântarea ta dulce
Mi-arată în noapte lăcaşul tău sfânt.
Sub bolţi de biserici în raza de lună, în care fantome cântarea-şi răsună!
Aud al lor bocet uşor cum se-nalţă!
Apoi, cum coboară de-odată-n tăcere.
Pe când, de la schit, din chilii se strecoară
Alaiuri de umbre plutind pe-ntuneric!
Du-mă-n pădurea înaltă de pini în care cărarea în beznă se pierde.
Şi luna cu licărul palid şi rece
Zadarnic prin frunze, lumina şi-o cerne.
Du-mă pe falnice creste de Munte.
Unde jos, departe, în umbra adâncă.
Se-aşterne pădurea, câmpia, cătunul.
Şi clopotul trist al vecerniei sună.
Sau du-mă s-aud plescăitul de vâsle
Ce liniştea nopţii-ntrerupe în vale.
Şerpuind lângă ţărm căutându-şi cărarea
Spre corabia ce-aşteaptă departe-n ocean:
Pe maluri pietroase, spălate de mare.
Ce valuri puternice bat ne-ncetat.
Cu stânci înnegrite, ieşite din ape.
Pe care le mătură vântul de toamnă.
Acolo, te-opreşte-n târziu ceas de noapte
Şi-ascultă vuind a furtunii, suflare;
Şi prinde fugarele raze de lună
Pe marea-nspumată şi pânza din zare.
Tihna plină de dulceaţă a priveliştii de dedesubt,

unde briza de seară încreţea uşor faţa apei, ori umfla pânza corăbiei în care se prindea ultima rază de soare, şi unde, din când în când, bătaia vâslelor tulbura tremurul uşor al mării, se îmbină cu melodia duioasă a lăutei ei, pentru a-i domoli gândurile într-o blândă reverie; şi ea continuă să dea glas cântecelor melancolice ale vremurilor trecute, până când amintirile trezite fură prea puternice pentru inima ei, lacrimile începură să-i picure peste lăuta peste care stătea aplecată, glasul i se frânse, şi se văzu silită să se oprească.

Deşi soarele coborâse acum în spatele munţilor, şi chiar şi lumina răsfrântă se stingea încet pe crestele cele mai înalte, Emily nu părăsi foişorul, ci se lăsă în voia îngândurării ei visătoare, până când un zgomot de paşi la mică depărtare o făcusă tresară; şi, uitându-se printre zăbrelele ferestruicii, văzu un bărbat plimbându-se în jurul turnului; crezu însă că era domnul Bonnac şi se lăsă iarăşi pradă reveriei pe care paşii lui o întrerupseseră, După câtva timp, atinse din nou coardele lăutei şi începu să cânte aria ei favorită; dar un nou zgomot de paşi o tulbură şi, oprindu-se să asculte, auzi pe cineva urcând scara foişorului. Întunericul din acest ceas al înserării o făcu să simtă oarecare teamă, care altfel poate că nu ar fi cuprins-o, socotind că doar cu câteva momente mai înainte îl văzuse trecând pe domnul Bonnac. Paşii erau repezi şi sprinteni, şi în clipa următoare uşa odăiţei se deschise, lăsând să intre un bărbat ale cărui trăsături erau învăluite în întunericul înserării, dar al cărui glas nu putea fi ascuns, căci era glasul lui Valancourt! La auzul lui, care întotdeauna o emoţiona profund, ea tresări de spaimă, uimire. Şi bucurie reţinută; văzându-l că se apropie de ea, se prăbuşi pe scaun, copleşită de emoţii felurite care se înfruntau în sufletul ei, aproape insensibilă la glasul acela ale cărui chemări stăruitoare şi tremurate păreau că

încearcă s-o readucă în simţiri. Valancourt.

Stând în picioare lângă Emily, regreta nerăbdarea nesăbuită care-l făcuse să vină astfel şi s-o ia prin surprindere. Căci, sosind la castel, fusese prea nerăbdător să mai aştepte întoarcerea contelui, care, după cum i se spusese, se afla prin parcul castelului, şi pornise în căutarea lui – când, trecând pe lângă foişor, auzise glasul lui Emily, şi urcase imediat.

Trecu destulă vreme până când Emily îşi veni în fire;

dar, neputând uita trecutul, îi respinse atenţiile printr-o atitudine rezervată şi îl întrebă, cu aerul cel mai nemulţumit pe care putea să-l arboreze în aceste prime clipe după apariţia lui, cu ce prilej, venise la castel.

— Ah, Emily! exclamă Valancourt, privirea aceasta, vorbele acestea – vai! înseamnă că nu pot nădăjdui nimic – dacă ai încetat să mă mai stimezi, ai încetat şi să mă mai iubeşti!

— Foarte adevărat, domnule, răspunse Emily, străduindu-se să-şi stăpânească tremurul glasului; şi dacă mi-ai fi preţuit stima, nu mi-ai mai fi dat acest nou prilej de stânjeneală.

Chipul lui Valancourt se schimbă brusc, de la o expresie de îndoială şi frământare la surprindere şi consternare;

tăcu câteva clipe, şi apoi zise:

— Mi se spusese că pot nădăjdui la o primire cu totul diferită! Deci e adevărat, Emily, că am pierdut pentru totdeauna preţuirea ta? Să cred oare că, deşi aş putea câştiga iar stima ta – afecţiunea n-o voi mai putea dobândi?

O fi plănuit oare contele cruzimea aceasta, care acum mă chinuie ca o a doua moarte?

Tonul cu care rosti acestea o nelinişti pe Emily, tot atât cât o surprinseră spusele lui, şi îl rugă, tremurând de nerăbdare, să se explice.

— Mai este oare nevoie de o explicaţie? zise Valancourt; nu ştii cu câtă cruzime a fost răstălmăcită purtarea mea? Că faptele de care m-ai crezut cândva vinovat (şi, oh, Emily! cum ai putut să mă coborî atât de jos în opinia ta, chiar şi pentru o singură clipă?) – aceste fapte îmi fac tot atâta silă şi oroare ca şi ţie? Oare nu ai aflat că contele de Villefort a descoperit calomniile care mi-au răpit tot ce aveam mai scump pe acest pământ şi că m-a chemat aici la castel, ca să te lămuresc asupra conduitei mele anterioare? Oh, e cu neputinţă să nu ai cunoştinţă de toate acestea, şi iarăşi mă chinui cu speranţe zadarnice!

Tăcerea lui Emily îi confirmă această presupunere;

căci întunericul adânc nu-i îngăduia bietului Valancourt să distingă uimirea ce se lupta cu bucuria pe chipul ei.

O clipă ea nu fu în stare să scoată o vorbă; apoi suspină adânc, părând să găsească în el oarecare uşurare, şi spuse:

— Valancourt! până în clipa asta nu am avut cunoştinţă de ceea ce îmi spuiemoţia pe care o încerc acum trebuie să te încredinţeze că spun adevărul; şi că, deşi am încetat să te stimez, n-am izbutit pe de-a întregul să te uit.

— Clipa aceasta! şopti Valancourt cu glas coborât, sprijinindu-se ca să nu cadă pe marginea ferestrei – clipa aceasta. Îmi aduce o convingere care mă copleşeşte! – aşadar, îţi mai sunt drag – încă îţi mai sunt drag, iubita mea Emily!

— Mai e nevoie să ţi-o spun? răspunse ea; mai e nevoie să-ţi declar că acestea sunt primeie clipe de bucurie pe care le-am cunoscut de la plecarea ta şi că de mă răsplătesc pentru toată durerea pe care am suferit-o de atunci?

Valancourt oftă adânc, neînstare să spună ceva; dar

când duse la buze mâna ei, lacrimile ce-i căzură pe ea vorbiră mai grăitor decât orice cuvinte.

Emily, mai liniştită, îi propuse să se întoarcă amândoi la castel; şi atunci, pentru prima dată, îşi aminti că, invitindu-l pe Valancourt, contele îi ceruse să-şi explice conduita, şi că încă nu primise nicio explicaţie. Dar în timp, ce se gândea astfel, inima ei nu o lăsa să se îndoiască nicio clipă de virtuţile lui: privirea, glasul, gesturile lui, toate exprimau sinceritatea plină de nobleţe care îi atrăseseră şi în trecut atenţia; şi din nou se lăsă copleşită de

O bucurie mai puternică decât simţise vreodată.

Nici Emily şi nici Valancourt. Nu-şi dădură seama cum au ajuns la castel, până unde parcă îi purtase o zână prin vraja ei, căci nu-şi aminteau nimic; şi abia când ajunseră în sala cea mare, îşi amintiră că mai existau şi alţi oameni pe lume în afară de ei doi.

Sosi apoi şi contele, surprins, şi cu o bunăvoinţă plină de bucurie, îi ură bun-venit lui Valancourt şi îi ceru iertare pentru nedreptatea pe care i-o făcuse; curând acestui grup fericit i se alătură şi domnul Bonnac, care împreună cu

Valancourt fură foarte bucuroşi să se regăsească.

După ce se terminară primele felicitări, şi bucuria generală se mai domoli puţin, contele se retrase împreună cu Valancourt în bibliotecă, unde avu loc între ei o lungă discuţie, în care acesta din urmă se justifică atât de clar, pentru acele aspecte nelegiuite din conduita sa care

I se imputau, şi atât de sincer îşi mărturisi şi deplânse faptele. Nesăbuite pe care le săvârşise, încât contele nu se mai îndoi că speranţele îi erau întemeiate; şi întrucât desluşi atâtea vârfuţi nobile la Valancourt şi înţelese că experienţa îl învăţase să deteste nebuniile pe care mai m-a între le privise doar cu îngăduinţă, îşi întări convingerea că îşi va trăi viaţa cu demnitatea unui om

înţelept şi bun, şi că putea să-i încredinţeze fericirea viitoare a lui Emily

St. Aubert, pentru care avea simţămintele unui părinte.

După aceasta îi vorbi şi ei, într-o scurtă conversaţie, după plecarea lui Valancourt. În timp ce Emily asculta ce sprijin îi adusese Valancourt domnului Bonnac, ochii i se umplură de lacrimi de bucurie; şi apoi spusele contelui de Villefort ai risipiră orice îndoială asupra conduitei lui, trecute şi viitoare, şi îi acordă din nou, fără teamă, toată stima şi afecţiunea pe care i le dăruise la început.

Când veniră cu toţii la cină, contesa şi Blanche îl întâmpinară pe Valancourt cu sincere felicitări; iar Blanche se bucură atât de tare s-o vadă pe Emily iarăşi fericită, încât pe moment uită că domnul Saint Foix încă nu sosise la castel, deşi îl aşteptau de câteva ceasuri; dar simpatia ei atât de generoasă se văzu în curând răsplătită, prin apariţia lui. Era acum în întregime întremat de pe urma rănilor primite cu prilejul primejdioasei călătorii în Pirinei;

şi amintirea acelor zile nu făcu decât să le sporească sentimentul fericirii lor prezente. Urmară alte urări de bine, şi în jurul cinei se aflau acum numai chipuri zâmbitoare de fericire, dar de o fericire care avea la Fiecare un caracter diferit. Blanche zâmbea deschis şi vesel, pe când

Emily, duios şi gânditor; zâmbetul lui Valancourt era, pe rând, extatic, duios şi vesel; cel al domnului Saint Foix era plin de voioşie; iar – al contelui, pe când îi privea pe toţi cei din jurul său, exprima satisfacţia calmă a bunăvoinţei; în timp ce trăsăturile contesei, ale lui Henri şi ale domnului Bonnac dezvăluiau mai puţină însufleţire. Bietul domn Du Pont nu putea, prin prezenţa lui, să arunce o umbră de regret asupra celor prezenţi, căci după ce descoperise că Valancourt nu era nedemn de stima lui

Emily, se hotărâse cu toată seriozitatea să-şi înăbuşe iubirea fără speranţă şi plecase imediat de ia Château-le-Blanc – un gest pe care acum Emily îl înţelese şi îl răsplăti cu admiraţia şi compasiunea ei.

Contele şi oaspeţii săi rămaseră împreună până la o oră târzie, neputând rezista tentaţiilor unei societăţi vesele şi bucuriilor prieteniei. Când Annette auzi de sosirea lui

Valancourt, Ludovico abia o putu ţine să nu se ducă şi ea să-şi arate bucuria, şi spunea sus şi tare că nu se mai bucurase atât de tare de ceva, din momentul când îl găsise pe Ludovico.

CAPITOLUL XIX

Rostu-acum mi-l împlinesc
Pot să zbor, sau să *gonesc*
Iute până-n cap de ţară.
Vnde bolâa-n jos coboară;
Şi de-aco, lo, să mă-ntorn
Până sus, pe-al lunii corn.
MILTON – *Comus*

Căsătoriile celor două tinere, Blanche şi Emily, au fost oficiate în aceeaşi zi, cu tot fastul nobiliar, la Château-le-Blanc. Ceremoniile au avut loc în marea sală a castelului, care cu acest prilej a fost împodobită cu o tapiserie nouă, nespus de frumoasă, zugrăvind faptele de arme ale lui

Carol cel Mare şi ale celor doisprezece pairi ai săi: într-un loc se puteau vedea sarazinii, cu căştile lor îngrozitoare, înaintând în luptă; în altul se arătau ceremoniile stranii şi isprăvile miraculoase ale vrăjitorului Jarl în faţa împăratului. Somptuoasele stindarde ale familiei Villeroi, care zăcuseră multă vreme acoperite de praf, au fost din nou arborate şi fluturau deasupra arcurilor gotice ale ferestrelor cu vitralii; şi muzica răsuna în toate ungherele, prin fiecare galerie şi colonadă a

vastului castel.

Când Annette privi de pe culoar în jos spre sala cea mare, cu arcadele şi ferestrele pline de lumini strălucitoare, şi văzu rochiile minunate ale dansatoarelor, livrelele scumpe ale slujitorilor, baldachinele de catifea purpurie şi aurie, şi auzi acordurile vesele plutind pe sub bolta acoperişului, aproape că se crezu într-un palat fermecat, şi se jură că nu mai văzuse un loc care s-o vrăjească atât de mult, de pe vremea poveştilor cu zâne; ba, nici chiar zânele, în petrecerile pe care le dădeau noaptea în această străveche sală, n-ar fi putut împlini ceva mai minunat;

pe când bătrâna Dorothée, privind această scenă, oftă şi zise că acum castelul arăta aşa cum era în vrem ea tinereţii ei.

După ce se bucurară câteva zile de serbările de la Château-le-Blanc, Valancourt şi Emily îşi luară rămas bun de la prietenii lor şi o porniră spre La Vallée, unde credincioasa Theresa îi primi cu o bucurie neprefăcută; aici pădurile umbroase le trezeau mii de amintiri duioase şi drăgăstoase; şi în timp ce rătăceau împreună prin locurile în care îşi duseseră atâta vreme veacul domnul şi doamna

St. Aubert, şi Emily îi arăta cu dragoste melancolică ungherele lor preferate, simţea că fericirea ei de acum ar fi primit întreaga lor binecuvântare, dacă ar mai fi fost în viaţă.

Valancourt o conduse la platanul de pe terasă, unde se încumetase pentru prima dată să-i declare dragostea sa;

amintirea chinurilor prin care trecuse atunci şi evocarea tuturor primejdiilor şi nenorocirilor pe care le întâmpinaseră fiecare dintre ei, în răstimpul care trecuse de la ultima oară când şezuseră sub ramurile lui cuprinzătoare, le exaltă fericirea de acum; şi, în acest loc, sfinţit prin amintirea lui St. Aubert, îşi jurară solemn să

facă totul ca să-şi merite fericirea – încercând să fie la fel de binevoitori ca şi el, neuitând că cu cât te înalţi mai sus ai îndatoriri mai mari, şi oferindu-le semenilor lor, odată cu sprijinul pe care bogăţia îl datorează celor năpăstuiţi, exemplul unei vieţi pline de recunoştinţă şi mulţumire faţă de Cel-de-Sus, închinată de asemenea grijii şi dragostei pentru creaturile sale.

Curând după întoarcerea lor la La Vallée, fratele lui

Valancourt veni să-i ureze fericire în căsătorie şi să-i prezinte lui Emily omagiile sale; şi se arătă atât de încântat de soţia fratelui său, ca şi de perspectiva fericirii pe care această căsătorie părea să i-o aducă lui Valancourt, încât îi cedă imediat o parte din bogatul său domeniu, care Urma să-i revină în întregime la moart ea să, întrucât nu avea urmaşi.

Proprietăţile din Toulouse fură vândute, şi Emily cumpără de la domnul Quesnel vechiul domeniu al tatălui ei, unde, după ce-i dădu o dotă. Ca să se poată, mărita, o angajă pe Annette intendentă, şi pe Ludovico administrator; dar cum Valancourt, la fel ca şi ea, prefera locurile umbroase din La Vallée fastului de la Epourville, o păstrară ca reşedinţă, petrecând totuşi câteva luni pe an şi în locul natal al lui St. Aubert, în semn de respect plin de duioşie pentru memoria lui.

Cât despre moştenirea ce-i fusese lăsată de signora

Laurentini, Emily îl rugă pe Valancourt să-i îngăduie să i-o cedeze domnului Bonnac; şi Valancourt, auzindu-i rugămintea, simţi întreaga valoare a omagiului pe care-l cuprindea. Castelul din Udolpho îi reveni de asemenea soţiei domnului Bonnac, căci era singura urmaşă în viaţă a acelei familii; şi. Astfel bogăţia îi readuse domnului Bonnac pacea în suflet şi bunăstarea în familie.

Oh! ce plăcut este să vorbeşti despre fericirea ce-i copleşi pe Valancourt şi pe Emily; să povesteşti cum, după

ce au suferit sub oprimarea celor răi şi sub dispreţul celor slabi, au fost în sfârşit redaţi unul altuia

— Locuriloriubite din ţara lor natală – celei mai tihnite mulţumiri a acesteivieţi, aceea de a aspira la desăvârşire morală şi de a tinde spre împlinire spirituală – plăcerilor unei societăţi cultivate şi împlinirii faptelor bune, care le însufleţise întotdeauna inimile; în timp ce La

Vallée adăpostea din nou omenia. Înţelepciunea şi binecuvântarea casnică!

Oh! cât de folositor ar fi. Să fi arătat că, deşi cei răi pot uneori să pricinuiască. Suferinţe fără număr celor buni.

puterea lor este trecătoare şi pedeapsa neîndoielnică; şi că nevinovăţia, deşi oprimată de nedreptate, va izbuti, sprijinită de răbdare, să triumfe în cele din urmă asupra nenorocirilor!

Iar dacă mâna nevolnică ce a aşternut pe hârtie această povestire a izbutit, prin scenele înfăţişate, să aducă puţină mângâiere celui îndurerat, sau prin morala sa l-a învăţat cum s-o rabde – atunci strădania, oricât de umilă, nu. A fost zadarnică şi nici scriitorul mi-a rămas nerăsplătit